

Nordisk samarbejde 2004

Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed

Nordisk samarbejde 2004

Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed

ANP 2005:767

© Nordisk Ministerråd, København 2005

ISBN 92-893-1223-8

Tryk: Scanprint A/S

Omslag: Dan Eggers

Oplag: 825

Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.

Publikationen kan bestilles på www.norden.org/order. Flere publikationer på

www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18

1255 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18

1255 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingfors-aftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Nordisk Ministerråds virksomhed	8
Ministerrådsforslag og centrale initiativer i 2004-05	21
Nordisk Ministerråds samlede virksomhed. Regnskab for år 2004	22
Oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2004 i nøgletal	35
Meddelelser til Nordisk Råd Rekommandationer, fremstillinger, ytringer	36
Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteter 2004 på budgetpostniveau	120
Oversigt over udvalgte rapporter	245

Nordisk samarbejde 2004-2005

Forord

Nordisk Ministerråd arbejder for at uddybe det nordiske samarbejde på politisk relevante områder og at forbedre effektiviteten i de forskellige måder, hvorpå samarbejdet finder sted. I 2004 gav det islandske formandskabsprogram – ”Nordens ressourcer” prioriteringer for samarbejdet. I 2005 lægger det danske formandskabsprogram - ”Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde” – rammer og prioriteringer for udviklingen af det nordiske regeringssamarbejde i Nordisk Ministerråd.

Det nordiske samarbejde er til stadighed i bevægelse. Samarbejdet præges af den indre udvikling i hvert af landene og i de selvstyrende områder, men står samtidig i et tæt samspil med den internationale udvikling, som rækker ud over Norden i sig selv. Det nordiske samarbejde er uløseligt forbundet med den europæiske politiske og økonomiske udvikling og med globaliseringen i videste betydning. Fjernelse af barrierer mellem de nordiske lande er derfor et kernepunkt. Understøttelse af landenes muligheder for i fællesskab at gøre sig gældende internationalt er et andet kernepunkt i samarbejdet. Fokus på nordiske værdier, kompetence og konkurrencekraft er nødvendigvis i centrum. Det gælder også ministerrådssamarbejdets ”dagsorden” på længere sigt.

Særlig fremadrettet interesse knytter sig til den beslutning om en gennemgribende reform af ministerrådets struktur, som Samarbejdsministrene tog ved møder i juni og august 2005, og som Statsministrene tiltrådte ved deres sommermøde 28. juni 2005. Beslutningen indebærer, at Nordisk Ministerråds hidtidige struktur med 18 forskellige ministerråd koncentrerer sig i 11 ministerråd fra årsskiftet 2005-06, og at konsekvenserne indarbejdes i Nordisk Ministerråds budget allerede for 2006. Den endelige reformbeslutning fremlægges som et ministerrådsforslag for Nordisk Råd og forventes bekræftet efter Nordisk Råds session efteråret 2005. Den videregående administrative, organisatoriske og økonomiske forenkling vil skulle iværksættes i løbet af 2005-07.

Denne samlede orientering om Nordisk Ministerråds virksomhed giver en oversigt over aktiviteter og resultater af samarbejdet i 2004-05, idet orienteringen så vidt muligt er ført op til dato. Det indebærer, at beretningen så vidt muligt forsøger at give et billede af ministerrådets virksomhed mellem Nordisk Råds sessioner i Stockholm 2004 og Reykjavik 2005. Der gives oplysninger om faglige forhold inden for de enkelte samarbejdsområder og om de tværgående temaer, der i særlig grad påkalder sig interesse. Ministerrådsforslag 2004-05 og Nordisk Råds rekommandationer og spørgsmål til Nordisk Ministerråd samt Ministerrådets svar på disse er gengivet.

Beretningen indeholder Nordisk Ministerråds regnskab for 2004 samt en oversigt over de nordiske institutioners regnskaber for 2004 i nøgletal.

København, oktober 2005

Per Unckel
Generalsekretær

Nordisk Ministerråds virksomhed

Island og Danmarks formandskab

Island havde formannskapet i det nordiske regeringssamarbejdet i 2004. Formannskapsprogrammet ”Nordens ressurer” havde hovedtemaene demokrati, kultur og natur. Nordens ressurer er mangfoldige og danner til sammen grundlaget for den nordiske velferd. Brug av de menneskelige ressurer kan ikke atskilles fra kultur, samfunnsorden og den demokratiske tradisjon. Formannskapet hadde derfor som overordnet målsetting å gjøre bedre bruk av de menneskelige ressurer for dermed å styrke Nordens konkurransedyktighet internasjonalt.

Danmark har formandskabet for Nordisk Ministerråd i 2005. Formandskabsprogrammet ”Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde” lægger rammer og prioriteringer for udviklingen af det nordiske regeringssamarbejde i Nordisk Ministerråd i årets løb. Programmet indeholder en række overordnede temaer, som danner udgangspunkt for mere specifikke prioriterings- og indsatsområder:

- *Viden og innovation* omfatter aktiviteter vedrørende de nordiske lande som videnssamfund – vekselvirkning mellem forskning og erhvervslivet; fremme af innovation i det nordiske erhvervsliv; styrket nordisk forskningssamarbejde; bæredygtig udvikling
- *Norden uden grænser* omfatter bekæmpelse af grænsehindre i Norden og Østersøregionen med særlig fokus på grænsehindre for små og mellemstore virksomheder; samarbejdet med Nærområdet – det nordvestlige Rusland og de baltiske lande; Fokus på Vestnorden og arktisk samarbejde; de frivillige organisationer som brobyggere i det nordiske samarbejde
- *Effektivitet i det nordiske samarbejde* – det vil sige indsatser for øget effektivitet i Nordisk Ministerråd, men desuden en fokusering på arbejdsdelingen mellem Nordisk Ministerråd, Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd.

En hovedhjørnestein i det danske formandskab i 2005 er et gennemgribende ”Struktur- og moderniseringsarbejde”, som har stået på siden begyndelsen af året. Samarbejdsministrene tiltrådte et forslag om strukturforenkling den 15. juni, hvorefter Statsministrene godkendte reformoplægget ved deres sommermøde den 28. juni. MR-SAM godkendte i august 2005 et MR-forslag om strukturreformen, som forventes endeligt bekræftet efter Nordisk Råds session i efteråret 2005. Reformen går ud på at styrke samarbejdet, som koncentrerer omkring 11 mest centrale ministerråd, i stedet for hidtil 18 ministerråd. Reformen iværksættes allerede med virkning fra årsskiftet 2005-06, også budgetmæssigt. En afgørende del af reformen indebærer, at også de administrative strukturer (ministerrådets sekretariat, embedsmandskomitéer etc.) skal forenkles og budgettet tilpasses mere langsigtede krav.

Nedenfor følger omtale af udvalgte samarbejdsområder, som hovedsagligt omfatter tiden mellem Nordisk Råds sessioner i Stockholm 2004 og Reykjavik 2005.

Fjernelse af grænsehindre for borgere og næringsliv i Norden

Med en stadig voksende global økonomi og et udvidet EU med 25 medlemslande er det kun blevet vigtigere at skabe en tæt integreret region i Norden. Derfor arbejder Nordisk Ministerråd for at rammerne for et velfungerende åbent arbejdsmarked og nordisk hjemmemarked forbedres mest muligt. Dette er vigtigt for både borgere og virksomheder i Norden. Med udnævnelse af den fhv.

danske statsminister Poul Schlüter som særlig repræsentant i arbejdet med fjernelse af grænsehindre i 2003 blev der sat yderligere fart i arbejdet med at finde løsninger på konkrete barrierer som borgere og virksomheder oplever, når de enten lever eller operer på tværs af de nordiske grænser.

En ny internordisk aftale om folkeregistrering blev undertegnet i 2004. Aftalen gør det enklere og hurtigere at få et personnummer, når borgere flytter mellem de nordiske lande. Det er vigtigt, da et personnummer er nødvendigt, når man blandt andet skal have nye skattepapirer, leje lejlighed og åbne mobiltelefon.

En unik modell för internationellt samarbete på skatteområdet lanserades vid finansministrarnas möte den 20 juni (www.NordiskeTax.net). Då öppnades formellt den Nordiska skatteportalen och det Nordiska Virtuella Skattekontoret – resultaten av ett intensivt samarbete som ägt rum i Nordiska ministerrådets regi sedan 2003. Målsättningen är att göra det lättare för medborgare i de nordiska länderna att få svar på skatterelaterade frågor. Enskilda personer kan via den Nordiska skatteportalen kommunicera direkt med tjänstemän på det Nordiska Virtuella Skattekontoret, som hjälper till med att svar på frågor som berör skattemyndigheter i hela Norden. Det virtuella skattekontoret är inte en fysisk enhet utan ett nätverk af sakkunniga tjänstemän runt om i Norden.

En person, som behöver information från skattemyndigheter i olika länder, kan nu kan ställa sin fråga på portalen och få ett samlat svar på sin fråga, på sitt eget språk, från det Nordiska skattekontoret. Skatteportalen är en integrerad del av den nordiska informationstjänsten Hallo Norden (www.hallonorden.org).

En ny nordisk næringslivsportal vil blive præsenteret i forbindelse med Nordisk Råds session i Reykjavik i oktober 2005. Næringslivsportalen vil være en integreret del af den nordiske informationstjeneste Hallo Norden www.hallonorden.org. Portalen samler alle relevante links til de nordiske landes nationale hjemmesider, således at små og mellemstore virksomheder let kan finde den nødvendige information, når de enten handler eller ønsker at rette blikket mod de øvrige nordiske lande.

Også andre aktiviteter inden for grænsesamarbejdet har været prioriteret. Blandt andet er der skabt et samarbejdsforum, det såkaldte Grænsepolitiske Forum, mellem Nordisk Ministerråd og de 8 nordiske grænsekomitéer. I det grænsepolitiske forum mødes deltagerne 2 gange årligt og drøfter temaer der er relevante i forhold til at forbedre rammerne for et åbent arbejdsmarked og vilkår for næringslivet, der opererer på tværs af de nordiske lande.

Endvidere blev en statistisk rapport om pendlingsstrømme i slutningen af 2004 fremlagt. Det er første gang at der kan fremvises statistik om bevægelighed og arbejdsmarkedspendling mellem de nordiske lande.

Nordisk forskningsstrategi

For å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene på forskningsområdet og bidra til forskning av beste internasjonale kvalitet, samt å implementere det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) som en del av det europeiske (ERA), er et nytt samarbeidsorgan, NordForsk, etablert fra januar 2005. Hensikten er at NordForsk skal bidra til å befeste og videreutvikle Norden som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon og derigjennom forsterke landenes internasjonale konkurranseevne og sikre befolkningens levekår.

NordForsk skal konsentrere sin innsats hvor landene har en internasjonal sterk posisjon og skal utforme sine initiativ ut fra nasjonale prioriteringer slik disse uttrykkes gjennom nasjonale program eller initiativ som tas av forskningsråd, universiteter, andre forskningsinstitusjoner og aktører.

NordForsk har tre hovedfunksjoner med utgangspunkt i å være et samarbeidsorgan mellom nasjonale forskningsfinansierende enheter: samordning, finansiering (herunder spesielt såkornstøtte til de totale prosjekt- og programkostnadene) og policyrådgivende. NordForsk er sammen med Nordisk Innovasjonssenter (NICE), viktige nordiske instrument for å styrke nordiske muligheter og posisjoner i internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid.

Lisboa-prosessen

EU-aktuelle spørsmål har vært et fast punkt på dagsordenen i 2004 og 2005. På møtene til de nordiske utdannings- og forskningsministrene har det blitt satt spesielt fokus på nordisk samarbeid for å støtte opp om en nordlig dimensjon i europeisk sammenheng. EU-Kommisjonen har våren 2005 ”relansert” Lisboa-prosessen og poengtert dens sentrale betydning for Europas økonomiske fremtid hvor kunnskap og innovasjon for vekst og nye arbeidsplasser er i fokus.

Formannskapet i samarbeid med sekretariatet forbereder en rapport for å vurdere en eventuell oppfølging av Lisboastrategien på nordisk nivå, bl.a. eventuelle mål/aktiviteter som kan gi nordisk merverdi inn mot Lisboa prosessen.

Språkpolitiske initiativ

Arbeidet med utforming av en ny nordisk språkpolitikk ble påbegynt i 2004. Resultatet skal være en ny og overordnet språkpolitikk for det nordiske språksamarbeidet i form av en deklarasjon som skal fremlegges i 2006.

Referansegruppen for den nordiske språkkonvensjonen har også arbeidet videre med en juridisk utredning om den nordiske språkkonvensjonen fra 2003. Dette arbeidet er et ledd i innsatsen for å fjerne grensehindre mellom de nordiske landene.

Nordisk oppfølging av Pisa-undersøkelsen

Det iverksatt flere tiltak for å følge opp på den såkalte PISA-utredningen fra 2003. Det utarbeides her en nordisk rapport om PISA-resultatene i matematikk, naturvitenskapelige emner og leseferdigheter basert på en grundigere analyse av de ulike temaene knyttet til nasjonale PISA-oppfølgingsrapporter. Rapporten som utarbeides av nordiske forskere, styrker også forskersamarbeidet og muliggjør benchmarking mellom de nordiske utdanningssystemene.

Rapporten vil bl.a. ta for seg

- forskjeller mellom jenter og gutter,
- forskjeller (equity) i spredning på grunn av sosialøkonomisk bakgrunn, språklige minoriteter og andre forhold som har betydning for læringsresultatene, og resultatforskjeller i og mellom skolene
- resultat i matematikk, som har vært et hovedtema i PISA 2003, analyseres slik at kjennetegn knyttet til forskjeller i resultat og motivasjon kan identifiseres, og læringsstrategier utvikles.

Sluttrapporten fremlegges våren 2006. Det nordiske samarbeidet rundt strategier og policyspørsmål i sammenheng med internasjonale og nasjonale indikatorer, en pågående likestillingskartlegging, og et arbeidsseminar om leseferdigheter, ses også i sammenheng med det nordiske samarbeidet om PISA-oppfølgingen.

Felles nordiske masterprogrammer

Embetsmannskomiteen for utdanning og forskning (EK-U) vedtok i desember 2004 å starte et pilotprosjekt for å få etablert en eller flere felles nordiske masterprogram. Initiativet var bl.a. basert på NMRs temakonferansen ”Globalt utdanningsmarked – nordisk utfordring” som ble arrangert i fellesskap av styringsgruppene for voksnes læring, høyere utdanning og IT-policy. Konferansen satte fokus på nordisk konkurranseevne i lys av et globalt utdanningsmarked i rask utvikling. Som oppfølging av konferansen har en referansegruppe nedsatt av NMR foreslått at det utvikles felles nordiske masterprogram innen temaområder der Norden har særlig høy kompetanse.

Nordisk Universitetssamarbeid (NUS) er en viktig samarbeidspartner for eventuelt å utvikle felles nordiske masterprogram og det undersøkes hvordan NUS eventuelt kan bidra til prosessen. Arbeidet er også fulgt opp ved at det er gjennomført en undersøkelse å få fram en oversikt over eksisterende felles nordiske mastergradsstrukturer og masterprogram.

Mobilitets- og nettverksprogrammene Nordplus

De nordiske mobilitets- og nettverksprogram innen utdanningsområdet, Nordplus-programmene, har som målsetting å støtte opp om nordiske kultur-, språk- og verdifellesskap, kompetanseutvikling, livslang læring, utvikling av det nordiske utdannings- og forskningsfellesskapet samt øke konkurransekraften i Norden og nærområdene. Nordplus (universitets- og høgskoleområdet), Nordplus Junior (gymnas og yrkesopplæring), Nordplus Voksen, Nordplus språk og Nordplus Nabo (Norden/Baltikum/Nordvest Russland) er alle sentrale politiske verktøy for å fremme utvikling av menneskelige ressurser i Norden og nærområdene.

I 2004 er disse fem programmene blitt operative. Det er bl.a. inngått avtaler med en institusjon i hvert av de fem nordiske landene for 2004 – 2006 om å være hovedkoordinator for et av programmene. De fem hovedkoordinatorene danner til sammen et informasjons-, veilednings- og fagnettverk og fungerer således også som med-administratorer for de øvrige programmene. Informasjon og veiledning om samtlige program blir gitt i alle de nordiske landene og de selvstyrende områdene, samt i de baltiske landene og i Nordvest Russland. Styringsgruppene for de respektive sektorene er ansvarlige for det innholdsmessige utviklingsarbeidet og beslutning om tildeling av midler fra programmene. Som grunnlag for neste generasjons programmer og videre organisering er det besluttet at programmene skal evalueres høsten 2005/våren 2006.

Den hovedpolitiske målsettingen for nordisk samarbeid med Estland, Latvia og Litauen er på sikt å etablere et nordisk-baltisk utdannings- og forskningsområde. Samarbeidet etableres i form av regulært mellomstatlig samarbeid, og som innebærer at de involverte statene sammen skal bli enige om prioriteringer, struktur og innhold i samarbeidet. En felles kontaktgruppe med representasjon på myndighetsnivå (BN8-Education and Research), er oppnevnt for administrere en felles handlingsplan for utdannings- og forskningsområdet. Det skal bl.a. ses på muligheten for utvidelse av de nordiske mobilitets- og nettverksprogrammene (Nordplus programmene), et nærmere samarbeid på forskningssamarbeidet innenfor rammene av NordForsk, samt samarbeid om informasjonsteknologiske (ICT) utfordringer.

ICT samarbeidet er primært knyttet til en avtale med Østersjørådet (CBSS) og EU kommisjonen innen for rammen for the Northern eDimension Action Plan 2005 – 2006, hvor det gjennomføres en ”feasibility study” om eventuell tilslutning fra østersjølandene i Nordunet3 programmet. Rapporten forventes å inneholde forslag til ulike modeller for en slik tilslutning.

Nya former för det nordiska kultursamarbetet

Sedan 2003 er det föreberegt en reform av det nordiska kultursamarbetets strukturer. Arbetet har föregåtts av analyser och kartläggningar som bl.a. har sammanställts av de mer än 20 olika aktörer som fungerar inom det officiella nordiska kultursamarbete. Kulturministrarna godkände i princip reformen ved sitt møte den 15. juni 2005.

Reformen går ut på att avstå från den nuvarande strukturen som bygger på att samarbetet sker inom olika sektorer med egna sekretariat. Den nya strukturen bygger på att det nordiska kultursamarbetet arrangeras inom tematiserade, tidsbundna program.

Den nya strukturen, som träder i kraft i januari 2007, utgår från att det nordiska kultursamarbetet har en dubbel karaktär, å ena sidan är det ett samarbete mellan kulturministrarna och kulturministerierna, å andra sidan ett samarbete för hela kulturfältet. De nordiska kulturministrarna formulerar en politik för det nordiska kultursamarbetet, dess prioriteringar och ramar, medan den praktiska utformningen skall skötas av kulturlivet i enlighet med armlängdsprincipen.

Reformen kommer att frigöra medel från administration till konkret kultursamarbete. Reformen kommer också att öppna upp för nya grupper och nätverk.

Den 31 mars 2005 samlades kulturministrar och representanter för nio kulturministerier från sydöstra Europa till ett historiskt möte i Köpenhamn för att underteckna ett avtal om att främja kulturutbytet mellan länderna i sydöstra Europa och till att bygga nätverk mellan kulturministerierna i regionen. Ministermötet var en kulmination på ett omfattande kulturprojekt som inleddes år 2003 med länderna på Väst-Balkan (Albanien, Bosnien-Herzegovina, Kroatien, Makedonien (FYROM) och Serbien och Montenegro). Projektet hade två målsättningar, dels att bygga nätverk mellan Norden och Väst-Balkan, dels att introducera den nordiska samarbetsmodellen.

Projektet hade titeln Norden – Balkan – Cultural – Switch och riktades till unga professionella i båda regionerna. Projektet omfattade ca 40 underprojekt som genomfördes i båda regionerna och som lett till nätverk mellan konstnärer, institutioner och organisationer.

Menneskebiblioteker

I efteråret 2005 kunne Nordisk Ministerråd præsentere den første fælles bogudgivelse med Europarådet – en håndbog om menneskebiblioteker.

Menneskebiblioteket er et bibliotek, hvor man i stedet for at låne bøger kan låne mennesker. Idéen er, at man kan komme ind på biblioteket og låne et menneske, fuldstændig på samme måde som man låner en bog. Menneskene til udlån er folk, som andre generelt har mange fordomme overfor. Det kan være politifolk, homoseksuelle, feminister, muslimer osv. Formålet er gennem dialog at finde frem til, at vi ikke er så forskellige endda og dermed få nedbrudt vores fordomme. Idéen om ”menneskebiblioteker” opstod i Norden og blev afprøvet første gang i år 2000 på Roskilde Festivalen i Danmark. I nordisk sammenhæng blev det første gang brugt som led i "kulturmønstringen Det unge Norden - fællesskab og kulturelt mangfold", der blev afholdt i Oslo i 2002. Herfra er idéen rejst videre ud i Europa og er nu i flere år blevet gennemprøvet ved en række arrangementer støttet af Europarådet.

Med håndbogen foreligger der nu en praktisk indføring i, hvordan et menneskebibliotek kan bygges op. Den nordiske udgave foreligger både i trykt form og elektronisk på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk.

Nærings- og innovasjonspolitikken

Næringsministrene har i 2005 taget initiativ til udarbejde af et nyt næringspolitiske samarbejdsprogram for perioden 2006-2010. Dette program blev tiltrådt af næringsministrene i september 2005. Programmet skal ses som en videreudvikling af det næringspolitiske samarbejde, og ikke mindst også som bidrag til den generelle modernisering af det nordiske samarbejde. Således er programmet målrettet aktiviteter, der på en og samme tid er højt prioriteret nationalt, og hvor der samtidig er en klar forventning om, at nordisk samarbejde vil skabe merværdi. Centrale temaer i det nye samarbejdsprogram er: Nordens svar på globaliseringen (herunder Nordens bidrag til Lissabon Strategien); fjernelse af grænsehindre for næringslivet; innovation samt styrket samarbejde om konkurrenceevneforbedrende initiativer i Østersøregionen.

Nordisk Ministerråd har i 2005 taget initiativ til etableringen af arbejdsgruppen "Northern Dimension Working Group on Innovation" www.ndinno.net. Initiativet følger op på Nordisk Innovationspolitisk Samarbejdsprogram 2005-2010. Desuden svare initiativet på en efterspørgsel om at udvikle en samarbejdsstruktur og et innovationspolitisk læringsinstrument for identifikation og udvikling af god innovationspolitik og gode innovationspolitiske virkemidler - for derigennem at styrke Nordens og Østersøregionens konkurrenceevne og vækst. I arbejdsgruppen er der udover deltagelse fra de nordiske lande deltagelse af repræsentanter fra Estland, Letland, Litaunen, Rusland, Polen og Tyskland.

Informasjonsteknologi

De nordiske landene har alle velutbygde IT-infrastrukturer og høj anvendelse af alle former for IT. I lys af globaliseringen er det nordiske samarbejde om informasjonsteknologi sterkt knyttet til områdets strategiske betydning for kunnskapssamfunnets udvikling. Dette innebærer bl.a. å sette fokus på aktuelle spørsmål knyttet til nordisk kompetanseutvikling og konkurranseevne. Bl.a. ble betydningen den stigende utbredelsen av informasjonsteknologi har for demokratiutviklingen, og hvordan teknologien kan styrke demokratiet, drøftet på et seminar i 2004. Ut over dette har flere prosjekter blitt fullført, herunder "Nordisk digital signatur netværk" og "ICT investment in enterprises". Flere nye prosjekter er også initiert og fulgt opp, bl.a. en publikasjon med nordiske IT-indikatorer.

Det er også innledet samarbeid mellom Nordisk Ministerråd, Østersjørådet og EU kommisjonen i regi av The Northern eDimension Action Plan 2005 – 2006 (NeDAP).

Bæredyktig utvikling

Den tværsektorielle strategi "Bæredyktig utvikling – En ny kurs for Norden" (BU) er blevet revideret af i løbet af 2004. Som forudsat er strategien ved revisionen blevet styrket ved i højere grad at inddrage de sociale og økonomiske aspekter ved bæredygtig udvikling. Strategien er derfor suppleret med et kapitel om den sociale dimension, herunder uddannelse, og et kapitel om bæredygtig produktion og konsumtion. Strategien med reviderede mål og indsatser 2005 – 08 blev forelagt statsministrene og godkendt af samarbejdsministrene og trådte i kraft 1. januar 2005. De berørte fagministerråd er nu i gang med den politiske iværksættelse via de respektive handlingsplaner og arbejdsprogrammer, der også i vidt omfang er blevet revideret for at kunne indfri denne opgave. Den praktiske indsats skal ske i landene ved regeringernes initiativ.

Strategien er blevet lanceret internationalt for at kunne stimulere andre lande og regioner internationalt til en mere bæredygtig udvikling. Eksempelvis er den fremsendt til forårstopmødet i EU som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling. Strategien er også blevet præsenteret i FN på det 13. møde i Commission of Sustainable Development, på UNECEs ministermøde i Vilnius om miljø og uddannelse vedrørende bæredygtig udvikling og i ekspertgruppen for bæredygtig udvikling i OECD.

Miljøindsatser

Det nordiske miljøsamarbejde sker inden for rammerne af flerårige miljøhandlingsprogrammer som udstikker de politiske målsætninger. Miljøministrene tiltrådte i 2004 det seneste miljøhandlingsprogram for perioden 2005-08.

Miljøhandlingsprogrammet dækker samarbejdet inden for Norden og i forhold til EU, øvrige internationale områder og organisationer samt nærområderne og Arktis. Programmet har fire overordnede temaer; I: Miljø og sundhed, II: Havet, III: Natur, kulturmiljø og friluftsliv samt IV: Bæredygtig produktion og forbrug i forhold til Norden, nærområderne og internationalt. Under hvert tema beskriver miljøhandlingsprogrammet de præcise mål og forventede resultater i relation til hhv. Norden, EU, øvrige internationale processer samt nærområderne.

Under miljøsamarbejdet i 2005 er der især blevet lagt vægt på, at skabe fremdrift på det marine område, herunder at lave et nordisk indspil til EU's marine strategi. Ligeledes er der i forbindelse med miljøhandlingsprogrammet påbegyndt arbejdet med at udarbejde en arktisk miljøstrategi som blandt andet vil sætte fokus på miljøgifte, tungmetaller og klima i Arktis.

Det er i 2005 satset yderligere for at inddrage baltiske lande i det fremtidige miljøsamarbejde i Norden såvel som indenfor EU. Også Rusland vil indgå i fremtidige miljøprojekter i henhold til de overordnede retningslinier som Nordisk Ministerråd har vedtaget i 2004.

Det internationale kemikaliesamarbejde er af stor vigtighed, og fra nordisk side tager man emnet seriøst og for at fremme processen med at identificere farlige stoffer og reducere deres miljøeffekter har man med midler fra Nordisk Ministerråd finansieret udstationering af en nordisk ekspert i det internationale kemikaliesamarbejde (SAICM).

Energipolitikken

Vid sitt möte i Narsarsuaq på Grönland i augusti 2005 antog de nordiska energiministrarna en ny handlingsplan för det nordiska energisamarbetet för åren 2006-2009. Handlingsplanen fokuserar på de tre politikområdena "Energimarknad", "Hållbara energisystem" och "Norden i det internationella samarbetet"

Utvecklingen av den nordiska elmarknaden är en prioriterad fråga i det nordiska energisamarbetet. Vid såväl ministermötet 2004 som ministermötet 2005 har gemensamma deklarationer med konkreta åtgärdsförslag antagit för att förverkliga visionen om en gränslös nordisk elmarknad med en effektiv handel med omvärlden. Ett led i detta arbete var energiministrarnas uppmaning till de systemansvariga att komma med konkreta förslag till hur en ökad harmonisering av spelreglerna på den nordiska elmarknaden skulle kunna utformas.

Nordisk Energiforskning har under perioden fått en viktig roll inom EU:s ERA-net genom projekt "Hydrogen and Fuel Cell Co-ordination" (HY-CO) där Nordisk Energiforskning representerar den nordiska regionen.

NMR har fortsatt givit sitt stöd till det energipolitiska samarbetet i Östersjöregionen - *Baltic Sea Region Energy Co-operation (BASREC)* - mellan elva länder och EU Kommissionen. Energisamarbetet med federationen Ryssland har intensifierats och vid ett gemensamt möte i Oslo den 13.6.05 lades en ram i form av "Agreed Minutes" fast för det fortsatta energisamarbetet mellan Norden och federationen Ryssland. Stipendieprogrammet i Ryssland och de baltiska länderna har utvecklats och konsoliderats under perioden med 23 stipendiater och en ny struktur har etablerats där nätverksuppbyggnad mellan programdeltagarna prioriterats.

Under 2004 har det multilaterala ramavtalet TGA (Testing Ground Agreements) om att utveckla Östersjöregionen till en "Testing Ground" för Kyoto-protokollets flexibla mekanismer trätt i kraft. Avtalet har hittills undertecknats av 10 av 11 Östersjöländer. Rysslands ratificering av Kyotoprotokollet hösten 2004 innebär att möjligheten för ryskt undertecknande ökat väsentligt. NMR har aktivt medverkat i detta arbete under 2004 och 2005.

Fiskeri, Jord- og skovbrug og Levnedsmidler

Ministerrådet for Fiskeri, Jord- og skovbrug og Levnedsmidler (MR-FJSL) har vedtaget et nyt, samlet handlingsprogram for hele ministerrådets virksomhed for 2005 – 2008 med titlen "Et nordisk løft for verdiskapning og livskvalitet". Handlingsprogrammets tager udgangspunkt i en holistisk tilgang til fødevarekæden og skoven og indeholder målsætninger for en række fokusområder. I 2004 vedtog ministerrådet også en ny strategi for de genetiske ressourcer for 2005-2008.

I MR-FJSL er samarbejdet med Estland, Letland og Litauen blevet udvidet til alle niveauer fra ministre til arbejdsgrupper og formaliseret med fire embedsmandskomiteer som omdrejningspunkt dækkende ministerrådets fire politikområder. Der er dermed lagt op til et resultatorienteret samarbejde inden for bl.a. fødevarerikthed, genressourcer og skovforskning. En stor del af ministerrådets fagområder er ligeledes medtaget i EU's handlingsplan for Den Nordlige Dimension.

De nordiske ministre for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler vedtog på deres møde den 30. juni 2005, at igangsætte en satsning om Ny Nordisk Mad.

Det nordiske samarbejde inden for genetiske ressourcer og biodiversitet er omfattende og højt politisk prioriteret af Ministerrådet for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. De nordiske lande har stor fælles nytte af samarbejdet, der både i form og indhold har international betydning. Ministerrådet valgte derfor i 2004 at præsentere dette arbejde for et internationalt publikum; Biodiversitetskonventionens Partskonference i februar 2004, Kuala Lumpur, Malaysia og FAO's Kommission for Genetiske Ressourcer i november 2004 i Rom.

Skovbrugsforskningen varetages af Samnordisk skovforskningen (SNS). SNS arbejder for å skape nordisk synergi innen skogforskningen gjennom aktivt å initiere nye samarbeidsområder og fungere som et dynamisk, overgripende organ som samspiller med de nasjonale forskningsaktørene/finansistene og skogsektoren for øvrig. En økt strategisk anvendelse av forskningsmidlene tilstrebes for at spisskompetansen skal kunne utnyttes på en optimal måte. I 2004 vedtog SNS at oprette fire Centres of Advanced Research indenfor

spidskompetanceområderne bynært skovbrug, skovgenetik og planteforædling, miljøgoder fra skoven og skovbrugets driftsteknik. Endvidere deltager SNS i EU's ERA netværk Wood WisdomNett.

Landdistriktsproblematikken er et vigtigt element i både de nationale og de overnationale (EU) landbrugspolitikker. MR-FJSL har i august 2004 nedsat en gruppe på højt embedsmandsniveau om Nordens fremtidige jordbrugs- og kulturlandskab (NORDFRAM) som arbejder med landdistriktsudvikling, herunder implementering af EU's landdistriktspolitik.

Nordisk Ministerråd er gennem Levnedsmiddelsektoren aktiv part i EU-netværket SAFEFOODERA for forskningsadministratorer inden for fødevarerforskning. Netværket, som NICE er projektleder på, omfatter 18 europæiske lande og 3 regionale organisationer. Visionen er "to build a staircase to European excellence in food safety research programming through trust and mutual understanding".

Ministerrådet har vedtaget de overordnede rammer for en nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet. Hermed er taget et vigtigt fælles nordisk skridt for at finde løsninger på det stadigt voksende sundhedsproblem, som nutidens overvægtsproblem er, specielt blandt børn og unge. Handlingsplanen skal være færdig i juni 2006.

I relation til bæredygtighed i fødevarerkæden har en særskilt rapport *Sustainable development of food safety – new bearings in the Nordic countries*, blevet udarbejdet der kombinerer målsætninger for en bæredygtig udvikling for fødevarer med forslag til et første indikatorsæt på området, som vil være et nyttigt redskab til at følge udviklingen. Indikatorsættet er nyskabende, da der ikke tidligere er udviklet BU-indikatorer for fødevarer - Norden kan derfor her præge dagsordenen i EU og internationalt.

Arbejdet med mærkning af fisk fra bæredygtige fiskerier startede første halvdel af 90'erne og fik i marts måned 2005 sin foreløbige afslutning ved mødet i Commission on Fisheries i FAO. Det er i opfølgningen af dette vedtatt internationale vejledninger vedrørende mærkning af fisk fra bæredygtige fiskerier.

Forberedelserne af Nordic Marine Academy (NMA) førte til den officielle åbning den 29. februar 2005. NMA får tildelt 2 millioner pr år i 5 år fra Fiskerisamarbejdet og Nordforsk. Akademiet, som skal støtte stipendier og "advanced courses" i marine forskningsdiscipliner, har foreløbigt besluttet fem kurser og to rejsestipendiater i 2005.

For første gang blev der i nordisk sammenhæng sat fokus på kystfiskerierne i Norden, som i dagens fiskeripolitik føler sig trængt bort fra deres traditionelle fiskeri og marginaliseret i samfundene. Nordisk Råd arrangerede en kystfiskerkonference sammen med Ministerrådet, hvor kystfiskere mødte politikere og embedsmænd til debat om kystfiskeriernes fremtid. Kystfiskeriorganisationerne udarbejdede en deklaration under konferencen og i kølvandet af denne har den nationale politiske debat har pågået siden, især i kystfiskermiljøerne i Danmark.

Transportpolitik

Det viktigaste ämnet för transportsamarbetet under 2004 har varit trafiksäkerhet.

Transportministrarna beslutade vid sitt möte på Island i augusti att frågan skulle prioriteras och att målsättningen skall vara att så få som möjligt skall dödas eller skadas allvarligt i trafiken i Norden.

Flera av länderna har glädjande nog under 2005 kunnat visa mycket goda tal för hur många som förolyckades i trafiken.

Trafiksäkerhetssituationen i de baltiska länderna och Ryssland är allvarlig och NMR har under 2004 bistått dem med stöd och utbildning för att förbättra situationen. Under hösten 2004 arrangerade NMR en trafiksäkerhetskongress i St Petersburg, "Road Safety Days of The Baltic Sea Region", som var mycket uppskattad och välbesökt. Under våren 2005 arrangerades även en kongress i Köpenhamn om hur modern teknik, t.ex. alkohol och elektroniska kartor kan förbättra trafiksäkerheten.

Genom de baltiska ländernas medlemskap i EU har det uppstått ett ökat behov av kontakter mellan de nordiska och de baltiska länderna om transportpolitik. Ministerrådet har under 2004 och 2005 utarbetat ett förslag om en ny struktur för samarbetet mellan i första hand de baltiska och nordiska länderna men även för övriga Östersjöländer. Ett nordiskt baltiskt ministermöte hölls i augusti 2005 för att besluta om det framtida samarbetet.

Regionalpolitik

Under 2004 beslutade regionalministrarna om ett nytt samarbetsprogram. En central fråga i programmet är utveckling av det nordiska gränsregionala samarbetet. I Norden är gränsregionalt samarbete ett viktigt exempel på nyttan av nordiskt samarbete. Under våren 2005 har arbetet med en ny strategi för det gränsregionala samarbetet påbörjats.

En annan viktig fråga i samarbetsprogrammet är samarbete om framtida Interregprogram. Det nordiska regionalpolitiska samarbetet är en naturlig arena för de nordiska ländernas och de självstyrande områdenas regeringar när det gäller framtida Interreg-program i Nord-Europa. Den nuvarande programperioden sträcker sig till utgången av 2006. En fortsättning av programmen skulle ha stor betydelse för omfånget gränsregionalt och transnationellt samarbete i Norden.

Nordiska Ministerrådet har, genom kontoret i Vilnius, under våren 2005 för första gången blivit lead-partner i ett Interregprojekt. Projektet Baltic Euroregional Network (BEN) som skall stärka och utveckla det gränsregionala samarbetet i Östersjöregionen. Detta kommer främst att ske genom kunskapsöverföring från de nordiska gränsregionerna till euroregions i närområdet. Projektet involverar 35 partners från 9 länder, inklusive Ryssland och Vitryssland.

Justitiesamarbetet

Vid ministermötet 2004 uttrycktes samsyn när det gäller samarbetet mot gränsöverskridande kriminalitet. Det fanns även en principiell enighet om att principen om ömsesidigt erkännande kan vara nyttig i det nordiska rättsliga samarbetet. Spörsmålet studeras nu närmare. Ministrarna diskuterade även åtgärder mot korruption.

Ministrarna beslutade att bevaka och undersöka de praktiska möjligheterna till harmonisering av familjerätten i Norden. När utredningar tillsätts skall direktiven lägga vikt nordisk rättslikhet. En kongress om reform av den nordiska arvslagstiftningen genomfördes under året. Vid det nordisk-baltiska ministermötet samma år konstaterades bl.a. att det finns ett omfattande bi- och multilateralt samarbete mellan de åtta länderna. Samarbetet fungerar gott och måste inriktas mot EU. Nu hålls olika förmöte i Bryssel samt halvårliga samrådsmöten inför inkommande EU-ordförandeskap.

Vid ministermötet 2005 uppnåddes politisk enighet kring en ny nordisk konvention om utlämning av lagöverträdare inom Norden. Konventionen bygger på EU:s arresteringsorder, men det nordiska förfarandet är snabbare och smidigare. Konventionen skall vara i kraft senast 2007. Vid mötet togs bl.a. även initiativ i kampen mot korruption respektive för att förebygga våld mot kvinnor och barn.

Jämställdhet

De nordiska jämställdhetsministrarna diskuterade teman *Likalön* och *Föräldraledigheter* under sitt möte hösten 2004 och ministerrådsförslaget om *Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet* presenterades på Nordiska Rådets session. I maj 2005 godkände de nordiska jämställdhetsministrarna ett nytt nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram *Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle* och diskuterade temat kön och ungdom.

Det nordiskbaltiske ministermötet antog ett nytt nordisktbaltiskt jämställdhetssamarbetsprogram för åren 2004-2006. Ministrarna beslöt att föreslå en koordinering av myndigheters och organisationers insatser i kampen mot människohandel. Det danska ordförandeskapet arrangerade ett möte i juni 2005, som uppföljning av NB 8 mötet, och diskuterade hur organisationerna och task forcena kan koordinera och effektivisera kampen mot handel med kvinnor och barn.

Vestnorden

Det islandske formandskab prioriterede ligeledes samarbejdet i vestnorden. Samarbejdsministrene afgav til Nordisk Råd i oktober 2004 en skriftlig status – *Nordisk samarbejde i Vestnorden og med Vestnordens naboer*. Heri gøres deltaljeret rede for indsatsen og resultaterne i periodens løb. Denne redegørelse har stadig aktualitet som samlet oversigt over igangværende fællesnordiske aktiviteter i Vestnorden.

Arktisk og Barents

Nordisk Ministerråd har sit eget Arktiske Samarbejdsprogram med en årlig bevilling på ca. 7 MDKK. Det er den ”nordiske” SAO-gruppe (Senior Arctic Officials) der af NMR bruges som et koordinations- og høringsorgan i forbindelse med fastlæggelsen af det arktiske samarbejdsprogram.

Det arktiske samarbejdsprogram for 2006-2008 som blev tiltrådt af samarbejdsministrene den 21. august 2005 er resultatet af arbejdet i en nordisk arbejdsgruppe og programmet og er fremlagt som ministerrådsforslag til Nordisk Råds session i oktober 2005. Programmet skal understøtte de nordiske landes ageren i Arktisk Råd og fælles nordiske satsninger til det Internationale Polar-år (IPY) 2007-2008, og danner således udgangspunkt for ministerrådets samarbejde med Arktisk Råd. Normalt skal initiativer og aktiviteter tages af eller indenfor Arktisk Råd. Andre initiativer kan imidlertid komme på tale. Al virksomhed som Nordisk Ministerråd deltager i, skal imidlertid ligge på linie med ministerrådets og de nordiske landes overordnede strategier.

Nordisk Ministerråd har observatørstatus i Arktisk Råd (AC) og Barentsrådets Regionalråd (BEARC) og bliver desuden jævnligt inviteret til Barentsrådets (BEACs) CSO-møder. Observatørstatusen er nyttigt da NMR dermed modtager mødeindkaldelser og fagligt materiale samt deltager i møderne med mulighed for at indgå i dialog, men dog uden ret til at deltage i rådernes beslutninger.

En fællesnævner for projektvirksomheden i Barentsregionen og i Arktis, er bæredygtig udvikling.

Samarbetet mellan ministerrådet, Arktiska rådet, Barenstrådet och Östersjöstaternas råd har förstärkts.

I Barentsrådet är det enligt det närmare samarbetsformene mellan ministerrådet och Barentsrådet det senare som har att ta initiativ till konkreta projekt.

Samarbetet med Nordvästra Ryssland

De nordiska samarbetsministrarna beslutade den 10 december 2004 om nya riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland för åren 2006-08. Dessa riktlinjer styr verksamheten och implementeras i alla ministerråd.

I riktlinjerna fastslås att de nordiska länderna i alla tider har haft relationer med Ryssland men att motiven för samarbete har skiftat genom åren. Det finns idag en önskan om ett bredare samarbete där fokus är på demokratisk samhällsutveckling, pluralistiska relationer över gränserna och en reglerad marknadsekonomi. Det bredare arbetet ska baseras på en hållbar utveckling där utvecklingen ses utifrån ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart perspektiv. Samarbetet med Ryssland är särskilt betydelsefullt eftersom Ryssland är Nordens och EU:s största granne och utvecklingen i Ryssland har en avgörande betydelse för säkerhet och stabilitet i Nordeuropa.

Som en konkretisering av riktlinjerna antog Samarbetsministrarna den 21 augusti 2005 ett särskilt Rysslandsprogram.

Nya resurser frigörs år 2006 till ökade satsningar i nordvästra Ryssland. Satsningarna skall inriktas på sådana områden där NMR har särskilda fördelar att erbjuda. Samarbetet med Ryssland skall således omfatta insatser som de nordiska länderna kan utföra bättre tillsammans än var och en för sig och som lever upp till kravet på nordisk nytta.

Successivt under 2005 och 2006 kommer projektverksamhet att få en mindre framstående position medan medel och initiativ kommer att förskjutas till kunskapsuppbyggande- och nätverksprogram, deltagande i EU-partnerskap inom den Nordiska dimensionen, samarbete med frivilligorganisationer, och samarbete i Barentsregionen.

En huvudinsats görs för att främja kunskapsuppbyggnad i Nordvästryssland. Det sker genom stipendieverksamhet och nätverksuppbyggnad på områden av särskild betydelse och där de nordiska länderna kan erbjuda fördelar som samarbetspartner. Befintliga stipendie-, utväxlings- och nätverksprogram inom NMR samordnas i ett överordnat program för kunskapsuppbyggnad. Nya delprogram skapas efter behov. Programmet täcker såväl de baltiska länderna som Nordvästryssland, men med tyngdpunkten i Nordvästryssland. De befintliga ordningarna finns beskrivna på NMRs webbsida: www.norden.org

Nordiska ministerrådet deltar i partnerskap där också den Europeiska Unionen är engagerad. Nordiska ministerrådets deltagande sker utifrån förutsättningen att partnerskapet skapar mervärde i förhållande till vad länderna var för sig kan uppnå samt kravet på att nordisk nytta uppnås. Exempel på partnerskap är den Nordliga Dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande, miljö och "the Northern eDimension Action Plan (NeDAP)".

De nordiska länderna kan bilateralt, men även via NMR, vara aktiva partners och bidra till utvecklandet av EU:s Nordliga dimension, EU:s nya grannlandspolitik ,och "De fyra gemensamma

rummen”. NMR bidrar med uppgifter till Kommissionens nya nordliga dimensions informationssystem, som ger en överblick över aktiviteter i området.

De nordiska kulturministrarna har satt igång en process för att utreda möjligheter till samarbete med Nordvästryssland från 2006 och framåt inom kulturområdet. En strategi förväntas ligga klar för antagande vid slutet av 2005.

Nordiska Investeringsbanken, som sedan i januari 2005 är nordisk-baltisk, finansierar verksamheter som har betydelse över ett brett område, bl.a. av betydelse för Rysslands ekonomiska utveckling.

Flera nordiska institutioner har väsentliga aktiviteter i Ryssland. Så har t.ex. NEFCO åtskilliga viktiga projektverksamheter i området. Härigenom ger NMR ett bidrag till en bättre miljö. NEFCO tillvaratar därigenom en betydelsefull del av NMR:s miljöambitioner.

Av övriga institutioner administrerar Nordforsk utväxlings- och nätverksordningarna Nordplus Nabo och NorFa Nabo.

Utveckling av samhälliga strukturer i syfte att stärka demokratin är ett viktigt element i Russlandsprogrammet. En demokratisk samhällsutveckling kräver konstant uppmärksamhet på mänskliga rättigheter och rättsstatliga principer som en förutsättning för medborgerlig dialog och nödvändigt deltagande i det samhällspolitiska livet. Väl fungerande, oavhängiga, samhällsstrukturer är avgörande för fritt meningsutbyte och för att ansvar skall kunna åvila samhällets medlemmar. Därför är stöd till medborgar- och frivilligorganisationer som spelar en betydande roll för det folkliga engagemanget ett prioriterat område.

Ministerrådsforslag og centrale initiativer i 2004-05

- **MR-forslag om Nordisk Ministerråds planer og forslag til budget for 2006**
- **MR-forslag om ny struktur for det nordiske regeringssamarbeidet**
- **MR-forslag om struktur på kulturområdet**
- **MR-forslag om Russlandsprogrammet**
- **MR-forslag om Arktisk samarbeidsprogram**
- **MR-forslag om handlingsplan for Energi**
- **MR-forslag om samarbeidsprogram på Ligestillingsområdet**
- **MR-forslag om samarbeidsprogram på Næringsområdet**
- **MR-forslag om Design for alle**
- **MR-forslag om samarbeidsprogram op Justisområdet**
- **Afvikling af grænsehindre i Norden.** Fortsættelse af arbejdet med afvikling af grænsehindre – ikke mindst gennem opsøgende og pådrivende indsats af samarbejdsministers særlige repræsentant, fhv. statsminister Poul Schlüter. Rapport om resultater af indsatsen gives af den særlige repræsentant ved Nordisk Råds session i Stockholm, november 2004.
- På initiativ af NMR er der med CBSS indgået et samarbejde (pilotprojekt) om gennemførelse af et samfinansieret og fælles ledet projekt for grænseregionalt samarbejde i det baltiske område (BEN). EU's INTERREG komite besluttede i juni 2005 at yde bidrag til projektet. Visse betingelser skal dog imødekommes. Disse er under implementering. NMRs kontor i Vilnius har hovedansvaret som såkaldt ledende partner. NMR bidrager med ca. 350.000 €. CBSS deltager med en finansiering på 80.000 €. Alt i alt deltager 35 partner, herunder fra bl.a. baltisk, russisk, polsk og hviderussisk side. Projektet forventes at løbe i tiden september 2005 – december 2007.

Nordisk Ministerråds samlede virksomhed

Regnskab for år 2004

Nordisk Ministerråds virksomhed finansieres af de fem nordiske lande. Hvert lands bidrag fastsættes ud fra en fordelingsnøgle, som angiver landets andel i den totale bruttonational indkomst for alle landene.

Fordelingsnøglen for 2004 var:

Danmark	22,8
Finland	17,6
Island	1,1
Norge	25,2
Sverige	33,3

I år 2004 var den samlede budget for Nordisk Ministerråds virksomhed på 817,5 MDKK. Af dette beløb kom 804 MDKK direkte fra landene, men resten kommer fra såkaldte andre indtægter, som består af renteindtægter, det interne afgiftssystem og forældede projektmidler. Andre indtægter var 282 tDKK højere en budgetteret, som svarer til årets overskud. Ministerrådet anvender modified accrual accounts regnskabsprincip. Årets udbetalinger var 803 millioner som er lavere end årets budgetramme. Det betyder at midler overført til kommende år, forøges til 213,7 MDKK fra 199,2 MDKK i år 2003

Nordisk Ministerråd har ret til at disponere sine budgetmidler over 3 år, hvilket er hensigtsmæssigt for den type virksomhed der udføres i det nordiske samarbejde. Den største del 54,9% anvendes til projekter og støtteordninger, til institutionerne går 34,9%, men det bør dog nævnes at af de midler der anvendes til institutionerne, går en betydelig del til projektvirksomhed. I 2004 blev 2 nordiske institutioner nedlagt og en overført til national forvaltning, som betyder at antallet af Nordiske institutioner blev reduceret til 28 fra 31 i 2003. Institutionerne er fordelt på alle landene og de selvstyrende områder.

Fordeling af de totale udgifter opdelt på samarbejdsområder, viser at Miljø, ressourcepolitik og nærområderne er det største samarbejdsområde med 202,2 MDKK. På samarbejde inden for Uddannelse, Forsknings og IT anvendes 200,9 MDKK, 158,5 på Kultursamarbejde og 144,5 MDKK anvendes på Velfærd og Erhvervs samarbejde. Til øvrig virksomhed går 111,3 MDKK, deraf 64,3 MDKK til Ministerråds sekretariatet.

Den danske Rigsrevision har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd og deres revision har ikke givet anledning til forbehold.

Revisionspåtegning

Til Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd

Rigsrevisionen har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2004, der er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, herunder de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Årsregnskabet udviser et overskud på TDKK 282 og en egenkapital på TDKK 282.

Årsregnskabet er afgivet af Nordisk Ministerråds sekretariat, der er ansvarlige for regnskabsaflæggelsen. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsregnskabet.

Den udførte revision

Revisionen, der sker i henhold til det internordiske revisionsreglement, er tilrettelagt og udført i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Vi har således tilrettelagt og udført revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for at årsregnskabet ikke indeholder fejlinformationer. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsregnskabet anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

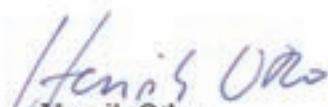
Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2004 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2004 i overensstemmelse med gældende regler, herunder de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

København, den 28. juni 2005

Rigsrevisionen

Henrik Otbo

Nordisk Ministerråd

samlet virksomhed

REGNSKAB 2004

		1.000 DKK	
	Note	2004	2003
INDTÆGTER			
De nordiske landes bidrag	(1)	803.957	795.783
Andre indtæger			
Afgift af løn	(2)	9.518	
Renteindtægter	(3)	4.791	
Andre indtæger	(4)	84	15.747
Ej budgetterede udgifter	(7) (24)	-514	
Indtægter i alt		817.837	811.530
UDGIFTER			
Udbetalinger i året	(5)	802.991	
Renteudgifter	(6)	38	
Midler fra foregående år	(8)	-199.151	
Midler overført til kommende år	(9) (25)	213.677	811.411
Resultat i regnskabsåret	(10)	282	119
Udgifter i alt		817.837	811.530

København, den 24. februar 2005

Per Unckel
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef

Nordisk Ministerråd

BALANCE den 31.12.2004

		1.000 DKK	
AKTIVER	Note	31.12.2004	31.12.2003
Omsætningsaktiver			
Likvide midler			
Bank	(11)	263.358	189.503
Fordringer			
Personalefordringer	(12)	789	
Øvrige fordringer	(13)	3.238	
Tilgodehavende hos landene	(14)	40.000	
Periodeafgrænsninger	(15)	5.093	43.702
Andre aktiver			
Materielle	(16)	1.173	
Finansielle	(17)	214	1.386
I alt		313.865	234.591
PASSIVER			
Gæld			
Leverandørgæld	(18)	-19.577	
Anden kortfristet gæld		-76.289	
Personaleforpligtelser	(19)	44	
Periodeafgrænsning	(20)	0	-30.937
Overførte midler	(21)	-213.677	-199.151
Afsat til generalsekretærbolig	(22)	-2.912	-3.212
Ejendomsamortisering	(23)	-1.173	-1.173
		-313.584	-234.472
Resultat i regnskabsåret		-282	-119
I alt		-313.865	-234.591

Nordisk Ministerråd

UDGIFTER 2004

TABEL 1

1.000 DKK

BUDGETPOSTER	Overf. fra tid. år	Budget 2.004	Tværasekt. budget	Til rådgighed	Udbetalt 1.12.2004	Saldo 1.12.2004
--------------	-----------------------	-----------------	----------------------	------------------	-----------------------	--------------------

Kultursamarbejdet						
Institution	407	56.894	0	57.301	56.582	719
Organisationsbidrag	0	0	0	0	2.133	-2.133
PROSJEKTMIDLER	27.841	54.299	3.700	85.840	57.840	28.000
STÖTTEORDNING	21.130	47.304	3.650	72.084	45.863	26.221
I alt	49.378	158.497	7.350	215.225	162.418	52.807

Uddannelse og forskning						
Institution	0	55.600	0	55.600	70.242	-14.642
Organisationsbidrag	0	0	0	0	564	-564
PROSJEKTMIDLER	8.146	101.927	33.404	143.477	84.873	58.604
STÖTTEORDNING	18.660	42.354	-19.004	42.010	63.643	-21.633
I alt	26.806	199.881	14.400	241.087	219.322	21.765

IT-ministerråd						
PROSJEKTMIDLER	0	0	317	317	567	-250
STÖTTEORDNING	1.915	1.072	0	2.987	44	2.942
I alt	1.915	1.072	317	3.304	612	2.692

Nærområderne						
Institution	1.283	33.121	2.450	36.854	32.465	4.388
PROSJEKTMIDLER	0	0	-5.440	-5.440	659	-6.099
STÖTTEORDNING	3.024	55.821	-47.486	11.359	3.647	7.712
I alt	4.307	88.942	-50.476	42.773	36.771	6.002

Energi						
Institution	0	0	0	0	529	-529
PROSJEKTMIDLER	0	0	-25	-25	5.107	-5.132
STÖTTEORDNING	10.096	7.213	4.650	21.959	8.518	13.441
I alt	10.096	7.213	4.625	21.934	14.154	7.780

Miljø						
--------------	--	--	--	--	--	--

BUDGETPOSTER		1.000 DKK				
		Overf. fra tid. år	Budget 2.004	Tværasekt. budget	Til rådighed	Saldo 1.12.2004
PROJEKTMIDLER		0	0	90	90	16.563 -16.473
STÖTTEORDNING		13.924	37.993	4.800	56.717	29.055 27.662
I alt		13.924	37.993	4.890	56.807	45.617 11.190
Økonomi og finanspolitik						
PROJEKTMIDLER		0	0	525	525	1.535 -1.010
STÖTTEORDNING		2.085	1.658	750	4.493	728 3.765
I alt		2.085	1.658	1.275	5.018	2.264 2.754
Regionalsamarbejde						
Institution		0	10.048	0	10.048	10.048 0
PROJEKTMIDLER		0	0	300	300	6.500 -6.200
STÖTTEORDNING		11.530	19.309	812	31.651	16.272 15.379
I alt		11.530	29.357	1.112	41.999	32.820 9.179
Transport						
PROJEKTMIDLER		0	0	0	0	1.131 -1.131
STÖTTEORDNING		1.917	1.058	1.385	4.360	1.592 2.768
I alt		1.917	1.058	1.385	4.360	2.723 1.637
Jord- og skovbrug						
Institution		0	14.468	0	14.468	13.336 1.132
PROJEKTMIDLER		0	0	2.390	2.390	8.925 -6.535
STÖTTEORDNING		8.250	12.963	2.466	23.679	6.640 17.038
I alt		8.250	27.431	4.856	40.537	28.902 11.635
Fiskeri						
PROJEKTMIDLER		0	0	230	230	4.436 -4.206
STÖTTEORDNING		5.676	5.008	2.925	13.609	7.011 6.598
I alt		5.676	5.008	3.155	13.839	11.447 2.392
Arbejdsmarked						
Institution		29	2.764	271	3.064	2.764 300
PROJEKTMIDLER		0	0	-375	-375	2.592 -2.967
STÖTTEORDNING		8.290	10.106	475	18.871	6.847 12.023
I alt		8.319	12.870	371	21.560	12.203 9.357

1.000 DKK

BUDGETPOSTER		Overf. fra tid. år	Budget 2.004	Tværasekt. budget	Til rådgighed	Udbetalt 1.12.2004	Saldo 1.12.2004
Social- og sundhed							
Institution	15	28.145	0	28.160	28.145	15	
PROJEKTMIDLER	0	0	575	575	4.097	-3.522	
STÖTTEORDNING	6.248	7.159	4.619	18.026	7.545	10.481	
I alt	6.263	35.304	5.194	46.761	39.787	6.974	
Ligestilling							
Institution	0	4.342	0	4.342	4.342	0	
PROJEKTMIDLER	0	0	750	750	3.933	-3.183	
STÖTTEORDNING	6.769	4.009	3.750	14.528	4.134	10.394	
I alt	6.769	8.351	4.500	19.620	12.409	7.211	
Narkotikasamarbejde							
PROJEKTMIDLER	0	0	1.450	1.450	564	886	
STÖTTEORDNING	2.941	1.521	-50	4.412	2.714	1.698	
I alt	2.941	1.521	1.400	5.862	3.278	2.584	
Velfærdsinitiativer							
PROJEKTMIDLER	0	0	0	0	3.137	-3.137	
STÖTTEORDNING	582	6.274	0	6.856	3.145	3.712	
I alt	582	6.274	0	6.856	6.282	575	
Erhverv							
Institution	0	66.938	0	66.938	66.938	0	
PROJEKTMIDLER	0	0	289	289	509	-220	
STÖTTEORDNING	3.004	1.101	5.598	9.704	-8.729	18.432	
I alt	3.004	68.039	5.887	76.930	58.718	18.213	
Byg- og bolig							
PROJEKTMIDLER	0	0	200	200	800	-600	
STÖTTEORDNING	1.591	885	350	2.826	525	2.301	
I alt	1.591	885	550	3.026	1.325	1.701	
Kosument							
PROJEKTMIDLER	0	0	0	0	3.771	-3.771	
STÖTTEORDNING	8.632	8.330	255	17.217	4.088	13.129	
I alt	8.632	8.330	255	17.217	7.859	9.358	

BUDGETPOSTER		Overf. fra tid. år	Budget 2.004	Tværasekt. budget	Til rådgighed	Udbetalt	Saldo 1.12.2004
1.000 DKK							
Levnedsmidler							
PROJEKTMIDLER		0	0	150	150	3.393	-3.243
STÖTTEORDNING		8.544	5.231	1.046	14.821	4.179	10.643
I alt		8.544	5.231	1.196	14.971	7.572	7.399
Justits							
PROJEKTMIDLER		0	0	0	0	249	-249
STÖTTEORDNING		1.906	1.315	46	3.267	300	2.967
I alt		1.906	1.315	46	3.267	549	2.718
Øvrig virksomhed							
Institution		5.776	64.344	0	70.120	66.924	3.195
Organisationsbidrag		0	0	0	0	1.205	-1.205
PROJEKTMIDLER		0	0	-7.637	-7.637	9.669	-17.306
STÖTTEORDNING		8.940	46.943	-4.651	51.232	18.161	33.070
I alt		14.716	111.287	-12.288	113.714	95.959	17.755
NMR i alt		197.234	816.445	-317	1.013.362	802.379	213.677

Noter til Nordisk Ministerråds regnskab 2004 for den samlede virksomhed

- (1) Finansieringen af Nordisk Ministerråd består af direkte indbetalinger fra landene samt, afgift af løn og renteindtægter.

Finansieringen af Nordisk Ministerråds budget						1.000 DKK
	Budget 2004	Bogført 2004	Overskud 2004	Budget 2003	Bogført 2003	Overskud 2003
Danmark	183.302	183.302		189.396	189.396	
Finland	141.496	141.496		139.262	139.262	
Island	8.844	8.844		8.754	8.754	
Norge	202.597	202.597		186.213	186.213	
Sverige	267.718	267.718		272.158	272.158	
Landene	803.957	803.957		795.783	795.783	
Afgift af løn	7.000	9.518	2.518	7.000	9.151	2.151
Renteindtægter	5.760	4.791	-969	7.680	6.423	-1.257
Øvrige indtægter	800	84	-716	800	173	-627
Ej budgetterede udgifter		-514	-514			
Indtægter i alt	817.517	817.837	320	811.263	811.530	267
Renteudgifter og afskrivninger	0	-38	-38	0	-148	-148
I alt	817.517	817.799	282	811.263	811.382	119

Betalingsordning for højere uddannelser

	2.004	2.003	2.002	2.001
Danmark	-33.627	-30.377	-28.545	-24.998
Finland	14.206	14.075	13.794	14.372
Island	0	0	0	0
Norge	19.718	19.124	15.972	21.945
Sverige	-297	-2.822	-1.221	-11.319
I alt	0	0	0	0

Landene har i 2004 indbetalt 10 MDKK mindre end budgetteret, for herved at nedbringe likviditeten i ministerrådet. Landenes indbetalinger har således udgjort i alt 793,957 tDKK, mens 10 MDKK er opført som ministerrådets tilgodehavende hos landene.

- (2) Afgift af afgiftspligtig lønsum for de ansatte i ministerrådssekretariatet.
- (3) I budgettet var det forventet, at renteniveauet på pengemarkedet ville være på 2,4% i gennemsnit i budgetåret og gennemsnitslikviditeten 240 MDKK. Renteniveauet har i gennemsnit ligget på 2,03%, og gennemsnitslikviditeten har været på 259 MDKK, hvilket har medført, at renteindtægterne er lavere end budgetteret.
- (4) Andre indtægter består hovedsaglig af tilbageførsler af projektmidler, som er forældede i henhold til økonomireglementet.
- (5) Udbetalinger i året er alle udbetalinger, som er foretaget til institutioner, projekter, støtteordninger, organisationsbidrag samt drift af ministerrådssekretariatet. I opgørelsen over sektorernes udgifter fremgår fordelingen af udbetalingerne (se tabel 1).
- (6) Renteudgifterne vedrører primært kreditorrenter.
- (7) Posten "Ej budgetterede udgifter" er omkostninger som NMR blev dømt til betale tidligere medarbejder ved tabt retsag.
- (8) Fordelingen af sektorernes overførte midler fra foregående år fremgår af tabel 1.
- (9) Fordelingen af sektorernes overførte midler til kommende år fremgår af tabel 1. Den overvejende del af de overførte midler er disponerede til bestemte projekter, men endnu ikke udbetalt fra ministerrådssekretariatet.
- (10) Årets resultat bliver i henhold til økonomireglementet tilbagebetalt til landene.
- (11) Af bankindestående på i alt 263 MDKK er 254 MDKK placeret på aftaleindskud. Deraf tilhører 8.851 tDKK EXPO 2005
- (12) Personalefordringerne består bl.a. af interne afgifter 159 tDKK, stående rejseforsud for ministerrådssekretariatets medarbejdere 366 tDKK og andre fordringer på 223 tDKK
- (13) Største delen af øvrige fordringer, er moms som skal refunderes af det danske

udenrigsministerium (2.869 tDKK)

- (14) I 2001 besluttede landene, at likviditeten i Nordisk Ministerråd skulle nedbringes over en årrække, hvilket medførte at indbetalinger af 10 MDKK af årets budget blev tilbageholdt i landene pr. budgetår. Ministerrådet har disse midler tilgode hos landene.
- (15) Periodeafgrænsning består bl.a. af løn for januar 2003, 3 MDKK, 1,4 MDKK forudbetalt husleje og andre forudbetalte udgifter på 0,6 MDKK
- (16) Materielle anlægsaktiver er ministerrådets kontorlokaler i Skt. Petersborg (1.173 tDKK). Værdiansættelsen er baseret på anskaffelsesværdien. Kontoret har flyttet til nye lokaler og de gamle skal sælges i 2005.
- (17) Finansielle anlægsaktiver er depositum for lokaleleje og maskinleje.
- (18) Leverandørgæld består af kortfristet gæld til leverandører (7.818 tDKK) samt til projekter og forvaltningsorganer (11.709 tDKK).
- (19) Personaleforpligtigelser er bl. A. svensk socialafgift (47 tDKK)
- (20) Posten periodeafgrænsninger under gæld indeholder tilgodehavender vedrørende projekter.
- (21) Budgetterede midler der ikke har været disponeret 31/12

Udisponerede midler 31/12	2004	2003	2002
Overførte midler pr. 31.12 (fra balancen)	215.436*	199.151	190.707
Disponerede ikke udbetalte projektmidler pr. 31.12	197.528	182.688	178.947
Udisponerede midler 31/12	17.908	16.463	11.760

* Indeholder 15.577 tDKK som tilhører EXPO 2005

- (22) Generalsekretærboligen er solgt i 2001. Indtægterne fra salget er lagt på en balancekonto og således afsat til det samme formål, som den faste ejendom.
- (24) På Samarbejdsministrenes møde den 29. oktober 2003, blev det besluttet at nedlægge Nordisk Ministerråds institution Nordiska Samarbetsorganet för Vetenskaplig Information (Nordinfo) per 1. juli 2004, og at nedlægge Nordens folklige akademi (NFA) per 01.08.04. Generalsekretæren får i opdrag at overtage styrelsens rolle i begge institutioner fra og med 01.01.2004
NORDINFO stoppede regulær drift pr. 1. februar og NFA stoppede sin drift pr. 1. august. Afvikling af begge institutioner blev derefter overført til NMR sekretariatet i København som har sørget for den praktiske del af afvikling
Al drift er ophørt i begge institutioner og de får ingen bevilling i 2005 budgettet.
NORDINFO's resultat i 2004 blev overskud på 4.644 tDKK og NFA's var overskud var på 881 tDKK.
I forbindelse med nedlæggelsen af NFA indgik NMR en aftale om afslutning af den huslejeaftale NFA havde på sine lokaler i Gøteborg. Denne aftale bestod i at lejeaftalen kom til ophør 2 år før tid mod betaling på 1,3 MDKK. Denne betaling gør at NFA afsluttes med negativ egenkapital på 566 tDKKK
Regnskaberne for begge institutioner findes som bilag ved dette regnskab.
- (25) Det nordiske Sekretariat for verdensudstillingen EXPO 2005 har været placeret hos NMR sekretariatet i København. EXPO 2005 har et samlet budget på 55 MDKK hvor 50 millioner kommer direkte fra de nordiske lande og 5 millioner kommer fra ministerrådsbudgettet. NMR har bevilget 2,5 MDKK fra den strategiske pulje og EXPO har en selvstændig budgetpost i 2005 budgettet med 2,5 MDKK
EXPO har samlet modtaget godt halvdelen af den samlede bevilling i 2004 og resten modtages i 2005.
Status på EXPO pr. 31.12.2004 var som her siger: (tDKK)

EXPO - drift 2004

NMR bevillinger	-2.500
Indbetalinger fra landene	-29.173
Renter	-50
Udbetalinger	16.146
Resultat	-15.577

Expo - balance 31/12/2004

Aktiver		Passiver	
Bank	6.914	Løn og lign.	196
På aftaleindskud hos NMR	8.851	Årets resultat	15.577
Forudbetalinger	8		
	15.772		15.772

Ansatte og årsværk år 2004

Oversigt over antal medarbejdere, årsværk og kønsfordeling i nordiske institutioner, inklusiv sekretariatet og kontorerne.

Institution	Ansatte		Kønsfordeling			
	Årsværk	Antal	Kvinder	i % *	Mænd	i %*
NordScen	4	4	3	75%	1	25%
NIFCA	7	7	5	71%	2	29%
NHREY	13	13	11	85%	2	15%
NHFÆ	17	18	11	61%	7	39%
NHÅ	3	3	2	67%	1	33%
NAPA	2	2	0	0%	2	100%
NJC	3	3	2	67%	1	33%
NORDICOM	4	5	3	60%	2	40%
NIFIN	6	6	4	67%	2	33%
NSI	24	28	16	57%	12	43%
NORDITA	21	21	7	33%	14	67%
NORFA	9	9	5	56%	4	44%
NifS	27	36	16	44%	20	56%
NIAS	16	20	10	50%	10	50%
NICe	15	15	7	47%	8	53%
NORDVULK	18	18	9	50%	9	50%
NORDREGIO	22	25	15	60%	10	40%
NGB	14	17	7	41%	10	59%
NIVA	3	4	4	100%	0	0%
NHV	47	57	37	65%	20	35%
NIOM	19	24	12	50%	12	50%
NAD	4	4	2	50%	2	50%
NSH	5	5	3	60%	2	40%
NUD	7	7	5	71%	2	29%
NOPUS	4	4	3	75%	1	25%
NIKK	10	13	12	92%	1	8%
NOPEF	6	6	2	33%	4	67%
NEFP	3	4	2	50%	2	50%
Nordisk Ministerrådssekretariat	95	95	64	67%	31	33%
Nordisk Kulturfondssekretariat	4	4	2	50%	2	50%
Nordisk Informationskontor i Estland	7	7	6	86%	1	14%
Nordisk Informationskontor i Letland	9	10	8	80%	2	20%
Nordisk Informationskontor i Litauen	9	10	6	60%	4	40%
Nordisk Informationskontor i Rusland	15	15	12	80%	3	20%
TOTAL	472	519	313	60%	206	40%

* Procenten er beregnet med udgangspunkt i antallet af ansatte og ikke årsværk.

Ovenstående tabel viser en overrepræsentation af kvinder i de samnordiske institutioner. I forhold til tallene fra år 2003, hvor kvinderne besad 62% af stillingerne er der dog tale om et lille fald. Det samlede antal ansatte i nordiske institutioner, inklusiv sekretariatet og kontorerne er faldet i 2004 i forhold til 2003. Det skyldes bl.a. at institutionerne NFA og NORDINFO i 2003 af Ministerrådet for uddannelse og Forskning blev besluttet nedlagt.

Personaleoplysninger for Nordisk Ministerrådssekretariat

Der var på optællingstidspunktet ansat 95 personer i sekretariatet i København på 4 års kontrakter, med mulighed for forlængelse af 2 gange 2 år. Det betyder den maksimale ansættelses periode er på 8 år. Som følge heraf er der en løbende udskiftning af medarbejdere, så der er ikke til enhver given tid fuld bemanning.

Sekretariatet består af medarbejdere fra de nordiske lande. Antallet af danskere og svenskere er dog højest og udgør tilsammen ca. 69 % af samtlige medarbejdere. Ser man på fordelingen blandt cheferne er der en overvægt af finner og svenskere, disse udgør tilsammen ca. 73 % af cheferne. Danskerne udgør ca. 43 % af rådgiverne og over halvdelen af sekretærerne samt det øvrige administrative personale.

Nationalitet	Antal ansatte	% kvinder	% mænd	afd. Chefer*		rådgivere		sekretærer/adm. pers.	
				antal	%	antal	%	Antal	%
Danmark	41	63	37	1	10%	20	43%	20	54%
Finland	13	85	15	3	30%	7	15%	3	8%
Island	3	67	33	1	10%	1	2%	1	3%
Norge	12	58	42	1	10%	7	15%	4	11%
Sverige	25	72	28	5	40%	11	24%	9	24%
Færøerne	1		100			1	1 %		
I alt	95	66	34	11	100%	47	100%	37	100%

* Inklusive cheferne på kontorerne.

Af nedenstående tabel ses, at gennemsnitsalderen er faldet fra 45,7 i 2003 til 45 år i 2004. Antallet af rejsedage er reduceret fra 10 til 9,2 gennemsnitlige rejsedage pr. medarbejder. Sygefraværet er steget til 3 % hovedsagelig som følge af langtidssygdom. Den gennemsnitlige tjenestetid er 5 år. 21 personer stoppede under året og 13 personer blev ansat.

Andre oplysninger	år 2004	År 2003	
Gennemsnitsalder	45	45,7	År
Rejsedage af alle arbejdsdage	9,2	10,1	%
Sygefravær af alle arbejdsdage	3	2,4	%
Gennemsnitlig tjenestetid	5,0	5,0	år
Antal sluttet medarbejdere	21	15	personer
Antal ansatte medarbejder	13	22	personer

Sekretariatet stræber efter en ligelig fordeling både når det gælder antal mænd og kvinder og nordiske nationaliteter. Kønsfordelingen på chefs- og rådgiverniveau har været relativ ligelig. Det seneste år er antallet af kvinder dog øget og sekretariatet er påbegyndt arbejdet med en ny ligestillingspolitik, som skal fokusere på mere ligelig kønsfordeling.

Kønsfordeling	år 2004		år 2003	
	% Kvinder	% Mænd	% Kvinder	% Mænd
Alle	66	34	64	34
Afdelingschefer	60	40	58	42
Rådgivere	60	40	52	48
Sekretærer/adm. pers.	85	15	82	18

I sekretariatet og kontorerne er der en meget klar overvægt af kvinder (69 %).

Medarbejdere i sekretariatet mv.	Ansatte		Kønsfordeling	
	Årsværk	Antal	Kvinder	Mænd
NMRS	95	95	64	31
NKF	4	4	2	2
Kontorerne:				
ESTLAND	7	7	6	1
LETLAND	9	10	8	2
LITAUEN	9	10	6	4
RUSLAND	15	15	12	3

Individuel lønudvikling blev gennemført i år 2004 indenfor rammerne af lønsumsrammen. Ca. en tredjedel af medarbejderne fik del i lønudviklingsmidlerne.

I Nordisk Ministerråds sekretariatet i København er der afsat 801 TDKK til kompetenceudvikling i år 2004. Af disse midler var der afsat 250 TDKK til den centrale fælles pulje og 250 TDKK til fælles IT kompetenceudvikling og de resterende 301 TDKK var afsat på decentrale konti for de enkelte afdelinger.

OVERSICHT OVER INSTITUTIONERNES REGNSKAB 2004 (NATIONAL VALUTA)

Forkortelse	val-uta	NMR bud-getbev.	NMR and-bev.	Andr. bev.nat/intern	Andr.indtægter	Adm.utgifter	Aktivitetsutgifter	Projektutgifter	Resultat	Egen-kapital	Finans.NMR
T&D	DKK	6.285.000	1.845.126	80.820	58.975	2.660.038	5.613.258		-3.375	1.352.212	98%
NIFCA	EUR	1.046.200	294381		102.039	251.615	606.264	415.712	169.029	428.942	93%
NHREY	ISK	74.960.001	17.530.579	2.170.575	26.639.363	70.985.454	43.223.334		7.091.730	21.747.837	76%
NHFÆ	DKK	10.135.000	844.000	1.119.000	5.790.822	3.620.056	4.316.260	9.693.909	258.597	0	61%
NHÅ	EUR	249.500	4.762	144.093	9.033	163.818	206.154		37.416	26.560	62%
NAPA	DKK	4.481.000	354.266	2.212.251	46.316	2.108.802	4.601.650		383.381	1.306.513	68%
NJC	DKK	3.349.000	768.912		666.748	2.057.383	2.255.128	697.405	-225.256	363.415	86%
NORDICOM	DKK	2.200.000	725.000	4.797.000	1.518.000	442.000	8.079.000	502.000	217.000	-6.000	32%
NIFIN	EUR	705.995	55.625		19.023	403.908	315.410	45.956	15.369	47.744	98%
NSI	NOK	7.277.000	30.000	4.910.000	724.000	4.210.000	8.887.000		-156.000	815.000	56%
NORDITA	DKK	19.113.000		2.980.000	362.000	4.290.000	11.553.000	4.809.000	1.803.000	3.932.000	85%
NORFA	NOK	39.311.000	24.027.521	710.411	2.348.144	4.217.671	61.100.880		1.078.525	1.548.259	95%
NIFS	NOK	3.061.000		10.726.000	850.000	3.500.000	11.292.000		-155.000	811.000	21%
NIAS	DKK	7.151.000		3.863.856	1.148.235	2.384.389	6.004.794	3.911.307	-137.399	1.178.379	59%
NiCe	NOK	71.871.000		5.414.000	1.085.000	12.141.000	5.571.000	62.442.000	-1.784.000	42.096.000	92%
NORDREGIO	SEK	11.760.352	6.517.946	2.998.500	11.304.146	5.695.697	9.165.484	18.279.886	-560.123	9.263.784	56%
NGB	SEK	10.877.000	891.772	7.836.159	352.660	2.963.439	7.821.163	10.108.860	-935.871	1.718.442	59%
NIVA	EUR	372.000	58.949	101.574		136.982	360.211	69.625	-34.295	92.081	81%
NHV	SEK	40.444.001	161.259	3.643.982	3.741.929	13.927.618	28.724.379	3.916.870	1.422.304	6.990.066	85%
NIOM	NOK	10.149.000	272.546	1.929.098	3.240.949	2.277.792	12.575.059	272.546	466.196	1.175.052	67%
NAD	EUR	355.300	61.206	5.096	3.919	86.064	204.134	65.422	69.901	51.419	98%
NSH	SEK	8.920.000	1.285.000		117.000	1.801.000	5.202.000	5.290.000	-1.971.000	435.000	99%
NUD	DKK	7.132.000	113.280	45.454	1.471.285	2.619.600	5.516.024	138.625	487.770	500.483	83%
NOPUS	SEK	1.985.000	13.190	3.430.459	72.352	5.016.022	605.126	13.190	-133.337	3.149.319	36%
NIKK	NOK	4.619.000	550.226	1.268.714	62.221	1.728.140	3.833.004	1.623.301	-684.284	970.579	80%
NOPEF	EUR	2.586.700		1.656.063	210.905	746.596	3.305.897		401.175	5.280.030	58%
NKD	NOK	1.704.800		841.000	11.524	931.197	1.855.697		-229.570	1.894.632	67%
NEFP	NOK	1.124.000	5.684.424	26.433.331	3.743.386	1.124.000	3.553.189	32.307.952	0	8.753.513	18%

**Meddelelser til
Nordisk Råd**

**Rekommandationer
Fremstillinger
Ytringer**

**Nordisk Ministerråd
Juni 2005**

Rekommandationer, fremstillinger, ytringer 2001

46/2001 - Rekommandation angående Reumatikere og langvarige syge (A 1254/nord och A 1255/nord)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

at indhente information fra de nordiske lande om reumatikere og andre langvarige syges livssituation og behandlingsmuligheder samt de totale økonomiske konsekvenser kroniske sygdomme foranleder for patienten og samfundet;

at på baggrund af information om reumatikere og andre langvarige syges livssituation, behandlingsmuligheder og de økonomiske konsekvenser sygdommen foranleder, udarbejde forslag om hvordan disse gruppers situation kan forbedres i gennem samarbejde mellem de nordiske lande.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ministerrådet vill först hänvisa till tidigare lämnat svar från år 2004 avseende reumatiker och långvarigt sjuka. Den i det tidigare rekommendationssvaret nämnda handlingsplanen Design för alla är av stor vikt för grupper med funktionshinder genom handlingsplanens fokus på breda och långsiktiga insatser samt den tvärspektoriella ansatsen som bygger på övertygelsen om att ett samhälle är till för alla.

För att främja kvaliteten inom vård och omsorg väljer Ministerrådet ofta breda och generella lösningar utöver vissa riktade och politiskt prioriterade insatser. En sådan riktad insats har skett för reumatikerområdet då ÄK-S vid sitt möte i april 2005 beslutat om fördelning av medel knutna till handikappområdet. Reumatikergruppen tillgodoses därvid med 350 000 DKK genom en ansökan från Nordisk Reumaråd. Ansökan motsvarar i stort det som Framställning 46/2001 avser och det planeras bl.a. för en samverkan med Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) då projektet ska genomföras.

Vad gäller punkt ett:

Genom den kartläggning av samhällskostnaderna för reumatiska sjukdomar, som Nordisk Reumaråd föreslår i sin ansökan, tillgodoses i hög grad det som avses inom punkt ett. En jämförande studie av befintlig statistik ingår i projektplanen och kan bidra till ökad kunskap om kostnader för vårdinsatser samt aktuella behov.

Vad gäller punkt två:

Genomförandet av en nordisk konferens i samverkan med NHV för att föra fram kartläggningens resultat möter de önskemål som omfattas av punkt två. Den planerade studien i regi av Nordisk Reumaråd önskar föra fram resultat att användas som planeringsunderlag i det fortsatta nordiska samarbetet. Långsiktigt syftar studien till förbättrad livssituation för Nordens reumatiker genom bl.a. ökat nordiskt samarbete som resultat av projektresultaten. Samarbetet kan konkretiseras genom insatser inom vårdsektorn samt för framtida forskning tack vare NHV-samverkan. Viktigt blir även att redovisa projektresultaten till centrala målgrupper som politiker och nyckelpersoner inom vård och hälsoområdet i Norden.

Framställning 46/2001 förslås härmed bli avskriven genom de medel som avsätts från Nordiska ministerrådet för kartläggning, utbyte av kunskap som kan främja nordisk reumatikervård samt genom den redovisade konferensen.

Rekommandationer, fremstillinger, ytringer 2002

24/2002 - Rekommandation angående Telemedisin mellan de nordiska länderna (A 1283/velferd)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att utreda och föreslå lösningar på juridiska hinder för telemedicin mellan de nordiska länderna.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ministerrådet vill först hänvisa till tidigare lämnat svar från år 2004 som en bakgrund till vad som görs på en bred bas vid IT-användning inom social- och hälsoområdet. Vid de två senaste årens ministermöten med MR-Social har IT-området varit föremål för speciella diskussioner. Användning av IT är prioriterat inom vård och omsorg och med ett starkt nordiskt nätverk. En kartläggning iscensatt av ministerrådet för social/hälsa har visat att Norden är ledande beträffande användning av IT i vården.

Nordiskt IT-samarbete om telemedicin med fokus på lösningar av juridiska hinder blir en dagordningspunkt vid Ministermötet på Färöarna den 13-14 juni 2005 då de nordiska social- och hälsoministrarna möts. De juridiska aspekterna är givna att ingå pga. dessas stora betydelse och det visade parlamentariska intresset. Prioriteringen av telemedicinskt samarbete skall ses som en viktigt bidrag för att säkra medborgarnas tillgång till en likvärdig hälso- och sjukvård. Däri kan även ingå att se över de tekniska utmaningar som ett samarbete kräver.

Ett telemedicinskt samarbetsforum föreslås bildas i syfte att identifiera konkreta hinder för samarbete mellan de nordiska länderna samt att föreslå lösningar på dessa för att etablera ett telemedicinskt samarbete. Slutligt beslut angående mandat tas av social- och hälsoministrarna vid junimötet 2005. Detta föreslagna samarbetsforum bör omfatta alla nordiska länder och nödvändig expertis behöver ingå.

Juridiska utmaningar kan gälla bland annat följande:

- Fortrolighed og data sikkerhed
- Ansvarsfordeling mellem involverede klinikere
- Autorisation og akkreditering af personale og procedurer
- Patientrettigheder / Informeret samtykke
- Kontraktuelle forhold / afregning
- Forsikringsforhold
- Certificering af telemedicinsk udstyr og programmel

Nordiska ministerrådet har sedan 1998 gett stöd till samarbete om telemedicin genom medel till etableringen av Nordisk Telemedicin Association samt genom stöd till forskningsprogrammet Nordunet2 som skall stärka bruket av bredband i Norden. Nordunet2 har identifierat telemedicin som ett av sina fokusområden och har finansierat projektet Nordic Telemedicine Network. Stöd har även givits till det nu avslutade s.k. "Ö-samarbetet" som var ett telemedicinskt samarbete mellan Åland, Gotland och Bornholm. Därutöver finns en rad samarbeten inom Norden och de baltiska länderna utan att det är förankrat i Ministerrådets regi.

Arbetet med att avlägsna juridiska gränshinder för telemedicin står också på dagordningen för samarbetsministrarnas särskilda representant Poul Schlüter.

Nordiska ministerrådet avser därmed att rekommandationen kan avskrivas.

25/2002 - Rekommendation angående hälsovårdssystem i Norden (A 1308/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utreda möjligheten att inrätta samnordiska specialsjukvårdscentran för små diagnosgrupper.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Generellt hänvisas till tidigare svar från Ministerrådet och de för området mycket väsentliga nordiska institutionerna Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale (NUD), Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) och Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH) som spelar en viktig roll för arbetet med små diagnosgrupper. Ett intensifierat samarbete har inletts mellan berörda institutioner i syfte att föra ut institutionernas specialkunskaper för att främja området med små diagnosgrupper.

En stor aktivitet pågår med att utveckla arbete och förutsättningar för specialistsjukvård för små diagnosgrupper. Vid fördelning av handikappmedel som utlysts har ÅK-S vid sitt aprilmöte år 2005 beslutat att ge medel till totalt fem projekt som på olika sätt gynnar arbetet med att tillgodose behoven från små diagnosgrupper. Totalt har fördelats drygt 1 miljon DKK för sådana ändamål. Det handlar dels om ett par projekt som generellt arbetar med kunskapsutbyte kring universell design, dels om tre projekt som avser att stärka det nordiska samarbetet kring små och sällsynta sjukdomar och behoven av högspecialiserad vård. Dessutom äger en nordisk konferens rum under hösten 2005 om kraniofaciale misdannelser och nordiska samarbetsmodeller. Denna konferens, och det arbete som utförs i regi av en pågående arbetsgrupp, förväntas bidra till samarbetsmodeller och samarbetsvinster som kan brukas av de nordiska länderna. Nordisk samverkan vid medicinsk behandling av små och mindre kända sjukdomar kan ge fördelar med tanke på den högspecialisering som krävs i vissa fall. Nämnade aktiviteter främjar en sådan samverkan.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

33/2002 - Rekommendation angående nordisk språkgemenskap (A 1279/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordiska Ministerråd:

1. at skabe et overordnet organ med ansvar for det nordiske sprogfællesskab og sikre, at dette organ udarbejder et handlingsprogram for, hvordan det nordiske sprogfællesskab kan værnes og udvikles i fremtiden;
2. at overveje former for finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden;
3. at udarbejde en sprog- og kulturportal med skolen som hovedmodtager, hvor nordiske interessenter kan finde links til sprog, kultur og undervisningsrelevante internetsteder for at skabe en nordisk dimension i undervisningen;
4. at fortsætte og udbygge finansieringen af udviklingen af læremidler, som den fortiden sker inden for Nordmål, f.eks. ved oprettelse af en sproglæremiddelfond (evt.på nettet);
5. at sikre at de fragmenterede resultater af nordiske ordbogsprojekter (f.eks. NordtermNet og NordtermBanken) bliver samlet i en elektronisk ordbog, som gøres tilgængelig på internettet;
6. at udvide samarbejdet om udvikling af andre sprogteknologiske redskaber (oversættelsesprogrammer, skrivestøtte- og sprogkontrolprogrammer, store tal- og tekstdatabanker m.m.).

Nordisk ministerråd meddeler:

Alle spørgsmål bortset fra punkt 2 er tidligere afskrevet i svar fra Nordisk ministerråd, det aktuelle svar omfatter derfor kun spørgsmål to.

Nordens sprogråd vil i løbet af 2005 arbejde med spørgsmålet om finansiering af nordiske lektorater ved højere læreanstalter i Norden. Rådet vil invitere HÖGUT til et samarbejde i dette spørgsmål.

Rekommendationer, fremstillinger, ytringer 2003

5/2003 - Rekommendation angående beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att se över formerna för beskattningen av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av skatteavtalet i de nordiska länderna

att förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Nordiska ministerrådet meddelar:

Punkt ett:

Vid sitt möte den 1 november 2004 behandlade de nordiska finansministrarna frågan om skatterelaterade gränshinder och fattade beslut om att inleda en omfattande översyn över problem som ligger såväl inom ramen för nuvarande nordiska skatteavtal som utanför. Detta arbete, som även berör frågor relaterade till beskattning av pensioner, kommer att vara föremål för en avrapportering hösten 2005. Granskningen innebär att olika skatterelaterade problem analyseras närmare och förslag till åtgärder lämnas, där det bedöms vara ändamålsenligt, även på de områden som inte omedelbart omfattas av det nordiska skatteavtalet. Arbetet förutses fortsätta under 2006. Se även förra årets svar samt svar på framställning 8 / 2004 angående en nordisk skattekonferens.

Punkt två:

Gjennom arbeidet med oppdatering av den nordiske konvensjon om sosial bistand og sosiale tjenester har sosialsektoren vurdert muligheten for å la grunnlaget for vurdering av rett til ytelser i ett land også gjelde i et annet nordisk land. Man har konkludert med at så vel ulikt lovgrunnlag som ulike vurderingsprinsipper medfører at det er vanskelig å overføre rettigheter direkte. I stedet foreslås at konvensjonen utvides med en ny artikkel om utvidet myndighetssamarbeide med sikte på å gi forbedret og forenklet service til borgerne.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

13/2003 - Rekommendation angående förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

att igångsätta processen för att hitta indikatorer för en kvalitativ och effektiv vård

att involvera de baltiska staterna i nämnda initiativ

Nordiska ministerrådet meddelar:

Hänvisning görs först till det svar som lämnades under år 2004.

Vad gäller punkt ett:

Det görs en särskild forskningsinsats i förhållande till barn och unga. Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV) har spetskompetens inom Barn- och Ungdomshälsovetenskap (Child Public Health) och att förebygga diabetes typ 2. Området är därför alltid aktuellt inom utbildningen på NHV. Högskola når många viktiga målgrupper verksamma inom folkhälsoområdet genom NHV's utbildningsprogram på olika nivåer. Nordiska folkhälsopriset, vars pristagare utses av NHV, gick år 2004 till en isländsk pristagare som arbetar med att stimulera barn till hälsosammare levnadsvanor. NHV ville genom priset premiera verksamhet som arbetar preventivt med övervikt bland barn som är ett ökande folkhälsoproblem, något som kan gynna diabetesområdet på sikt.

Diabetesområdet, typ 2 diabetes, är alltså uppmärksammat som ett snabbt växande folkhälsoproblem med en debut som går neråt i åldrarna. Problemet kan beskrivas som ett allvarligt folkhälsoproblem i hela Norden. Nordiska ministerrådet för social och hälsa avser härutöver inte att särskilt prioritera diabetesområdet utan vill i stället arbeta på en bredare bas med folkhälsofrågor.

Vad gäller punkt två:

Det pågående arbetet med att på nordisk bas utveckla gemensamma kvalitetsindikatorer inom vården kan bidra till att främja diabetesvården. Detta arbetet tar plats i en nordisk arbetsgrupp tillsatt av EK-sosial. Gruppen kommer att presentera en statusrapport för ministrarna innan sommaren och arbetet kommer därefter att fortgå. Detta kvalitetsarbete är högprioriterat av länderna.

Vad gäller punkt tre:

NHV har genom det s.k. Brimhealthprojektet arbetat intensivt under 10 år med folkhälsa i de baltiska länderna ("Training the trainers") med en total budget på cirka 18,3 miljoner SEK. De baltiska staterna har således involverats i en nordisk-baltisk folkhälsosamverkan.

Sammanfattningsvis anser Nordiska ministerrådet att diabetesområdet är föremål för rimliga nordiska insatser och med NHV som en viktig nordisk institution. På ett generellt plan arbetas på flera sätt med preventivt arbete som kan bidra till att bromsa utvecklingen av diabetes. I den mån länderna framöver prioriterar och finansierar diabetesområdet med särskilt riktade studier, koordinering av forskning eller andra insatser finns Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap som en lämplig samnordisk arena,

framför allt om fokus läggs på barn och ungdomar. Länderna är ålagda att ha nationella program inom diabetområdet genom WHO, som har ett välutvecklat samarbete inom området. Sammantaget är det således gjort för en rimlig diabetesprevention.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

14/2003 - Rekommendation angående insatser mot narkotika och alkohol (A 1334/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att verka för att sänka medelkonsumtionen av alkohol genom en stringent pris- och tillgångspolitik samt en restriktiv marknadsföringspolitik

att vidta åtgärder för att kraftig begränsa försäljningen av alkohol

Nordiska ministerrådet meddelar:

Hänvisning görs först till det svar som lämnades under år 2004. Ministerrådet har gett en fyllig bild av alla de aktiviteter som pågår för att förebygga såväl narkotika- som alkoholanvändning i både Norden och i de baltiska länderna.

Vad gäller punkt ett:

Beträffande denna punkt hänvisas till resultatet i samband med det extra nordiska ministermöte som ägde rum den 18 oktober 2004 beträffande alkoholpolitik. Detta möte resulterade i en nordisk deklaration som berör såväl pris- och tillgångspolitik, marknadsföringspolitik samt alkoholbegränsning.

De nordiska social- och hälsoministrarna enades om en rad nordiska initiativ ifråga om alkoholpolitiska strategier såväl i nordiska fora som i annan internationell samverkan inom EU/EES respektive WHO för att reducera de negativa konsekvenserna av alkohol. I deklarationstexten framhölls bl.a. följande för att reducera alkoholrelaterade problem och skador:

- påvirke internasjonale forhandlinger og prosesser ut i fra en felles forståelse av at alkohol ikke er en hvilken som helst vare, men må betraktes som en handelsvare med særlige helsemessige og sosiale konsekvenser
- styrke det nordiske samarbeidet på forskning, forebygging og behandling av alkoholproblemer
- arbeide for videreutvikling av en effektiv alkoholpolitikk på nasjonalt plan

I övrigt enades man vid det extra ministermötet om alkoholpolitik om att fortsätta att utnyttja den Nordiska Nämnden för Alkohol- och Drogforskning (NAD) som ett aktivt organ för alkoholområdet. Inför det extra ministermötet togs det fram en underlagsrapport med aktuella data "Alkoholpolitik i Norden".

Även vid MR-S mötet på Island i augusti 2004 hölls en temadiskussion om alkoholpolitik varvid bland annat fastslogs att det nordiska övervakningssystemet för alkoholmarknadsföring, som nu är under utveckling, bör kunna bli ett viktigt verktyg.

Vad gäller punkt två:

De nordiska alkoholministrarnas extra möte hösten 2004 involverade även alkoholbegränsning i den nordiska slutdeklarationen som innehöll följande uttalande beträffande alkohol: "øke skatten på rusbrus/alkohol/alcopops"

Nordiska ministerrådet föreslår att rekommendation kan avskrivas.

16/2003 - Rekommendation angående GMO i jordbruket (A 1330/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

- 1) *at iværksætte et nordisk samarbejde omkring udredning og fastsættelse af, så vidt muligt koordinerede, retningslinjer for sameksistens med konventionelle og økologiske afgrøder ved evt. dyrkning af genmodificerede organismer, GMO i jordbruget*
- 2) *at iværksætte et fællesnordisk udredningsarbejde vedrørende de etiske aspekter af dyrkning af genmodificerede afgrøder*

Nordisk ministerråd meddeler:

Punkt ett:

Under første punkt anbefaler Rådet, at Nordisk Ministerråd iværksætter ”et nordisk samarbejde omkring udredning og fastsættelse af, så vidt muligt koordinerede, retningslinjer for sameksistens med konventionelle og økologiske afgrøder ved evt. dyrkning af genmodificerede organismer, GMO i jordbruget”.

Det danske Plantedirektoratet har i forbindelse med Danmarks formandskab for Nordisk Ministerråd i 2005 søgt og fået bevilget penge fra Nordisk Ministerråd til gennemførelse af et nordisk projekt om sameksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder i Norden.

Hovedtemaet for projektet er en afsøgning af muligheder og forhindringer for sameksistens mellem de tre typer afgrøder i de nordiske lande.

Indledningsvist gøres der status over, hvor langt de enkelte nordiske lande er kommet med udarbejdelse af regler og lovgivning for sameksistens.

Med udgangspunkt i en beskrivelse af landbrugsstrukturen i de enkelte nordiske lande, søges det belyst om det er realistisk at forestille sig koordinerede retningslinier for sameksistens. I den udstrækning det er muligt beskrives de områder, hvor der kan identificeres fælles træk. Endvidere beskrives de områder, hvor forholdene er for forskellige til, at der kan etableres fælles retningslinier.

Der nedsættes en arbejdsgruppe bestående af to deltagere fra hvert af de nordiske lande. Arbejdsgruppen møttes første gang i maj 2005 og dryftede problemstillingen samt kartlagde status for indførelse af sameksistensregler i de enkelte nordiske lande. Samtidig planlades afholdelse af et seminar, der med bidrag fra faglige eksperter skal belyse sameksistensproblematikken i de nordiske lande. Seminaret afholdes i september 2005. Arbejdsgruppen mødes for anden og sidste gang i december 2005, hvor den uddrager konklusioner fra seminaret og forbereder en afrapportering, der sammenfatter arbejdsgruppens og seminarets resultater.

Punkt två:

Under andet punkt af anbefaler Rådet, at Nordisk Ministerråd iværksætter ”et fællesnordisk udredningsarbejde vedrørende de etiske aspekter af dyrkning af genmodificerede afgrøder”

Under Nordisk Ministerråds sommermøde juni 2005 afholdes en workshop under den foreløbige titel "Bioteknologi og jordbruget".

Workshoppen forventes at rumme indlæg om - Sameksistens mellem gm-afgrøder og ikke gm-afgrøder, bioteknologi - potentiale og begrænsninger, og etiske aspekter ved anvendelse af bioteknologi.

Indlæggene danner baggrund for en diskussion af bioteknologi i jordbruget i bred forstand. Et indlæg om etiske aspekter forventes således at danne baggrund for en indledende drøftelse af de etiske aspekter af dyrkning af genmodificerede afgrøder.

Et resumé af diskussionen på workshoppen inkluderes i den afrapportering, som er omtalt ovenfor.

Som det fremgår af ovennævnte har Nordisk Ministerråd igangsat fælles nordiske aktiviteter i tråd med rekommandationens anbefalinger.

Nordisk ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

20/2003 - Rekommandation angående biologisk mangfold (A 1297/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

- 1) *at styrke arbejdet for fælles initiativer til at sikre naturens mangfoldighed på alle biologiske niveauer – såvel i de nordiske lande som globalt. I særlig grad bør det gennem koordinering og nordisk samarbejde tilstræbes at opnå størst mulig indflydelse på beslutninger i EU's og andre internationale fora; herunder en samlet indsats for at tilvejebringe et fyldestgørende beslutningsgrundlag for oprettelsen af et internationalt videnskabspanel for miljøændringer i FN regi*
- 2) *at videreføre og intensivere det nordiske samarbejde om naturovervågning og arts-databaser, bl.a. gennem styrkelse af det fælles forskningsarbejde og kompetenceopbygningen på området; såvel for den materielle som den immaterielle værdi af den biologiske mangfoldighed*
- 3) *at gennemføre en erfaringsudveksling om effekten og hensigtsmæssigheden af forskellige anvendte politiske og forvaltningsmæssige virkemidler til at sikre den biologiske mangfoldighed.*

Nordisk ministerråd meddeler:

Det vises først til Nordisk Ministerråd besvarelse av denne rekommandasjonen i 2004. På bakgrunn av Nordisk Råds behandling av denne, ble spørsmål tre avskrevet mens de to første spørsmål ble opprettholdt.

Punkt ett:

Det globale utredningsprosjektet Millennium Ecosystem Assessment (MA) ferdigstilles i 2005. Hensikten er bl.a. å (i) øke forståelsen for sammenhengen mellom økosystemer og de verdier og tjenester de yter, (ii) bidra til kapasitetsbygging globalt, regionalt, nasjonalt og lokalt og (iii) styrke det vitenskapelige grunnlaget for globale miljøavtaler.

Under Nordisk Ministerråd er det gjennomført et nordisk prosjekt med koblinger til Millennium Ecosystem Assessment. Dette er et felles initiativ for å sikre naturens mangfoldighet på alle biologiske nivåer. Lokale prosjekter har funnet sted i Island, Finland og Norge. Sverige har gjennomført lokale studier under MA-prosjektet. Prosjektet fokuserte på scenarioutvikling for å vurdere bredden av verdier og tjenester fra økosystemer i en 20-30års tidshorisont. Scenarioutvikling er en sentral komponent i det globale MA-prosjektet.

Millennium Ecosystem Assessment skal diskuteres i vitenskapskomiteen under konvensjonen om biologisk mangfold i november 2005.

De nordiske miljøvernministrene vil på sitt møte i august i år diskutere hvordan utredningen kan brukes i alle internasjonale fora hvor det tas beslutninger som påvirker økosystemene.

Verdier og tjenester fra økosystemer vurderes ulikt i de enkelte sektorer, det er derfor nødvendig å samarbeide over sektorgrensene. Dette er nedfelt i konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) i artikkel 6 hvor partene bes om å integrere bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold inn i relevante sektorielle eller tverrsektorielle planer og programmer. I denne sammenheng framheves arbeidet i Miljøsamarbeidets arbeidsgrupper for Nordisk Miljø- og fiskerisamarbeid (MiFi) og Nordisk miljøstrategi for jord- og skogbruk (MJS).

Det er ingen egen nordisk koordineringsprosess i forhold til globale forhandlingsmøter under Konvensjonen om biologisk mangfold. Koordineringsprosessen internt i EU er omfattende og tidkrevende. Nordisk samarbeid knyttet til implementering og videreutvikling av utvalgte elementer fra noen konvensjoner er mer aktuelt. Det nordiske Genressursrådet er et eksempel på slikt arbeid, likeså arbeid knyttet til oppfølging av Ramsarkonvensjonen om våtmarker og den Europeiske landskapskonvensjon. I kontakt med EU blir erfaringer fra denne type prosjekter brukt. De nordiske EU-landene har større mulighet til å bringe erfaringene fram innen EU enn de nordiske landene, som ikke er medlem av EU.

Når det gjelder forslaget om et vitenskapspanel for miljøendringer i UNEP-regi, møtte dette forslaget betydelig motstand forut for UNEPs styremøte i februar 2005. Forslaget ble derfor ikke fremmet i sin opprinnelige form. Det er imidlertid enighet om å gå videre med å utdype den faglige bakgrunnen for UNEPs globale miljøoversikt "GEO4" og gjennom dette arbeidet vil verdifulle deler av forslagets intensjoner bli realisert.

Punkt två:

Det viktigste for de nordiske landene i tida framover, er å sikre at gjennomføringsplanen fra Johannesburg og Kievagendaen for å stoppe tapet av biologisk mangfold innen 2010, etterleves. Likeledes vil vedtak fra det sjuende partsmøte under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) ha prioritet for å nå 2010-målet og 2012-målet (etablering av marine verneområder) på nasjonalt plan.

Det er med etablering av 2010-målet om å stanse tap av biologisk mangfold et øket nasjonalt og internasjonalt krav om kunnskap om status og trender for det biologiske mangfoldet. 2010-målet er integrert i det nye nordiske miljøhandlingsprogram og arbeidet med å stanse tapet av biologisk mangfold vil ha høy prioritet i de kommende år. Innsatsen vil omfatte utvikling av felles databaser og handlingsplaner, samt utvikling av indikatorer, som kan vise om 2010-målet er oppfylt. Arbeidet med å kartlegge status for utvalgte arter, artsgrupper og biotoper, og arbeidet med evaluering av utvikling og tendenser vil være viktig for å kunne beskrive hvordan 2010-målet nås. Det vil bli arbeidet for å etablere et nordisk forum for erfaringsutveksling, spesielt når det gjelder utvikling av egnede indikatorer og overvåkningsmetoder av nordiske eksempler på beskyttelseskrevende naturtyper og arter.

Det Europeiske miljøbyrået (EEA) er aktivt involvert i indikatorarbeid for biologisk mangfold på Europeisk nivå som en oppfølging av Kievagendaen om biologisk mangfold. De nordiske landene deltar i dette arbeidet.

For å unngå overlappende aktiviteter og sikre god harmonisering skal de nordiske aktivitetene samordnes med det arbeidet som skjer innenfor EU på naturforvaltningsområdet, slik som arbeidet med å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010 og arbeidet under habitat og fugledirektivet, i den grad dette er aktuelt.

Våren 2001 ble Det Nordiske Genressursrådet etablert. Rådet er et forum for strategiske diskusjoner knyttet til genetiske ressurser. Ett av de viktigste områdene rådet har arbeidet med er spørsmålet knyttet til rett og tilgang til genetiske ressurser. I samband med internasjonale møter om genressurser under konvensjonen om biologisk mangfold har det nordiske genressursrådet deltatt aktivt ved å arrangere såkalte side-ener for å spre kunnskap og erfaring fra det nordiske samarbeidet. Rådet arbeider nå bl.a. med utvikling av indikatorer for genressurser, som også kan benyttes på globalt nivå.

21/2003 - Rekommendation angående miljövenlig produktion och förbruk av energi (A 1298/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd:

- 1) *at* styrke gennemførelsen af de tidligere besluttede strategier for aktivt at fremme udbredelsen af vedvarende og miljøvenlig energi i de nordiske lande for derved at bidrage til en bæredygtig energipolitik
- 2) *at* udarbejde en statusrapport over, hvilke konkrete politikker og virkemidler, de nordiske landes regeringer, hver for sig og i fællesskab, i de sidste tre år (2001-2003) har gennemført for at øge brugen af vedvarende energi og naturgas samtidig med at brugen af øvrige fossile brændsler reduceres. Udvalget ønsker desuden en oversigt over, i hvilket omfang de gennemførte politikker og virkemidler har influeret på sammensætningen af kilderne til den faktiske energiproduktion og – forbrug
- 3) *at* undersøge muligheder og barrierer for fælles nordiske indsatser for at fremme en hurtig overgang til hydrogensamfundet og særligt at undersøge, hvilken betydning en, gerne fællesnordisk ”Hydrogenfond” kunne få for at nå dette mål og hvorledes fonden i givet fald bør etableres og finansieres gennem samarbejde mellem myndigheder, industri og energiselskaber, forskning, forbrugere m.fl.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Punkt ett:

Arbetet med att ta fram en ny handlingsplan för det nordiska energipolitiska samarbetet för åren 2006 t.o.m. 2009 pågår f.n. Handlingsplanen kommer att ha formen av ett ministerrådsförslag till Nordiska Rådet. Den övergripande inriktningen på arbetet med den framtida handlingsplanen lades fast vid energiministrarnas möte i Akureyri den 2 september 2004 då målen och den samlade visionen för det framtida nordiska energisamarbetet formulerades.

Hållbar utveckling är ett prioriterat samarbetsområde och ”Hållbara energisystem” kommer att vara ett av handlingsplanens tre politikområden. Målet för detta politikområde är att bidra till teknisk utveckling, tryggad energiförsörjning och ekonomisk tillväxt, samtidigt som energisektorns negativa påverkan på miljö och klimat minskas. Inom politikområdet Hållbar utveckling har följande fyra insatsområdena identifierats:

- förnybar energi
- energieffektivisering
- klimat
- hållbar utveckling i glest befolkade områden

Verksamheten inom insatsområdet förnybar energi har som mål att Norden skall ligga i frontlinjen när det gäller ökad användning av förnybar energi på de nordiska energimarknaderna och internationellt. Arbetet kommer att fokusera på att dels identifiera olika typer av marknadsbarriärer för förnybara energikällor dels vidareutveckla styrmedel och andra ramvillkor, som kan säkra rimliga konkurrensvillkor och ökat marknadsgenomslag för förnybara energikällor.

Punkt två:

En jämförande studie av de nordiska ländernas politiska insatser för att främja användningen av förnybara energikällor har genomförts.

Resultatet av studien visar att skillnaden i energiresurser mellan de nordiska länderna i hög grad kommit att påverkat valet av styrmedel. Utvecklingen i användningen av förnybara energikällor under 1990-talet tyder på att de styrmedel som använts i respektive land har haft betydande effekter. En sammanställning av energimyndigheternas värdering av vilka styrmedel som spelat störst roll för denna utveckling presenteras också. Vidare konstateras i rapporten att de nordiska länderna har en styrkeposition i jämförelse med övriga länder i Europa när det gäller användningen av förnybara energikällor.

Ministerrådets slutsats är att rapporten kan bidra till att identifiera fortsatta insatser inriktade på erfarenhetsutbyte och fördjupade analyser inom området och även stimulera till en bredare diskussion om de nordiska energimarknadernas skilda förutsättningar.

Punkt tre:

Forsknings- och utvecklingsinsatser som genomförs på både nationell nivå och i internationella samarbetsprojekt, bl.a. genom deltagande i EU:s forskningsprogram, är i detta utvecklingsskede det mest effektiva sättet att främja en framtida övergång till "vätgassamhället". Nordiska ministerrådets insatser inom området sker i första hand genom Nordisk Energiforskning.

Nordisk Energiforskning har under 2004 fått en viktig roll inom EU:s projekt "Hydrogen and Fuel Cell Coordination" (HY-CO). Detta projekt har som mål att koordinera offentligt finansierad forskning inom vätgas- och bränslecellsområdet i Europa. Projektet omfattar 21 deltagare från 18 Europeiska länder, som tillsammans administrerar över 160 milj. EURO. Nordisk Energiforskning representerar den nordiska regionen i HY-CO projektet och ansvarar för ett av 5 arbetsområden som behandlar gemensamma strategiska mål i förhållande till ett framtida vätgassamhälle.

Ministerrådet anser att de insatser som görs inom Nordisk Energiforskning på ett effektivt sätt bidrar till en utveckling där Norden ligger i fronten vid introduktion av vätgassamhället.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

22/2003 - Rekommendation angående miljösjikkerhet ved skipstrafikk i Østersjøen (A 1309/miljø och A 1314/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at fortsat virke for at sikre og forbedre Østersøens miljø, bl.a. gennem

a) en ansøgning til IMO om at Østersøen bliver udpeget som et særligt følsomt havområde (PSSA) med tilhørende bestemmelser for skibstrafikken

b) en aftale om øjeblikkeligt forbud mod olietransporter med enkeltskrogede fartøjer i Østersøen til fordel for fartøjer med dobbelt - i vinterhalvåret isforstærket – skrog

c) et umiddelbart totalstop for udslip af spildevand og fast affald fra fartøjer i Østersøen

d) strenge sanktioner overfor fartøjer, der foretager ulovlige udslip

e) en sænkning af svovlindholdet i fartøjernes bunkerolie i Østersøen i henhold til EU's hensigter med det langsigtede mål at opnå et niveau på max. 0,5 %

f) en udredning omkring udslipsrelaterede fartøjs- og havneafgifter efter svensk og ålandsk model

- g) en vurdering af ledningssystemer (vejvisningssystemer) for skibstrafik i hele Østersøen samt en identitetsmærkning af fartøjer i Østersøtrafik
- h) indførsel af en satellitovervågning af skibstrafikken og udslippene i Østersøen som supplement til overvågningen fra fly og skibe
- i) forhindring af uønsket spredning af organismer til havmiljøet gennem udpumpning af ballastvand fra andre dele af Verden
- j) udpegning af egnede nødhavne for fartøjer med farlige laster, der er i havsnød
- k) sikring af et tilstrækkeligt beredskab i tilfælde af en katastrofe med udslip af miljøfarlige stoffer gennem samarbejde om materiel, uddannelse og fælles beredskabsøvelser på tværs af nationale såvel som myndighedsgrænser i landene omkring Østersøen

De nordiske landes regeringer meddeler:

De nordiske landes regeringer henviser først til besvarelsen af rekommandationen år 2004. I det følgende gives en uddybende redegørelse til de enkelte spørgsmål. Regeringerne prioriterer arbejdet med sejladsikkerhed i Østersøen, og herunder spørgsmålet om miljøikkerhed, højt og udviser en aktiv indsats i forhold til at deltage i de relevante internationale fora, hvor disse spørgsmål behandles. De centrale aktører er, foruden landenes regeringer, FN's Søfartsorganisation IMO, som regulerer søfarten globalt og HELCOM, som arbejder på regionalt plan. EU vedtager endelig regulering, der gælder for alle EU-lande, EU farvande, EU havne og skibe, som fører et medlemslands flag. De nordiske lande har arbejdet aktivt i alle disse fora og indenfor Nordisk Ministerråd er nordiske synspunkter blevet diskuteret og konkrete initiativer iværksat. Et centralt element i det nordiske samarbejde er den såkaldte Københavns-aftale fra 1971 (opdateret i 1993) om samarbejde om bekæmpelse af olie- og kemikalieforurening af havet.

a) Østersøen som særligt følsomt havområde

IMO's miljøkomite (MEPC) vedtog på komiteens 51. møde i april 2004 en principgodkendelse af Østersøen som et særligt følsomt havområde (Particularly Sensitive Sea Area, PSSA). Principgodkendelsen skete på baggrund af en ansøgning fra samtlige Østersølande, bortset fra Rusland. Principgodkendelsen har øget verdens opmærksomhed på, at Østersøen er et område med særlig miljøfølsomme forhold.

Østersølandene fremlagde ikke i ansøgningen nogen ledsagende forslag til nye sejladsikkerhedsmæssige foranstaltninger (Associated Protective Measures, APM), men forbeholdt sig i stedet retten til, i overensstemmelse med IMO's guidelines for udpegning af særlige følsomme havområder, at fremlægge sådanne forslag indenfor en 2 års periode.

Danmark, Sverige, Finland, Polen, Tyskland, Letland, Litauen og Estland har på den baggrund fremsendt et forslag til ledsageforanstaltninger til IMO's underkomite for navigation's (NAV) kommende møde i juni 2005. Forslaget omhandler nye ruter og områder i Østersøen, hvor sejlads skal undgås, herunder trafikregulering i Kadetrenden, ved Bornholm og Øland/Gotland. Rusland, der har deltaget i alle forhandlingerne om forslaget, har udtalt, at man ikke er principielt imod de specifikke forslag.

Godkendes disse ledsageforanstaltninger, kan udpegningen af Østersøen som særligt sårbart havområde færdiggøres, og de ledsagende foranstaltninger vil gælde for alle skibe, som sejler i de relevante dele af Østersøen. Østersølandene, undtagen Rusland, vil endvidere fortsat forbeholde sig ret til at fremsætte yderligere forslag til ledsagende foranstaltninger overfor IMO's miljøkomite såfremt det senere skønnes nødvendigt.

b) Forbud mod transport af olie i enkeltskrogede fartøjer i Østersøen til fordel for fartøjer med dobbelt - i vinterhalvåret isforstærket – skrog

Regler, der skal gælde for skibe, der anløber EU havne, skal vedtages i EU. Regler, der skal gælde for samtlige skibe, som sejler i Østersøen, herunder i transit, skal vedtages i IMO. I IMO blev der den 4. december 2003 opnået enighed om at indføre strengere regler for enkeltskrogede olietankskibe og disse skibes transport af tung olie samt en accelereret udfasning af enkeltskrogede tankskibe. Det blev således besluttet, at det med virkning fra 5. april 2005 er forbudt at transportere tung olie i enkeltskrogede tankskibe. IMO's regler indeholder enkelte undtagelsesmuligheder, men disse vil ikke finde anvendelse for tankskibe, der sejler under et EU-lands flag og for tankskibe, der lægger til i et EU-lands havn, idet EU allerede fra 21. oktober 2003 vedtog et forbud mod transport af tung olie i enkeltskrogede tankskibe til og fra medlemslandenes havne.

Den russiske transportminister har endvidere overfor den danske økonomi- og erhvervsminister bekræftet, at der kun anvendes dobbeltskrogede tankskibe fra den store russiske olieterminal i Primorsk, der udskiber olie via Østersøen - uanset at der ikke fra terminalen udskibes tung olie. Rusland vil endvidere ved eksport af olie ikke benytte sig af undtagelsesmulighederne i de internationale regler om transport af tung olie. Rusland har kun to større enkeltskrogede tankskibe i deres register og de vil blive udfaset i 2005. Endelig vil transportministeren opfordre den russiske olieindustri til at anvende dobbeltskrogede skibe ved eksport af tung olie fra de øvrige russiske havne i perioden frem til, at de internationale regler træder i kraft 5. april 2005.

Risikoen for udslip ved kollision og grundstødning minimeres ved transport af olie i dobbeltskrogede tankskibe, men elimineres ikke. Arbejdet med at øge sejladssikkerhed på andre punkter - her tænkes især på overvågning og trafikregulering mv. - skal derfor samtidig fortsætte.

I HELCOM har Finland, Sverige, Estland og Rusland fremlagt et forslag som resulterede i at HELCOM i marts 2004 antog rekommandationen 25/7 om "Safety of Winter Navigation in the Baltic Sea Area".

c) Totalstop for udslip af spildevand og fast affald fra fartøjer i Østersøen
HELCOM har vedtaget en rekommandation om tvungen aflevering af skibsgeneret affald og derudover er det ifølge MARPOL Annex V – bortset fra enkelte undtagelser - forbudt at udtømme affald i Østersøen og HELCOM har endvidere vedtaget en rekommandation om kloakspildevand fra fritidsbåde. Reglerne for mindre både bliver således analoge med reglerne for større både – dvs. i praksis må kloakspildevand ikke udtømmes tættere på land end 12 sømil (22 km).

HELCOM har dog på kommissions-møderne i 2003 og 2004 besluttet at visse ældre, mindre lystbåde kan fritages fra reglerne.

I henhold til HELCOM er mængde af affald der afleveres i havnene i Østersøen stigende, hvilket indikerer, at mængden af affald, der ulovligt udledes, burde være faldende.

HELCOM har på kommissions-mødet 2005 vedtaget at udvide "no special fee" systemet til også at omfatte affald og kloakspildevand. Forslaget skal ses som et forsøg på at udvikle "The Baltic Strategy on shipgenerated waste and associated issues". Vedtagelsen forventes at reducere mængden af udledt affald fra skib i Østersøen.

På dansk initiativ er der i HELCOM udviklet en internet-baseret oversigt over modtageordningerne for affald i havnene i visse lande indenfor HELCOM. Der gives oversigt over hvilke typer/mængder de enkelte havne modtager, eventuelle priser, åbningstider m.m. Desuden har skibene mulighed for at anmelde affaldet i forbindelse med besøg på hjemmesiden. Oplysningerne kan ses på www.helcom.fi og <http://62.236.121.189/portweb3/default.htm>

d) Sanktioner overfor fartøjer, der foretager ulovlige udslip

I EU arbejdes der med en rammebeslutning under direktivet om strengere sanktioner mod ulovlige olieudslip fra skibe, og HELCOM samarbejder om at indføre fælles sanktioner mod skibsfarten, således at ulovlighederne straffes på samme måde i hele Østersøen. Det samme arbejde pågår også i de nordiske lande og Nordisk Ministerråd bør sammen med de nordiske lande arbejde på, at udveksle erfaringer med sanktioner mod skibe samt samarbejde om at forbedre overvågningen af skibenes ulovlige udslip.

e) Sænkning af svovlindholdet i fartøjers bunkerolie i Østersøen

MARPOL Annex VI træder i kraft den 25. maj 2005. Annex VI begrænser svovlindholdet i skibes brændselolie til 4,5 % på globalt plan og 1,5 % i IMO godkendte særlige områder (SOx emissions kontrol områder) som Østersøen. Alle skibe, der sejler i Østersøen skal således fra den 19. maj 2006 anvende brændselolie med et svovlindhold på max 1,5 %. Det forventes endvidere, at IMO, efter Annex VI's ikrafttræden, vil påbegynde forhandlinger om at nedsætte svovlindholdet i skibes brændselolie på globalt plan yderligere. EU har den 13. april 2005 vedtaget et direktiv om begrænsninger af svovlindholdet i skibes brændselolie. Færger i fast rute mellem Sverige, Finland og Danmark har i mange år frivilligt anvendt brændselolie med et 0,5 % svovlindhold og dette bør på længere sigt være gældende for hele Østersøen. Nordisk Ministerråd kan medvirke til denne udvikling ved f.eks. at udarbejde analyser af de tekniske og økonomiske konsekvenser af at fastsætte krav om et 0,5 % svovlindhold i skibes brændselolie.

f) Udredning omkring udslipsrelaterede fartøjs- og havneafgifter

På nuværende tidspunkt beregner de fleste havne skibenes havneafgift efter deres størrelse mv. og ikke på baggrund af deres miljøbelastning eller miljørisiko. Havneafgiften bestemmes nemlig udelukkende af havnens ejer, som enten er en kommunalbestyrelse eller private. Det ville måske være en god ide at udarbejde en beregning over andre beregningsmetoder for fartøjs- og havneafgifter, hvor der tages mere hensyn til skibenes miljøbelastning frem for deres størrelse, og dermed give rederne et incitament til at bygge mindre miljøbelastende skibe.

g) Vurdering af ledningssystemer (vejvisningssystemer) for skibstrafik i hele Østersøen og identitetsmærkning af fartøjer

Trafikstyring ved hjælp af VTS (Vessel Traffic System) eller VTMISS (Vessel Traffic Information System) findes i dag i de mest trafikerede havne i Østersøen og i mange fjorde, stræder og i andre områder, hvor det er vanskeligt at navigere. F.eks. har Finland, Estland og Rusland taget et fælles VTMISS system i brug for hele den Finske Bugt.

Dette system har sammen med den indførte trafikseparation skabt et godt grundlag for at undgå kollisioner i området, hvor risikoen for kollisioner er stigende på grund af den stigende udskibning af olie fra de russiske og estiske olieterminaler.

AIS (Automatic Identification System) vil give myndighederne mulighed for at monitere skibe og dermed nemmere kontakte det korrekte skib. Alle skibe med en bruttotonnage på 300 eller derover, som sejler til og fra Østersøen, skal i dag være udstyret med AIS. Der indføres landbaseret AIS-overvågning af skibene i hele Østersøen i løbet af 2005. Fase 1 af det landbaserede AIS-system i Danmark er allerede operativt, og AIS-samarbejdet Østersølandene imellem fortsætter.

I en fælles undersøgelse af trafikken i Bornholmsgattet sammenlignede Danmark og Sverige antallet af passerende skibe med AIS med det antal skibe, man kunne konstatere ved radarovervågning. I oktober måned 2004 var 85 % af alle passager skibe udstyret med AIS.

Tallet kan ikke direkte overføres på antallet af skibe i Østersøen, idet det samme skib kan have passeret flere gange, men tallet, der forelå to måneder før, at alle skibe i international fart med en bruttotonnage på 300 eller derover skulle være udstyret med AIS, indikerer dog, at indførelsen af AIS om bord på skibene er forløbet planmæssigt.

h) Satellitovervågning af skibstrafikken og udslippene i Østersøen

De nordiske lande og Østersølandene fortsætter med at forbedre overvågningen af skibsfarten i deres havområder, både ved brug af satellitovervågning og samarbejde om flyovervågningen i fælles områder.

I lyset af, at AIS vil komme til at dække hele Østersøområdet, vil satellitovervågningen blive et redundanssystem for så vidt angår overvågning af trafikken. EU overvejer i øjeblikket satellitovervågning ved olieudslip i forbindelse med den tredje søsikkerhedspakke. Forhandlingerne af denne retsaktspakke mellem medlemsstaterne forventes at starte i løbet af 2005.

i) Forhindring af uønsket spredning af organismer til havmiljøet gennem udpumpning af ballastvand
IMO vedtog i februar 2004 en konvention som regulerer skibenes udtømning af ballastvand. De nordiske lande, Nordisk Ministerråd samt Østersø- og Nordsølandene arbejder alle med forskellige aktiviteter for at forhindre spredningen af fremmede arter via skibenes ballastvand, og der arbejdes også for at implementere konventionen således at den kan træde i kraft globalt.

Vedtagelsen har sat skub i forskellige tiltag i Østersøregionen og HELCOM har fremlagt forslag til en rekommandation, som skal regulere udledning af fremmede arter i Østersøen. Rekommandationen foreslår også, at Østersø- og Nordsølandene samarbejder og HELCOM har netop afsluttet en workshop, som udarbejder retningslinier for det fortsatte arbejde.

j) Udpegning af egnede nødhavne for fartøjer med farlige laster, der er i havsnød
Med virkning af februar 2004 har alle EU lande udpeget nødhavne/nødområder i deres farvande. Landene har udpeget nødhavnene/nødområder i henhold til EU direktiv 2002/59 om indførsel af et trafikovervågnings og informationssystem. Klare bestemmelser for skibenes muligheder for at kunne søge nødhavn/nødområde, de lokale myndigheders kendskab til lokalområdet samt en konstant opdatering af informationssystemer som f.eks. det af NMR iværksat MARIS (Maritime Accident Response Information System for the Baltic Sea) er også medvirkende til, at minimere risikoen for alvorlige olie- og kemikalieuheld. Danmark har således udpeget 22 nødhavne/nødområder langs de danske kyster.

k) Samarbejde om et tilstrækkeligt beredskab i tilfælde af en katastrofe med udslip af miljøfarlige stoffer i Østersøen

Større udslip af olie i Østersøen sker hyppigst i forbindelse med grundstødninger eller kollisioner, hvorimod andre ulykker - såsom brand, eksplosion - med efterfølgende udslip ikke sker særlig ofte. I HELCOM arbejdes der aktivt med at forbedre beredskabet og overvågningen i medlemslandene for at eliminere disse uheld. Endvidere har de nordiske lande gennem Københavns-aftalen, et samarbejde om materiel, uddannelse og fælles beredskabsøvelser over såvel nationale som myndighedsgrænser, tilstrækkeligt beredskab for nødbugsering (emergency towing). Landene har derigennem sikret kapacitet i tilfælde af en ulykke med udslip af miljøfarlige stoffer i Østersøen. Nordisk Ministerråd støtter Københavns-aftalen økonomisk og har f.eks. oprettet en database, MARIS, som indeholder informationer om hvilket bekæmpelsesudstyr som Østersølandene har til rådighed og eventuelt kan trække på i tilfælde af større uheld i Østersøen. Databasen indeholder desuden information om trafiktætheden og trafikvolumen i forskellige havområder, oplysninger om særligt følsomme kyststrækninger, oplysninger om vrage og risikoen for udslip fra disse vrage.

MARIS er ikke udviklet til brug ved nødsituationer, idet man ved nødsituationer har behov for en anden form for informationer, nemlig præcise og detaljeret information som er fokuseret på det pågældende område. MARIS er udviklet som en hjælp ved opbygningen af ens beredskab.

MARIS blev fremvist på Nordisk Råds møde i Stockholm i 2004 og man har udgivet en informationsbrochure samt udarbejdet en PowerPoint præsentation som kan anvendes i informationsøjemed. Databasen MARIS har siden midten af 2004 været på præsenteret på HELCOMs hjemmeside. Ifølge HELCOM har databasen efter introduktionen på internet været en af de mest besøgte sider, og man har ikke modtaget nogen nævneværdig negativ respons fra de besøgende. Videreudviklingen og opdateringen varetages af HELCOM. Nordisk Ministerråd har diskuteret om andre dele af det nordiske havområde fremover skal medtages i databasen, og

der er enighed om, at relevante oplysninger om de norske og vestnordiske farvande på længere sigt skal indarbejdes i tilsvarende databaser.

Nordisk Ministerråd vil også fremover prioritere dette arbejde højt og medvirke til at sikre at sejladsikkerheden bliver forbedret og bidrage aktivt til at miljøet i Østersøen beskyttes bedst muligt.

25/2003 - Rekommandation angående Idrætten, en integrerende kraft i Norden (A 1315/kultur)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommandere Nordisk Ministerråd:

- 1) *at* skabe rammer for nordisk og nordisk-baltisk erfaringsudveksling om at skabe incitament og vilkår for lokale (idræts-)organisationer, således at disse påtager sig en rolle med at fremme integration gennem deltagelse i det lokale foreningsliv
- 2) *at* sikre muligheder for økonomisk støtte til nordiske idrætsorganisationer for samarbejde mellem idrætsorganisationer i de nordiske lande for samarbejde mellem de nordiske lande og for samarbejde mellem Norden og Baltikum for at fremme integration
- 3) *at* iværksætte forskning om idrætten som integrerende kraft.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd viser først til svaret på den angjeldende rekommandasjon i 2004. På bakgrunn av dette ble svaret på spørsmål nr. 2 avskrevet, mens det bes om fornyet besvarelse av spørsmålene 1 og 3. Dette følger nedenfor.

Punkt ett och tre:

Det nordiske samarbeidet på idrettsområdet er ikke en del av den formelle samarbeidsstrukturen, men finner sted utenfor rammen av dette. Det foregår et tett samarbeid mellom de nordiske landene om denne type spørsmål, og det har vært avholdt møter på embetsmannsnivå to ganger i året. Nordisk Ministerråds sekretariat har vært i kontakt med den uformelle embetsmannsgruppen for idrettsspørsmål og forelagt dem rekommandasjonen fra Nordisk Råd. Denne uformelle informasjonsinnhenting viser at det foregår en god del både av samarbeid og av forskning med de tre baltiske land.

Siden det idrettspolitiske samarbeidet er organisert utenfor ministerråds strukturen, og siden Nordisk Råd har ønsket om å få mer kunnskap om hva som foregår av nordisk samarbeid på idrettsområdet, kunne det være en mulighet at det arrangeres et møte mellom representanter for Kultur- og Utdanningsutvalget og den uformelle embetsmannsgruppen, og at man i et slikt møte drøfter disse spørsmålene videre.

26/2003 - Rekommandation angående domænetab (A 1321/kultur)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at fremlægge et ministerrådsforslag til, hvordan sprogpolitik i Norden kan tilrettelægges i lyset af den voksende internationalisering og med henblik på at støtte de nordiske sprog som komplette, samfunds bærende sprog.

Nordisk ministerråd meddeler:

Nordens sprogråd har under virksomhedsåret 2004 og første kvartal 2005 udarbejdet grundlaget for en ny overordnet sprogpolitik for det nordiske sprogsamarbejde, som skal sikre helhed og sammenhæng i Nordisk ministerråds sprogsatsninger. I 2006 fremlægges et ministerrådsforslag om nordisk sprogpolitik 2006.

Den nye nordiske sprogpolitik er udarbejdet i form af en deklaration. Målsætningen med deklarationen er at løfte det nordiske sprogsamarbejde op på et mere politisk niveau. Arbejdet med deklarationen er samtidig en konkret opfølgning af Nordisk Råds rekommandation 26/2003 som understreger vigtigheden af at støtte de nordiske sprog som komplette samfunds bærende sprog.

Deklarationen er sendt ud i høring i foråret 2005 til 300 officielle høringsinstanser. Nordens sprogråd har desuden ønsket at invitere offentligheden til at deltage i høringen, og høringen er således også at finde på internettet i høringsperioden.

Høringssvarene bearbejdes af et høringsudvalg bestående af repræsentanter for Nordens sprogråd, sprogævnene i Norden samt Nordisk ministerråds sekretariat. På baggrund af den nye version afholdes der et seminar den 18. oktober 2005 om deklarationen, hvor bl.a. Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg inviteres til at deltage. Seminaret skal bl.a. handle om hvordan intentionerne omsættes til virkelighed. På baggrund af seminarets resultater udarbejdes en seminarrapport der vedlægges som bilag til deklarationen.

Fremdriftsplanen er, at deklarationen godkendes af Nordens sprogråd, MR-U og MR-K. Efter diskussionen ved Nordisk Råds session 2006 underskrives deklarationen af MR-U og MR-K under sessionen.

I forbindelse med arbejdet med deklarationen kan det også nævnes, at der foregår et juridisk udredningsarbejde med den nordiske sprogkonvention (som trådte i kraft i 1987). Nedenfor følger en kort orientering herom.

Arbejdet med revisionen af den nordiske sprogkonvention blev oprindeligt initieret i forbindelse med ministerrådsforslaget til opfølgning af Norrback-rapporten om nordboernes rettigheder, som blev godkendt af MR-SAM ved Nordisk Råds session i 2002. I ministerrådsforslaget vedtog MR-SAM, at der skulle igangsættes en juridisk udredning om den nordiske sprogkonvention for at vurdere konventionens status i forhold til andre internationale aftaler på området, og at der herefter skulle udarbejdes en informationskampagne om sprogkonventionen. Slutrapporten skal indeholde:

1. en juridisk redegørelse for alternativerne konvention og deklaration,
2. et forslag til en konventionstekst, som tager de fremlagte kommentarer i betragtning.
3. en udredning på hvordan den foreslåede tekst kan få den ønskede effekt d.v.s. at blive kendt og anvendt i alle de nordiske lande.

Derudover skal der tages stilling til behovet for at inkludere de nordiske tegnsprog i den nordiske sprogkonvention.

Arbejdet forventes færdiggjort i 2005.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan avskrives.

27/2003 - Rekommandation angående Oplæsningskonkurrence – arbejde med nordiske klassikere i grundskolen (A 1326/kultur)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at iværksætte en nordisk oplæsningskonkurrence, hvor der i hvert land udpeges en vinder og at alle vinderbidrag udgives på cd-rom og sættes på hjemmesiden, som en nordisk ”oplæsnings-kvintet”

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordens sprogråd har i foråret 2005 taget initiativ til at nedsætte et udvalg med repræsentanter for rådet, NSS (Nordisk Skolesamarbejde) og Nordbok. Udvalget vil opstille mulige modeller for, hvordan en nordisk oplæsningskonkurrence kan gennemføres, og vil fremkomme med en indstilling herom til Nordens sprogråd.

Rekommandationer, fremstillinger, ytringer 2004

2/2004 - Fremstilling angående Open Source Software (A 1341/näring)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle best-practice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for at være en forudsætning, og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

at der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutninger etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

at nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således, at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Nordisk Ministerråd meddeler:

Der henvises først til Ministerrådets svar i 2004, hvor Ministerrådet oplyste, at man ser positivt på forslaget om et kompetencecenter, men foreslår visse justeringer. Ministerrådet har valgt at undersøge grundlaget for et kompetencenetværk, og ikke et kompetencecenter. Endvidere har Ministerrådet senest valgt at sætte et øget fokus på åbne standarder parallelt med open source.

På baggrund af delbesvarelsene fra Ministerrådets berørte fagområder (konsument-, forsknings- og uddannelses- og næringsministrene), det samlede svar fra EK-IT, samt betænkningen fra Nordisk Råd, har Ministerrådet fundet, at der er et godt grundlag for at undersøge, om der er en bredere tilslutning til at gå videre med spørgsmålet om opfølgning på Nordisk Råds fremstilling, herunder navnlig de finansielle spørgsmål.

EK-IT har således i brev af 20. december 2004 anmodet de berørte fagområder om at tage stilling til, om de vil være indstillede på at være med til at oprette og finansiere et nordisk kompetencenetværk, som arbejder med

spørsmål relateret til open source og åbne standarder. Såfremt man er positivt indstillet, har endvidere anmodet om synspunkter på indhold i et mandat for netværket, i forlængelse af EK-IT's svar 2004 til Nordisk Råd.

Ministerrådet afventer således denne behandling, hvorefter et mandatudkast, en organisationsmodel og et budget samt budgetfordeling vil blive forelagt de berørte ministerrådene til endelig beslutning medio 2005.

Når tilslutningen til et kompetencenetværk er afklaret, vil Ministerrådet give Nordisk Råd en orientering herom.

4/2004 - Framställan angående nordisk el-transmissionsnet (A 1339/miljö)

Framställan lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

- 1) *at* arbejde mod en vidtgående harmonisering af rammebetingelserne for de nordiske el-transmissionsnet
- 2) *at* tilskynde til styrkelse af samarbejdet mellem landenes net-selskaber, så de bliver i stand til på betryggende vis at tage ansvar for fælles håndtering af forsyningssikkerheden, fælles afhjælpning af flaskehalse og udvikle en fælles model for nødvendige investeringer

Nordiska ministerrådet meddelar:

Det nordiska samarbetet inom elmarknadsområdet har en lång tradition och är unikt i både ett europeiskt och globalt perspektiv. Principerna för det nordiska elsamarbetet lades fast genom Louisiana-deklarationen 1995, och sedan dess har den nordiska elmarknaden utvecklats i en stegvis process.

Under 2004 och 2005 har vidareutvecklingen av den nordiska elmarknaden varit ett prioriterat arbetsområde. Vid ministermötet med energiministrarna i augusti 2004 antogs den s.k. Akureyri-deklarationen, som syftar till att förverkliga visionen om en gränslös nordisk elmarknad med en effektiv handel med omvärlden.

I deklarationen betonas betydelsen av att samarbetet mellan de systemansvariga vidareutvecklas, bl.a. för att undvika flaskhalsar och andra marknadsproblem. Andra nyckeluppgifter är att finna gemensamma former för finansiering av nätinvesteringar och hantering av effektproblem.

De nordiska energiministrarna har också uppdragit åt de systemansvariga att utreda hur en ökad samordning av systemansvaret, gemensam organisering och finansiering av nätinvesteringar och gemensamma lösningar för att hantera effektproblem praktiskt och konkret kan förverkligas.

Som resultat av ministrarnas uppdrag har de systemansvarigas samarbetsorganisation, Nordel, den 1 mars 2005 överlämnat en rapport med rekommendationer och förslag till gemensamma åtgärder. Även industrins samarbetsorganisation Nordenergi är engagerad i detta arbete och har i en skrivelse till Nordiska Ministerrådet framfört sina synpunkter på den fortsatta harmoniseringsprocessen.

Med utgångspunkt från detta underlag kommer MR Energi vid sitt möte den 8 augusti att behandla Nordels och Nordenergis rekommendationer och besluta om vilka åtgärder som krävs för att bl.a. stärka det systemansvarigas samarbete och skapa bättre koordinering av elnätsinvesteringar i Norden.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

5/2004 – Fremstilling angående Program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005-2008 (B 220/næring)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gjennomføre det fremlagte forslag om program for Nordisk Ministerråds samarbejde på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet 2005-2008

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråds program for samarbeidet på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet blev godkendt af de nordiske arbejds- og arbejdsmiljøministre efter en interessante debat med Nordisk Råds Næringsudvalg i forbindelse med Nordisk Råds session i Stockholm 2004. Nordisk Ministerråd repræsentant på mødet Arbejdsminister Hans Karlsson har efterfølgende informeret sine kollegaer om meningsudvekslingerne. Nordisk Ministerråd vil indtænke dem i sin gennemførelse af samarbejdsprogrammet.

Nordisk Ministerråd anser for sin vedkommende at rekommandationen kan afskrives.

6/2004 - Rekommandasjon angående strategi for nordisk utdannelses- og forskningssamarbeid 2005-2007 (B 221/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at gjennomføre ministerrådsforslag om Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser – strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005–2007

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk ministerråds nye strategi ”Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser – strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeid 2005–2007”, ble endelig godkjent av de nordiske utdannings- og forskningsministrene 3. november 2004. Dokumentet vil de nærmeste par år bli et viktig styringsredskap for ministerrådets arbeid på utdannings- og forskningsområdet.

Av tiltak som allerede er gjennomført eller som er initiert vil Ministerrådet spesielt nevne:

a) 1-årige arbeidsplaner for styringsgruppene SVL, HØGUT, NSS og Nordens språkråd er allerede utarbeidet og tatt i bruk av gruppene. Planene forholder seg direkte til strategien.

b) På området voksnes læring er Nordisk nettverk for voksnes læring (NVL) etablert og gjort operativt fra 1. januar 2005.

c) Ministerrådet har inngått en partnerskapsavtale om samarbeid med Østersjørådet (CBSS) og EU innenfor rammen av Northern eDimension Action Plan 2005-2006 (NeDAP). Innenfor denne avtalen utredes mulighetene for at de baltiske statene kan delta i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi.

d) NordForsk (Nordic Research Board) er etablert pr 1. januar 2005, og en strategi er under utarbeidelse for perioden 2005-2006. Organisasjonen er opprettet for få en mer effektiv og omfattende samordning av de nordiske forskningsinnsatsene, og vil styrke Norden som region.

e) Innen området høgre utdanning arbeides det med en temakonferanse om globaliseringens utfordringer til faglighet og kvalitet i utdanninger. Flere pilotprosjeket angående felles nordiske studieprogram er initiert.

f) Nordens sprogård har utarbeidet en ny nordisk språkpolitikk som sendes ut til høring i løpet av våren 2005. Den nye nordiske språkpolitikken er utarbeidet i form av en deklarasjon. Målsetningen med deklarasjonen er å løfte det nordiske språksamarbeidet opp på et mer politisk nivå. Arbeidet med deklarasjonen er samtidig en konkret oppfølging av Nordisk Råds rekommandasjon 26/2003 "Domenetap".

g) På skoleområdet etableres det i løpet av april 2005 en referansegruppe som skal følge opp rapporten om godkjenning av yrkesutdanning i Norden. Arbeidet med kvalitet i utdanningen vil bli videreutviklet gjennom tettere samarbeid mellom de nordiske landene innenfor indikatorområdet.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

***7/2004 – Framställan angående Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
(B 226/medborger)***

Framställan lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om ett samarbeidsprogram på konsumentområdet 2005-2010, B 226/medborgar.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska ministerrådets samarbeidsprogram på konsumentområdet för 2005-2010 samt handlingsplanen för 2005 antogs av MR-Konsument den 2 september 2004. MR-Konsument beslutade även vid detta tillfälle att översända samarbeidsprogrammet i form av ett ministerrådsförslag till Nordiska rådet, vilket skett.

Nordiska ministerrådet anser för sin del att rekommendationen kan avskrivas.

8/2004 - Framställan angående nordisk skattekonferens (A 1357/näring)

Framställan lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd:

at i samarbejde med Nordisk Råds Næringsudvalg at afholde en nordisk skattekonferens med deltagelse af relevante nordiske ministre. Denne konferens skal have fokus på, at løse eksisterende problemer og forhindringer for borgere og virksomheder grundet forskellige nationale beskatningssystemer i Norden

Nordiska ministerrådet meddelar:

Skattefrågor är högt prioriterade av de nordiska finansministrarna och utgör en stående dagordningspunkt vid möten i såväl ämbetsmannakommittén för ekonomiska och finansiella frågor som i MR-Finans. Samarbetet sker bland annat i ljuset av den år 2001 överenskomna arbetsordningen för nordiskt informationsutbyte om skattefrågor.

Särskild uppmärksamhet har ägnats åt gränsöverskridande skatteproblem. Finansministrarna har nyligen lanserat ett nordiskt virtuellt skattekontor och en gemensam nordisk skatteportal. Vidare har MR-Finans vid sitt möte den 1 november 2004 fattat beslut om att en rad gränshinder på skatteområdet skall granskas av ansvariga ministerier och departement. Status i detta arbete har rapporterats i maj 2005 och omfattar översikter över dels de problem som inte kan lösas inom ramen för ett nytt skatteavtal, dels de problem som är förknippade med utformningen av nuvarande avtal. En ytterligare redovisning av möjliga tilltag kommer att ske vid finansministrarnas möte i anslutning till Nordisk Råds session i Reykjavik. Således pågår ett intensivt arbete med att analysera och lösa existerande skatterelaterade problem i Norden. Mot denna bakgrund kan Nordiska Ministerrådet på nuvarande tidpunkt inte se något tydligt mervärde i att anordna en nordisk skattekonferens.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

9/2004 - Rekommendation angående Nordisk grenseregionalt samarbete (A 1353/kk)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd:

- 1) att utarbeta en rutin för hur ordförandeskapsprogrammets politiska prioriteringar förankras i gränsregionerna
- 2) att standardisera centrala indikatorer för verksamheten i gränsregionerna så att målsättningarna blir klarare och mätbara
- 3) att upprätta en databank med erfarenheter från gränsregionalt samarbete för att säkra kontinuiteten i verksamheten

Nordisk ministerråd meddeler:

Regionalministerrådet har med interesse fulgt tilkomsten og resultaterne af Nordisk Råds kontrolkomites rapport "Nordisk grenseregionalt samarbeid - Gamle utfordringer og nye muligheter", der ligger til grund for rekommandationen. Rapporten blev udarbejdet parallelt med, at regionalministerrådet udarbejdet et nyt fireårigt samarbejdsprogram for perioden 2005-2008. I samarbejdsprogrammet er det således anført at ministerrådet i programperioden vil: "Følge opp de utredninger som nå pågår vedrørende grenseregionene med særlig vekt på konklusjonene fra Nordisk Råds kontrollkomité."

Vedrørende de enkelte punkter i rekommandationen kan det tilføjes at:

Punkt ett:

Ministerrådet arrangerer to gange årligt møder i Grænseregionalt forum, som er de otte nordiske grænseregioners netværk. På Grænseregionalt forum i oktober 2004 havde sekretariatet inviteret en repræsentant fra det kommende danske formandskab til at orientere om prioriteterne i formandskabsprogrammet. Dette tiltag blev meget vel modtaget af grænseregionerne, og vil blive fulgt op med lignende arrangementer årlig.

Punkt två:

Regionalministerrådet har tidligere iværksat tiltag for at få indikatorer for grænseregionernes arbejde. På grund af grænseregionernes forskellige indsatsområder, omfang, budget og geografi er dette en meget vanskelig opgave. Regionalministerrådet har i forbindelse med det nye samarbejdsprogram sat arbejdet i gang med at udvikle en klart formuleret strategi for regionalministerrådets arbejde med det grænseregionale samarbejde. Som en del af dette arbejde skal der udvikles forslag til målbare indikatorer. Denne strategi planlægges vedtaget i september 2005.

Punkt tre:

På sit møde i september 2004 besluttede NERP (Nordisk Embedsmandskomite for Regionalpolitik) at få udarbejdet en rapport om ”Erfaringsopsummering/enkel veileder i grænseregionalt samarbeid”. Opgaven har især fokus på erfaringer og systematisk erfaringsopsamling. Opgaven bliver udført af tidligere generalsekretær for grænseregionen Kvarkenrådet, som har stor erfaring med grænseregionalt arbejde. Rapporten blev præsenteret i maj 2005 og indeholdt rekommandationer om, hvorledes det grænseregionale arbejde kan udvikles og forbedres gennem blandt andet at bibeholde indflydelsen over interregprogrammerne og have en struktureret erfaringsudveksling mellem regionerne. Konklusionerne i rapporten vil blive inddraget i forbindelse med udarbejdelsen af den nye strategi for ministerrådets arbejde med de nordiske grænseregioner.

I foråret 2004 fik regionalministerrådet udarbejdet et samlet projektkatalog over alle grænseregionernes projekter. Projektkataloget vil fremover blive opdateret hvert år, og kan findes på regionalministerrådets webside under ”grænseregioner”.

Endelig foregår der gennem møderne i Grænseregionalt forum kontinuerlig udveksling af erfaringer mellem grænseregionerne.

Nordiska ministerrådet anser at rekommandationen kan afskrives.

10/2004 - Rekommandation angående fremtidskonferanse for kystfiske i Norden (A 1342/miljö)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

- 1) *at* indtræde i en arbejdsgruppe og samarbejde med Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og relevante organisationer om forberedelsen og gennemførelsen af en konference om kystfiskeriets fremtid i Norden, der afholdes i 2005
- 2) *at* støtte forberedelsen og konferenceafholdelsen med økonomiske midler, så det bliver muligt at holde deltagerafgiften på et passende lavt niveau i forhold til målgruppen.

Nordisk ministerråd meddeler:

Punkt ett:

Det danske formandskab har sammen med NMR-Sekretariatet deltaget i en arbejdsgruppe, som Nordisk Råd har nedsat til at forberede den i rekommandationen nämnda konferencen.

Punkt två:

Nordisk ministerråd stødte konferansen med til sammen DKK 375.000. Det noteres at Nordisk Råd har bevilget støtte til konferencen med DKK 100.000. Endvidere har Grenaa kommune og Århus Amt også støttet konferencen med økonomiske midler. Såfremt de ansøgte midler bevilges, forventes deltagerne ikke at skulle betale deltagerafgift.

Kystfiskerisamfundene er endvidere på dagsordenen til ministermødet i MR FJSL i 30 juni 2005 under emnet landdistriktsudvikling.

Konferencen blev afholdt i Grenaa i Danmark den 2. og 3. maj 2005. Målgruppen var kystfiskere og deres organisationer samt ministre og embedsværket. Blandt de inviterede var også repræsentanter fra EU. På konferencen blev der holdt flere indlæg fra kystfiskerne samt ministre ellers deres repræsentanter. Forud for konferencen arbejdede en gruppe forskere med at sammenskrive relevant information om kystfiskernes stilling og visioner i de enkelte nordiske lande. Kystfiskerorganisationer udarbejdede en deklaration om kystfiskeriets fremtidige udfordringer som bæredygtigt fiskeri.

Emnet for konferencen havde forankring i Handlingsprogrammet for ministerrådet for fiskeri, Jordbrug, skovbrug samt Levnedsmidler under de prioriterede områder næringsudvikling og kollektiver nyttigheder. Endvidere er temaet og konferencen specifikt nævnt under det danske formandskabs program for 2005.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan afskrives.

11/2004 - Rekommandation angående Økologiske landbrugsvarer i Norden (A 1346/miljø)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

Rekommandationens første del: *at* Nordisk Ministerråd iværksætter et særligt projekt, der skal an vise konkrete udviklingsmuligheder for økologiske fødevarers større gennemslagskraft på markedet i de nordiske lande. Udviklingsarbejdet skal bl.a. bygge på en analyse af eksisterende strukturer og barrierer i hele produktionskæden. Landenes positive erfaringer bør benyttes som inspiration til de konkrete udviklingsanvisninger. Såvel forskere som forbrugerorganisationer og økologiske producentorganisationer bør involveres i arbejdet.

Rekommandationens anden del: *at* Nordisk Ministerråd, på baggrund af en oversigt over iværksatte og planlagte forskningsprogrammer samt eksisterende rådgivnings- og vejledningstilbud gennem hele værdikæden om økologisk landbrug i landene og i nordisk regi, angiver for hvilke af områderne, der er behov for en styrkelse af de nordiske initiativer og på hvilken måde, Ministerrådet agter at gøre dette.

Nordisk ministerråd meddeler:

Punkt ett:

Ved det nordiske sommermøde i Grønland fra august 2002 blev der udarbejdet en deklaration med hensigten at styrke den økologiske sektor.

I forlængelse heraf blev der i oktober 2002 afholdt et netværksseminar i Hamar på embedsmandsniveau. Formålet var at belyse behov og muligheder for et øget nordisk samarbejde inden for forskellige økologiske temaer, herunder markedsudvikling.

Herefter er der på initiativ af det danske fødevareministerium iværksat et nordisk-baltisk samarbejde i perioden maj 2004 til marts 2005. Hensigten er at fremme udviklingen af det økologiske marked i det nordiske og baltiske område. Projektet finansieres af de involverede 7 lande Danmark, Estland, Finland, Letland, Litauen, Norge og Sverige samt Nordisk Ministerråd. Landene stiller hver med 2-3 repræsentanter fra myndigheder og økologiske organisationer.

I løbet af første halvår 2005 forventes samarbejdet at resultere i en rapport med konkrete projektideer der kan udvikle og øge samhandel mellem landene i og uden for regionen.

Det vurderes, at udfaldet af dette projekt i vidt omfang vil imødekomme intentionerne bag den udformede rekommandation og at en vurdering af behovet for eventuelle supplerende aktiviteter derfor bør afvente projektets afslutning.

Punkt två:

Forskningen udgør et vigtigt fundament for udviklingen af den økologiske sektor.

Der er iværksat et EU projekt som samler en oversigt og analyse af forskningen i en række lande, bl.a. Norge, Sverige, Finland og Danmark www.coreorganic.org.

Samtidig er der for nyligt udarbejdet en rapport om den igangværende forskning i Europa, hvilket fremgår af følgende hjemmeside:

http://europa.eu.int/comm/research/agriculture/pdf/off_research_in_europe_consolidate_report.pdf

Eftersom der således allerede er igangsat initiativer, der vil medvirke til kortlægning og analyse af den igangværende forskning i de nordiske lande, og idet forskningsmiljøerne i de nordiske lande desuden alle har mulighed for at opnå medfinansiering under EU's forskningsprogrammer, synes der ikke formålstjenligt at de initiativer som Nordisk Råd efterlyser gennemføres inden for rammerne af det fælles EU arbejde.

Det bør også her bemærkes, at NOVA¹ i 2004 har prioriteret et samarbejde om et MSc netværk indenfor en række områder, herunder agroøkologi. NOVA har et samarbejde om udvikling af MSc uddannelser med de tre baltiske lande gennem det såkaldte NOVA-BOVA samarbejde. Udvikling af stærke og stabile nordiske netværk mellem de forskellige fagområder udgør fundamentet for et produktivt og effektivt uddannelses-samarbejde. Dette kan bidrage til stærkere og mere internationalt konkurrencedygtige nordiske forskningsmiljøer, herunder også for økologi.

Rådgivningstilbud bør efter Ministerrådets mening være forankret nationalt, da det vil give større effekt end fælles nordiske tilbud.

En orientering om aktiviteter i landene oversendes Nordisk Råd som bilag 1 til besvarelsen af denne rekommandation. Speciella danska projekt återfinns som bilag 2.

Bilag 1

Nationale besvarelser for så vidt angår forskning og rådgivning

Danmark – Fødevareministeriet

I Danmark eksisterer der et veludviklet rådgivningssystem, som er med til at sikre at regler og ny viden formidles og er kendt i jordbruget, således at jordbruget opnår den nødvendige rådgivning i forbindelse med omlægningen til økologisk jordbrug eller udviklingen af bedrifter.

Dansk Landbrugsrådgivning i Skejby ved Århus tilbyder således bedriftsorienteret rådgivning til såvel økologirådgivere og landmænd om regler for økologisk jordbrug, støtteordninger, omlægningsrådgivning og formidling af den nyeste viden fra forskning i økologisk jordbrug. Der er 62 udførende økologirådgivere ansat på 28 lokale rådgivningscentre fordelt over hele Danmark.

¹ Nordic Veterinary and Agricultural University Network, NOVA er et samarbejde mellem 7 landbrugsuniversiteter og fakulteter i de 5 nordiske lande, der er etableret i 1995. NOVA har til formål at skabe en platform for effektivt og innovativt samarbejde om videnskabelig uddannelse, læring og forskning.

Økologisk Landsforenings Markedsafdeling beskæftiger sig med rådgivningssiden, hvor målgruppen primært er danske virksomheder, der afsætter økologiprodukter til såvel hjemme- som eksportmarkedet. Rådgivningen kan f.eks. omfatte markedsanalyser og markedsføringsplaner. Detailhandlen har ligeledes en tæt dialog med Økologisk Landsforening og modtager rådgivning omkring synlighed af varer i butikker og gennemførelse af afsætningskampagner m.v.

Økologisk Landsforenings faglige afdeling yder ligeledes faglig rådgivning til økologiske landbrug, udvikling af bedriftsudviklingsplan (BUP) og grønt regnskab samt rådgivning om græsrodsforskning og idéskabelse i det økologiske landbrug.

Forskning i Danmark

Den danske forskning i økologisk jordbrug finansieres overvejende af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri via Direktoratet for FødevareErhverv.

Da forskningen foregår på en række forskellige institutioner, blev der i 1996 etableret et såkaldt forskningscenter "uden mure" med det formål at koordinere og fremme samarbejdet inden for forskningen i økologisk jordbrug.

Samarbejdet i regi af Forskningscenter for Økologisk Jordbrug (FØJO) har i dag deltagelse af forskere fra ca. 20 forskellige forskningsinstitutioner, som repræsenterer forskellige fagområder og discipliner. Siden etableringen af FØJO er der gennemført to forskningsindsatser i økologisk jordbrug, og en tredje er på vej.

FØJO I

I perioden 1996 - 2000 blev den første koordinerede forskningsindsats i økologisk jordbrug gennemført. Indsatsen, som kaldes FØJO I, omfattede 33 forskningsprojekter. Forskningen viste bl.a., at økologisk jordbrug har et betydeligt potentiale i forbindelse med beskyttelse af miljø- og naturværdier, bedre velfærd og sundhed for husdyrene samt i forbindelse med bestræbelserne på at opnå bedre fødevarekvalitet. En beskrivelse af projekterne kan findes på www.foejo.dk.

FØJO II

Da forskningen var ved at blive afsluttet, blev det bl.a. i "Aktionsplan II – Økologi i udvikling" og i en international evaluering af FØJO tilkendegivet, at forskningen i økologisk jordbrug skulle fortsættes og styrkes. På den baggrund blev der i slutningen af 2000 iværksat en ny fireårig forskningsindsats, FØJO II. Under overskriften "Øget produktion og større sammenhæng mellem indre og ydre kvalitet" gennemføres 43 forskningsprojekter inden for hovedområderne:

- I. Plantedyrkning, miljø og vegetabiliske fødevarer
- II. Husdyrproduktion, sundhed og animalske fødevarer
- III. Jordbrug og samfund
- IV. Forskningsfaciliteter
- V. Koordinering og synergi
- VI. Forædling og produktion af GMO-fri, økologisk såsæd

De enkelte projekter er i bilag 2 beskrevet med titler, tidsperiode og finansiering. En fuld beskrivelse og herunder de publikationer m.m., som er udgivet i projekterne, kan findes på www.foejo.dk

FØJO III

Forskningen i FØJO II har bl.a. vist, at der kan være store samfundsmæssige perspektiver ved en fortsat udvikling af økologiske jordbrugs- og fødevaresystemer. Det gælder i forhold til udviklingen af en bæredygtig fødevareproduktion, i forhold til at sikre fødevarernes kvalitet og sundhed samt i forhold til at gennemføre en afbalanceret udvikling af landdistrikter og fødevareerhverv. Herudover har økologisk jordbrug et potentiale i forhold til en række globale problemstillinger.

På den baggrund gennemføres i perioden 2005-2009 en ny forskningsindsats, som har titlen ”Internationalt forskningssamarbejde og økologisk integritet”. Målet for den nye indsats er bl.a., at:

- Initiere og koordinere forskning, som med udgangspunkt i de økologiske principper udvikler integritet og effektivitet i den økologiske værdikæde – fra bonde til kunde
- Skabe yderligere viden om det økologiske jordbrugs muligheder for at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling
- Sikre en forskningsfaglig kvalitet på et højt internationalt niveau og et maksimalt udbytte af de ressourcer, som afsættes til forskningen
- Bidrage til et styrket europæisk og internationalt samarbejde omkring forskning og forskeruddannelse inden for økologisk jordbrug og fødevarerproduktion
- Sikre forskningens relevans og anvendelse via formidling, kommunikation og samarbejde med forskningsbrugere og forskningsmiljøer

Uddybende beskrivelser af oplægget til det nye program kan sammen med projektindkaldelse m.m. findes på FØJO's interne hjemmeside www.okoforsk.dk

Sverige - Jordbruksdepartementet

Inom ramen för Sveriges miljö- och landsbygdsprogram bedrivs kompetensutveckling inom området ekologiskt jordbruk. Kompetensutveckling bedrivs i form av t.ex. rådgivning och utbildning riktad mot lantbrukare. Ungefär 40 mkr per år används inom området ekologisk produktion. Jordbruksverket är ansvarig myndighet men själva genomförandet sköts av länsstyrelserna alternativt genom att länsstyrelserna upphandlar verksamheten.

Jordbruksverket bedriver försöks- och utvecklingsverksamhet (tillämpad forskning) inom området ekologisk produktion. Totalt avsätts 13 mkr årligen för detta ändamål.

Vad gäller forskning gäller följande (se vidare www.formas.se):

Genom beslut 2000 erhöll dåvarande Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) i uppdrag att planera och genomföra ett forskningsprogram om ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion. Programmet kom att omfatta totalt 66 miljoner kronor för perioden 2001-2003. Uppdraget övertogs år 2001 av Formas, som utarbetade ett nytt forskningsprogram. Programmet kommit igång bra.

Under januari 2003 kom en forskarskola "Swedish Research School in Organic Farming and Food Systems" (SwOFF) igång. Syftet med forskarskolan är att samordna och utveckla doktorandutbildningen inom Formas program (15 doktorander, 1 lickand).

Under hösten 2003 beslutade regeringen om en fortsättning av forskningssatsningen på ekologisk produktion. I slutet av året gjordes därför en ny utlysning av medel för forskning från och med 2004.

Sverige har ikke planer om yderligere nationale tiltag.

Norge – Landbruks- og Matdepartementet

Norge har igangsatt en rekke utviklingstiltak innen økologisk landbruk. Midler til dette arbeidet avsettes årlig over jordbruksavtalen. For 2004 og 2005 er det avsatt 38 mill/år til gjennomføring av utviklingsprosjekter. Midlene forvaltes av Statens Landbruksforvaltning. Prosjektene får bevilgning for ett år av gangen.

Under gis en kort oversikt over igangværende prosjekter av større omfang der veiledning/informasjon er hovedformålet. I tillegg er det igangsatt en rekke prosjekter veiledning og informasjon er delemener. Spesielt gjelder dette flere ”helkjedeprosjekter” der man arbeider i hele verdikjeden fra primærproduksjon og ut i

butikk. Det er også igangsatt en rekke mindre veiledningsprosjekter (< 150.000 Nkr/år) som ikke gjengis i oversikten under.

For full oversikt over igangværende prosjekter, samt kort beskrivelse av prosjektenes innhold, vises det til følgende rapport: ”Utviklingstiltak innen økologisk landbruk – Prosjektoversikt for 2003 og 2004”

Tiltak	Målgruppe	Prosjektperiode	Kostnad (Nkr)
Gratis førsteråd for omlegging til økologisk drift	primærprodusenter	1998-2003, 2004-2006	Bev 2004: 1,622 mill
Oppfølging med grundig og fullstendig rådgivning i økologisk landbruk	primærprodusenter	2002-2005	Bevilgning 2004: 1,2 mill
Dyrkingsgrupper, økologisk landbruk	primærprodusenter	2004/2005	300.000 (2004 uavklart 2005)
Fra økologisk korn til økologisk ost	primærprodusenter	2002-2005	Bevilgning 2004: 280.000
Økologisk planteproduksjon på sand-og siltjord på Østlandet	primærprodusenter	2002-2005	Bevilgning 2004: 200.000
Utvikling av økologisk landbruk i Rogaland	primærprodusenter	2003-2006	Bevilgning 2004: 600.000
Gjødselsplanleggingsverktøy tilpasset økologisk drift	primærprodusenter	2003-2005	Bevilgning 2004: 800.000
ØkoTek: Program for testing og utvikling av ny teknologi for økologisk landbruk	primærprodusenter	2002-2005	Bevilgning 2004: 600.000
Utvikling og demonstrasjon av dyrkingssystem og teknologi for rasjonell og kostnadseffektiv økologisk forproduksjon	primærprodusenter	2003-2005	Bevilgning 2004: 250.000
Jordkultur i økologisk planteproduksjon	primærprodusenter	2003-2005	Bevilgning 2004: 350.000
Rasjonelle, praktiske løsninger for økologisk dyrking av poteter	primærprodusenter	2003-2005	Bevilgning 2004: 225.000
Øko-grønt på frammarsj i Midt-Norge	primærprodusenter	2004-2007	Bevilgning 2004: 200.000
Utvikling av redskap for utgressregulering i grønnsaker, med vekt på driftsforholdene i fjellbygdene	primærprodusenter	2004-2006	Bevilgning 2004: 150.000
Dyrkingsteknikk og kvalitet i økologisk grønnsakproduksjon	primærprodusenter	2004-2007	Bevilgning 2004: 150.000
Nasj. pilotprosjekt: Utvikling av økologisk frukt og bærproduksjon	Primærprodusenter/ markedsaktører	2002-2006	Bevilgning 830.000
Storskalaforsøk i økologisk korndyrking	primærprodusenter	1998-	Bevilgning 2004: 1,8 mill
Nasj. pilotprosjekt Økokorn	Primærprodusenter/	2002--2005	Bevilgning

i Oslo og Akershus	markedsaktører		2004: 740.000
Økologisk husdyrproduksjon – rådgivningsmateriell og informasjon	primærprodusenter	2004-2005	Bevilgning 2004: 125.000
Opplæring av gårdbrukere i økologisk melkeproduksjon i vedtatte klyngeområder	primærprodusenter	2002-2005	Bevilgning 2004: 180.000
God dyrevelferd i økologisk melkeproduksjon	primærprodusenter	2003-2005	Bevilgning 2004: 500.000
Økologisk saueproduksjon i hele verdikjeden	Primærprodusenter/ markedsaktører	2002-2006	Bevilgning 2004: 580.000
Utvikling av økologisk geitehold	Primærprodusenter/ markedsaktører	2004-2007	Bevilgning 2004: 250.000
Økologisk produksjon av fjørfekjøtt	primærprodusenter	2002-2005	Bevilgning 2004: 300.000
Økologisk mat på sykehus	Kantinepersonell på sykehus/ primærprodusenter	2002-2006	Bevilgning 2004: 1.1 mill
God start: Slik velger du rett for barn og miljø	Samfunn/Foreldre	2004-2005	Bevilgning 2004: 200.000
Økobonde i butikk	Forbrukere	2003-2005	Bevilgning 2004: 500.000
Økologisk matglede	Barn, unge	2004-2005	Bevilgning 2004: 250.000
Markedsorientert produktutvikling av økologiske produkter, Matforsk	Bedrifter/ småskapaprodusenter	2001-2009	Bevilgning 2003: 1,5 mill

Island - The Farmers Association of Iceland

1) The research projects are as from 1 January 2005 under the supervision of the Agricultural University of Iceland (formerly Hvanneyri Agricultural University College, Reykir Horticultural College and the Agricultural Research Institute).

2) So far research in organic farming has not been given any significant priority. However, the following projects make a useful contribution:

- a) Growing of legumes such as white clover and red clover. Also growing of lupins to a certain extent.
- b) Fertilizer experiment, especially relating to nitrogen utilization, farm-yard manure and composting.
- c) Studies on floor types in sheep houses, comparing straw bedding, wooden slats and expanded metal plates.
- d) Organic vegetable growing out-doors and in greenhouses.

As far as I know these projects have all been funded from Icelandic sources.

Finland

Vägledningsprojekt som pågår i Finland i värdekädjan av biologisk odling

Titel:

Tiedotus- ja menekinedistämishanke luomualan kehittämiseen
(= Projekt gällande informering och marknadsfrämjande åtgärder för att utveckla
eoi-odlingssektorn)

Åtgärder

Olika verksamhetsformer såsom informering (TV-, broshyrmaterial m.fl.), skolning, utredningar, evangemang;
informering särskilt om eko-produktionssättet, eko-märken, användningssätt av
produkter, hälsofaktorer etc.

Målgrupper:

Hela värdekedjan: odlare, partihandel, minuthandel, konsumenter, storkök, restauranger, barn och ungdomar,
studerande, lärare m.fl.

Resurser:

Statsstöd; årlig nivå har varit ca 680 000 - 740 000 euro

Stödtagare FINFOOD/LUOMU (som har utdelat vidare ca 10 % av stödet till andra föreningar inom eko-
branschen, som förverkligar de åtgärder som är nämnda i stödbeslutet)

Bilag 2 Igangværende danske forskningsprojekter

Nr.	Emneområde/projektitel	Startår - slutår	Budget 1.000kr
	Plantedyrkning, miljø og vegetabiliske fødevarer		
I.1	Økologisk dyrkning af agurk og tomat i komposteret plantemateriale	2000 - 2003	4.700
I.2	Udvikling af bæredygtigt produktionssystem for økologisk æble dyrkning	2000 - 2006	1.350
I.3	Samspil mellem kvælstofdynamik, planteproduktion og biodiversitet	2000 - 2003	8.997
I.4	Kvælstofstyring og dyrkningsmetoder til øget kvalitet og produktion af brødhvede	2000 - 2004	6.570
I.5	Frøbælgplanter og korn – nye dyrkningsmetoder for større proteinforsyning	2000 - 2003	6.570
I.6	Dyrkning af rækkeafgrøder - Kamme, dybe jordløsninger, arts- og sortsblandinger	2000 - 2004	4.700
I.7	Jordkvalitet i økologisk jordbrug: effekter af sædskifte, husdyrgødning og jordpakning	2000 - 2002	5.631
I.8	Forebyggelse og regulering af rodskrudt	2000 - 2004	2.350
I.9	Termisk båndbehandling til intra-række ukrudtsbekæmpelse	2000 - 2004	4.700
I.10	Udvikling af økologisk grønsagsproduktion og anvendelse af efterafgrøder	2000 - 2004	11.270
I.11	Kløver- og græsfrø – produktion af økologisk kvalitetsfrø til græsmarksblandinger	2000 - 2004	3.755
I.12	Forebyggelse af mykotoksinproblemer	2000 - 2004	3.850
I.13	Emission af drivhusgasser og kvælstoffiksering i kløvergræs	2000 - 2004	3.660

I.14	Bekæmpelse af skurv i økologiske æbler	2002 - 2004	2.170
I.15	Betydningen af sædskiftets andel af kløvergræs på N-udvaskningen	2002 - 2006	2.390
I.16	Grundvandsbeskyttelse med tilpassede økologiske dyrkningssystemer	2002 - 2005	3.000
	Husdyrproduktion, sundhed og animalske fødevarer		
II.1	Økologiske mælkeproduktionssystemer	2000 - 2004	9.050
II.2	Kvalitet af økologisk mælk	2002 - 2004	1.998
II.3/ II.12	Økologisk studeproduktion og bioaktive afgrøder til græssende husdyr	2002 - 2004	7.324
II.4	Forbedring af dyresundhed og –velfærd i økologiske malkekvægbesætninger	2002 - 2004	3.000
II.5	Antibiotikabehandling og antibiotikaresistens i økologiske kvægbesætninger	2000 - 2003	1.595
II.6	Fjerkræproduktionssystemer – sundhed og velfærd	2000 - 2004	5.630
II.7	Svinefodring – næringsstofudnyttelse, produktkvalitet og sundhed	2001 - 2005	5.000
II.8	Styring i relation til sundhed og fødevaresikkerhed i økologisk svineproduktion	2001 - 2004	2.500
II.9	Ressourceudnyttelse, miljøpåvirkning og økonomi i økologisk svineproduktion	2001 - 2004	3.509
II.10	Risici for salmonella og campylobacter i økologisk svineproduktion	2002 - 2004	1.999
II.11	Kvalitetsoste baseret på upasteuriseret, økologisk mælk	2002 - 2004	2.739
	Jordbrug og samfund		
III.1	Forbrugernes interesse for økologiske fødevarer – barrierer og virkemidler for øget afsætning	2000 - 2004	4.225
III.2	Scenarieanalyser for udvikling af økologisk jordbrug	2000 - 2003	5.630
III.3	Recirkulering af næringsstoffer fra by og land – Etablering af fastliggende forsøg med bygødning	2000 - 2004	5.241
III.4+ 6	Økologisk kost og sundhed – et flergenerationers dyreforsøg	2001 - 2004	7.861
III.5	Naturkvalitet i økologisk jordbrug	2001 - 2004	8.999
III.7	Produktions- og afsætningsvilkår i den økologiske fødevarekæde	2002 - 2005	1.200
III.8	Distributionsformens betydning for troværdigheden af økologiske fødevarer	2002 - 2004	1.549
III.9	Økologisk jordbrug i helheden – principper versus praksis	2002 - 2004	1.631
	Forskningsfaciliteter		
IV	Værkstedsenheder til forskning i økologiske dyrkningssystemer	2000 - 2005	20.021
	Koordinering og synergi		
V	Ledelse, forskeruddannelse, forskningsmetodik, vidensynteser,	2000 - 2005	20.270

	kommunikation og formidling samt internationalt samarbejde i økologisk jordbrugsforskning		
	Forædling og produktion af GMO-fri såsæd		
VI.1	Sund udsæd til økologisk produktion af korn og bælgssæd	2001 - 2005	10.000
VI.2	Egenskaber ved sorter af vårbyg til økologisk dyrkning	2002 - 2005	10.450
VI.3	Redskaber til at undgå iblanding af GMO i kløver, raps og flerårige græsser	2002 - 2004	2.200
VI.4	Bælgssæd i økologisk dyrkning – forbedring af sygdomsresistens	2002 - 2005	5.350
VI.5	Metoder til sikring af GMO-fri økologisk udsæd af grønsagsfrø og foderafgrøder	2002 - 2005	2.000
Total	I tusind danske kroner		226.634

12/2004 – Rekommandasjon angående nordiskt innovationspolitiskt samarbetsprogram 2005–2010 (B 227/näring)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre forslag til nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005-2010

Nordisk Ministerråd meddeler:

Det nye program for innovationspolitisk samarbejde i Norden trådte i kraft 1. januar 2005. EK-Næring er i øjeblikket ved at drøfte den konkrete gennemførelse af forslagene i programmet.

Gennemførelsen af forslagene sker i samarbejde med NordForsk og NICE.

MR-Næring vil på sit møde den 16. september gøre status for dette opfølgningsarbejde.

Nordisk Råd vil modtage en statusrapport, når denne har været behandlet og godkendt af MR-Næring

13/2004 - Rekommandasjon angående felles nordisk-baltisk executive design MBA-utdannelse og økt samarbeid mellom kultur- og næringsliv (A 1347/kultur og A 1351/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

1) å utrede muligheten for å etablere et felles nordisk-baltisk mastergradsprogram som kombinerer design, virksomhetsutvikling og ledelse

2) å overveie, i utviklingen av NORIA, å opprette et nordisk center of excellence innen designforskning

3) å redegjøre hvordan design som et styrkeområde for verdiskaping for de nordiske samfunn, inngår i det innovasjonspolitiske samarbeid (nordisk innovasjonspolitisk samarbejdsprogram 2005 – 2010)

- 4) å ta initiativer for aktivt å understøtte samarbeid mellom de nordiske Arts and Business-organisasjoner med sikte på å styrke nordisk næringslivs innovasjon og konkurranseevne gjennom kreative allianser med kulturlivet (Svar på spørsmål 4 bør fremgå eksplisitt av et eget punkt)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Punkt ett:

Den nordiske embetsmannskomiteen for utdanning og forskning (EK-U) vedtok i desember 2004 å utrede et pilotprosjekt for å få etablert en eller flere felles nordiske mastergrader. Initiativet er basert på resultatet av Ministerrådets omfattende arbeid med området fleksibel læring, blant annet Ministerrådets temakonferanse i 2004 - "Globalt utdanningsmarked – nordisk utfordring". Etablering av felles mastergrader i Norden har som målsetting å styrke Norden som region og bidra til økt konkurransedyktighet overfor resten av verden, samt tiltrekke gode studenter til Norden. Gjennom et slikt pilotprosjekt vil man også kunne avdekke eventuelle vanskeligheter og barrierer som Ministerrådet eventuelt kan bidra med løsninger til og på en slik måte generelt legge tilrette for felles nordiske mastergrader. Klarer man det, vil Norden kunne være en foregangsregion for andre i slike spørsmål.

Etter en gjennomgang i styringsgruppene SVL, HØGUT og IT-policygruppen er det utarbeidet et utkast til opplegg for å utvikle felles mastergrader. Ministerrådet er kjent med at det allerede arbeides med felles mastergrader innen ulike fagområder både i Norden og i de baltiske land, og er i ferd med å fremskaffe oversikt over mastergradsstrukturer og felles masterprogram. Dette materialet vil komplettere utkast til opplegg for å utvikle felles mastergrader og vil oversendes Nordisk Universitetssamarbeid (NUS) til vurdering.

Utfordringen vil videre være å etablere felles mastergrader gjennom forsøksvirksomhet. Et viktig mål vil være å få frem masterprogrammer basert på nordisk styrke. Dette kan f.eks. skje ved utlysning av nordiske midler til etablering av mastergrader gjennom en prosjektkonkurranse blant nordiske universiteter og høyskoler. Det er naturlig at en ser forslaget fra Nordisk Råd om en mastergrad i design, administrasjon og ledelse i sammenheng med dette.

Punkt två:

Centers of Excellence er overført til NordForsk. Konkurranse og kvalitet er grunnlaget for utvelgelse av Centers of Excellence. Interesserte miljøer innen design som ønsker å konkurrere om forskning har her full mulighet for dette. Nordisk Ministerråd vil ta kontakt med NordForsk og oversende forslaget fra Nordisk Råd.

Punkt tre:

Nordisk Ministerråd er aktivt på området, bl.a. gjennom den fælles nordiske deltagelse i verdensutstillingen EXPO 2005 og den store designbegivenhed ERA i København i 2005. Hertil kommer, at der fra Nordisk InnovationsCenter har kommet en rapport i februar 2005, "The Future in Design", som stiller en række forslag til aktiviteter for at fremme den erhvervsmæssige anvendelse af design. Endelig bemærkes det, at Nordisk InnovationsCenter i 2005 vil igangsætte et arbejde omkring kreative industrier. Det er MR-Nærings opfattelse, at nye initiativer vedrørende rekommandationens punkt 3 dvs. med henblik på at fremme værdiskabning og innovation gennem et mere aktivt samspil mellem kultur/kreative industrier og det øvrige næringsliv, må afvente indspil fra ovennævnte aktiviteter.

Punkt fyra:

Der foregår i øjeblikket drøftelser på universitetsniveau om mulighederne for at etablere en design-mastergrad, der kombinerer design og ledelse. Det er MR-Nærings opfattelse, at nye initiativer vedrørende rekommandationens punkt 4, dvs. understøttelse af samarbejde mellem de nordiske Arts and Business-organisationer/schools må afvente indspil fra ovennævnte drøftelser. Det er endvidere MR-Nærings opfattelse, at opfølgningen på projektet "The Future in Design" og Nordisk InnovationsCenters arbejde med kreative industrier vil resultere i forslag til aktiviteter der fremmer den erhvervsmæssige anvendelse af design og kultur

– og dermed styrke nordisk næringslivs innovation og konkurrenceevne gjennom kreative alliancer med kulturlivet.

14/2004 - Rekommandasjon angående evaluering av "Nordisk Netværk for Voksnes læring" och bidrag till folkbildningsorganisationerna (A 1338/kultur)

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at evaluere organisationen "Nordisk Netværk for Voksnes læring" efter 1 år. Evalueringen skal tage udgangspunkt i brugermiljøerne, særligt skal det vurderes hvordan arbejdet med projektansøgninger har påvirket henholdsvis organisationerne og kvaliteten av det nordiske arbejde med voksnes læring

att Nordiska ministerrådet tilldelar de nordiska folkbildningsorganisationerna ett verksamhetsbidrag på 1 milj. DKK under år 2005 för att stödja folkbildningsarbetet i Norden. En utvärdering för att se om bidragen givit ett nordisk mervärde skall ske efter ett år

Nordisk Ministerråd meddeler:

Punkt ett:

Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) ble etablert i januar 2005. NVL er satt sammen av et bredt nettverk av brukermiljøer som arbeider med voksnes læring i alle de nordiske landene og de selvstyrende områdene, samt en liten samordnende enhet lagt til Center för Flexibelt Lärande i Sverige. NVL har til oppgave å støtte opp om brukermiljøene, fange opp nasjonale ideer og initiere nye tiltak som det er naturlig å samarbeide om på nordisk nivå. Informasjon og kommunikasjon om nordisk samarbeid om voksnes læring er også en viktig oppgave for NVL. NVL er ikke basert på prosjektansøkninger, men initierer innsatsområder ut fra innspill fra nettverket og i henhold til godkjent strategiplan og årlige arbeidsplaner.

De nordiske utdannings- og forskningsministrene behandlet rekommandasjonen fra Nordisk Råd i februar 2005 og har bedt ledningsgruppen for Voksnes Læring (SVL) sørge for at erfaringer fra organiseringen av nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) rapporteres innen utgangen av 2005 og at NVL evalueres innen utgangen av 2007. Dette vill ske som underlag for MR-Us beslutning om videre organisering av NVL fra 2009.

Punkt två:

De nordiske utdannings- og forskningsministrene har besluttet å opprettholde sin tidligere beslutning fra juni 2003 om gjeldende prinsipper for tildeling av middel fra Nordplus Voksen-programmet, dog at det som en ettårig overgangsordning for året 2005, reserveres DKK 1 000 000 fra Nordplus Voksen programmet til prosjektvirksomhet i regi av de fem studieforbundsammenslutningene: Förbundet Nordisk Vuxenupplysning, ABF i Norden, Nordisk Konservativ Studienämd, Nordisk Kirkelig Studienævn og Nordisk Folkeuniversitet. Tildeling av nevnte midler skal baseres på prosjektsøknader til Nordplus Voksen med prosjektbeskrivelser, kvalitetskrav og rapportering i henhold til retningslinjer for Nordplus Voksen-programmet om anvendelse av nordiske prosjektmidler.

Hovedadministrator for Nordplus Voksenprogrammet er bedt om å legge opp til en egen søknadsrunde til de reserverte midlene. I henhold til prinsipper tiltrådt av MR-SAM i januar 2004, finansierer ikke Nordisk Ministerråd andre organisasjoners drift gjennom generelle organisasjonsbidrag.

Utbilnings- og forskningsministrene har videre bedt ledningsgruppen for Voksnes Læring (SVL) undersøke om man kan ha flerårige prosjekt i Nordplus Voksen programmet. Dette er videre fulgt opp ved at Ledningsgruppen for Voksnes Læring (SVL) har besluttet at prosjekt i regi av Nordplus Voksen ordinært går over to år, men at det i særlige tilfeller og ut fra grundig dokumentasjon og vurdering av behov for en lengre

prosjektperiode, kan innvilges midler for tematiske nettverk/prosjekter i inntil tre år. Nordplus programmene, herunder Nordplus Voksen, har et program for perioden 2004 – 2006. Det gjennomføres evaluering av mobilitets- og nettverksprogrammene både med hensyn til innhold og administrasjon.

Nordisk ministerråd anser at rekommendationen kan avskrives.

15/2004 - Rekommendation angående Nordisk Råds filmpris (B 229/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

at iværksætte gennemførelsen af Nordisk Råds filmpris til overrækkelse i 2005 i overensstemmelse med de i ministerrådsforslaget foreslåede vedtægter

Nordisk Ministerråd meddeler:

MR-K besluttete på sit møde 24. marts 2004 at etablere Nordisk Råds filmpris som uddeles første gang i 2005, og MR-K besluttete 10. juni 2004 endelige vedtægter for filmprisen.

I overensstemmelse med vedtægterne forventes embedsmandskomiteen for kultur på sit møde 15. februar 2005 at udnævne den nordiske jury.

I samarbejde med Nordisk Film og TV-fond, som er sekretariat for filmprisen, er forberedt en fremdriftsplan med henblik på uddeling af prisen under Nordisk Råds session 2005.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

16/2004 - Rekommendation angående Nordiska samarbetets budget för 2005 (B 213/presidiet; C1; C2)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

- (1) att öka insatsen till området narkotika med TDKK 200*
- (2) att öka insatsen till området Arktis med TDKK 1500*
- (3) att öka insatsen till området Bioetik med TDKK 200*
- (4) att öka insatsen till området Social- och hälsovårdspolitik för att prioritera Telemedicin med TDKK 500*
- (5) att Nordiska ministerrådet tilldelar de nordiska folkbildningsorganisationerna ett verksamhetsbidrag på 1 milj. DKK under år 2005 för att stödja folkbildningsarbetet i Norden. En utvärdering för att se om bidragen givit ett nordiskt mervärde skall ske efter ett år*

Samt

att företa följande ändringar i budgeten för år 2005, jämfört med ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget 2005 (B 228/presidiet; C2):

Ökning av anslag för insatser till områdena narkotika, Arktis, Bioetik samt Telemedicin
(4-4310-1) (i TDKK) 2400

Budgetpost:	Namn	Belopp (TDKK)
4-4510-1	Projektmedel - Narkotikasamarbete	200
3-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	1500
2-3140-1	Nordisk komité for Bioetikk	200
4-4310-1	Projektmedel Social- og h�ls�v�rds�politik (Telemedicin)	500
	Summa:	2400

Summa  kningar (TDKK) 2400

Minskning (i TDKK) av anslagen till följande:

Budgetpost	Namn	Belopp (TDKK)
3-3320-2	NEFCO	1200
5-0445-1	Ministerrådets strategiske initiativer	182
2-3185-3	Nordisk samisk institut	1555
5-0180-3	Nordiska Ministerrådets sekretariat	213
	Summa:	3150

Summa minskningar (TDKK) 3150

Vidare föreslår Presidiet at Nordiska rådet framför önskemål om at Nordiska Ministerrådet, i genomförandet av 2005 års budget, överväger huruvida s rskilta hänsyn kan tas til följande teman:

- Nordiska rådet vill återigen opprepa at en önskan om at budgetdokumentet blir mera l ttillg nglig og  versk dlig.  verlag måste det skapas st rre möjligheter for en omdisponering av medel mellom ulike budjetomr den.
- Nordiska kulturfonden har en viktig nordisk kulturpolitisk oppgift. Rådet har notert at Nordiska kulturfonden har en oförändrad budjetramt p tts øket antall kvalifiserte  ns kninger.
- NMR b r utrede hur Nordiska akvarellmuseet kan st des i projektet med sin nordiska profilering.
- 2-2543-1 Norplus språk. Nordisk råd forventer at Nordisk Ministerråd vil leve op til bestemmelsen om, at Nordens Sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellom de nordiske sprognevn, således at der også er sekretariatsressurser til at varetage denne opgave.
- Nordisk Ungdoms Filmfestival, g r et unikt arbejde for at samle unge interesserte i selv at producere film. De unge mødes i Troms , Norge, i en uge i september for at vise sine film og for i workshops at producere nye kortfilm. Nordisk råd anmoder ministerrådet om at finde en l sning til, hvordan NUFF kan støttes således at man sikrer deltagelse af unge fra hele Norden.
- Nordisk råd beder Nordisk Ministerråd om at se på mulighederne for igangsættelse af Nordisk forskning inden for sikkerhedspolitik og aktiviteter for civil krisehåndtering/konfliktforebyggelse.
- Arbejdet på forskellige områder og n v er i være nærområder er meget viktig. Nordisk råd mener dette er veldig viktig, og da spesielt innsatsen mot Kaliningrad. Området bærer preg av meget lav utvikling på alle områder. Nordisk råd foreslår derfor at innen for N romr det programmets budsjettamme at fokusere på spørsmål som ber r Kaliningrad.
- At indenfor n romr debudgettet øremærke TDKK 1 000 til støtte for den sociale dialog i Baltikum med henvisning til rek. 8/2003.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd meddeler følgende vedrørende budget 2005.

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2005.

Når det gælder rådets beløbsmæssige prioriteringer og de hertil tilknyttede bemærkninger for budget 2005 sendte Nordisk Ministerråds formandskab i efteråret 2004 et brev til Præsidiet, dateret d. 4. oktober 2004, med forslag til beløbsmæssige omprioriteringer på baggrund af oplæg fra Nordisk Råds budgetgruppe. Der var enighed mellem Præsidiet og Nordisk Ministerråds formandskab om de beløbsmæssige ændringer i budgettet. De i brevet angivne budgetposter med beløb genfindes i Rådets rekommandation.

Som tidligere år har der løbende været samråd med Nordisk Råds budgetgruppe, hvor der har været drøftet såvel prioriteringer i budget 2005 som mere langsigtede prioriteringer.

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til visse af Rådets rekommandationer til budget 2005.

Budgetforøgelser

ad. Området arktisk

Ministerrådet har indarbejdet Nordisk Råds rekommandation i budgettet for 2005, hvorved det Arktiske Samarbejdsprogram har fået forhøjet budgettet med 1,5 MDKR. Forøgelsen af budgettet er øremærket til forskning, uddannelse og IT i Arktis.

Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram udløber den 31. december 2005 og på denne baggrund har de nordiske samarbejdsministre nedsat en ad hoc arbejdsgruppe med henblik på, at udarbejde et forslag til det nye arktiske samarbejdsprogram for 2006-08. Arbejdsgruppen tager sit udgangspunkt i det eksisterende samarbejdsprogram og vil desuden tage hensyn til igangværende arbejde i andre regionale fora på det arktiske område såvel som sikre forenelighed med den nordiske strategi om bæredygtig udvikling. Forskning og uddannelse vil ligeledes indgå som temaområder i det nye samarbejdsprogram. Et nyt Arktisk Samarbejdsprogram 2006-08 præsenteres som et ministerrådsforslag til Nordisk Råds session 2005.

ad. Telemedicin:

Med hensyn til Rådets ønsker om tilførsel af midler til Telemedicin øges posten, "Nedbrydelse af grænsehindre", som er en ny post i budget 2005 med 250.000 til dette formål. Derudover kan afsættes op til 250.000 DKK på posten "Projektmidler Social og Sundhed", således at der samlet afsættes op til 500.000 DKK til belysning af grænsehindre på telemedicinområdet. En undersøgelse vedrørende de juridiske barrierer for telemedicin over landegrænse i Norden, som foreslået i velfærdsudvalgets betænkning (A1283/velferd) om muligheder for brug af telemedicin mellem de nordiske lande med henblik på at komme med forslag til løsninger.

Sosial- og helseministrene har forudsatt at de opp till DKK 250.000 skal benyttes til oppfølgingen av den IT-rapport om brug af IT i helso, omsorg og socialektorerne i Norden, der blev præsenteret for MR-S i august 2004, jfr. pkt. 4 nedenfor.

EK-S besluttede, at godkende det fremlagte forslag vedrørende opfølgning af IT-rapporten ud fra følgende punkter:

1. Utvikling av indikatorer for å kunne sammenligne status og forbedringsområder overlandegrensene i Norden med sikte på å utnytte potensial for læring og utveksling av erfaringer.
2. Legge til rette for overføring av kompetanse og erfaringer fra helsesektoren til sosialsektoren når det gjelder utvikling av rutiner og bruk av IT.
3. Styrke og videreutvikle det nordiske samarbeide på området med henblikk på å sikre adekvate ressurser, struktur og kompetanse for utvikling og maksimal utnyttelse av felles løsninger.
4. Se på områder hvor øget anvendelse af IT kan bidrage til at fjerne grænsehindre mellem de nordiske lande og øge effektiviteten af IT i social- og helsesektoren, herunder f.eks. se på belysning av og forslag til løsning av juridiske barrierer ved bruk av telemedisin over landgrensene i Norden.

EK-S ber den nordiske arbeidsgruppe som deltok i utarbeidelsen av IT-rapporten om å videreføre sin virksomhet med disse punkter, og at landene oppnevner en representant for sosialsektoren til å delta i arbeidet. EK-S understreget, at landene skal have mulighed for at kommentere kommende rapporter m.v. fra arbeidsgruppen inden disse offentliggøres.

Derudover har Nordisk Ministerråds sekretariat anmodet om, at EK_S nedsætter en arbeidsgruppe, der skal se nærmere på mulighederne for et fælles nordisk arbejde om telemedicin, herunder hvilke barriere der er herfor. Der er efter samråd med Nordisk Råd afsat midler til dette arbejde på det grænsepolitiske budget. Gruppen vil skulle se nærmere på følgende spørgsmål i relation til telemedicin

1. Udvikling af indikatorer for at kunne sammenligne status og forbedringsområder over landegrænserne i Norden med sigte på at udnytte potentiale for læring og udveksling af erfaringer.
2. Lægge til rette for overføring af kompetence og erfaringer fra sundhedssektoren til socialsektoren når det gælder udvikling af rutiner og brug af IT.
3. Styrke og videreudvikle det nordiske samarbejde på området med henblik på at sikre ressourcer, struktur og kompetence for udvikling og maksimal udnyttelse af fælles løsninger.
4. Se på områder hvor øget anvendelse af IT kan bidrage til at fjerne grænsehindre mellem de nordiske lande og øge effektiviteten af IT i social- og helsesektoren, herunder f.eks. se på belysning af og forslag til løsning af juridiske barrierer ved brug af telemedicin over landegrænserne i Norden.

På denne baggrund har EK-S besluttet at forslå MR-S, at oprette et telemedicinsk samarbejdsforum med tilsvarende opgaver, som forankres i EK-S.

ad. De nordiska folkbildningsorganisationerna

De nordiske utdannings- og forskningsministrene behandlet rekommandasjonen fra Nordisk Råd i februar 2005 og besluttet å opprettholde sin tidligere beslutning fra juni 2003 om gjeldende prinsipper for tildeling av middel fra Nordplus Voksen-programmet, dog at det som en ettårig overgangsordning for året 2005, reserveres DKK 1 000 000 fra Nordplus Voksen programmet til prosjektvirksomhet i regi av de fem studieforbundsammenslutningene: Förbundet Nordisk Vuxenupplysning, ABF i Norden, Nordisk Konservativ Studienämd, Nordisk Kirkelig Studienævnd og Nordisk Folkeuniversitet. Tildeling av nevnte midler skal baseres på prosjektsøknader til Nordplus Voksen med prosjektbeskrivelser, kvalitetskrav og rapportering i henhold til retningslinjer for Nordplus Voksen-programmet om anvendelse av nordiske prosjektmidler.

Hovedadministrator for Nordplus Voksenprogrammet er bedt om å legge opp til en egen søknadsrunde til de reserverte midlene. I henhold til prinsipper tiltrådt av NSK/MR-SAM i januar 2004, finansierer ikke Nordisk Ministerråd andre organisasjoners drift gjennom generelle organisasjonsbidrag.

Budgetreduktioner

For så vidt angår budgetreduktioner i 2005 har Nordisk Ministerråd følgende bemerkninger. Det skal nevnes, at bemerkningene er citeret fra ovennevnte brev fra Nordisk Ministerråds formandskab til Nordisk Råds præsidium.

”Som det er Nordisk Råd bekendt foregår der en igangværende omorganisering af de samnordiske institutioner på uddannelses- og forskningsområdet. Bl.a. er det planen at Nordisk Samisk Institut fra og med 2005 skal placeres i nationalt regi. I det seneste udkast til kontrakt til Nordisk Samisk Institut er der stipuleret en reduktion i finansieringen fra Ministerrådet på 1.555.000 DKK i 2005. Ved en fejl er reduktionen ikke indarbejdet i Ministerrådets forslag til budget og planer 2005.

I forbindelse med ændring i de institutionelle rammer for Nordisk Samisk Institut skal Ministerrådet for god ordens skyld nævne, at den samlede bevilling til Nordisk Samisk Institut ikke falder i 2005, idet Sverige, Norge og Finland kompenserer instituttet med midler direkte fra de nationale budgetter.

Af reduktionen på 1.555.000 DKK i bevillingen til Nordisk Samisk Institut bibeholdes 1.000.000 DKK på forsknings- og uddannelsesområdet til Nordisk Forskningssamarbejde. Dette sammen med 200.000 DKK til Bioetik, medfører sammenlagt, at der allokeres 1.200.000 DKK til uddannelses- og forskningsområdet i bredere forstand. Dertil kommer, at tyngden af budgetforøgelsen til arktisk samarbejde bliver lagt på forskning og samarbejde mellem højskoler og universiteter.

De nordiske lande har besluttet at reducere den nationale finansiering til nordisk miljøudviklingsfond i NEFCO med 50 %. Nordisk Ministerråds bidrag foreslås reduceret med højst 10 %, som modsvarer et beløb på 1.200.000 DKK.”

Særlige hensyn i Nordisk Ministerråds budget

Med hensyn til de særlige hensyn, som Nordisk Råd ønsker at Nordisk Ministerråd tager i budget 2005, har Nordisk Ministerråd følgende bemærkninger.

ad. Budgetdokumentet

Der er i budgetforslag 2006 afsat en omprioriteringspulje på 16,318 MDKK. Midlerne er fremkommet ved en pro rata reduktionen af rammerne i budget 2005. MR-SAM vil senere i budgetprocessen udmønte puljen og MR-SAM har i den forbindelse tilkendegivet, at for at give omprioriteringer i budgettet tilstrækkelig politisk og faglig tyngde vil det tilstræbes at udmønte omprioriteringsrammen på få udvalgte samarbejdsområder, således at midlerne kan indgå i større strategiske og politisk prioriterede satsninger.

Ved vedtagelse af budget 2005 har Samarbejdsministrene igangsat et arbejde med det formål at gøre Ministerrådets arbejde mere målrettet og effektivt. Der er nedsat en styregruppe som skal fremlægge forslag til at omstrukturere- og modernisere Nordisk Ministerråds organisation og arbejdsformer. En af styregruppens opgaver er bl.a., at överväga möjligheterna til en mere politisk relevant budget/budgetplanlængnignsproces.

ad. Kulturfonden

Den totale budgetramme for det nordiske samarbejde har under et antal år været uforandret. Kultursektoren er under udredning og eventuel reorganisering. På den baggrund vurderedes det ikke rigtigt ved fastlæggelse af budgetfordelingen i 2005, at tildele midler til fordel for kulturfonden.

ad. Nordiska akvarelmuseet

Dette spørgsmål har tidligere været behandlet af kulturministrene, som ikke da fandt grundlag for at give støtte til Nordiska akvarelmuseet.

Også i forhold til omfordeling af midler til fordel for akvarelmuseet kan anføres, at det ikke synes rigtigt på dette tidspunkt, hvor en udredning af kultursektoren og eventuel omorganisering er i gang, at foretage en fornyet behandling af sagen.

ad Nordisk Sprogråd

Nordens sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellem sprognævnene i Norden, dette fremgår af Nordens sprogråds vedtægter § 1, og fremstår som rådets tredje hovedopgave ”Att ansvara för samarbetet mellan de nordiska språknämnderna.” Nordens sprogråd har i 2005 bevilget 303.700 DKK til Språkrådet i Norge, som varetager sekretariatet for samarbejdet mellem sprognævnene. I løbet af foråret 2005 skal der forhandles en kontrakt med Språkrådet i Norge, som skal fastlægge arbejdsfordelingen af sekretariatsopgaven mellem Nordisk ministerråds sekretariat og Språkrådet i Norge.

ad. Nordisk Filmfestival

Nordisk Ministerråd har forskellige støtteordninger, som giver nordiske unge mulighed for at eksponere sig gennem film og aktiviteter relateret til film.

Nordisk Ungdoms Filmfestival har allerede fået økonomisk støtte i flere omgange og fra flere sider i Nordisk Ministerråd. De har bl.a. modtaget tilskud fra Styregruppen for nordisk børne- og ungdomskultur (BUK), Nordisk Ungdomskomite (NUK) og Nordisk Kulturfond. Nordisk Ungdoms Filmfestival er desuden blevet inddraget på linie med de nordiske filminstitutter i forarbejdet til og referencegruppen for "Nordisk netarena for filminteresseret ungdom", som bl.a. finansieres af kulturministrenes strategiske pulje. Nordisk Ungdoms Filmfestival er derfor allerede i høj grad støttet af Nordisk Ministerråd - og i langt højere grad end lignende nordiske ungdomsfilmmiljøer.

Nordisk Ministerråd finder det rigtigst, at Nordisk Ungdoms Filmfestival fortsat søger finansiering til sine projekter gennem de forskellige relevante støtteordninger, som findes under kultursektoren på lige fod med andre tilsvarende initiativer indrettet for film og unge.

ad. Sikkerhedspolitisk forskning

Det sikkerhedspolitiske forskningsprogram, der blev gennemført i Nordisk Ministerråd 2000-2003 modtager ikke bevillinger i 2004 og frem. Programmet har været genstand for en evaluering, og på daværende tidspunkt anså Ministerrådet ikke, at der var tilstrækkelige årsag til at fortsætte programmet. Sikkerheds- og forsvarspolitik ligger ikke inden for rammerne af det formelle nordiske samarbejde under Helsingforsaftalen, hvorfor Nordisk Ministerråd heller ikke i fremtiden forventer, at der bevilges midler til sikkerhedspolitisk forskning i Ministerrådets regi.

ad. Civil krishåndtering

De båda begreppen civil krishantering och konfliktförebyggande åtgärder bör ses i en breda kontext. Utöver att rymma åtgärder som rör räddningstjänst, brott och straff m.m. omfattar begreppen även sådana aktiviteter som kanske främst sorterar under försvars- respektive utrikesministrar. Som bekant omfattas inte dessa ministrars verksamhet av Nordiska ministerrådets kompetensområden.

MR-justitie genomför vissa aktiviteter kring civil krishantering och konfliktförebyggande åtgärder. Det nämns att MR-justitie, med bistånd från den strategiska reserven, tidigare givit ekonomiskt bidrag till tre konferenser om räddningstjänst (år 1998: 300 TDKK, år 2000: 348 TDKK och år 2003: 350 TDKK). I dagsläget är det inte sannolikt att MR-justitie, med nuvarande nationella ansvarsområden, kommer att bevilja ytterligare ekonomiskt stöd till sådana aktiviteter

Det bör slutligen påpekas att ansvariga nationella forskningsinstitutioner redan nu bedriver forskning inom dessa områden. Det kan förutsättas att institutionerna bedriver internationellt samarbete, även inom Norden.

ad. Kaliningrad

Nordisk Ministerråd har i flera år förhandlat med de ryska federala myndigheterna om tillstånd att öppna ett NMR kontor i Kaliningrad i linje med dem som finns i de baltiska huvudstäderna och i St.Petersburg. Tills vidare har det inte lyckats att få ett positivt svar.

Ministerrådet har försökt involvera de lokala aktörerna i Kaliningrad i sina verksamheter där det varit ändamålsenligt. Det är många organisationer som är aktiva i området. Ett kontor på plats skulle underlätta samarbetet och att man undviker dubblering av insatser.

Aktörer från myndigheter i Kaliningrad har deltagit i ett pågående gränsöverskridande samarbetsprojekt och kommer även att delta i ett av ministerrådet initierat Interreg-projekt.

NIB och NEFCO har sedan flera år tillbaka varit aktiva även i Kaliningrad.

Parlamentariker från Kaliningrads lokala дума har deltagit i Nordiska rådets parlamentariker stipendieordning finansierat över närområdesbudgeten.

ad. Social dialog i Baltikum

Ministerrådet arrangerade sammen med Nordisk Råd og arbejdsmarkedets parter i Norden en Nordisk-baltisk arbejdsmarkedskonference i august 2004 med bred deltagelse fra de nordiske og baltiske lande. I løbet af konferencens to dage blev der drøftet mange aktuelle emner. I konklusionerne gav Nordisk Råds medlemmer udtryk for at der var behov for at følge konferencen op med yderligere initiativer.

En nordisk koordinationsgruppe blev nedsat i sommeren 2004 for at overvåge arbejdskraftens mobilitetsmønstre frem til 1. maj 2005. Gruppen har bl.a. til opgave at overvåge om der finder social dumping sted samt om der anvendes illegal arbejdskraft i de nordiske lande. Oplysninger vil blive sammenfattet i en rapport i sommeren 2005.

Nordisk Ministerråd vil anvende rapporten som en baggrund for at igangsætte evt. nye initiativer i relation til det nordiske arbejdsmarked samt orientere Nordisk Råds medlemmer om udviklingen.

Ministerrådet mener, at rekommandationen kan afskrives.

17/2004 - Rekommandation angående Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006–2008 (B 230/presidiet)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) att anta riktlinjerna för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen 2006–2008

2) att samråda med Nordiska rådet vid utformning och utvärdering av program, handlingsplaner och liknande för samarbetet med de baltiska länderna

Nordisk Ministerråd meddeler:

Punkt et:

Nordisk Ministerråd ved samarbejdsministrene vedtog den 10. december 2004 retningslinier for NMRs samarbejde med Estland, Letland og Litauen (2006-2008). Retningslinierne er vedlagt som bilag.

Punkt to:

Nordisk Ministerråds sekretariat har løbende informationsudveksling med Nordisk Råds sekretariat. Nordisk Ministerråds sekretariat lægger stor vægt på denne gensidighed og ønsker at fortsætte denne praksis. Nordisk Ministerråd står selvsagt også til rådighed for at drøfte med Nordisk Råds præsidium og udvalg udviklingen i Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen. Nordisk Ministerråd vil ligeledes inddrage Nordisk Råd, såfremt der forudses at ske væsentlige ændringer i retningslinierne for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen.

Retningslinjerne repræsenterer en ny, tredje fase i samarbejdet, hvor samarbejdet mellem de nordiske lande og Estland, Letland og Litauen udgør et samarbejde mellem otte stater på ligeværdig fod (NB8). Retningslinjerne trådte for Nordisk Ministerråds del delvist i kraft allerede i 2005. Pågående projekter, som falder udenfor rammen af disse retningslinjer, afsluttes så snart det er mulig og senest ved årsskiftet 2005/2006.

Nordisk Ministerråd har på baggrund af de vedtagne retningslinier fra december 2004 fortsat drøftelserne med henholdsvis Estland, Letland og Litauen om, hvorledes samarbejdet på tværs af Østersøen kan styrkes. Retningslinierne skal ikke ses som et slutprodukt men som et led i en videregående proces. Nordisk Ministerråd tillægger det afgørende betydning, at samarbejdet med Estland, Letland og Litauen styrkes. Det skal ses som et integreret led i den interesse, som de nordiske lande har i at fremme samarbejdet i Østersøregionen, og dermed skabe grobund for fælles vækst og stabilitet i den nordlige del af Europa.

Intensionen bag retningslinierne er at komme frem til, hvilke områder de nordiske og baltiske landene kan have fælles interesser i, dvs. inden for hvilke fagområder samarbejdet først og fremmest bør fordybes.

Retningslinierne er et værktøj for de nordiske ministerråd, og skal ses som et udgangspunkt for udviklingen af fælles ambitioner mellem de otte lande. Ansvar for den konkrete proces tillægges ministerrådene og embedsmandskomitéerne, sammen med Estland, Letland og Litauen. Ansvar for det konkrete faglige indhold for det fælles nordisk-baltiske samarbejde lægges på respektive fagministerråd, mens samarbejdsministrene fortsat varetager det overordnede ansvar. Dette indebærer, at samarbejdet vil foregå i overensstemmelse med de principielle retningslinier vedtaget af de nordiske samarbejdsministre, medens det specifikke faglige indhold defineres af fagministrene.

Fordybet samarbejde kan udvikles på flere måder. En måde er, at Estland, Letland og Litauen deltager i de fælles nordiske institutioner. Her kan nævnes to eksempler på denne udvikling.

For det første blev de baltiske lande fuldt ud medlemmer i den Nordiske Investeringsbank (NIB) pr. 1. januar 2005. 2 Aftale herom blev indgået i februar 2004. NIB holdt sit første årsmøde i maj 2005, hvor alle 8 medlemslande var repræsenteret omkring bordet.

Udvidelsen af NIB's ejerkreds er et vigtigt skridt i udviklingen af relationerne mellem de nordiske og de baltiske lande. NIB blev den første nordiske mellemstatlige institution, hvori de baltiske lande blev medlemmer. De baltiske landes medlemskab indebar, at banken har fået en ny struktur. Bankens Råd er et nyt organ, hvor alle otte medlemslande repræsenteres af hvert sit regeringsmedlem.

For det andet er der nu baltisk repræsentation i NordForsk.³ Det fremgår af NordForsk's vedtægter, at bestyrelsen bl.a. skal bestå af én fælles observatørrepræsentant fra de nationale organer for

² NIB är en multilateral finansinstitution som ägs av de åtta medlemsländerna Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Norge och Sverige. Banken finansierar privata och offentliga projekt både i och utanför medlemsländerna. NIB deltar i finansieringen av projekt i över 35 länder runt om i världen.

³ NordForsk er et selvstændigt nordisk forskningsinstitution under Nordisk Ministerråd med ansvar for nordisk samarbejde inden for forskning og forskeruddannelse. NordForsk er oprettet pr. 1. januar

forskningsfinansiering i henholdsvis Estland, Letland og Litauen. De baltiske lande har på den baggrund udpeget en fælles repræsentant, der kommer fra det estiske forskningsråd. 4 Repræsentationsskabet vil rotere mellem de tre baltiske lande.

Estlands, Letland og Litauens tilknytning til de fælles nordiske institutioner må forventes at udvikles over tid i takt med, at fælles interesseområder vokser frem og præciseres. De nordiske institutioner har dog allerede flere forskelligartede projekter i de baltiske lande og har interesse i at udvikle dette samarbejde med retningslinierne som grundlag. Dette er i tråd med de nordiske statsministres udtalelser ved deres møde i Stockholm i forbindelse med Nordisk Råds session i november 2004. Drøftelsen fandt sted på baggrund af Nordisk Ministerråds generalsekretærs redegørelse for mulighederne for fremtidig baltisk deltagelse i de fælles nordiske institutioner. Muligheden for at udvikle fælles nordisk-baltisk ejerskab a la NIB-modellen holdes åben, og vil kunne aktualiseres, når samarbejdet inden for institutionens rammer har gjort en sådan udvikling naturlig. De baltiske landes deltagelse i de nordiske institutioner vil således kunne udvikles over tid og vil kunne indledes med f.eks. strategiske partnerskaber frem for egentlige medejerskaber.

Nordisk Ministerråd har løbende konsultationer med Estland, Letland og Litauen om ønsker til fordybet samarbejde, herunder i relation til de nordiske institutioner. Det kan nævnes, at der har været tilkendegivelser om at se nærmere på tættere tilknytning til bl.a. den nordiske genbank, NICE og Nordregio.

På forskellige fagområder inden for Nordisk Ministerråd bliver samarbejdet mellem de nordiske og de baltiske lande også mere og mere fordybet. Denne udvikling følger de principper, som Nordisk Råd har udtalt om et øget samarbejde med Estland, Letland og Litauen.

Det kan nævnes, at nordiske-baltiske fællesmøder finder sted på bl.a. justits-, uddannelses-, ligestillings-, miljø-, energi- og transportområdet. Hertil kommer, at der finder nordisk baltisk samarbejde sted inden for rammerne af EU's partnerskaber under Den Nordlige Dimension. Dette på især social og helse området, herunder vedrørende narko. På det erhvervspolitiske område afholdes der ikke fælles møder inden for Nordisk Ministerråd. I stedet finder diverse projekter sted, og særligt skal fremhæves et innovationsprojekt mellem de nordiske myndigheder og myndighederne fra de baltiske lande samt Polen, Tyskland og Rusland. På kulturområdet finder der endnu ikke fælles møder sted. Dog gennemføres der løbende fælles projekter, herunder ved inddragelse af nordiske institutioner. En handlingsplan for udvikling af det nordiske-baltiske samarbejde på kulturområdet er under udarbejdelse.

Nordisk-baltisk samarbejde bliver endvidere yderligere løbende styrket gennem det øgede samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og Østersørådet (CBSS). Det gælder bl.a. på det grænseregionale område, transportområdet, IKT-området (The Northern eDimension Action Plan) og på kulturområdet, hvor der i 2005 er fokus på samarbejde omkring indsatser vedrørende urbefolkning.

Nordisk Ministerråds kontorer i de tre baltiske hovedstæder er væsentlige medspillere i fasen med at bringe det nordiske-baltiske samarbejde fremad.

Til illustration af udviklingen af NB8-samarbejdet inden for områder, hvori Nordisk Ministerråd deltager kan bl.a. fremhæves udviklingen på miljøområdet og på uddannelses- og forskningsområdet.

Miljø-området:

2005. Nordisk Forskeruddannelsesakademi, NorFA, er fra samme tidspunkt blevet en del af NordForsk.

⁴ Professor Martin Zobel fra Universitetet i Tartu, Estland.

Som en konsekvens af de nye retningslinier for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen besluttede man på miljøområdet at arrangere et nordisk-baltisk møde på embedsmandsniveau. På mødet, der fandt sted primo 2005, diskuteres det hidtidige nordisk-baltiske samarbejde på miljøområdet og rammerne for det fremtidige samarbejde. Det blev besluttet at formalisere en proces med årlige møder på både embedsmandsniveau og ministerniveau, og at samarbejdsformen ville blive i form af ”agreed minutes”. Miljøministrene har efterfølgende besluttet, at det er Nordisk Ministerråds Sekretariat, som er det koordinerende organ, der forbereder de årlige NB8-møder på såvel embedsmands- og ministerniveau. Det er også sekretariatets rolle at arbejde videre med den allerede substantielle nordisk-baltiske projektvirksomhed, som for nuværende beløber sig til ca. 18 MDKK i nuværende og planlagte projekter. Det er desuden Nordisk Ministerråds Sekretariat rolle, at arbejde videre med nye samarbejdsområder af fælles nytte for såvel de nordiske og baltiske lande.

Uddannelses- og forskningsområdet:

Med baggrund i ”Agreed Minutes” fra det nordiske-baltiske uddannelses- og forskningsministermøde i København 25. marts 2004, er der sammensat en nordisk-baltisk koordineringsgruppe. Gruppen har fået navnet ”NB8 Education and Research” og skal have ansvaret for at administrere og implementere samarbejdet på uddannelses- og forskningsområdet mellem Nordisk Ministerråd og Estland, Letland og Litauen.

Hertil kommer, at der er fremlagt et forslag til handlingsplan for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Letland og Litauen på uddannelses- og forskningsområdet, hvori der er foreslået tre følgende konkrete områder for et fordybet nordisk-baltisk samarbejde, som skal undersøges nærmere.

Baltisk deltagelse i Nordplus, Nordplus junior, Nordplus sprog og Nordplus voksen. Der forventes nedsættelse af arbejdsgrupper, som vil få i opdrag at udrede, hvorledes en sådan udvidelse kan gennemføres, både teknisk, administrativt og finansielt.

Baltisk involvering i det fælles nordiske forskningssamarbejde ud over den fælles observatør, som Estland, Letland og Litauen har i NordForsk bestyrelse. Baggrund herfor er, at Nordisk Ministerråds samarbejde på forskningsområdet nu er koncentreret og skal samordnes i NordForsk. Med udgangspunkt i dette må ethvert forskningssamarbejde mellem de baltiske lande og Nordisk Ministerråd forholde sig til NordForsk.

De baltiske landes deltagelse i forskningsprogrammet Nordunet 3 om internetteknologi. Ministerrådet har indgået et samarbejde med Østersørådet (CBSS) og EU inden for rammerne af Northern eDimension Action Plan 2005-2006 (NeDAP). Efter denne aftale skal udredes mulighederne for, at de baltiske lande kan deltage i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi. Det er bevilliget DKK 300 000 til en ”feasibility study” for at udrede dette.

Nordisk Råd er involveret i udviklingen af ovennævnte handlingsplan og har stillet sig positiv til indholdet i det foreliggende forslag.

Det bør i denne sammenhæng nævnes, at der også finder nordisk baltisk samarbejde sted uden for rammerne af Nordisk Ministerråd, f.eks. på udenrigsområdet.

Afslutningsvis kan det fremhæves, at samarbejdet med Estland, Letland og Litauen vil blive kontinuerligt evalueret for at sikre, at samarbejdet udvikles og at dette sker i overensstemmelse med fælles nordisk-baltisk interesser⁵. Nordisk Ministerråd vil løbende drøfte ovenstående udvikling med Nordisk Råd.

⁵ Følgende fremgår af ”Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006 – 2008” vedtaget den 10. december 2005 af samarbejdsministrene: ”Det fremtidige samarbeidet vil bli kontinuerlig evaluert. Dette skjer så vel av samarbeidsministrene som i Nordisk Ministerråds sekretariat. For å sikre at dette skjer, utarbeider de enkelte fagministerråd én gang om året en statusrapport over samarbeidet. Av disse rapportene vil det fremgå hvilket konkret samarbeid som har funnet sted, en vurdering av i hvilken grad samarbeidsministrenes retningslinjer er blitt fulgt og hvorvidt de til enhver tid gjeldene politiske prioriteringer er blitt oppfylt. Rapportene vil likeledes inneholde en

Nordisk Ministerråd anser, at rekommandationen kan afskrives.

18/2004 - Rekommandation angående Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest-Russland 2006–2008 (B 231/presidiet)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

- 1) att anta riktlinjerna för Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästra Ryssland 2006–2008
- 2) att samråda med Nordiska rådet vid utformning och utvärdering av program, handlingsplaner och liknande för samarbetet med Nordvästra Ryssland
- 3) att färdigställa årliga handlingsplaner för samarbetet med Nordvästra Ryssland, med början år 2006

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Punkt ett:

De nordiska samlingsministrarna har, den 10 december 2004, beslutat om nya riktlinjer för Nordisk Ministerråds (NMR) samarbete med Nordvästryssland för åren 2006-08. Dessa riktlinjer styr verksamheten och implementeras i alla ministerråd och utgör ramen för samarbetet med Nordvästra Ryssland. Bilaga

Punkt två:

Nordiska Ministerrådets sekretariat har ett nära samarbete och en fortlöpande informationsutväxling med Nordiska rådets sekretariat. Detta är till förmån för alla partners. Ministerrådet är redo att genom diskussioner med Nordiska rådets presidium och respektive utskott fördjupa detta informationsutbyte. Om väsentliga förändringar av de antagna riktlinjerna förbereds kommer naturligtvis Nordiska Rådet att konsulteras. Det nya Rysslandsprogrammet framläggs som ministerrådsförslag för behandling vid Nordiska Rådets session.

Punkt tre:

Nordiska Ministerrådet samlar sina aktiviteter i ett särskilt Rysslandprogram – vilket föreläggs som ett ministerrådsförslag. Nya resurser frigörs år 2006 till ökade satsningar i nordvästra Ryssland. Satsningarna, som bör ges ökad synlighet, skall inriktas på sådana områden där NMR har särskilda fördelar att erbjuda.

Samarbetet med Ryssland fokuserar på de områden som ger mervärde. I riktlinjerna framhävs som nyckelområden bl.a. demokrati och styrning av rättsstaten, det gränsöverskridande samarbetet, forskning och innovation, IT-samarbete, sociala frågor och hälsa samt samarbetet inom miljö och hållbar utveckling.

beskrivelse og vurdering av det kommende års samarbeidsaktiviteter. Rapportene vil danne grunnlag for en mer generell og prinsipiell årlig drøftelse blant de nordiske samarbeidsministrene av samarbeidet og utviklingen av dette. Evaluering av samarbeidet bør også drøftes i felles nordisk/baltisk regi.”

Samarbetsprojektet med NGO: s kommer att vara en del av samarbetet. Nordenfrämjande insatser ligger i alla de nordiska ländernas intresse. Riktlinjerna följs upp i Rysslandsprogrammet.

Ministerråden avrapporterar årligen till samlarbetsministrarna om pågående aktiviteter och framtida verksamhet.

Av särskilda verksamheter i Ryssland förtjänar följande att nämnas:

- Kunskapsuppbyggnad och nätverk
- Deltagande i EU: s partnerskap
- Samarbete med frivilligsektorn i Nordvästryssland
- Samarbete i Barentsregionen.

Härtill kommer viss verksamhet som gäller en större del av regionen, nämligen

- Gränsregionalt samarbete.
- Nordiska projektexportfonden (Nopef).

Tyngdpunkten i ministerrådets Rysslandsverksamhet ligger alltså på kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. På detta område har NMR:s hittillsvarande verksamhet varit särskilt framgångsrik. Kunskap har kunnat överföras från områden i Norden av särskild betydelse för demokrati, rättsstat och ekonomisk tillväxt.

Finansieringen av Rysslandsprogrammet sker dels genom årliga beviljningar från den budgetpost – Grannlandspolitiken – som omfattar insatser i hela det som tidigare benämnts närområdet, dels över fackministerrådens och de nordiska institutionernas egna budgeter.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

19/2004 - Rekommendation angående Samarbeid med urfolkene i Barentsregionen (A 1359/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd:

at Ministerrådet i sitt arbeid med retningslinjer for samarbeid med Nordvest-Russland inkluderer tiltak til støtte for urbefolkningen i regionen

at Ministerrådet samarbeider med samiske organer for å identifisere grensehindringer for den samiske befolkningen i nordiske land og setter inn ressurser for å fjerne disse hindringer

Nordisk Ministerråd meddelar:

Punkt ett:

Ministerrådet överväger i sit arbejde med retningslinjer for samarbejde med Nordvest-Russland hvorledes man kan inkludere yderligere tiltag til støtte for urbefolkningen i regionen.

Det kan oplyses, at de støtteordninger som retter sig mod Nordvest-Rusland allerede i dag i øvrigt også kan anvendes af urbefolkningen i området. Det drejer sig til eksempel om Nordisk Kulturfond og støtteordninger som Nordplus Nabo, som er en mobilitetsordning for at udvikle det langsigtede netværkssamarbejde indenfor hele uddannelsesområdet, hvilket også inkluderer støtte til netværkssamarbejde om voksnes læring, som

foregår indenfor den frivillige sektor. Desuden kan Sleipnir, som er rejsestipendier for unge professionelle kunstnere i Norden, anvendes i dette syfte.

Det kan endvidere oplyses, at Ministerrådet på kulturområdet i 2004 tog initiativ til et regionalt samarbejde med følgende organisationer; Barentsrådet, herunder repræsentanter for den dertil hørende arbejdsgruppe Working Group of Indigenous Peoples in the BEAR, Østersørådet, Samisk Parlamentarisk råd, Ars Baltica, Arktisk Råd og Nordisk Råd. Der er afholdt tre møder hvor organisationerne har deltaget i varierende grad. Den regionale samarbejdsgruppe besluttede på sit seneste møde i 2005 at sætte fokus på urfolk og særligt urfolk i Nordvest-Rusland. Barentsrådet vedtog at 2005 skulle være urfolksåret i Nord eller "Indigenous Peoples Year in the Barents Cooperation" og dette er understøttet af NMRs støtteordninger. Urbefolkninger i Arktis indgår desuden som et prioriteret tema i Ministerrådets arktiske samarbejdsprogram under samarbejdsministrene som i 2005 havde et budget på ca. 7 MDKR.

Endelig er der i regi af sametingsministrene og sametingspræsidenterne nedsat en arbejdsgruppe, som er i færd med at udrede, hvordan en kontakt med russiske samer og myndigheder skal kunne etableres for en dialog og gensidig information om samiske forhold af fælles interesse. Et seminar vil blive afholdt i efteråret 2005 og det forventes, at der kan udarbejdes et forslag til handlingsplan derefter.

Punkt två:

Nordisk Ministerråd har i perioden siden oktober 2003 opretholdt en fortsat høj prioritet i arbejdet med fjernelse af grænsehindre i Norden. Som led i denne prioritering har de nordiske samarbejdsministre under det danske formandskab i 2005 forlænget den særlige repræsentants mandat og dermed indsatsen med at fastholde det politiske tryk i arbejdet med at få fjernet konkrete hindringer.

De grænsebarrierer, som hidtil er blevet fjernet eller formindsket har i første omgang drejet sig om forhold, der har direkte betydning for den enkelte nordiske borger, som ønsker at bo, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Det har således særligt været konkrete barrierer inden for social- og sundhedsområdet, arbejdsmarkedsområdet, uddannelsesområdet og skatte- og finansområdet. Parallelt med denne indsats understreges i 2005 erhvervslivets grænsehindre.

Denne indsats har naturligvis også betydning i forhold til de barrierer der opleves i Nordkalotområdet.

Ministerrådet er opmærksom på grænsehindre også for den samiske befolkning i de nordiske lande. Blandt andet deltog det grænsepolitiske sekretariat i et seminar i april 2005 i Karasjok om grænsehindre på Nordkalotten. Formålet med seminaret var at belyse grænsehindre på Nordkalotten for den enkelte borger, for næringslivet og for det offentlige samarbejde med specielt fokus på samerne.

Håndtering af problemstillingerne på dette område varetages af dels det grænsepolitiske sekretariat i Ministerrådet, som i øvrigt tager sig af grænsehindringsspørgsmål, dels Nordisk samarbejdsorgan for same- og rendriftsspørgsmål. Samiske organer er naturligvis parter til afklaring af dette område. Parallelt med dette arbejde pågår desuden et bilateralt arbejde mellem den norske og finske regering om fjernelse af grænsehindre i nord. Dette har blandt andet resulteret i en rapport "Det grenseløse nord", der netop ser nærmere på de hindringer der opleves for samerne.

Ministerrådet vil fortsætte sit arbejde på dette område og vil i den sammenhæng bl.a. tage udgangspunkt i den rapport om urbefolkningens situation i Barentsregionen, som Nordisk Råds rapportør har udarbejdet.

20/2004 Fremstilling om afholdelse af en Nordisk-Baltisk arbejdsmarkedskonference 2005 (A1360/næring)

Fremstillingen lyder:

at i efteråret 2005 afholde en nordisk-baltisk arbejdsmarkedskonference, som har til formål at drøfte de tidsaktuelle spørgsmål mellem de nordiske og baltiske arbejdsmarkeder.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd arrangerede sammen med Nordisk Råd og arbejdsmarkedets parter i Norden en Nordisk-baltisk arbejdsmarkedskonference i august 2004 med bred deltagelse fra de nordiske og baltiske lande. I løbet af konferencens to dage blev der drøftet mange aktuelle emner. I konklusionerne gav Nordisk Råds medlemmer udtryk for at der var behov for at følge konferencen op med yderligere initiativer.

I forbindelse med Nordisk Råds session 2004 mødtes Arbetslivsminister Hans Karlsson med Nordisk Råds Näringsudvalg og diskuterede bl.a. betydningen af det udvidede europæiske arbejdsmarked og de nordiske landes forskellige tilgange. Ved denne anledning informerede Arbetslivsminister Karlsson om den nordiske koordinationsgruppe der blev nedsat i sommeren 2004 for at overvåge arbejdskraftens mobilitetsmønstre frem til 1. maj 2005. Gruppen har bl.a. til opgave at overvåge om der finder social dumping sted samt om der anvendes illegal arbejdskraft i de nordiske lande. Oplysninger vil blive sammenfattet i en rapport efter 1. maj 2005.

Nordisk Ministerråd vil anvende rapporten som en baggrund for at igangsætte evt. nye initiativer i relation til det nordiske og det nordiske-baltiske arbejdsmarked samt orientere Nordisk Råds medlemmer om udviklingen. Afhængig af de konklusioner der fremkommer af arbejdet vil der blive igangsat yderligere undersøgelser i 2005. På denne baggrund finder Nordisk Ministerråd ikke at der vil være behov for at afholde en ny Nordisk-baltisk arbejdsmarkedskonference i 2005. Ministerrådet stiller sig imidlertid positiv overfor at fortsætte dialogen med Nordisk Råd på dette område.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

Rekommandationer, fremstillinger, ytringer 2005

01/2005 - Fremstilling angående revideret strategi for bæredygtig udvikling 2005 –2008 (B 225/miljö)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at iværksætte arbejdet med at konkretisere en fællesnordisk vision og model for udfasning af fossile brændsler med sigte på en udvikling baseret på bæredygtig energiforsyning og en transport- og infrastruktur, der understøtter visionen

at udarbejde en nordisk strategi med henblik på at afbøde de forventede langsigtede konsekvenser af klimaforandringer

at udvikle og tilpasse en overvågning af udviklingen baseret på et praktiskabelt indikatorsæt; herunder indikatorer for social, økonomisk og økologisk bæredygtighed

at gennemføre B 225/miljø ”Ministerrådsforslag om Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, reviderad utgåva med mål och insatser 2005–2008” under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds betænkning om forslaget.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Punkt ett:

Nordisk Ministerråd for Energi skal virke for et energisystem som skaber forudsætninger for økonomisk tilvækst og øget velfærd i hele regionen og som kan fungere som model och inspirationskilde for udviklingen af energimerkeder i det øvrige Europa. Et sådant energisystem karakteriseres ved

- markedsmæssige løsninger som bidrager till en effektiv resourceanvendelse,
- integration så at synergieffekter kan udnyttes fuldt ud,
- høje miljøkrav, så at skadelig miljøpåvirkning fra energisystemet så langt som muligt kan begrænses,
- en effektiv anvendelse, distribution og produktion af energi
- et voksende indslag af fornybare energikilder
- et elsystem med en høj sikkerhed for leverancer
- en høj grad af forsyningstryghed totalt set bl.a. gennem mangfoldighed og robusthed i energiforsyningen
- højt serviceniveau til medborgerne

Bæredygtige energisystem vil være et vigtigt politikområde i den fremtidige handlingsplan og omfatte indsatsområdene energieffektivisering, fornybare energikilder, klima og bæredygtig energi i tyndt befolkede områder.

En fælles nordisk vision og strategi for en fuldstændig udfasning af fossile brændsler er ikke en prioriteret opgave i handlingsplanen. En sådan langsigtet vision er alt for afhængig af forandringer i omverdenen og teknikudvikling for at kunne fungere som et operativt værktøj i det nordiske samarbejde. Fælles nordiske indsatser for at successivt mindske afhængigheden af fossile brændsler kommer derimod til at være en vigtig del af handlingsplanen.

Punkt två:

Nordisk ministerråd er opmærksom på, at der ligger store udfordringer i årene fremover, når det gælder dels afværgning og dels tilpasning til de klimaeffekter, der ikke kan undgås. Klimaproblematikken er et centralt tema i den nordiske strategi for bæredygtig udvikling samt i det nordiske miljøhandlingsprogram. Det forventes, at der vil blive taget en række initiativer på baggrund af disse programmer. Under miljøsam arbejdet gennemføres f.eks. et projekt kaldet "Conservation of Nordic nature in a changing climate" (NoNaKlim), der afsluttes i 2005. Projektet skal give et overblik over klimaforandringernes betydning for naturen i ”Syd-Norden” (Danmark, Finland, Norge, Sverige syd for polarcirklen) og komme med forslag til naturbevaringsstrategier, der integrerer klimaændringerne.

Den nordiske arbejdsgruppe vedrørende klimaspørgsmål, som er en tværsektoriel arbejdsgruppen for energi- og miljøsam arbejdet, gennemfører en række projekter, som har relation til klimaproblematikken. Der er bl.a. planlagt et projekt om vurderinger af sårbarhed, effekter og tilpasning i forbindelse med klimaændringer, som opfølgning på EU’s målsætning om, at en global opvarmning på 2° C er loftet for acceptabel temperaturstigning. Baggrunden for dette arbejde er, at EU’s miljøministre i oktober og december 2004, - som en ramme for den fremtidige indsats og som et forsøg på at definere, hvad der er farlige klimaforandringer, - har vedtaget, at den globale gennemsnitlige temperaturstigning ikke bør komme 2° C over det pre-industrielle niveau. De nordiske lande spiller en særlig rolle i den sammenhæng, fordi klimaforandringerne typisk vil være mest ekstreme nær polerne. Der er derfor behov for at udrede, hvad en gennemsnitlig temperaturstigning på 2° C vil betyde for de nordiske lande.

Miljø- og Naturresurseudvalget skriver i betænkningen, at ”spørgsmålet om klimaforandringer i Arktis påkalder sig i den forbindelse en særlig påtrængende interesse.”

Hertil skal Ministerrådet bemærke, at ACIA rapporten, der er produceret i regi af Arktisk Råd, har vist, at klimaet allerede nu er under forandring i Arktis, og at den globale opvarmning vil ramme kraftigere og hurtigere der end andre steder i verden.

På Arktisk Råds møde den d. 24. november 2004 i Reykjavik, vedtog ministrene, på baggrund af ACIA rapporten og det såkaldte policy dokument indeholdende konkrete politiske anbefalinger, en erklæring, hvori man bl.a. tilslutter sig de politiske anbefalinger vedrørende emissionsreduktioner, tilpasning, forskning og monitorering, og opfordrer medlemslandene til at gennemfører effektive tiltag for tilpasning og håndtering af de miljømæssige, økonomiske og sociale påvirkninger fra klimaændringer og ultraviolet stråling blandt andet gennem at styrke Arktiske beboeres adgang til informationer og beslutningstagere og gennem styrkelse af de relevante institutioner. Nordisk Ministerråd anser det for en vigtig opgave at sikre opfølgningen på denne erklæring. Herudover skal det nævnes, at der som led i den nordiske Miljøhandlingsprogram for 2005-2008 i løbet af 2005 vil blive udarbejdet en strategi, som fokuserer og prioriterer den nordiske miljøindsats i Arktis. Strategien skal fokusere på POP-stoffer, kviksølv og klimaproblematikken. Miljøsamarbejdets arktiske strategi forventes at træde i kraft i 2006.

Punkt tre:

Nordisk Ministerråd har nedsat en ad hoc arbejdsgruppe, der som følge af revisionen af den nordiske strategi for bæredygtig udvikling skal opdatere og revidere det tilhørende indikatorsæt. Dette sæt indikatorer skal basere sig på det allerede eksisterende sæt indikatorer, der knytter sig til målene og indsætterne i strategien for bæredygtig udvikling. Det reviderede indikatorsæt skal også belyse og illustrere udviklingen i forhold til mål og indsats 2005-08 samt på lang sigt, og skal herunder bl.a. indeholde indikatorer for de nye kapitler om bæredygtig produktion og forbrug, herunder økonomiske aspekter, og om de sociale aspekter af bæredygtig udvikling.

Der skal prioriteres et begrænset antal indikatorer til belysning af de vigtigste mål og indsatsområder på hvert sektor-område. Indikatorerne kan knyttes til både kort- og langsigtede målsætninger. Det væsentlige er, at det er muligt at måle en udvikling i relation til målene.

Målet med indikator-revisionen er at fokusere, effektivisere og målrette det nordiske indikatorsæt, sådan at det samlede sæt afspejler det nordiske arbejde for bæredygtig udvikling på en overskuelig, spændende og formidlingsvenlig måde.

Punkt fire:

Nordisk Ministerråd har bedt de relevante fagministerråd om at følge op på de områder, der falder ind under ministerrådets ansvarsområde. Nordisk Ministerråd tager de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalgs betænkning om forslaget, til efterretning og vil arbejde for, at de tilgodeses i det videre arbejde med opfølgningen af strategien.

Nordisk Ministerråd anser at rekommandationen kan afskrives.

02/2005 - Fremstilling angående revideret strategi for bæredygtig udvikling 2005 – 2008(B 225/miljö)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at redegøre for, hvilke konkrete initiativer landene i 2004-2005 – hver for sig og sammen – har gennemført og planlagt med henblik på at fremme arbejdet med bæredygtig udvikling i henholdsvis EU- og FN-systemet og for at sikre, at bæredygtig udvikling fortsat står højt på den politiske dagsorden i de internationale fora.

Nordisk Ministerråd meddeler:

I 2001 trådte strategien for bæredygtig udvikling i Norden i kraft. Strategien indeholdt mål og indsatser for perioden 2001-2004 samt langsigtede målsætninger til og med 2020.

Den reviderede udgave af den nordiske strategi for bæredygtig udvikling trådte i kraft d. 1. januar 2005. Strategien indeholder nye mål og indsatser for perioden 2005-2008, mens de langsigtede målsætninger fortsat er gældende. Strategien følger og indeholder de overordnede prioriteringer for det nordiske samarbejde for bæredygtig udvikling.

På en række af områderne i såvel den oprindelige strategi som i den reviderede, er der en særlig nordisk vinkel på problemerne, som gør det relevant at samle indsatsen og dermed præge den europæiske og globale udvikling. En oversigt over de prioriterede indsatsområder og de tilknyttede fælles nordiske indsatser fremgår af bilag 1 og 2.

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling skal være udgangspunktet for en løbende omstilling til bæredygtig udvikling i de nordiske lande og i det nordiske samarbejde. Hovedansvaret for opfølgningen af strategiens mål og indsatser ligger hos de nordiske landes regeringer.

Bilag 3-6 opsummerer de internationale initiativer, som hhv. Danmark, Norge, Island og Sverige har gennemført og planlægger hver for sig (Finland har meddelt, at deres besvarelse følger hurtigst muligt).

De selvstyrende områder Grønland, Færøerne og Åland har været med til udarbejdelsen af den nordiske strategi for bæredygtig udvikling, senest revisionen med nye mål og indsatsområder for 2005-08, og står således bag de fælles nordiske initiativer på internationalt plan for at fremme en bæredygtig udvikling.

Afslutningsvis bemærkes, at de nordiske landes regeringer for deres del anser, at rekommandationen kan afskrives.

Bilagsoversigt

1. Fælles nordiske initiativer for at fremme arbejdet med bæredygtig udvikling i henholdsvis EU- og FN-systemet, 2001-2004.
2. Fælles nordiske initiativer for at fremme arbejdet med bæredygtig udvikling i henholdsvis EU- og FN-systemet, 2005-2008.
3. Oversigt over Danmarks internationale initiativer for bæredygtig udvikling i 2004-2005.
4. Svenska initiativ i internationella fora 2004-2005 när det gäller Hållbar utveckling.
5. Islandske initiativer for bæredygtig udvikling i forhold til international samarbejde, 2004-2005.
6. Norsk rapportering på prosjekter / programmer for bærekraftige utvikling gjennom FN-systemet.

7. Finlands prioriteter 2004-2005 när det gäller hållbar utveckling.

Bilag 1

Fælles nordiske initiativer for at fremme arbejdet med bæredygtig udvikling i henholdsvis EU- og FN-systemet, 2001-2004:

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling ”En ny kurs for Norden” skal være udgangspunktet for en løbende omstilling mod en bæredygtig udvikling i de nordiske lande og i det nordiske samarbejde. Den følger og indeholder de overordnede prioriteringer for det nordiske samarbejde for bæredygtig udvikling.

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling fungerer som udgangspunktet for fælles nordiske indspil i internationale forhandlinger om bæredygtig udvikling. På en række af strategiens områder er der en særlig nordisk vinkel på problemerne, som gør det relevant at samle indsatsen og dermed præge den europæiske og globale udvikling.

Biologisk mangfoldighed og genetiske ressourcer	• De nordiske lande er drivkræfter i de internationale processer og forhandlinger i opfølgningen af FN's konvention om biologisk mangfoldighed. Norden er spydspids i arbejdet med fælles løsninger mellem udviklingslandene og industrilande. • Fælles nordisk indsats for ratifikation og ikrafttrædelse af Cartagena-protokollen. • I internationale konventionsforhandlinger om udsætning af ikke hjemmehørende arter arbejder de nordiske lande for at forebygge utilsigtet introduktion af fremmede arter ved at samarbejde om regelsæt for at begrænse effekten af introducerede arter og ved at øge informationen til relevante myndigheder og befolkningen.
Havet	• De nordiske lande arbejder for at samarbejdet om gældende internationale aftaler på havmiljøområdet bliver overholdt og styrket (OSPAR, HELCOM, MARPOL-konventionen, Londonkonventionen og Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Landbased Activities (GPA)). • De nordiske lande samarbejder om en fælles indsats for at forbedre grundlaget for at fastlægge selektionskriterier for og prioritering af farlige stoffer for i løbet af en generation at forhindre udslip til miljøet. Herunder vil de nordiske lande særskilt arbejde for, at den globale FN-konvention om POP'er bliver færdigforhandlet samt at det globale program, GPA, bliver implementeret hurtigst muligt. Herudover vil de nordiske lande arbejde for, at UN-ECE-protokollerne om POP'er og tungmetaller bliver ratificeret om implementeret hurtigt.
Kemikalier	• De nordiske lande har været drivkraften i SAICM processen

	(Strategic Approach for Integrated Chemicals Management) som startede under FN i 2003 (opfølgning af Johannesburg). Island havde formandskabet for processen fra begyndelsen indtil i oktober 2004. Formandskabet er nu gået over til Sverige. De nordiske miljøministre besluttede på deres møde i november 2004 at sekundere en kemikalieekspert i SAICM sekretariatet i Geneve for at understøtte processen videre frem. • De nordiske lande skal bidrage til, at der i EU-lovgivningen fastsættes krav om, at der inden for en given dato skal foreligge viden for alle kemikalier, som anvendes i processer og produktion af varer. De nordiske lande vil arbejde for, at stoffer, som der ikke findes viden om til den fastsatte dato, ikke længere må anvendes. • De nordiske lande arbejder for, at vurderinger af kemikaliers farlighed bl.a. skaffes via computerbaserede modeller, - f.eks. QSAR. • De nordiske lande vil arbejde for, at EU's lovgivning omfatter stærke krav om, at information om kemiske stoffers egenskaber og håndtering skal videregives af producenter, importører og forhandlere til samtlige "down stream users". De nordiske lande vil også arbejde for, at der etableres et system, som giver offentligheden adgang til viden om kemikalier på en overskuelig og enkel måde. • De nordiske lande vil arbejde for, at EU's beslutninger i større udstrækning bygger på forsigtigheds- og substitutionsprincipperne samt princippet om at forureneren betaler. • De nordiske lande vil bidrage aktivt til at føre arbejdet med at udvikle kriterier for at klassificere hormoneffekter fremad i EU samt i øvrigt bidrage til at forbedre klassificeringskriterierne for miljø- og sundhedsfare på andre områder. • De nordiske lande vil bidrage til at konkretisere generationsmålet i det internationale samarbejde i OSPAR og HELCOM og fortsat være ledende i arbejdet med at udforme kriterier for at udvælge kemikalier, som skal prioriteres i OSPAR-arbejdet. • De nordiske lande vil bidrage til en effektiv international gennemførsel af de globale konventioner: Montreal-protokollen og PIC-protokollen, POP-konventionen og en international aftale om brug af TBT på skibe. De nordiske lande vil arbejde for, at flere stoffer med uønskede egenskaber omfattes af disse konventioner. • De nordiske lande vil arbejde for at kemikaliespørgsmålet udgør en vigtig del af den produktorienterede miljøindsats, og at anvendelsen af EMAS/ISO 14001, miljøvaredeklARATIONER, retningslinier for offentlige indkøb samt svanemærket udvikles yderligere med henblik på kemikalieanvendelsen. På grund af den globale handel
--	--

	med varer og fordi de nordiske lande er store importører, skal indsatsen ikke alene koncentreres om de nordiske producenter men må også rettes mod importører af varer fra EU og lande udenfor fællesskabet.
Fødevaresikkerhed	• De nordiske lande vil i fællesskab arbejde for at fremme den nordiske indflydelse i internationale aftaler, herunder i FAO, WHO, WTO, FN-systemet, Codex Alimentarius, OIE og IPPC. Inden for WTO- og FN-systemet er målet, at der fastlægges kriterier, som skaber mulighed for at bevare og styrke anvendelsen af høje standarder for hensynet til forbrugere, dyrevelfærd, miljø og arbejdsmiljø. • De nordiske lande vil i forlængelse af Kommissionens hvidbog om fødevaresikkerhed og på grundlag af den nordiske strategi for fødevaresikkerhed styrke samarbejdet om et nyt regelværk i EU/EØS.
Energi	• De nordiske lande og Nærområderne vil være foregangsregion for at afprøve Kyoto-mekanismerne herunder Joint Implementation og handel med CO₂-kvoter. Østersøregionen er etableret som ”testing ground” for afprøvning af Kyoto-mekanismerne.
Transport	• Nordens gode samarbejde i forbindelse med udformningen af EU’s strategi for integrering af miljøhensyn i transportpolitikken udvikles videre og udbredes til transport-miljø-arbejdet i EU generelt. Også i andre internationale fora agerer Norden samordnet: For vejtrafik er FN’s Economic Commission for Europe (ECE) og EU vigtige fora, mens International Civil Aviation Organisation (ICAO) og European Civil Aviation Conference (ECAC) på tilsvarende måde håndterer luftfart og International Maritime Organisation (IMO) søfart. Prioriterede områder er økonomiske virkemidler, regulering af partikelemissioner og støj og miljøvenlig flytransport.
Landbrug	• Det er et nordisk mål at arbejde for et europæisk landbrug, som skal være alsidigt, bæredygtigt, konkurrencedygtigt og kan foregå selv i regioner med specielle problemer. Landbruget skal bidrage til levende lokalsamfund og til at bevare naturen. Landbruget må reagere på forbrugernes bekymringer og krav til fødevarekvalitet og sikkerhed, miljøbeskyttelse, dyresundhed og husdyrvelfærd. For de nordiske lande er det af stor betydning at præge de internationale processer, så nordiske værdier, holdninger og standpunkter får afgørende gennemslagskraft.
Fiskeri, fangst og akvakultur	• Det globale samarbejde på fiskeriområdet fremgår af de internationale aftaler, der er indgået i den sidste del af 1900-tallet og

	afspejles i aktiviteterne i de regionale fiskeriorganisationer. De nordiske lande bidrager til, at lande og territorier, som ikke er forpligtet af samarbejdet, overholder de vedtagne regler for at undgå underminering af aftalerne. • De nordiske lande er enige om, at det er nødvendigt igen at få den internationale hvalfangst kommission IWC til at fungere som institution for bevaring, forskning og forvaltning.
Skovbrug	• Det er et nordisk mål at samarbejde om at påvirke europæisk og international skovpolitik i internationale forhandlinger og processer. Et organiseret nordisk samarbejde skal bygge på en fælles nordisk strategi med basis i nationale og internationale mål og retningslinier for et bæredygtigt skovbrug.

Bilag 2

Fælles nordiske initiativer for at fremme arbejdet med bæredygtig udvikling i henholdsvis EU- og FN-systemet, 2005-2008:

Bæredygtige produktions- og konsumtionsmønstre	• Norden vil styrke samarbejdet om at sprede værktøjer, der fremmer et miljømæssigt- og socialt ansvar hos virksomheder, f.eks. FN's Global Compact, OECD's retningslinier for multinationale selskaber, EMAS, ISO 14001 og øko-design.
Den sociale dimension	• Styrke det nordiske samarbejde på udvalgte områder med nordisk nytte for at opnå øget indflydelse i EU/EØS-samarbejdet/Lissabonprocessen. • De nordiske lande vil aktivt følge op på deklARATIONEN fra WHO's ministerkonference "Childrens Environment and Health Action Plan for Europe", Budapest (juni 2004).
Klimaforandringer og luftforurening	• De nordiske lande arbejder for en hurtig ratifikation af Kyoto-protokollen. • De nordiske lande vil arbejde for en bred proces, hvor så mange lande som muligt inddrages i et globalt samarbejde om at begrænse udslip af drivhusgasser efter 2012. • Videreudvikle Østersøområdet som "Testing Ground" for Kyoto-protokollens fleksible mekanismer. • De nordiske lande vil arbejde internationalt samt gå i spidsen for at reducere forbruget af industrielle drivhusgasser samt at fremme forudsætningerne herfor. • De nordiske lande vil arbejde for at sikre en opfølgningen på Kyoto-protokollen, herunder optag af drivhusgasser som et middel til at reducere effekterne af udslip. De nordiske lande lægger vægt på et holdbart skovbrug og udfordringer, som berører skovbruget og som bidrager til øget optag eller reduceret udslip af drivhusgasser. • De nordiske lande vil tage initiativ til virkemidler og tiltag, som sikrer at landene opfylder de udslips-mål, som er specificeret i Göteborg-protokollen og EU's direktiv om nationale udslip for visse forurenende udslip til luft. I forbindelse med revision af aftalen, vil

	de nordiske lande lægge vægt på, at også efter 2010 vil der være store områder i Norden, hvor grænseværdierne for forurening er overskredet, samt på ny viden om sundhedseffekterne af jordnær ozon. Desuden vil de nordiske lande samarbejde om en fælles indsats i EU for sundhedseffekter af partikelforurening.
Biologisk mangfoldighed og genetiske ressourcer	• De nordiske lande vil fortsat spille en drivende rolle ved internationale processer og forhandlinger om opfølgningen af FN's Konvention om biologisk mangfoldighed. I det internationale samarbejde vil Norden gå i spidsen i arbejdet for at finde fælles løsninger for udviklingslande og industrilande. • De nordiske lande vil bidrage med indspil til FN's konvention om biologisk mangfoldighed (CBD), FAO og EU. Det vil også være et led i opfølgningen af Verdenstopmødet i Johannesburg om at forhandle et internationalt regime på plads under CBD om retfærdig fordeling af gevinsten ved anvendelse af genetiske ressourcer. • De nordiske lande vil arbejde for en effektiv gennemførelse af Cartagena-protokollen. Ved internationale forhandlinger om at sikre biodiversiteten i forbindelse med indførsel af fremmede arter vil de nordiske lande arbejde for at forhindre utilsigtet introduktion af fremmede arter ved at samarbejde om et regelsæt, som begrænser påvirkningerne af sådanne arter.
Havet	• De nordiske lande vil støtte FN's procedure for global rapportering og vurdering af det marine miljø, som trådte i kraft i 2004. • De nordiske lande vil tage føringen internationalt i forbindelse med at udvikle et effektivt internationalt værktøj for at håndtere forurening med kviksølv samt at fremme en styrkelse af Stockholm-konventionen og andre virkemidler i forbindelse med forurening af tungmetaller og persistente organiske forureninger. • Implementeringsplanen fra Johannesburg-topmødet slår fast, at landene inden 2019 skal etablere repræsentative netværk af marine beskyttelsesområder, som bygger på international lovgivning og videnskabelig information. De nordiske lande skal i perioden 2005-2008 have identificeret den første gruppe af marine beskyttelsesområder. Disse beskyttelsesområder vil bygge på tiltag, som allerede er gjort af HELCOM og OSPAR i samarbejde med EU.
Kemikalier	• De nordiske miljøministre besluttede på deres møde i november 2004 at sekundere en kemikalieekspert i SAICM (Strategic Approach for Integrated Chemicals Management) sekretariatet i Geneve for at understøtte processen videre frem. • Norden skal være drivende for en global UNEP-aftale om kviksølv. • De nordiske lande vil arbejde for, at miljø- og sundhedseffekter af udslip af lægemiddelrester opnår opmærksomhed og kortlægges yderligere, samt at regler udvikles både nationalt, indenfor EU og internationalt. • De nordiske lande vil arbejde for, at der i EU's nye lovgivning for kemikalier (REACH) stilles krav til viden og information om alle kemikalier, som anvendes i processer og produktion af varer. De nordiske lande vil også arbejde for at vurderingen af kemikaliers farlighed bl.a. hvor det er muligt udføres ved hjælp af computerbaserede modeller, f.eks. QSAR. De nordiske lande vil endvidere arbejde for, at det i REACH bliver tydeligt, at

	næringslivet/industrien får ansvaret for at undersøge og vurdere kemikaliers farlighed samt at sikre, at de anvendes uden fare for miljø og sundhed. I sammenhæng med REACH vil de nordiske lande også arbejde for at information om varers indhold af farlige stoffer, som kan afgives, gøres tilgængelig. • De nordiske lande vil arbejde for, at forsigtigheds- og substitutionsprincippet samt princippet om at forureneren betaler (PPP) på tydelig og brugbar vis skrives ind i både EU's kemikalielovgivning, i EG-reglerne for bekæmpelsesmidler og i internationale aftaler på kemikalieområdet. • De nordiske lande vil aktivt bidrage til at drive arbejdet med at udvikle bedømmelses-kriterier for hormonfostyrrende effekter fremad i EU samt i øvrigt bidrage til at forbedre bedømmelseskriterierne for trusler mod miljø og sundhed på andre områder. De nordiske lande vil også arbejde aktivt for at udvikle bedømmelseskriterierne for miljø og sundhed i OECD og FN inden for rammerne af den globale harmonisering af systemet for klassificering og mærkning (GHS). • De nordiske lande vil medvirke til at konkretisere generationsmålet i det internationale samarbejde inden for OSPAR og HELCOM og fortsat være aktive i arbejdet med at udforme kriterier for udpegning af kemikalier, som skal prioriteres i OSPAR-arbejdet. • De nordiske lande har traditionelt støttet hinanden i internationale forhandlinger, bl.a. om kemikalier. I fremtiden vil de nordiske lande også anvende lead country-systemet, dvs. ikke bare støtte hinanden, men også gøre brug af en strategisk arbejdsfordeling mellem de nordiske lande for på denne måde at sikre gennemslagskraft inden for et bredt spektrum af vigtige nordiske indsatsområder.
Fødevarer – sikkerhed og sundhed	• De nordiske lande vil påbegynde udarbejdelsen af strategier for indsatser, som skal sikre reduktion af zoonoser i primærproduktionen og i fødevarerproduktionen. Beskyttelsesniveauet i Norden skal styrkes så meget som muligt, og det er vigtigt at arbejde for at harmonisering i EU og Codex Alimentarius sker på en sådan måde, at de nordiske lande ikke oplever en svækkelse af beskyttelsesniveauet.
Energi	• Med de nordiske landes internationale lederposition inden for produktion af fornybar energi, er det naturligt at Norden udvider sit samarbejde for at styrke koalitionen af ligesindede lande, som blev etableret på Verdentopmødet i Johanneburg for at styrke den globale anvendelse af fornybare energikilder og energieffektivisering.
Transport	• De nordiske lande vil udvikle samarbejdet i internationale organer (især EU, ECMT, OECD, ECE/WHO, IMO, ICAO) for at fremme nordiske interesser i arbejdet for et holdbart transportsystem og integration af miljø- og sundhedsaspekter i transportpolitikken. • De nordiske lande vil inden for rammen af EU/EØS-samarbejdet arbejde for, at den igangværende revidering af vejafgiftsdirektivet giver mulighed for, at medlemslandene kan indføre marginalomkostningsbaseret kilometerskat for tunge køretøjer. • EG-direktivet om handel med udslipsrettigheder til kuldioxid gør det muligt for medlemslandene at inkludere yderligere sektorer og

	drivhusgasser i handelssystemet fra og med 2008. De nordiske lande vil undersøge konsekvenserne af at inkludere transportsektoren i handelssystemet for CO ₂ fra og med 2008.
Skovbrug	• Det er et nordisk mål at samarbejde om at påvirke europæisk og international skovpolitik ved internationale forhandlinger og processer. Et organiseret samarbejde skal bygge på en fælles nordisk strategi baseret på nationale og internationale mål og retningslinier for et holdbart skovbrug.
Fiskeri, fangst og akvakultur	• Norden bør være ledende, ikke mindst i forhold til EU og andre internationale fora, i at gennemføre og påvise de positive konsekvenser af at tilpasse kapaciteten til ressourcegrundlaget. • Norden bør være enig om at understrege vigtigheden af regionale løsninger for en holdbar udvikling af havets levende ressourcer. I den sammenhæng er der behov for at styrke det regionale samarbejde på linie med målsætningen fra Johannesburg og sikre en bedre samordning fremover med tanke på at gennemføre en integreret, økosystembaseret forvaltning af havets ressourcer.

Bilag 3

Oversigt over Danmarks internationale initiativer for bæredygtig udvikling i 2004-2005

Revision af EU's strategi for bæredygtig udvikling	• Kommissionen har fremlagt meddelelsen ” 2005-revision af EU's strategi for bæredygtig udvikling: første status og fremtidige retningslinjer”. Danmark anser Kommissionens meddelelse som en god basis for det videre arbejde med revisionen af EU's bæredygtighedsstrategi. • Danmark finder det væsentligt, at Lissabon-strategiens forstærkede fokus på vækst og beskæftigelse sker inden for rammerne af fællesskabets overordnede målsætninger om bæredygtig udvikling og et højt niveau for miljøbeskyttelse, jf. Traktaten. • Danmark finder det vigtigt, at de nuværende prioriteter og fokusområder genbekræftes, idet Danmark dog er åben over for mulige supplerende prioriteter. • Danmark lægger vægt på, at der fremover fokuseres særligt på styrket implementering. Det er vigtigt, at brug og udvikling af miljøeffektiv teknologi gøres til en dynamo, hvilket samtidigt bidrager positivt til Lissabon-strategiens mål om vækst og beskæftigelse. • Bæredygtighedsstrategien skal skabe en klar sammenhæng mellem de to strategier, så der er konsistens mellem fællesskabets kortsigtede mål om vækst og beskæftigelse inden for de langsigtede målsætninger om bæredygtig udvikling.
--	--

Miljøteknologi	• Danmark støtter Kommissionens indsats for at fremme implementeringen af Environmental Technology Action Plan (ETAP) som et centralt bidrag til fremme af synergi mellem miljø- og naturbeskyttelse og Lissabon-strategien. Danmark finder generelt, at Kommissionen hidtidige arbejde med at implementere ETAP er meget tilfredsstillende. • Danmark er enig med Kommissionen i, at medlemslandene skal bidrage aktivt med nationale handlingsplaner, og at der er betydelige muligheder for synergi ved at koordinere indsatsen imellem medlemsstaterne og særlig på regional basis. Det er vigtigt, at de centrale aktører – myndigheder, virksomheder, forskningsinstitutioner og forbrugere – inddrages. Danmark vil udarbejde en national "road map" i 2005. Denne plan skal udarbejdes i et samspil mellem de centrale aktører og lede frem mod udpegning af prioriterede indsatsområder, som Danmark vil fokusere på. • Danmark mener fortsat, at der under ETAP skal særlig fokus på klima, eutrofiering, miljø og sundhedsskadelig luftforurening, kemikalier, biodiversitet samt tab af naturværdier. I forhold til sektorerne skal der fokus på det teknologiske grundlag for landbrug, transport, energi og byggeri, men også produktion og forbrug generelt. Endvidere bør der arbejdes mere målrettet med indsatsen, såvel i EU-regi som nationalt, bedre kobling med eksisterende ansvarsfordelinger mellem myndighederne, og at der defineres særlige behov for koordinering og integration på tværs af ansvarsområderne. • I det videre arbejde med implementeringen af ETAP bør såvel Kommissionen som medlemslandene gøre en indsats for at fremme koordinering imellem medlemslandene og særlig på regional basis for at realisere de teknologiske muligheder og synergi med Lissabon-strategien. • Danmark finder, at ETAP bør kobles bedre til de centrale miljøpolitiske prioriteter i det 6. miljøhandlingsprogram og temastrategierne og EU's bæredygtighedsstrategi. ETAP er en krumtap for fremme af win-win-situationer mellem vækst/beskæftigelse og miljøbeskyttelse/bæredygtighed. • Miljøministeren har sammen med Det Europæiske Miljøagentur's direktør indbudt til konference om "Eco-innovation: Potentials and challenges of tomorrow's technologies – Perspectives for business, Europe and the Environment". Konferencen afholdes d. 19-20 april 2005 i København med deltagelse af erhvervslivet, EU Kommissionen og ledende forskere. Miljøministeren er programsat til at holde åbningstale samt deltage i efterfølgende paneldebat.
Klima	• Danmark støtter, at EU for at leve op til Kyotoforpligtelserne tilstræber at bevare fokus på implementering af forpligtelser vedr. rapportering, emissionsreduktioner, finansiering m.m og herigennem bidrager positivt til troværdigheden i det internationale klimasamarbejde. • Danmark støtter, at EU aktivt bidrager til at skabe et effektivt globalt

	klimasamarbejde med en ambitiøs aftale om fremtidige reduktioner. For at undgå at overskride 2 grader celsius-loftet er det nødvendigt med konkrete emissionsmål på det mellemlange og lange sigt både globalt og for industrilandene, samt at emissionerne topper inden for de kommende 20 år og derefter falder betydeligt. Regeringen har i sin bæredygtighedsstrategi forudsat at en halvering af CO₂-udslippet i Danmark inden for en generation kan blive resultatet af strammere reduktionsmål efter 2012. • EU bør søge at fremme et bredere international bidrag til klimaindsatsen med en trinvis og dynamisk tilgang til Parternes forpligtigelser. Herunder bør de mest udviklede udviklingslande inddrages yderligere, da disse som følge af økonomisk fremgang ureguleret vil bidrage med stadigt stigende emissioner fremover. • Danmark påpeger vigtigheden af, at koble teknologiudvikling, herunder vedvarende energi og energieffektivisering og den ønskede imødegåelse af klimaændringer. Det er nødvendigt med en accelereret teknologisk udvikling for at kunne indfri fremtidige reduktionsmål. Klare mål for reduktionerne skal sikre industrien og den nødvendige teknologiske udvikling. • Danmark er af den opfattelse, at hvorvidt arbejdet med tilpasning skal drives af EU regulering eller af medlemslandene selv må være åbent for drøftelser blandt miljøministrene. Flere medlemslande har allerede iværksat arbejde med tilpasning, og den danske minister planlægger at fremlægge en tilpasningsstrategi august 2005.
Biodiversitet	• Danmark støtter, at Kommissionen laver en meddelelse på biodiversitetspolitikken i EU, som bygger på Malahide anbefalingerne og anmoder om, at meddelelsen kommer så tidligt som muligt i 2005 i overensstemmelse med rådskonklusionerne juni 2004. • Danmark vil arbejde for - i overensstemmelse med principperne i Århus konventionen – at sikre at medlemslandene og interessenter i bredere forstand får mulighed for at debattere udkast til Kommissionens udspil inden et sådant er færdigt. • Danmark vil desuden fremhæve vigtigheden af yderligere tiltag og analyse til promovering af Kommissionens FLEGT- handlingsplan (KOM(2003) 251).
Miljø og sundhed	• Danmark støtter kommissionens indsats for at få en aftale på plads om REACH i 2005 samt understreger behovet for implementering af målsætningerne i EU's handlingsplan for miljø og sundhed "SCALE". Danmark er grundlæggende positiv over for Kommissionens forslag, men ønsker stramninger på visse punkter. • Danmark ønsker, at Kommissionen i 2005 fremsætter forslag til revision af legetøjsdirektivet, herunder fastsættelse af krav til kemikalier. Danmark har fremsendt forslag om, at de væsentlige krav til legetøjs kemiske sundhed og

	sikkerhed bliver fastsat i direktivet i overensstemmelse med den generelle holdning til ”ny metode” direktiver.
Havet	Miljøministeriet repræsenterer Danmark i IMO's miljøkomité (MEPC). For tiden behandles udpegningen af Østersøen som særligt følsomt havområde (Particular Sensitive Sea Area, PSSA). Danmark har sammen med de øvrige Østersølande (minus Rusland) fået principgodkendt, at deres dele af Østersøen minus de russiske områder ved Skt. Petersborg og Kaliningrad blev udpeget som PSSA i foråret 2004. De 8 Østersølande har i begyndelsen af 2005 sendt endnu en ansøgning om yderligere beskyttelsesforanstaltninger til IMO, som er en forudsætning for en endelig godkendelse af Østersøen som PSSA. Denne ansøgning behandles af IMO i begyndelsen af juni og derefter på Miljøkomiteen i midten af juli. Ansøgerlandene forventer vedtagelse heraf, og at forslagene træder i kraft med det samme. Ansøgningen omfatter bl.a. særlige trafiksepareringsruter ved Bornholm, ved Gedser og ved Gotland og forslag til en dybvandsrute i hele Østersøen. Forslagene er drøftet med Rusland, der støtter de konkrete forslag men stadig ikke selve PSSA-ansøgningen.

Det bemærkes afslutningsvis, at Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Miljø og Natur ikke har noget at tilføje til dette bilag om Danmarks indsats i forhold til bæredygtig udvikling overfor EU og FN.

Bilag 4

Svenska initiativ i internationella fora under 2004-2005 när det gäller Hållbar utveckling.

I det följande finns en förteckning över de initiativ och åtgärder som vidtagits från svensk sida för att främja arbetet med Hållbar utveckling i – företrädesvis – EU och FN-systemet under 2004-2005. Det bör dock uppmärksammas, att Sverige i olika andra sammanhang varit aktivt för att påverka utvecklingen i internationella fora, som på ett eller annat sätt kan sägas ligga i linje med principen om Hållbar utveckling. Sådana svenska initiativ (t.ex. inom det ekonomiska och sociala området) är emellertid inte upptagna i denna lista eftersom syftet med det svenska agerandet i de sammanhangen inte i första hand motiverats med främjandet av Hållbar utveckling.

Om arbetet med EU SDS:

- Arbetet med uppföljning av den i toppmötet i Göteborg reviderade europeiska strategin för hållbar utveckling (SDS) bör, menar Sverige, nära samordnas med uppföljningen av Lissabonprocessen med slutmålet att de bägge processerna slås samman i en övergripande strategi.
- Arbetet på unionsnivå med att leda och utvärdera strategin bör inriktas så att alla relevanta aktörer i Kommissionen och ministerrådet bidrar och inom sina resp. områden tar aktivt ansvar för hållbarhetsarbetet.
- Sverige har inför översynen av SDS anmält att de fyra områden som identifierades redan vid toppmötet i Göteborg 2001 alltjämnt har högsta prioritet:
 - kampen mot klimatförändringar
 - arbetet för hållbara transporter
 - hållbart naturresursutnyttjande och
 - folkhälsoarbetet.

- Därutöver har Sverige betonat vikten av att på Europainivå kunna hantera den utmaning som består i den demografiska utvecklingen, fattigdom och socialt utanförskap.

Om Sveriges arbete i CSD och uppföljningen av Johannesburg :

- Sverige stöder aktivt CSD (Commission for Sustainable Development) och betonar kommissionens roll som den viktigaste uppföljningsmekanismen för WSSD (Johannesburg Plan of Implementation)
- Sverige verkar för att CSD: s rekommendationer i lika hög grad skall gälla rika som fattiga länder (ett globalt perspektiv i stället för ett nord-syd perspektiv)
- CSD: s policyrekommendationer bör i ökad utsträckning uttrycka konkreta handlingslinjer och mer tydliga åtaganden för alla parter än vad som hittills har varit fallet.
- Sverige har aktivt deltagit i CSD och varit pådrivande i den så kallade Marrakech- processen dvs. att ta fram ett 10-årigt ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion (HKP). Inom ramen för detta arbete har vi dels aktivt deltagit vid internationella möten, dels deltagit som ordföranden vid internationella möten, (Marrakech och det kommande in Costa Rica sept. 2005).
- Sverige har tagit på sig en Lead Country roll för hållbar konsumtion - "Sustainable Lifestyles" - och kommer att tillsätta en internationell Task Force under våren 2005. En första avrapportering av arbetet kommer att ske vid nästa Marrakech möte i Costa Rica.
- Genom ett samarbete inom ramen för Nordiska ministerrådet har Sverige arbetat för att ytterligare stärka Marrakech-processen och kopplingen mellan HKP: s och CSD: s teman vatten, sanitet och hållbar bosättning. En nordisk ad hoc-grupp för HKP med Sverige som ordförande och med uppdrag från miljöministrarna i Nordiska ministerrådet har uppgiften att ge input till CSD processen. Vid CSD 12, 2004 tog gruppen fram en rapport om HKP med syftet att "avmystifiera" begreppet och förklara behovet av HKP. Rapporten presenterades vid ett Side Event vid CSD 12 som arrangerades genom Sverige och med Sverige som ordföranden.
- Inför årets CSD kommer gruppen att ta fram en ny rapport/broschyr som denna gång fokuserar på ett nord /syd-perspektiv och på hur företagsrelationer (företag och leverantörskedjan) kan bidra till hållbar konsumtion och produktion. Även i år arrangeras ett Side Event med Sverige som ordförande och där rapporten presenteras. För att få in underlag till rapporten arrangerades ett rundabordmöte i Norge den 9-10 mars. Till mötet inbjöds experter kring HKP, vatten och sanitet, bosättning och handel, deltagare från företag samt från några utvecklingsländer, dessutom från UNEP;UNDESA och EG Kommissionen.

Om arbetet i OECD:

- Sverige har aktivt verkat för att OECD fortsatt skall arbeta med hållbar utveckling och att personal och finansiella resurser skall avsättas för detta. Sverige deltar i en grupp av ordförandens vänner "Friends of the chair" till AMSDE: s ordförande (Annual Meeting of Sustainable Development Experts).
- Sverige prioriterar frågor som borttagande av ohållbara subventioner, företagens samhällsansvar(CSR) och riktlinjer för multinationella företag, samt de industrialiserade ländernas ansvar för sina produktions- och konsumtionsmönster inklusive "decoupling" m.m.

Om FoU i den Europeiska Unionen:

- Sverige deltar aktivt i beredningen av det sjunde ramprogrammet och prioriterar i det sammanhanget följande:
 - Ett resultat av utvidgningsprocessen är att de tio nya MS skall bli fullt ut delaktiga i det europeiska forskningslandskapet.
 - Sverige verkar för inrättandet av ett forskarstyrt europeiskt forskningsråd.
 - Sverige verkar för att EU:s FoU i ökad utsträckning skall stärka den europeiska industrins slagkraft. Detta ställer särskilda krav på samverkan mellan EU-finansierad och företagsfinansierad forskning och teknikutveckling.

- De små och medelstora företagens betydelse för tillväxt innebär att deras möjligheter att delta i EU:s ramprogram bör stärkas.

Svenska initiativ på kemikalieområdet:

- Sverige stöder det upplägg av REACH som finns i Kommissionens förslag och att få REACH på plats så snart som möjligt utan att en urvattning sker av förslaget. Sverige har haft synpunkter på att REACH behöver förstärkas på en del punkter, bl.a. följande:
 - Kraven på data/riskbedömningar för kemikalier som säljs i låga volymer (1-10 ton) är otillräckliga
 - Tillståndprövning av särskilt farliga ämnen behöver stärkas. Substitutions- och försiktighetsprincipen behöver vara grundläggande
 - Kraven som rör kemikalier i varor behöver förstärkas
 - Sverige stöder förslaget att förenkla REACH och göra det lättare att tillämpa för industrin (t.ex. den så kallade "one substance – one registration" - principen).
- Sverige prioriterar arbetet med den globala kemikaliestrategin, SAICM, som förhandlas fram under UNEP och Sverige utsågs 2004 till ordförande för förhandlingarna.
- Sverige har till EG-domstolen överlämnat en prövning om att ogiltigförklara kommissionens beslut att godkänna det problematiska bekämpningsmedlet parakvat.
- Sverige har till EU lämnat förslag på underlag för att notifiera parakvat till Rotterdamkonventionen.
- Sverige driver på att ytterligare s.k. POP-ämnen (Persistent Organic Pollutants) läggs till POP-Protokollet och Stockholmskonventionen. Sverige nominerade i augusti 2004 kemikalien PFOS till POP-Protokoll och kommer att under 2005 nominera PFOS även till Stockholmskonventionen.
- Inom EU och globalt stöder Sverige åtgärder mot kvicksilver, bly och kadmium.
- Sverige har tillsammans med Tyskland till kommissionen lagt fram förslag om förbud mot giftiga HA-oljor i bildäck.
- Sverige arbetar för att alternativ till giftiga bottenfärger för båtar ska få större genomslagskraft. En utredning ska redovisas 2005 om hur alternativ kan utvecklas och främjas samt förslag till hur giftiga bottenfärger kan avvecklas. Underlaget kommer att ligga till grund för Sveriges arbete i biociddirektivet.

Om arbetet med utbildning för hållbar utveckling (ESD):

- Sedan ESD i WSSD fått en mer uttalad prioritet driver Sverige med stor kraft att utbildningsfrågorna skall behandlas som en horisontell fråga i allt uppföljningsarbete i frågor om hållbar utveckling.
- Sverige tog initiativ till en stor internationell konferens om ESD i Göteborg maj 2004 med brett deltagande av regeringar, FoU-samfundet och NGO:s
- Sverige har i UN ECE-kontexten tillsammans med Ryssland utarbetat en strategi för ESD. Implementeringen ställer långtgående krav på förändringar av utbildningsansvariga, på läroplansarbetet samt på lärarutbildningarna. Arbetet sker på en spännande, delvis ny, arena då ett antal f.d. sovjetländer nu samarbetar med 25 EU-medlemmar.

Sveriges hållning i klimatfrågan – allmänt (Kyoto, EU):

- Sverige anser att det är av största vikt att EU och andra parter lever upp till sina åtaganden i Kyotoprotokollet angående utsläppsreduktioner, rapportering, finansiering mm
- Sverige anser att EU:s ambition ska vara hög och att unionen ska ha en ledande roll i arbetet med att bekämpa klimatförändringarna. Vidare anser Sverige att EU och övriga industriländer måste gå före utvecklingsländerna i sina åtaganden, vilket också är en central princip i klimatkonventionen.
- Långsiktighet i klimatpolitiken, med tydliga, trovärdiga och stabila mål, har stor betydelse för att samhället i stort, särskilt industrin, skall ges tydliga signaler om färdriktningen för den fortsatta politiken, samt främja tekniska innovationer och investeringar som är långsiktigt samhällsekonomiskt lönsamma. EU bör samtidigt slå fast att det är unionens avsikt att nå dessa mål men att uppnåendet är avhängigt att viktiga konkurrentländer också vidtar åtgärder i syfte att minska utsläppen så att ländernas per capita utsläpp på sikt konvergerar eller åtminstone närmar sig varandra.

- Sverige stödjer att EU ska driva kravet att inleda förhandlingar om en internationell klimatregim efter 2012. Utgångspunkten för diskussionen måste vara det långsiktiga målet att stabilisera utsläppen på en nivå som inte leder till oacceptabla klimatförändringar. En framtida klimatregim till de varierande förutsättningar som finns bland världens länder och bygga på de system och institutioner som utvecklats under Kyotoprotokollets första åtagandeperiod. Ett brett deltagande av alla länder med stora utsläpp är viktigt.
- Sverige stödjer även ekonomiskt utvecklingen av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer så som CDM och JI genom bilaterala och multilaterala projekt som samarbetsavtal och Prototype Carbon Fund och initiativ inom ramen för Nordiska rådet. Sverige stödjer ekonomiskt bi- och multilaterala initiativ för diskussioner om framtida klimatregimer så som CCAP.

Om ryskt/nordiskt samarbete:

- Sverige har varit drivande i arbetet för hållbar produktion (Cleaner Production) inom ramen för Barentsrådets arbete. Sverige var ordförande i den Task Force on Cleaner Production som utvecklade ett policy dokument och handlingsplan för Cleaner production i Barentsområdet.
- Sverige har därefter bidragit till ett internationellt seminarium i Moskva (december 2004) om Cleaner Production med koppling till den internationella processen för HKP och hållbar utveckling samt tillsammans med Norge och Finland, utvecklat nationella handlingsplaner.
- Sverige var ordförande i den ad hoc-arbetsgrupp som arbetat fram en social- och hälsorelaterad plan för perioden 2004-2007 rörande nordvästra Ryssland. Gruppen föreslog också bildandet av en permanent Hälsogrupp inom Barentsrådet, som nu etablerats under finskt/karelskt ordförandeskap.

Bilag 5

Islandske initiativer for bæredygtig udvikling i forhold til international samarbejde, 2004-2005

Havet	• 2004 blev der udarbejdet en national havstrategi for Island "The Ocean – Iceland's policy" Strategien, der er udarbejdet i samarbejde mellem udenrigs-, miljø- og fiskeriministeriet, er både indadvendt og udadvendt, dvs. den stipulerer, hvordan man sætter den politiske kurs i Island når det gælder havet samt hvordan man ønsker at fremføre islandske synspunkter i internationale fora. Beskyttelse af havmiljøet og bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer er et af de vigtigste anliggender for Island. Island deltager derfor aktivt og bidrager til internationale processer som f.eks. FAO, NEAFC, NAFO, NAMMCO, OSPAR, og Global Programme for Action for Protection of the Marine Environment from Land-based Activities (GPA). Når det gælder diskussionen i FN's regi om opfyldelse af millenium målene i forhold til vand og sanitation har Island påpeget og understreget at det er vigtigt at se på vandets cyklus i sin helhed. Island lægger stor vægt på, at integreret styring af vandressourcerne ikke kun bør fokusere på ferskvand men også på det marine miljø. GPA er det eneste program som omfatter såvel ferskvand som det marine miljø og interaktionen mellem hav og land. Samtidig som der udvikles planer for integreret styring af vandressourcerne vil Island fortsat opfordre til at implementeringen af GPA styrkes. • Under det islandske formandskab i Nordisk ministerråd i 2004 arrangerede Island en international konference med særlig fokus på eksisterende strategier på havområdet og hvordan
-------	---

	implementeringen af disse kan styrkes. Konferencens formål var at promovere udvikling og implementeringen af helhedssyn og praktiske værktøj når det gælder implementering af havstrategier. Udover de nordiske lande kom konferencens ca. 80 deltagere bl.a. fra EU-lande, USA og Canada. • I 2005 blev der i FAO's regi vedtaget frivillige regler for miljøcertificering af produkter fra bæredygtigt fiskeri. Island arbejdede hårdt for dette såvel i den sidste fase i FAO som tidligere i processen med god støtte fra det nordiske samarbejde på fiskeriområdet.
Energi	• FN's Universitet (UNU) blev etableret i 1975 og har sit hovedsæde i Japan. UNU's geotermale træningsprogram blev etableret i Island i 1979. Programmets formål er at træne videnskabsfolk og ingeniører fra udviklingslandene i udnyttelse af ren energi fra jordvarme. Programmets varighed er 6 måneder men siden 2000 er der også mulighed for at afslutte M.Sc. via programmet. I perioden 1979-2004 har i alt 318 deltaget i programmet. I 2004 deltog 18 personer i programmet fordelt på følgende lande: Kina, Eritrea, Etiopien, Indonesien, Iran, Kenya, Mongoliet og Rusland. Deltagere fra udviklingslande og Central og Øst-Europa får stipendium fra den islandske regering for at finansiere deres omkostninger forbundet med rejse og ophold i Island. Programmet har bidraget til øget kundskab til og brug af ren energi i flere lande. • Udover et forsøg man er i gang med i Island angående brug af hydroenergi har den islandske regering introduceret hydrogen i forbindelse med et forslag i FN's regi samt støttet forsøg for at promovere hydrogen indenfor regionale organisationer som f.eks. Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet.
Biologisk mangfoldighed, naturbeskyttelse og kulturmiljø	• Betydningen af nationalparker og fredede områder for bevaring af biologisk mangfoldighed, økonomi, friluftsliv og sundhed var en af prioriteringerne under det islandske formandskab i Nordisk ministerråd i 2004. Som opfølgning af denne prioritering står Island i foråret 2005 for en konference om dette emne. For at sikre en demokratisk debat lægges der særlig vægt på deltagelse af frivillige organisationer. I Island har man også et igangværende initiativ med det som formål at se på forudsætningerne for fredning af særlig sårbare marine områder.
Fødevarer sikkerhed og sundhed	• Som fiskerination lægger Island stor vægt på bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer, beskyttelse af havmiljøet og information om fiskeprodukternes sundhed. De samme principper gælder for produktion af andre fødevarer. For at belyse problematikken omkring fødevarer sikkerhed og nye udfordringer i en globaliseret verden arrangerede det islandske formandskab i Nordisk ministerråd en konference under overskriften "Sikker og sund mad" i oktober 2004.
Bæredygtig udvikling i små østater i udviklingslandene	• Islands regering besluttede sidste år at forhøje det nationale bidrag til bistandshjælp i de kommende år med det som mål at

	fordoble det i 2009. En del af bidraget bruges til støtte til små østater i udviklingslandene (UN's programme for Sustainable Development in Small Islands Developing States).
--	--

Bilag 6

Norsk rapportering på prosjekter / programmer for bærekraftige utvikling gjennom FN systemet

Norge følger opp vedtaket i Johannesburg om utviklingen av rammeverk for tiårs handlingsprogrammer for bærekraftig produksjon og forbruk. FNs miljøprogram, UNEP, og CSD er sekretariat for "Marrakesh prosessen" der man gjennomgår målene på feltet. Norge spiller en aktiv rolle og vil gjennomgå opplegget sammen med EU.

Norge arbeider for å fremme bedrifters samfunnsansvar, nasjonalt og internasjonalt. Norge deltar aktiv i samarbeidet i FNs "Global Compact", UNEP, OECD, og Nordisk Ministerråd på området.

Norge bidrar til å styrke UNEPs rolle gjennom en rammeavtale. Målet er å styrke utviklingslandenes forvaltningskapasitet på miljøområdet.

UNEP

Støtte til UNEP-prosjekter for bærekraftig utvikling som bl.a. utarbeider grunnlagsrapporter for miljøtilstanden rundt omkring i verden, klassifiseres som bærekraftig utvikling. Slike dokumenter er en del av grunnlaget for å fatte beslutninger om bruk og vern av naturressurser, og indirekte en del av bærekraftig utvikling.

Rammeavtalen på NOK 35 mill/år mellom Norge og UNEP omfatter både i 2004 og 2005 områdene;

- Support to Africa
- Environmental information, monitoring and assessment
- Environmental policy and law, including trade and environment
- Support to implementation of environmental conventions
- Cooperation between UNEP and civil society

I tillegg har Norge gitt ca. 12 mill. kroner til prosjekter om "African Information Network", "Capacity building to integrate policies for trade, environment and poverty alleviation" og "An ecosystem approach to West African drylands".

GRID-Arendal "Implementation of a Facility for Continental Shelf Delination"

Spørsmålet om kapasitets- og institusjonsbygging for utviklingsland når det gjelder realiseringen av havrettsregimet under FNs havrettskonvensjon av 1982 (HRK), er et spørsmål som i økende grad vil stå på den internasjonale dagsorden. Et av de mest ressurskrevende behovene for utviklingslandene knytter seg til fastsettelse av yttergrensen for kontinentalsokkelen utover 200 nautiske mil og fremleggelsen av det materiale, herunder vitenskapelige og tekniske data, som kyststater skal legge frem for Kommisjonen for kontinentalsokkelens yttergrenser (CLCS) innen 10 år etter at HRK er trådt i kraft for vedkommende stat.

I bunnen for det sterke norske engasjementet vedrørende sokkelspørsmål og utviklingsland, har det hele veien ligget en klar oppfatning av at fastsettelse av yttergrensen for kontinentalsokkelen vil ha stor betydning for en rekke utviklingsland. I følge Oljedirektoratets eksperter er det på det rene at en rekke av de fattigste utviklingslandene og små øyutviklingsstater vil ha grunnlag for å fremlegge krav om sokkel utover 200 nautiske mil i henhold til de tekniske krav og retningslinjer som er utformet i CLCS. Det er også overveiende sannsynlig at det for flere av disse landene vil dreie seg om områder med betydelige ressurser. Dersom disse statene ikke får innlevert sine sokkelkrav innen tidsfristen, vil de miste sin rett til eksklusiv utnyttelse av eventuelle ressurser.

På ovennevnte bakgrunn og vurdering samt at dette var et norsk initiativ, vurderer Norge å bidra 2 mill. kroner til finansieringen av datasenterets etablering og drift. Bidrag for senere år vil avhenge av om GRID-Arendal fremskaffer ytterligere finansiering, men det vil fra norsk side kunne gis en årlig støtte på inntil 3 mill NOK.

Global Water Partnership – Støtte til planer for integrert vannressursforvaltning

Global Water Partnership (GWP) bidrar til å nå Johannesburg målsettingen om igangsetting av planarbeid for integrert vannressursforvaltning (IWRM) innen 2005. Forslaget er delt opp i to delprosjekter med tre underliggende komponenter i hvert av disse delprosjektene. I hovedtrekk er det tre tiltak som er vurdert:

- Utvikling av retningslinjer for hvordan målet om IWRM kan gjennomføres i praksis på nasjonalt nivå i landene i sør.

- Utarbeiding av landrapporter og globale oversikter om fremdriften mot 2005-målet som tenkes lagt frem for hhv CSD 12 og 13.

- Utarbeiding av konkrete IWRM-planer i fem land.

Det er et stort behov for å få fortgang av i arbeidet med IWRM-målet fra Johannesburg. I følge UN Task Force er det ca 40 land som vil ha problemer med å nå målsettingen. CIDA har vedtatt å støtte utarbeidelsen av planer i 5 afrikanske land, Nederland vil støtte 6 afrikanske land og 4 andre land og Danmark vil støtte 3-4 land i Afrika. GWP koordinerer og implementerer bl.a. støtten fra Canada. UK støtter også prosesser i noen land, bl.a. i Nigeria, og USA har signalisert vilje til å bidra. Ut fra dette vil 20-30 land få støtte fra bilaterale donorer. Blant utviklingslandene som ble invitert til Stavanger vil ventelig Mosambik, Mali, Malawi, Etiopia, Angola, Sudan, Namibia, Afghanistan, Bangladesh ha spesielt behov for støtte. Retningslinjene vil kunne tilrettelegge for at planarbeidet igangsettes i de landene der behovet er størst.

Global Water Partnership har et solid grunnlag for å kunne koordinere arbeidet med retningslinjene.

Organisasjonen spiller en sentral rolle i å bistå land som ønsker å etablere planprosesser for IWRM og de utvikler relevant veiledningsmateriale. Forutsatt at arbeidet på landnivå initieres av landene selv og forankres på nasjonalt nivå, vil GWP også kunne koordinere og implementere den signaliserte norske WEHAB-støtten til IWRM. Norge bevilget 0,9 mill. kroner til Global Water Partnership i 2004.

UNCCD Secretariat (Forørkningskonvensjonssekretariatet)

Norge bidro med 2,7 mill. kroner til implementering av aktiviteter under UNCCD i 2004. Det ble gitt støtte til forberedelser og organisering av den tredje sesjonen til "Committee to review implementation of the Convention", til utvikling av tematiske programnettverk, til dekning av reiseutgifter for the Joint Inspection Unit og til aktiviteter relatert til arbeidet til Committee on Science and Technology (CST).

Bilag 7

Finlands prioriteter 2004-2005 når det gjelder hållbar utveckling har fastslagits i Regeringsprogrammet för Statsminister Matti Vanhanens regering. I Regeringsprogrammet fastställs regeringens viktigaste uppgiftsområden. Regeringsprogrammet lämnades 24.6.2003 till riksdagen.

Enligt Regeringsprogrammet baserar sig regerings politik på en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling, vilket innebär en balanserad samordning av produktionsverksamheten, den ekonomiska tillväxten och miljöaspekterna.

Regeringens nuvarande program för hållbar utveckling (1998) tar sikte på ekologisk hållbarhet och syftar till att skapa ekonomiska, sociala och kulturella förutsättningar för detta. I programmet presenteras de strategiska målen och riktlinjerna inom de viktigaste områdena där man arbetar för hållbar utveckling. Detta program genomförs av ministerierna och den övriga offentliga förvaltningen.

En ny process som syftar till upprättande av en ny nationell strategi för hållbar utveckling har påbörjats i Finland. Genom denna process skall de nya politiska riktlinjer för hållbar utveckling som ligger till grund för nya finländska initiativ i internationella fora diskuteras och godkännas. Syftet är att den nya strategin blir färdig den 31 maj 2006.

Denna översikt av finska prioriteter och initiativ är inte komplett, men avspeglar några viktiga prioritetsområden där Finland har spelat en aktiv roll.

Föreanta Nationerna

För att främja en hållbar utveckling på FN-nivå Finland har:

- arbetat för att FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling, vilket fastställdes i Johannesburg, omsätts i praktiken.
 - Finland har gjort en sammanställning av de bästa finländska exemplen på insatser för en hållbar utveckling. Sammanställningen har delats ut vid CSD:s sessioner 2004 och 2005 samt vid andra internationella sammanträden. Exempelen fokuseras på hållbar konsumtion av vatten och sanitet. Sammanställningen skall utvecklas i enlighet med CSD:s teman. De följande exemplen gäller energi, industri och klimat.
- spelat en aktiv roll vid uppgörandet av ett internationellt ramprogram för hållbar konsumtion och produktion.
 - Finland har bland annat understött anordnandet av workshops om hållbar konsumtion och produktion. Dessa har arrangerats i våra närområden, dvs. Baltikum och Ryssland.
 - Finland understöder anordnandet av en internationell expertsammankomst i Costa Rica 2005.
 - På basis av de erfarenheter som inhämtas i samband med VM-tävlingarna i friidrott i Helsingfors sommaren 2005 utarbetar Tekniska högskolan en handbok för ekologiskt hållbara massevenemang. Handboken kommer att presenteras i FN:s kommission för hållbar utveckling 2006.
- fortsatt att driva den s.k. Helsingforsprocessen för diskussioner om olika sätt att hantera globaliseringen.
- bl. a. arrangerat två internationella seminarier kring hållbar utveckling 2004 och 2005.
- deltagit aktivt i internationellt samarbete som syftar till att lösa globala miljöproblem och främja en internationell miljöpolitik, där det primära målet är att genomföra Kyotoprotokollet.
 - I juni 2005 är Finland värd för OECD:s workshop WPGSP (Working Party on Global and Structural Policies), som fokuserar på relationerna mellan multilaterala miljökonventioner och investeringar.
 - Finland har också gett frivillig finansiering för det arbete vid OECD som rör hållbar utveckling.
- satsat 400 000 euro på UNEP:s regionala utredning av tsunamikatastrofen i Asien och miljöaspekterna i samband med återuppbyggnaden.
- stött utvecklingsländernas deltagande i internationella miljömöten (FN-konventioner och -processer.)

På FN-nivå främjas en hållbar utveckling också genom partnerskapsprojekt:

- Joensuu universitet och UNEP undertecknade ett samarbetsprotokoll år 2003 i syfte att främja uppnåendet av de mål på lokal, regional och global nivå som överenskommits i Johannesburg. Inom ramen för samarbetsprotokollet anordnas under åren 2004-2007 en kurs, "Environmental Law and Diplomacy". Målet är att överföra befintlig kompetens i miljölagstiftning och diplomatiska kutymmer till blivande förhandlare av miljökonventioner.
- Tekniska högskolan har år 2005 undertecknat ett samarbetsprotokoll med FN:s boende- och bosättningsorgan (UN Habitat). Genom samarbetet vill man främja utvecklingen av socialt och miljömässigt hållbara samhällen.

Finland har varit aktiv på FN-nivå även inom utbildningssektorn

- Finland har satsat kraftigt på beredning och bearbetning av den internationella handlingsplanen för FN:s årtionde 2005-2014 om utbildning för hållbar utveckling (DESD).
- Finland skall organisera en internationell konferens för miljöfostran i Helsingfors den 13-15 juni 2005. Konferensen är en del av Finlands insats till FN:s årtionde 2005-2014 om utbildning för hållbar utveckling.
- Finlands Unesco-kommission har strävat efter befrämjandet av målsättningar när det gäller Utbildning för Alla (EFA) -processen i Finlands utvecklingssamarbete. För att höja stödet för den globala EFA-processen uppgjorde Kommissionen en appell för utrikesministeriet i juni 2004. Bl.a. undervisningsminister Tuula Haatainen och kulturminister Tanja Karpela instämde appellen.
- Finlands utrikes- och undervisningsministerier och utbildningsstyrelsen i samarbetet med Unesco-kommissionen skall anordna ett internationellt seminarium om utbildningskvalitet och utvecklingssamarbete den 20 juni 2005 i Helsingfors (Education for All – The Quality Imperative).

Europeiska unionen

När det gäller nationella tyngdpunkter och prioriteter i EU-politiken utformas Finlands linje av regeringens EU-ministerutskott. I juli 2003 fastställde utskottet Finlands ställningstaganden till beredningen av Unionens treåriga program 2004-2006. Finlands linjeföring i EU-politiken kommer till uttryck också när Finland tar ställning till Europeiska kommissionens strategier och program.

I det följande presenteras Finlands linjeföring och ståndpunkter gällande EU:s politik för en hållbar utveckling. Dessa har godkänts av regeringens EU-ministerutskott under åren 2003-2004.

EU:s strategi för hållbar utveckling

Finland anser att

- det är viktigt att EU:s strategi för hållbar utveckling revideras och att tillräckligt med tid reserveras för hörandet av medlemsstater och andra relevanta aktörer.
- hållbar utveckling förutsätter att ekonomin, social- och miljöpolitiken behandlas på ett samverkande sätt.
- strategins centrala målsättning bör vara att den ekonomiska tillväxten, utnyttjandet av naturresurser och miljöskadorna hålls isär inom alla sektorer.
- de målsättningar som främst gäller miljön och som godkändes i Europeiska rådet i Göteborg, fortfarande är aktuella.
 - Kampen mot klimatförändringen bör spela en central roll i den reviderade EU-strategin och EU måste aktivt arbeta för en ny internationell förhandlingsrunda som omfattar alla länder.
 - Den ständigt ökande trafiken kommer även i framtiden att medföra betydliga skador för människans hälsa och för miljön. För att minska skadeverkningarna behövs mångsidiga integrerade politiska instrument.
 - EU måste intensifiera åtgärderna för att EU:s mål från toppmötet i Göteborg beträffande en uppbromsad utarmning av naturens mångfald kunde uppnås före år 2010. Det är också viktigt att gemenskapens finansiering av Natura 2000-nätverket ordnas på så sätt att det stöder de målsättningar som slogs fast i Göteborg.
- för att klara av utmaningarna gällande hållbar utveckling måste man lyfta fram åtgärder som främjar hållbara konsumtions- och produktionsmönster. EU kommer att utarbeta en vision om hållbar konsumtion och produktion som grundar sig på kommissionens utredning av nuvarande politikområden och -instrument i Europeiska unionen.
- främjandet av ekoeffektiva innovationer, inklusive miljöteknologin, är hållbarhetsstrategins viktigaste bidrag till en revidering av Lissabonstrategin. EU borde gå i spetsen för utvecklingen i världen också när det gäller miljöteknologi. Detta är en faktor av central betydelse när det gäller att förbättra de europeiska företagens konkurrenskraft, sysselsättning och miljövard. Finland sträver efter att kunna påverka skapandet av miljöteknologimarknader även på EU-nivå. Målet är att eliminera de hinder som

skadar investeringar till miljöteknologin samt förhindrar utvecklingen, kommersialiseringen och ibruktagandet av miljövänlig teknologi.

- vid en helhetsinriktad utvärdering av strategin är det nödvändigt att beakta att vår befolkning åldras samt vidta åtgärder mot en marginalisering av de äldre.
- i EU:s strategi borde man kraftigare iakta globaliseringens effekter, speciellt den sociala dimensionen.

Lissabonprocessen

- I förhållande till Lissabonstrategin har Finland betonat bl.a. klimat- och energifrågor, hållbara konsumtions- och produktionsmönster och förbättrandet av maritim miljövard såsom en del av de internationella normerna. Finlands målsättning har varit att unionens grannländer skall ansluta sig till de gemensamma konventionerna och att säkerheten vid oljetransporter förbättras även under svåra vinterförhållanden.
- Finland anser att ekonomisk politik, sysselsättnings- och socialpolitik, miljöpolitik, samt utbildnings- och forskningspolitik måste granskas såsom element som kompletterar varandra och som bidrar till konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten.
- Finland stöder kommissionens målsättning att förbättra konkurrenskraften i Europa samtidigt som alla delområden av en hållbar utveckling blir beaktade. Mellangranskningen av Lissabonstrategin 2005 har i detta sammanhang en central betydelse.

Det sjätte miljöhandlingsprogrammet

- Befrämjandet av hållbar utveckling har varit ett av Finlands prioriterade områden i EU-politiken 2004-2005. Finland anser att den centrala mekanismen i verkställandet av den ekologiska dimensionen av EU:s strategi för hållbar utveckling är gemenskapens sjätte miljöprogram och dess temastrategier.
- Mellangranskningen av det sjätte miljöprogrammet kommer att sammanfalla med Finlands EU-ordförandeskap år 2006. Finland har fäst särskild uppmärksamhet vid beredningen av temastrategier och skapande av förutsättningar för en mellangranskning av det sjätte miljöhandlingsprogrammet inom kommissionen.

Klimatförändring

- Finlands centrala mål har varit att säkerställa, genom gemenskapsåtgärder som kompletterar nationella åtgärder och program, att Europeiska unionen fullgör sina förpliktelser i enlighet med Kyotoprotokollet under den första åtagandeperioden.
- Finland har betonat att kommissionen bör fortsätta den bredbasiga förberedningen av gemenskapens klimatpolitik med hjälp av ECCP samt avlåta behövliga propositioner om kostnadseffektiva åtgärder på EU-nivå, inklusive en eventuell revidering av utsläpps-handelssystemet.
- Finland anser att EU:s aktiva roll i den internationella klimatpolitiken borde beaktas som ett led i strävan efter ett mer extensivt globalt ansvar inom unionen.
- Finland anser att det är ytterst viktigt för industrins konkurrenskraft i EU att området aktivt strävar efter att utöka antalet stater som förbinder sig att minska utsläppen av växthusgaser. Under den kommande förhandlingsrundan skall unionen agera aktivt, konstruktivt och öppet för att nå ett globalt avtal, som skulle vara ett betydande framsteg i riktning mot klimatkonventionens målsättningar.

Biologisk mångfald och Cartagena-protokollet

- Finland fortsätter att spela en pådrivande roll vid internationella processer och förhandlingar som gäller uppföljningen av FN:s biodiversitetskonvention.
- Finland anser det viktigt att intensifiera arbetet för att målet för WSSD-2010 uppnås och att man lägger fram nationella strategier och handlingsplan för skydd av biodiversiteten, de genetiska tillgångarna och hållbart nyttjande av naturtillgångarna. I Finland har genomförandet av det nationella handlingsprogrammet för biologisk mångfald 1997-2005 följts upp genom att tre uppföljningsrapporter (1997-1999, 2000-2001, 2002-2004) och därtill har en vetenskaplig evaluering av det nationella handlingsprogrammet gjorts åren 2004-2005. Enligt regeringsprogrammet skall ett nytt nationellt handlingsprogram sammanställas under år 2005.

- EU:s strategi för biologisk mångfald och riktlinjerna som fastställdes i Malahide 2004 är utgångspunkten för den reviderade utgåvan med mål och insatser i linje med EU-rådets beslut i juni 2004.
- Finland anser att samarbetet med nationella och nordiska program för bevarande och hållbar användning av genetiska resurser har varit av central betydelse och bör stödjas. Nordiska genbanken (NGB) har en viktig funktion i detta sammanhang.
- Finlands centrala mål har varit att ratificera biosäkerhetsprotokollet, vilket skedde 7.10.2004.
- Finland anser det viktigt att genomföra Cartagena-protokollet och dess bestämmelser om identifikation och säkerhetsinformation (av genmodifierade organismer) under internationell transport.

Hållbara konsumtions- och produktionsmönster

- Finland anser att Europeiska unionen skall befrämja åtgärder som stöder hållbar konsumtion och produktion. I enlighet med de åtaganden som godkänkts i Johannesburg, skall målsättningarna för det tioåriga ramprogrammet för hållbar konsumtion och produktion beträffande ett hållbart utnyttjande av naturresurser och återvinning av avfall inkluderas i det sjätte miljöprogrammets temastrategier.
- Som en finsk insats till detta har man etablerats år 2003 den nationella kommissionen för hållbara konsumtion och produktion mönster. Kommissionens syfte är att förbereda ett nationellt 10-årigt ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion som skall bli färdigt i juni 2005.
- Finland anser att unionens primära mål skall vara beredningen av gemenskapens interna ramprogram. I enlighet med egna beslut skall unionen även spela en ledande roll i beredningen av det internationella programmet. Det är även viktigt att börja förbereda åtgärder genom vilka man kan minska produkters miljökonsekvenser under hela deras livslängd.
- Finland delar kommissionens uppfattning när det gäller befrämjandet av ekoeffektiva innovationer, inklusive miljöteknologin, inom kommissionen och i medlemsstaterna. Dessa innovationer utgör en betydande möjlighet att bekämpa miljöskador och att stärka EU:s globala konkurrenskraft. Finland anser att det är viktigt att befrämjandet av kommissionens handlingsprogram för miljöteknologin (ETAP) ingår i kommissionens centrala initiativ år 2005. Projekt som anknyter till ETAP borde framöver finansieras via det kommande ramprogrammet för EU:s konkurrenskraft och innovationer (CIP).

Kemikalier

- Finland anser att beredningen av kemikalielagstiftningen bör framskrida och att ramar för verksamheten måste skapas för den myndighet som skall övervaka systemet.
- Finland stöder den nya kemikaliepolitikens mål och arbetar aktivt för en snabb behandling av REACH. Finland har som mål att man genom en ny kemikalielagstiftning uppnår ett välbalanserat resultat för aktörerna inom såväl hälso- och miljöskyddet som i den ekonomiska verksamheten. Förslaget till förordning bör ytterligare förenklas med inriktning på de frågor som är väsentligast med tanke på säkerheten.
- Nationellt bedömdes konsekvenserna av kemikalielagstiftningen i handels- och industriministeriets och industrins gemensamma projekt som fullföljdes år 2004.

Samarbetet inom närområden

- Det behövs en övergripande utvärdering av relationerna mellan Europeiska unionen och Ryssland. Finlands mål är att nya framsteg i utvecklingen av de fyra gemensamt avtalade samarbetsområdena görs och att miljöfrågor skall utses till ett femte område.
- När det gäller den Nordiska Dimensionen arbetar Finland för verkställandet av handlingsprogrammet 2004-2006 och befrämjandet av Nordiska Dimensionens partnerskap för miljö och för social- och hälsofrågor.
- Gällande unionens yttre förbindelser understöder Finland beslutet att prioritera närområdes- och grannlandspolitik inom unionen. Finland understryker betydelsen av EU:s nya grannskapsinstrument som är under beredning.

- Finland anser att det är viktigt att utveckla dialogen mellan EU och Ryssland. Att effektivisera PCA-avtalet är särskilt viktigt i detta sammanhang.

3/2005 - Fremstilling angående handlingsplan for det nordiske miljøsamarbejde 2005-2008 (B 223/miljø)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at styrke miljøindsatsen med henblik på at sikre Østersøens sårbare miljø navnlig med henblik på at begrænse udledningen af nitrogen, phosphor og organisk materiale.

at arbejde i nordisk regi og i øvrige internationale fora for at arbejde for sunde fiskebestande i Østersøen og ikke mindst sikre de naturlige Østersølaksestammers fortsatte udbredelse på et niveau, der muliggør en bæredygtig udnyttelse af resursen.

at medvirke til at udarbejde en strategi for klimaforandringer i Arktis som opfølgning af ACIA-rapporten og andet relevant materiale.

at gennemføre B 223/miljø "Ministerrådsforslag om et handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde 2005-2008" under inddragelse af de synspunkter, der er udtrykt i Nordisk Råds betænkning om forslaget.

Nordisk ministerråd meddeler:

Punkt ett:

I det nordiske miljøhandlingsprogram 2005-2008 er "Havet" fremhævet som et af fire højt prioriterede temaområder. Det overordnede mål er, at "forstærke økosystemtilnærmelse til havmiljøforvaltningen samt sikre bæredygtig udnyttelse af økosystemernes ressourcer og opretholdelse af økosystemernes mangfoldighed, struktur, virkemåde, produktivitet og naturlige renhed". Den nordiske indsats for havmiljøet og herunder ikke mindst Østersøen kan således forventes at øges i de kommende år.

Eutrofiering er et prioriteret område i miljøhandlingsprogrammet og målet er, at bidrage til at nødvendige tiltag er vedtaget inden 2010, så skader på marine økosystemer vil ophøre.

De faste arbejdsgrupper under miljøsamarbejdet har til opgave at igangsætte projekter og andre aktiviteter for at opfylde miljøhandlingsprogrammets målsætninger. I spørgsmålet om begrænsning af udledningen af kvælstof, fosfor og organisk materiale er Hav og luftgruppen den mest relevante arbejdsgruppe. I hav og luftgruppens projekter koncentrerer indsatsen i forhold til Østersøen omkring vidensopbygning og formidling i forbindelse med eutrofiering af det åbne hav og kystnære områder. Der vil blive arbejdet for at fastlægge kritiske belastningsniveauer for Nordens kystnære havområder i forbindelse med næringsstoffer, især med hensyn til kvælstof og fosfor. Viden om referenceforhold og klassifikationssystemer vil blive opsamlet og modeller vedrørende kobling mellem kilder, tilførselsberegninger og tilstandsmålinger i recipienterne vil blive udviklet. Betydningen af biotilgængelighed af organisk kvælstof (nitrogen) vil ligeledes blive vurderet. Vidensopbygningen er fokuseret på udvikling af værktøjer til bl.a. at få identificeret størrelsen af de menneskeskabte påvirkninger som følge af udledningen af kvælstof, fosfor og organisk materiale samt udvikling af eutrofieringsmodeller, som kan anvendes i forbindelse med forvaltningen af det marine miljø. Resultaterne bidrager til vurdering af hvilke strategier, der skal sættes på både nationalt og internationalt. Disse værktøjer er bl.a. til brug for implementering af EU's Vandrammedirektiv og resultaterne understøtter de internationale processer, dels i EU vandrammeregi, dels i HELCOM.

Under det Nordiske miljøsamarbejde gennemføres og planlægges endvidere en række andre projekter og aktiviteter, som sigter mod at sikre Østersøens miljø i bred forstand. Det drejer sig f.eks. om projekter der fokuserer på biodiversitet, bæredygtig forvaltning af vådområder, kortlægning af sårbare havområder, udvikling af overvågningsmetoder og indikatorer og en undersøgelse af forureningens betydning for fisk og havpattedyr'. En stor del af de projekter, der har fokus på Østersøen, gennemføres i samarbejde med de baltiske lande.

Den nordiske finansieringsinstitution NEFCO samt NIB er vigtige samarbejdspartnere. NEFCO og NIB har finansieret en række projekter i de baltiske lande og Rusland, som har medvirket til at reducere forureningen af Østersøen.

På internationalt plan er der – ligesom i det nordiske miljøhandlingsprogram - fokus på, at der skal en forstærket og mere tværsektoriel indsats til, hvis havressourceforvaltningen skal gøres bæredygtig. I det internationale arbejde om marine spørgsmål vil de nordiske lande bl.a. fokusere den europæiske marine strategi inkl. det regionale perspektiv, herunder HELCOM.

Punkt två:

I det nordiske miljøhandlingsprogram lægges der vægt på, at arbejde for at opnå en bæredygtig udnyttelse af havet og dets ressourcer gennem en økosystembaseret forvaltning. Der lægges også vægt på øget bæredygtighed i fiskeriet og akvakulturen.

I Nordisk Ministerråds fiskerisamarbejde lægges der stor vægt på, at sikre sunde fiskebestande i Østersøen. De nordiske lande vil fortsat først og fremmest understøtte IBSFC's og EU's bestræbelser på at forvalte bestandene på en bæredygtig måde. Dette gælder også i bestræbelserne på, at genopbygge de vilde laksebestande i Østersøen.

Det internationale samarbejde om forvaltningen af fiskeriet i Østersøen er hidtil foregået i den Internationale Baltiske Fiskerikommission (IBSFC). Dette arbejde vil fortsætte i EU, når IBSFC er nedlagt som følge af udvidelsen af EU.

IBSFC vedtog i 1997 på et ekstraordinært møde en laksehandlingsplan med henblik på, at sikre en genopbygning af bestandene af vilde laks i Østersøen. Laksehandlingsplanen har hidtil været en succes. Målet om at øge produktionen i 2010 til 50% af det bedste skøn over den potentielle produktion er således nået i flere elve.

Punkt tre:

Kundskaber om klimaændringer er strategisk vigtigt for de nordiske landes arbejde med at begrænse udslip af klimagasser. Dette gælder ikke mindst arbejdet indenfor klimakonventionen. ACIA rapporten, der er produceret i regi af Arktisk Råd, har vist at klimaet allerede nu er under forandring i Arktis, og at den globale opvarmning vil ramme kraftigere og hurtigere der end andre steder i verden.

På Arktisk Råds møde den 24. November 2004 i Reykjavik, vedtog udenrigsministrene, på baggrund af ACIA rapporten og det såkaldte policy dokument indeholdende konkrete politiske anbefalinger, en erklæring hvori man bl.a. tilslutter sig de politiske anbefalinger vedr. emissionsreduktioner (mitigation), tilpasning, forskning, og monitorering, og opfordrer medlemslandene til at gennemfører effektive tiltag for tilpasning og håndtering af de miljømæssige, økonomiske og sociale påvirkninger fra klimaændringer og ultraviolet stråling blandt andet gennem at styrke arktiske beboeres adgang til informationer og beslutningstagere og gennem styrkelse af de relevante institutioner.

Nordisk Ministerråd anser det for en særlig vigtig opgave, at udbrede kendskabet til ACIA rapporten samt at sikre opfølgning på anbefalingerne fra ovennævnte ministermøde i form af konkrete politiske strategier, som bl.a. bør implementeres i Arktisk Råds regi.

I Miljøhandlingsprogrammet for 2005-2008 fastslås det, at der under miljøsamarbejdet skal udarbejdes en strategi, som fokuserer og prioriterer den nordiske miljøindsats i Arktis. Strategien skal fokusere på POP'er, kviksolv og klima. Strategien skal stimulere en særlig indsats i Arktis fra Nordisk Ministerråds side. Aktiviteterne skal koordineres med projektvirksomheden i andre relevante fora, såsom Ministerrådets overordnede arktiske samarbejdsprogram, samt virksomheden under Arktisk Råd og Barentsrådet.

Miljøsamarbejdets arktiske strategi forventes at træde i kraft i 2006.

Punkt fyra:

Handlingsprogrammet for det nordiske miljøsamarbejdet er under gennemførelse.

Nordisk Råd efterspørger et særligt afsnit om klimaforandringer:

Klimaændringer forventes i de kommende år at få betydning for bl.a. naturforvaltning, havressourceforvaltning, biologisk mangfoldighed, samfundsplanlægning, infrastruktur, jordbrug, skovbrug, fiskeri, kulturminde og erhvervsliv. Derfor er der behov for en tværgående indsats, og klimaproblematikken er inddraget som et centralt tværgående tema i det nye miljøhandlingsprogram.

Under Miljøsamarbejdet gennemføres p.t. et projekt, som skal give et overblik over klimaforandringernes betydning for naturen i "Syd-Norden" (Danmark, Finland, Norge, Sverige syd for polarcirklen) og kommer med forslag til naturbevaringsstrategier, der integrerer klimaændringerne. Herudover samarbejder miljøsektoren og energisektoren gennem den såkaldte klimaarbejdsgruppe om en række projekter og initiativer, som bl.a. er relateret til indsatser for at reducere udslip af klimagasser samt fortsat implementering af den såkaldte Testing Ground Agreement om at anvende Østersøregionen som testområde for Kyotoprotokollens fleksible mekanismer, inklusiv kompetence- og kapacitetsopbygning i Østersøregionen. Herudover gennemføres initiativer der fremmer øget anvendelse af vedvarende energi, herunder opfølgning af topmødet i Johannesburg 2002 og Verdenskonferencen om VE i 2004. Endelig er der planer om at igangsætte yderligere aktiviteter, der fremmer øget forståelse og indsats i relation til sårbarhed, effekter og tilpasning til klimaændringer, ikke mindst i forhold til Arktis.

På det internationale plan forventes de nordiske lande, som angivet i miljøhandlingsprogrammet, at fortsætte arbejdet for et mere ambitiøst, fremtidigt globalt klimaregime efter 2012. De nordiske lande vil arbejde for at ligge i front med hensyn til reduktion af udledningen af drivhusgasser inklusive de industrielle, samt at grundlaget for en reduktion styrkes. De nordiske lande vil arbejde for en øget anvendelse af vedvarende energi samt for et nordisk initiativ for bl.a. at fremme udnyttelsen af bioenergi i Norden og nærområderne.

Udvalget skriver: Udvalget så gerne at programmet blev konkretiseret mere og der blev opstillet tydeligere prioriteringer og angivelser af specifikke indsatser til løsning af de eksisterende problemer.

Miljøsamarbejdet under Nordisk Ministerråd er bl.a. bygget op omkring 10 arbejdsgrupper, der har det primære konkrete og praktiske ansvar for at gennemføre projekter og andre aktiviteter, som fremmer målsætningerne i miljøhandlingsprogrammet. I disse grupperes virksomhedsplaner konkretiseres og prioriteres de specifikke indsatser til opfyldelse af miljøhandlingsprogrammets målsætninger. Dette sker hovedsageligt i form af konkrete projektaktiviteter og indspil til nordiske og internationale politiske processer. Herudover leverer arbejdsgrupperne gennem indspil til Embedsmandskomiteen og Ministerrådet forslag til, hvordan de konkrete mål i miljøhandlingsprogrammet kan opnås. I løbet af programperioden vil der ske en løbende vurdering, evaluering og justering af virksomheden i forhold til programmets målsætninger, således at der samlet set kan gennemføres den bedst mulige indsats i forhold til miljøhandlingsprogrammets prioriterede temaer.

Sammenfattende kan det konkluderes, at de nordiske lande i årene fremover i høj grad vil fremme de målsætninger, som Nordisk Råd anbefaler.

4/2005 - Framställan angående insatser för att främja temat miljö i internationella fora (B 223/miljö)

Fremstillingen lyder:

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at redegøre for hvilke konkrete initiativer landene i 2004-2005 hver for sig og samlet, har gennemført og planlagt med henblik på at styrke miljøarbejdet i EU og UNEP

De nordiske landes regeringer meddeler:

De nordiske lande gennemfører og planlægger en række konkrete initiativer når det gælder miljøarbejdet i EU og UNEP. I det følgende gengives indledningsvis de enkelte landes besvarelser og herefter beskrives de fælles-nordiske initiativer.

Danmark

Dansk samarbejde omkring FN's miljøprogram UNEP 2004/2005

Strategi for samarbejdet med UNEP

Generelt arbejder Danmark gennem en målrettet deltagelse i UNEP's styrende organer for gennemførelsen af særligt prioriterede institutionelle og programmatisk spørgsmål. Disse prioriteter bygger på sin side på regeringens strategier og forpligtelser i forhold til topmøder og konventioner, herunder Johannesburg-topmødet om bæredygtig udvikling. Danmarks frivillige finansielle bidrag til UNEP afholdes over finanslovens ramme for udviklingsbistand og administreres af Udenrigsministeriet. Samarbejdet med UNEP varetages blandt andet med udgangspunkt i en organisationsstrategi og i konkrete miljømålsætninger.

Kemikalier

Danmark har i høj grad prioriteret arbejdet med kemikalier, især kvikksølv og SAICM. Danmark har således lagt en stor indsats i at arbejde for en international regulering af kvikksølv, såvel gennem koordineringen i EU som i forhandlingerne under selve GC/GMEF. Danmark har været meget aktiv i SAICM-processen, og det er en dansk ekspert, som er sekunderet af Nordisk Råd til sekretariatet. Danmark har også støttet processerne finansielt.

UNEP's vandstrategi

Som en del af sine frivillige bidrag har Danmark igennem flere år ydet finansiell støtte til UNEP's samarbejdscenter for vand, som er placeret på Danmarks Hydrauliske Institut. For at styrke bestræbelserne på at opfylde de globale forpligtelser fra Årtusindemålsætningerne og Implementeringsplanen fra Verdenstopmødet i Johannesburg har den danske regering besluttet at yde et ekstraordinært dansk bidrag på 15,5 mio. kr. til UNEP's vandindsats i 2005. Senest har man fra dansk side engageret sig aktivt i Styrelsesrådets beslutning om en revideret UNEP-strategi for vand. Strategien udgør en væsentlig del af grundlaget for udmøntningen af det nævnte ekstraordinære bidrag.

UNEP's arbejdsprogram og budget

Fra dansk side ønsker man at styrke det internationale samarbejde på miljøområdet, og i denne sammenhæng at styrke UNEP som vogter af det globale miljø. De danske ambitioner afspejles bl.a. af de forholdsvis høje danske bidrag, som i de seneste tre år har været på kr. 15,5 mio. Hertil kommer regeringens beslutning om i 2005 ekstraordinært at bidrage med yderligere 15,5 mio. kr. til UNEP's arbejde med vand.

På denne baggrund har Udenrigsministeriet gennemført en analyse af UNEP's arbejdsprogram og budget for 2006-07. Hensigten med analysen var at skabe et overblik over UNEP's budget og arbejdsprogram, bl.a. med henblik på at overveje, hvordan man bedst kanalisere det forøgede bidrag til UNEP.

Konsulenterne konkluderer i rapporten blandt andet, at UNEP's prioriteringer ikke kommer klart frem i budget eller arbejdsplan, og finansieringen og dennes opdeling på sektorer fremgår ikke klart. Det bemærkes endvidere, at prioriteringerne i realiteten er stærkt donor-drevne, og at der ikke anvendes resultatbaseret ledelse af organisationen. Danmark er i dialog med UNEP om rapporten, og hvordan den kan bruges konstruktivt til at forbedre transparens, prioritering, en klar sammenhæng mellem ressourcer og indsatsområder, en mere effektiv ressourceanvendelse og resultatbaseret ledelse.

Dansk samarbejde omkring miljøarbejdet i EU i 2004/2005

Danmark ser det som en permanent opgave at styrke miljøarbejdet i EU. Det har været dansk politik i efterhånden ganske mange år at tillægge EU miljøarbejdet en meget høj politisk prioritet. Det gælder både for så vidt angår den egentlige EU lovgivning på miljøområdet, således som den forhandles og besluttet af Rådet (miljø) i samarbejde med Europa parlamentet, men i lige så høj grad for så vidt angår opgaven med at fastholde EU som drivkraften i det globale miljø samarbejde. Udenfor de egentlige miljøfora, ser Danmark det som sin opgave, at fastholde en høj profil for arbejdet med miljø og bæredygtig udvikling også i de mere overordnede og tværgående dele af EU samarbejdet. I 2005 og frem vil Danmark således lægge betydelig vægt på at sikre, at relanceringen af Lissabon strategien og den aftalte styrkelse af indsatsen til fordel for vækst og beskæftigelse ikke sker på bekostning af EU indsatsen for miljø og bæredygtig udvikling, ligesom arbejdet med bedre regulering, herunder regelforenkligning ikke bør anfægte det eksisterende EU beskyttelsesniveau vedr. miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse.

Norge

Konkrete planer, som Norge har gjennomført og planlagt i 2004-2005, alene og sammen med den andre nordiske land, med tanke på å styrke miljøarbeidet i UNEP.

Norge har over flere år arbeidet aktivt for å styrke UNEP som verdens globale miljøautoritet, blant annet gjennom prosessen for å bedre den globale miljøforvaltningen, IEG-prosessen (International Environmental Governance), igangsatt på UNEPs styremøte i februar 2001. En rekke forslag er lansert gjennom denne prosessen, inklusive to forslag fremmet fra norsk side:

- Styrking av UNEPs vitenskapskapasitet der det nå er enighet om å gå videre med å utdype den faglige bakgrunnen for UNEPs globale miljøoversikt "GEO4" og gjennom dette arbeidet styrke den vitenskapelige basis for UNEPs arbeid.
- Utvikling av en strategi for kapasitetsbygging og teknologioverføring i utviklingsland, for å bistå landene i gjennomføringen av sine internasjonale miljøforpliktelser. Det tredje og siste forhandlingsmøtet ang. denne strategien, under norsk ledelse, fant sted på Bali 1.-4. desember 2004. Styremøtet vedtok "Bali-strategien", som gir UNEP et grunnlag for å jobbe mer systematisk med gjennomføring av miljømål på landnivå, basert på en MoU med UNDP.

Det nordiske samarbeidet under forberedelsene og gjennomføringen av UNEPs styremøter er tett. Det gjennomføres årlige felles nordiske konsultasjoner med UNEP. Her fremmes fellesnordiske fremstøt på en rekke miljørelaterte områder samt tverrgående temaer som bærekraftig produksjon og forbruk, involvering av sivil samfunn og likestillingsspørsmål. For øvrig er det løpende kontakt på saksbehandlernivå gjennom året, og tett kontakt mellom de som har UNEP-ansvar på de nordiske ambassadene i Nairobi.

Norge ønsker å styrke UNEP slik at organisasjonen får en ledende rolle ift miljøaspektene av bærekraftig produksjon og forbruk. Som en konkret oppfølging av den nordiske bærekraftstrategien ble det i mars 2005 gjennomført et rundebord i Oslo for representanter fra regjeringer, næringsliv og sivil samfunn. Tema for diskusjonene var leveransekjeden fra ressursuttak til ferdig produkt, med spesiell vekt på u-land, og hvordan

næringslivets investeringer, innkjøp og virksomhet kan bli mer bærekraftig. Seminaret ble arrangert i samarbeid med Sverige og med finansielle bidrag fra NMR. Regjeringen vil for øvrig styrke UNEPs arbeid med bedrifters samfunnsansvar.

Et annet område der Norge aktivt arbeider for å styrke UNEP er på området kjemikalier og farlig avfall. Arbeidet er forankret i det nordiske kjemikaliearbeidet. På 23. Governing Council foreslo Norge sammen med Sveits en rekke forslag som bidro til å styrke UNEP. Norge støtter opp om UNEPs rolle for å utforme policy på gjenstående miljøutfordringer slik som å utvikle en global kjemikaliestrategi (SAICM). Norge er pådriver for at UNEP skal bidra til utvikling av en forpliktende global avtale på kvikksølv og andre tungmetaller. Dette er det ikke enighet om nå, men det har bidratt til økt aktivitet for UNEP vedrørende kvikksølv, og UNEP vil i forbindelse med en mulig global avtale også gjennomføre en global vurdering av bly og kadmium.

Det er viktig at UNEP fortsetter sitt samarbeid med konvensjonssekretariatene. På 23. Governing Council foreslo Norge/Sveits tekst som ga UNEP ansvar for å fremme samarbeid mellom Basel-konvensjonen, Rotterdam- , Stockholm-konvensjonen og Montreal-protokollen i et felles "chemicals cluster".

Norge vil videreføre rammeavtalen med UNEP med samme tilskuddsnivå som eksisterende avtale (35 mill NOK årlig) til diverse programmer og subprogrammer.

Hvordan Norge jobber ift. EU på miljøområdet

Norge som EØS-land har helt spesielle rammebetingelser mht å påvirke og styrke EUs miljøpolitikk. Det er lagt til rette for en bred nasjonal prosess på EU/EØS-saker gjennom tidlig varsling av nytt regelverk og informasjon til allmennheten. Miljøverndepartementet har etablert uformelle kontakter med sentrale aktører i EU og tar opp saker av spesiell viktighet for Norge. Norge deltar og forsøker å påvirke utviklingen av EUs politikk gjennom fire "kanaler": Kommisjonen, Nordiske møter ifm miljørådsmøter, Europaparlamentet og EFTA.

Arbeidet med å påvirke utviklingen av EUs regelverk på miljøområdet er svært arbeidskrevende, ikke minst for et land som Norge som står utenfor EU. Fra norsk side har vi derfor måttet konsentrere oss om de direktivene som har størst betydning for Norge. Det siste året har dette først og fremst vært regelverk innenfor områdene kjemikalier, GMOer (genmodifiserte organismer) og klima og sur nedbør, men EUs arbeid med en marin strategi og deres handlingsplan for miljøteknologi har vært viktige for Norge.

Påvirkning av EUs arbeid med det nye kjemikalierregelverket REACH har hatt høy prioritet fra norsk side. Særlig har Norge ønsket å sikre et høyt beskyttelsesnivå for helse og miljø samtidig som vi har ønsket et enklere og mer effektivt regelverk enn det som det opprinnelig ble lagt opp til fra kommisjonen. I dette arbeidet har Norge bl.a. gitt detaljerte skriftlige innspill som er oversendt både til kommisjonen og Europaparlamentet. Norske synspunkter har også blitt formidlet gjennom møter på politisk nivå med representanter for kommisjonen og møter med EUs formannskapsland og på bilaterale møter med andre viktige EU-land.

Av enkeltstoffer som Norge har arbeidet aktivt med i forhold til EU det siste året vil vi særlig nevne den bromerte flammehemmeren deka-BDE. Nye funn i bl.a. Arktis har styrket mistanken om at deka-BDE er en alvorlig miljøgift, og Norge har derfor ønsket at EU skal forby dette stoffet. Når det gjelder nonylfenol og arsen i impregnert trevirke hadde Norge i flere år forbud mot disse kjemikaliene før lignende forbud ble innført i EU. Norge har nå sluttet seg til EUs felles regelverk på dette området.

På GMO-området har Norge vært særlig aktive i forhold til EU-kommisjonen i forbindelse med kommisjonens behandling av søknader om utsetting av nye organismer. Dette gjøres både gjennom aktiv norsk deltakelse på EU-kommisjonens ekspertmøter, men også gjennom skriftlige norske innspill til Kommisjonen på lik linje med innspillene fra medlemslandene. EU har vedtatt et nytt direktiv om utsetting av GMOer som foreløpig ikke er inntatt i EØS-avtalen. Det nye direktivet er på enkelte områder ikke i samsvar med Genteknologiloven, og Norge forhandler nå om å få de samme unntakene fra dette direktivet som vi hadde i forhold til EUs gamle direktiv om utsetting av GMOer.

Norge har også tett kontakt på uformell basis med EU-kommisjonen i forbindelse med utforming av posisjoner til møter under Cartagenaprotokollen.

Norges arbeid med å forsøke å påvirke EUs klimapolitikk har i de siste par årene først og fremst vært rettet inn mot Kvotedirektivet (vedtatt juli –03) og det tilhørende direktivet om bruk av prosjektbaserte mekanismer (Mekanismedirektivet, vedtatt april –04), samt utformingen av det detaljerte regelverket under disse. Fra norsk side har det vært arbeidet for at kvotesystemet skal bli så omfattende som mulig, at staten skal kunne ta betaling for kvotene og for en friest mulig bruk av Kyotomekanismene (Den grønne utviklingsmekanismen og Felles gjennomføring). Ift. det tekniske regelverket er det viktig å sikre at det blir praktisk mulig å inkludere andre sektorer og klimagasser fra 2008 og at separering og deponering av CO₂ kan bli godskrevet. Fra norsk side arbeides det for tiden også aktivt med å få koblet det norske kvotesystemet til EUs kvotesystem på best mulig måte. Norsk påvirkning har skjedd både gjennom møter på politisk nivå med representanter for Kommisjonen, Europaparlamentet og medlemslandene, samt gjennom deltakelse på Kommisjonens ekspertgruppemøter.

I forhold til de internasjonale klimaforhandlingene har Norge ikke noe formelt etablert samarbeid med EU. Det er imidlertid utstrakt kontakt og samarbeid på uformelt nivå, både i forhold til EU generelt og i forhold til de enkelte medlemslandene.

I forhold til arbeidet med sur nedbør skjer norsk påvirkningsarbeid først og fremst gjennom CAFE-samarbeidet (Clean Air For Europe) i regi av EU-kommisjonen. I tillegg forsøker Norge også indirekte å påvirke EU gjennom arbeidet i LRTAP-konvensjonen (Long Range Transboundary Air Pollution) under UNECE som er en viktig samarbeidspartner i forhold til EUs arbeid på dette området.

EU vedtok i 2004 en handlingsplan for miljøteknologi (ETAP) og det er også etablert en egen arbeidsgruppe under kommisjonen som skal arbeide for en rask implementering av handlingsplanen. Norge deltar i denne arbeidsgruppen og fra norsk side har det i denne sammenheng særlig vært pekt på betydningen av forskning og finansiering av miljøteknologi, samt grønne innkjøp.

I forbindelse med EU-kommisjonens arbeid med å utvikle en tematisk strategi for beskyttelse av det marine miljø (marin strategi) har Norge deltatt aktivt i de arbeidsgruppemøter og høringer som kommisjonen har arrangert rundt dette temaet. Fra norsk side har det vært viktig å fremheve at de regionale konvensjonene slik som OSPAR (Nord-østlige Atlanterhav) og HELCOM (Østersjøen) fortsatt må spille en sentral rolle i gjennomføringen av arbeidet med det marine miljø. Det er også viktig at strategien er fleksibel slik at det er mulig å ta hensyn til regionale forskjeller, samt at land utenfor EU blir trukket nært inn i arbeidet med og oppfølgingen av strategien.

Sverige

EU

Sverige har agerat kraftfullt inom EU för att lyfta upp miljöfrågorna på samma höga nivå som ekonomisk och social utveckling. Prioriteringar i EU-arbetet är nödvändiga för att möjliggöra ett proaktivt agerande inom vissa områden. Sverige har därför valt att prioritera följande frågor:

- klimat samt förurning och övriga luftföroreningsfrågor,
- kemikaliefrågorna inklusive bekämpningsmedel samt resurs- och avfallsfrågorna inom ramen för hållbara konsumtions- och produktionsmönster,
- en hållbar förvaltning av naturresurser och bevarandet av biologisk mångfald,
- marina miljöfrågor
- genomförandet av sjätte miljöhandlingsprogrammet inklusive de tematiska strategierna.

Under regeringskonferensen verkade Sverige för att försiktighets- och substitutionsprinciperna skulle föras in i de miljörelaterade artiklarna i fördraget.

Sverige välkomnar det nordiska gemensamma agerandet och den nordiska samsyn som finns i bland annat följande frågor:

- REACH,
- kvicksilver,
- bekämpningsmedel.

FN:s miljöprogram, UNEP

Sverige var en av initiativtagarna till UNEP och verkar för att stärka UNEP och öka dess inflytande. Sverige har tagit fram en strategi för den svenska politiken i UNEP 2004–2006. I denna prioriteras sex temaområden som samarbetet bör koncentreras kring. Dessa har valts ut inom ramen för UNEP:s egna prioriterade verksamhetsområden. Samarbetet inom dessa områden har även formaliserats genom ett treårigt samförståndsavtal med UNEP som skrevs under i februari 2005. De sex prioriterade områdena är;

- miljöövervakning
- kemikalier
- hållbara konsumtions- och produktionsmönster
- folkrörelsernas deltagande
- genomförande av multilaterala miljöavtal
- vatten

Utöver dessa arbetar Sverige för att främja ett jämställdhetsperspektiv och verkar för att stärka utvecklingsländernas förutsättningar att delta inom UNEP:s olika verksamhetsområden.

De nordiska länderna möts på tjänstemannanivå ett par gånger om året för att utbyta information och idéer när det gäller UNEP. Nordiskt samråd äger även rum i samband med UNEP:s styrelsemöten. Dessa konsultationer välkomnas från svensk sida och vid senaste styrelsemötet i februari 2005 förelåg stor nordisk samsyn om viktiga frågor på dagordningen, såsom kemikalier och jämställdhet. Nordiska intressen i UNEP sammanfaller ofta och kan ses mot bakgrund i den betydande andel av Miljöfonden som de nordiska länderna står för.

Island

Islandske initiativer i 2004-2005 med henblik på at styrke miljøarbejdet i EU og UNEP

Havet

Beskyttelse af havmiljøet og bæredygtig udnyttelse af havets resourcer er et af de vigtigste anliggender for Island på miljøområdet. Island deltager derfor aktivt og bidrager til internationale processer som f.eks. OSPAR, EU's marine strategi, Global Programme for Action for Protection of the Marine Environment from Land-based Activities (GPA). Når det gælder diskussionen i FN's regi om opfyldelse af millenium målene i forhold til vand og sanitation har Island påpeget og understreget at det er vigtigt at se på vandets cyklus i sin helhed. Island lægger stor vægt på, at integreret styring af vandressourcerne ikke kun bør fokusere på ferskvand men også på det marine miljø. GPA er det eneste program som omfatter såvel ferskvand som det marine miljø og interaktionen mellem hav og land. Samtidig som der udvikles planer for integreret styring af vandressourcerne vil Island fortsat opfordre til at implementeringen af GPA styrkes.

Energi

FN's Universitet (UNU) blev etableret i 1975 og har sit hovedsæde i Japan. UNU's geotermale træningsprogram blev etableret i Island i 1979. Programmets formål er at træne videnskabsfolk og ingeniører fra

udviklingslandeene i udnyttelse af ren energi fra jordvarme. Programmets varighed er 6 måneder men siden 2000 er der også mulighed for at afslutte M.Sc. via programmet. I perioden 1979-2004 har ialt 318 deltaget i programmet. I 2004 deltog 18 personer i programmet fordelt på følgende lande: Kina, Eritrea, Etiopien, Indonesien, Iran, Kenya, Mongolia og Rusland. Deltagere fra udviklingslande og Central og Øst-Europa får stipendium fra den islandske regering for at financiere deres omkostninger forbundet med rejse og ophold i Island. Programmet har bidraget til øget brug af ren energi i flere lande.

Udover et forsøg man er igang med i Island angående brug af hydroenergi har den islandske regering introduceret hydrogen i forbindelse med et forslag i FN's regi samt støttet forsøg for at promovere hydrogen indenfor regionale organisationer som f.eks. Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet.

Biologisk Mangfoldighed, naturbeskyttelse og kulturmiljø

Betydningen af nationalparker og fredede områder for bevaring af biologisk mangfoldighed, økonomi, friluftsliv og sundhed var en af prioriteringerne under det islandske formandskab i Nordisk ministerråd i 2004. Som opfølgning af denne prioritering står Island i foråret 2005 for en konference om dette emne. For at sikre en demokratisk debat lægges der særlig vægt på deltagelse af frivillige organisationer.

Bæredygtig udvikling i små østater i udviklingslandene

Islands regering besluttede sidste år at forhøje det nationale bidrag til bistandshjælp i de kommende år med det som mål at fordoble det i 2009. En del af bidraget bruges til støtte til små østater i udviklingslandene (UN's programme for Sustainable Development in Small Islands Developing States).

Finland

Att främja en hållbar utveckling på FN-nivå

- Finland arbetar för att FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling, som fastställts i Johannesburg, skall omsättas i praktiken.
 - Finland har gjort en sammanställning av de bästa Finländska exemplar att arbeta för hållbar utveckling. Sammanställningen har delats ut vid CSD:s sessioner 2004 och 2005 samt vid andra internationella sammanträden. Exemplena fokuseras till hållbar konsumtion av vatten och sanitet. Sammanställningen skall utvecklas i enlighet med CSD's teman. Därmed nästa exemplen skall handla om energi, industri och klimat.
- Finland spelar en aktiv roll vid uppgörandet av ett internationellt ramprogram för hållbar konsumtion och produktion.
 - Finland har bland annat understött anordnandet av workshops om hållbar konsumtion och produktion. Dessa har arrangerats i våra närområden, dvs. Baltikum och Ryssland.
 - Finland understöder anordnandet av en internationell expertsammankomst i Costa Rica 2005.
 - På basis av de erfarenheter som inhämtas i samband med VM-tävlingarna i friidrott i Helsingfors sommaren 2005 utarbetar Tekniska högskolan en handbok för ekologiskt hållbara massevenemang. Handboken kommer att presenteras i FN:s kommission för hållbar utveckling 2006.
- Finland fortsätter att driva den s.k. Helsingforsprocessen för diskussioner om olika sätt att hantera globaliseringen.
- Finland understöder bildandet av en stark miljöorganisation i FN:s regi.
- Finland har bland annat arrangerat två internationella seminarier kring hållbar utveckling 2004 och 2005.
- Finland deltar aktivt i internationellt samarbete som syftar till att lösa globala miljöproblem och främja en internationell miljöpolitik, där det primära målet är att genomföra Kyotoprotokollet.
 - Finland fungerar som värd för OECD:s workshop WPGSP (Working Party on Global and Structural Policies) i juni 2005, som fokuserar på relationerna mellan multilaterala miljökonventioner och investeringar.
- Finland satsar 400 000 euro på UNEP:s regionala utredning av tsunamikatastrofen i Asien och miljöaspekterna i samband med återuppbyggnaden.

- Finland stöder deltagande av utvecklingsländer till internationella miljömötena (FN konventioner och processer).
- På FN-nivå främjas en hållbar utveckling också genom partnerskapsprojekt:
 - Joensuu universitet och UNEP undertecknade ett samarbetsprotokoll år 2003 i syfte att främja uppnåendet av de mål på lokal, regional och global nivå som överenskommits i Johannesburg. Inom ramen för samarbetsprotokollet anordnas under åren 2004-2007 en kurs, "Environmental Law and Diplomacy". Målet är att överföra befintlig kompetens i miljölagstiftning och diplomatiska kutymmer till blivande förhandlare av miljökonventioner.
 - Tekniska högskolan har år 2005 undertecknat ett samarbetsprotokoll med FN:s program för boendesamhällen (UN Habitat). Genom samarbetet vill man främja utvecklingen av socialt och miljömässigt hållbara samhällen.

Norden

Nordisk samarbejde omkring FN's miljøprogram UNEP 2004/2005

Det er nordisk holdning, at UNEP er et centralt organ, dels for overvågning og evaluering af den globale miljøtilstand, dels fordi det typisk er i UNEP, at initiativer til forbedring af det globale miljø bliver vedtaget eller igangsat. UNEP varetager også rådgivning af FN's medlemslande i miljøspørgsmål og fremmer det internationale miljøsamarbejde og koordinationen af FN-systemets miljøfaglige samarbejde.

Fælles Nordiske initiativer

De nordiske lande arbejder på flere områder uformelt tæt sammen omkring UNEP. Således afholdes jævnligt fælles nordiske konsultationer med UNEP i hovedkvarteret i Nairobi, senest i oktober 2004. Herudover er der uformel nordisk koordination på UNEP-møder, senest ved UNEP Governing Council / Global Ministerial Environment Forum i Nairobi i februar 2005, med deltagelse af de nordiske miljø- og udenrigsministerier.

Kemikalier

Et centralt område for samarbejdet mellem de nordiske lande er kemikalier, således også i det forgangne år.

I forberedelserne op til og på UNEP Governing Council / Global Ministerial Environment Forum arbejdede de nordiske lande tæt sammen for at fremme indsatsen mod kviksløvforurening, blandt andet ved at arbejde for bindende regler på området. Ikke mindst takket være den nordiske indsats, indenfor og udenfor EU, lykkedes det at få vedtaget en beslutning, som bringer indsatsen mod kviksløvforureningen videre.

Beslutningen omfattede blandt andet, at UNEP 1) skal udarbejde en oversigt over udbud, efterspørgsel og handel med kviksløv, 2) en opfordring til lande om en umiddelbar indsats på en række områder og 3) et partnerskabsprogram. Virkningen af beslutningen skal evalueres ved næste ordinære UNEP Governing Council / Global Ministerial Environment Forum om 2 år, og herunder skal det besluttes, om der skal vedtages yderligere initiativer, herunder startes forhandlinger om en konvention.

Det var i høj grad også på grund af en nordisk indsats, at det blev vedtaget, at der skal udarbejdes en rapport over eksisterende viden om langtrækkende transport af cadmium og bly, med henblik på at vurdere, om der er behov for internationale tiltag.

International Environmental Governance - IEG

De nordiske lande er aktive i drøftelserne om en styrkelse af den internationale miljøforvaltning – International Environmental Governance – som overordnet sigter imod bedre funderede og mere sammenhængende internationale miljøpolitiske beslutningsprocesser, en styrket og mere samordnet implementering af internationale miljøaftaler og en styrket integration af miljøaspekter i udviklingsarbejdet. Centrale områder i denne sammenhæng er styrkelse af UNEP ved indførelsen af en kombination af universelt medlemskab af

UNEP og en mindre, effektiv, arbejdende bestyrelse – et såkaldt Executive Board; styrkelse af UNEP's finansielle basis, samt bedre styring af UNEP gennem øget gennemsigtighed i arbejdsprogram og budget.

Strategisk tilgang for international kemikaliehåndtering - SAICM

Den strategiske tilgang til kemikaliehåndtering, SAICM, er under udarbejdelse som led i opfølgningen på kemikaliemålsætningen i implementeringsplanen fra Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i 2002. UNEP spiller en central rolle i udviklingen af SAICM og har bl.a. været nøgleorganisation for igangsættelsen af forhandlingerne. De nordiske lande arbejder tæt sammen omkring processen, og har bidraget både med finansielle midler og, gennem formandskabet for SAICM og sekundering af en ekspert til at indgå i SAICM sekretariatet, med ekspertise. Eksperten er finansieret af Nordisk Ministerråd.

Kvinder og miljø

De nordiske lande arbejdede tæt sammen omkring en beslutning på UNEP Governing Council / Global Ministerial Environment Forum om kvinder og miljø, som udsprang af netværket af kvindelige miljøministre, som p.t. har den svenske miljøminister Lena Sommestad som formand.

Nordisk samarbejde omkring miljøarbejdet i EU i 2004/2005

I 2004 førte Danmark, Sverige og Finland et generelt samarbejde på visse miljøområder. For så vidt angår 2005 forventes samarbejde om, at relanceringen af Lissabon strategien tager hensyn til og ikke sker på bekostning af EU indsatsen for miljø og bæredygtig udvikling. Tilsvarende forventes det også, at de nordiske lande i arbejdet omkring bedre regulering – herunder regelforenkling – ikke anfægter det eksisterende EU beskyttelsesniveau vedr. miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse. Yderligere kan tæt samarbejde med de øvrige nordiske lande om en fremadrettet nyordning af EU's kemikaliregulering være en mulighed.

5/2005 - Framställan angående ligestillingsarbetet i det nordiske samarbejde (B 232/medborgar)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at gennemføre ”Ministerrådsforslag om integrering av jämställdhetsarbetet i det nordiska samarbetet” (B 232/medborgar) samt at indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkning om årlig rapportering om integrering af ligestilling i det nordiske samarbejde

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ministerrådsförslaget om integrering av jämställdhetsarbete i det nordiska samarbetet är under genomförande. I en årlig rapport om integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet skall det fokuseras på två huvudteman som är politiskt relevanta för integrering av jämställdhet i Nordiska ministerrådets verksamhet samt på en redogörelse över statistik om könsfördelningen i det nordiska samarbetet. Dessutom ingår statistik över Nordiska ministerrådets sekretariats personal, samt en genomgång av de olika samarbetsområdets arbete med integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet.

En kartläggning om hur Nordiska ministerrådets olika samarbetsområden arbetar med att integrera jämställdhet i sin verksamhet genomförs under hösten 2005 och resultaten sammanställs under våren 2006. Resultatet av kartläggningen skall ingå i den årliga rapporteringen om Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet. Den första rapporten kommer att presenteras på Nordiska Rådets session år 2006.

6/2005 - Fremstilling angående informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindre (A 1367/præsidiat)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at de respektive ministerråd under Nordisk Ministerråd indgår en aftale om informations-udbytte tilsvarende den indgåede aftale mellem økonomi- og finansministrene som har til formål at forhindre fremkomsten af grænsehindre de nordiske lande imellem

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd har med henblik på at give en besvarelse af Nordisk Råds rekommandation anmodet de berørte fagministerråd om en nærmere vurdering af behovet for sådanne informationsaftale inden for de respektive fagministerråd.

En nærmere besvarelse af fremstillingen vil derfor foreligge senere på året.

Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteter 2004 på budgetpostniveau

- Budgetpostens volumen
- Formål
- Prioriteringer
- Resultater

Oversigten er baseret på en sammenstilling af prioriteringer 2004 fra budget 2004 og resultatoplysninger fra forslag til budget for 2006.

KULTURSAMARBEJDET

SEKTORENS BUDGETPOSTER

GENERELLE KULTURINDSATSER

1-2203-1 STRATEGISKE KULTURSATSNINGER

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.714.000	6.621.000	6.840.000	100 %	MR-K/EK-K

FORMÅL Formålet med budgetposten, der blev indført i 2001, er bl.a. at give kulturministrene et økonomisk råderum og direkte indflydelse på beslutninger om strategiske og betydningsfulde projekter og at sikre mulighed for hurtig respons på politisk interessante initiativer. Af bevillingen kan afholdes udgifter til kulturektorens formandsmøde og uforudsigelige, mindre udgifter i tilknytning til virksomheden.

PRIORITERINGER I 2004 Bevillingen anvendes til en fortsættelse af satsningen på "Nordisk digital indholdsproduktion".

Ved fordelingen af bevillingen prioriteres projekter eller samarbejdsområder, som i væsentlig grad opfylder følgende kriterier:

- Tværsektoriel karakter
- Kort tidsramme
- Samarbejdsorganets medfinansiering
- Større projekt end hvad normalt er muligt.

De selvstyrende områders særlige stilling tages i betragtning ved vurderingen.

Under budgetprocessen føres en dialog med kulturektorens samarbejdsorganer. Resultatet af dialogen udgør sammen med Nordisk Råds synspunkter i budgetrekommandationen udgangspunktet for prioriteringen.

1-2205-2 NORDISK KULTURFOND

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	29.508.000	29.101.000	26.555.000	100%	FONDSTYRET

FORMÅL Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning. Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar användningen av nya medier samt projekt som syftar till att minska främlingshat och rasism. Här till prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärsektoriella projekt och projekt som genomförs utanför huvudstadsregionerna.

**PRIORIT-
TERINGER I
2004**

Fonden har sedan år 2000 etablerat ett närmare samarbete med de bilaterala fonderna i Norden, vilka i ett samlat perspektiv är att ses som viktiga aktörer i det nordiska samarbetet. Det kan dock konstateras att fonderna är av varierande storlek vad gäller fondkapital och därmed även utdelningsvolym. Konsekvenserna av detta är att det bilaterala kulturutbytet mellan vissa nordiska länder, i synnerhet med Island, sker i en mycket skev omfattning.

Detta skall ses mot att Nordiska kulturfonden än i dag tillämpar principen att tre nordiska länder/områden skall vara berörda i ett projekt för att beviljas ett bidrag. Principen är en kvarlevnad sedan fonden bildades år 1966. I revideringen av fondens överenskommelse år 1975, med anledning av kulturavtalet, togs dock "trelandsregeln" bort. Motiveringen var att formuleringen "nordiska projekt" är ett tillräckligt avgränsningskriterium för fondens bidragsverksamhet. Fonden kommer under år 2003 att diskutera hur detta avgränsningskriterium kan få en mer flexibel och tidsenlig tillämpning än vad som förekommer i dag. Detta sett mot att gränsdragningen/arbetsfördelningen mellan det bilaterala och multilaterala kulturutbytet i Norden i dag inte är lika given som för 30 år sedan. Fondens diskussion kan eventuellt från och med år 2004 få konsekvenser i fondens bidragsverksamhet gällande såväl antalet som inriktningen av ansökningarna.

**RESULTATER I
2004**

Antalet giltiga ansökningar under år 2004 var 723 och av dessa beviljades 288. Det sökta beloppet motsvarade totalt 101.025 milj. DKK och fonden beviljade sammanlagt 25.181 milj DKK. Härutöver avsattes 1.0 milj. DKK i bidrag till Årets nordiska utställning. Sammanlagt utdelades därmed 26.181 milj. DKK, vilket motsvarar 88,7% av anslaget från ministerrådet. Fondens administrativa kostnader under år 2004 uppgick till 18,8% av den totala budgetomslutningen. Av redan beviljade ansökningar avslutades under år 2004 totalt 265 projekt. Fonden har tre övergripande servicemål: Att 95% av de beviljade projekten skall vara avslutande inom två år, att ansökningar om belopp till och med 100.000 DKK skall få besked inom åtta veckor och att ansökningar över 100.000 DKK skall få besked inom 14 veckor. Dessa mål uppfylldes under år 2004.

BØRN OG UNGE

1-2210-1 NORDISK IDRÆTSSAMARBEJDE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.246.000	1.229.000	1.203.000	86%	MR-K/EK-K

FORMÅL Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer.

**PRIORITER-
INGER I 2004** Indsatser for børn og unge, indsatser for at fremme kvinders stilling indenfor idrætslivet og handicappedes integration i idrætsorganisationerne er et prioriteret område. Bevillingen bruges hovedsageligt til at sikre vestnordisk deltagelse i større idrætsbegivenheder i Norden i overensstemmelse med nævnte prioritering. Der fortsættes med at prioritere indsatser for børn og unge og deres deltagelse i idrætsorganisationerne og nordiske idrætsarrangementer. Sekretariatsfunktionen varetages af de nationale rigsidrætsforbund i henholdsvis Grønland, Island og Færøerne som har forpligtet sig til at stå for administrationsudgifterne.

Ministerrådssekretariatet administrerer den lille del af budgetposten, som går til nordisk skoleidræt og samisk idrætssamarbejde.

RESULTATER I 2004 Nordisk Fælleskomité (Rigsidrætsforbundenes samarbejdsorgan) har prioriteret indsatser for børn og unge, indsatser for at fremme kvinders stilling inden for idrætslivet og handicappedes integration i almene idrætsorganisationer.

Nordisk skoleidræt og samiske idrætsforeningers børne- og ungdomsarbejde blev støttet med henholdsvis 100 og 50 TDKK. Den resterende bevilling blev fordelt på følgende måde: Island 50%, Grønland 22% og Færøerne 28%.

1-2212-1 NORDISK UNGDOMSKOMITÉ, NUK					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.171.000	6.086.000	5.955.000	96%	KOMITÉEN

FORMÅL Nordisk Ungdomskomite er Ministerrådets rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale ungdomspolitiske spørgsmål, og skal virke for at øge kendskabet til og forståelsen for kulturelle, politiske og sociale spørgsmål blandt børn og unge i de nordiske lande samt fremme samarbejdet på området i international sammenhæng. Komiteens virksomhedsområde omfatter alle Ministerrådets sektorer. Komiteen har ansvar for fordeling af projekt og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper.

PRIORITERINGER I 2004 Implementeringen af den tværsektorielle handlingsplan "Norden inn i et nytt årtusen" er fortsat ungdomskomiteens hovedopgave. Der vil blive arbejdet på at øge børn og unges deltagelse i nordisk samarbejde inden for alle sektorer. Ca. 60% af komiteens midler går til støtteordningen. For at give mere tid til arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanen vil administrationen af støtteordningen blive udliciteret fra 2004.

Der vil blive arbejdet på at forbedre information til børn og unge om Nordisk Ungdomskomiteens arbejde og muligheder i det nordiske samarbejde, især for at inddrage unge nyboere i nordiske aktiviteter.

Der vil fortsat være fokus på samarbejdet med Nærområderne, Østersøsamrådet og i Europarådet/EU.

Af bevillingen planlægges 550 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen varetages af Ministerrådets sekretariat.

RESULTATER I 2004 Ungdomskomiteen arbejdede under det islandske formandskab meget med børns og unges deltagelse og indflydelse i demokratiprocessen. Et arbejde, der bl.a. blev synliggjort igennem det islandske formandskabs konference "Ungdom, demokrati og deltagelse" og udgivelsen af hæftet "Døren til indflydelse".

Den tværgående handlingsplan spillede en vigtig rolle i komiteens arbejde og komiteen

indledte i samarbejde med de øvrige ministerråd arbejdet med revision af planen, der udløber med udgangen af 2005.

Den ny halvtidsansatte ungdomsforskningskoordinator indledte sit arbejde i 2004. Desuden brugte komitéen en del midler på egne projekter.

Der blev bevilget organisationsstøtte til 21 nordiske netværk af ungdomsorganisationer og projektstøtte til 42 projekter.

1-2214-1 STYRINGSGRUPPEN FOR NORDISK BØRNE- OG UNGDOMSKULTUR, BUK					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.009.000	6.026.000	5.896.000	100%	STYR. GRUPPEN

FORMÅL Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur er Ministerrådets rådgivende, koordinerende og initierede organ i nordiske og internationale børne- og ungdomskulturelle spørgsmål. Styringsgruppen har haft hovedansvaret for gennemførelsen af handlingsplaner på børne- og ungdomskulturområdet og har, i samarbejde med Nordisk Ungdomskomite, ansvaret for implementeringen af den tværsektorielle handlingsplan, ”Norden inn i ett nyt årtusen” 2001-2005. Styringsgruppen initierer en række konkrete tiltag for at styrke og formidle en nordisk identitet på børne- og ungdomsområdet.

PRIORITERINGER I 2004 Med baggrund i den tværsektorielle handlingsplan er der udarbejdet en egen handlingsplan for børne- og ungdomskulturområdet. Den sætter fokus på de flerkulturelle samfund i Norden, på leg og legetraditioner, på de nye medier og nye udtryksformer blandt børn og unge, samt fokus på viden og erfaringer vedrørende børne- og ungdomskultur. Handlingsplanen for børn og unge i Nordens nærområder, som BUK har medansvar for, vil forsat blive prioriteret. Styringsgruppen satser på et øget samarbejde med andre af kultursektorens organer, især de nordiske huse.

Styringsgruppen ændrede i 2003 sin projektstøtteordning med finansiering af regionale børne- og ungdomskulturprojekter til en mere proaktiv ordning, hvor styringsgruppen i samarbejde med nordiske institutioner m.fl. tager initiativ til projekter, som fremmer kultursamarbejdets mål.

Af bevillingen planlægges 400 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen varetages af Ministerrådets sekretariat.

RESULTATER I 2004 Styringsgruppen ændrede i 2003 sin projektstøtteordning med finansiering af regionale børne- og ungdomskulturprojekter til en mere proaktiv ordning, hvor styringsgruppen i samarbejde med nordiske institutioner m.fl. tager initiativ til projekter, som fremmer kultursamarbejdets mål.

BUK har været medinitiativtager til udviklingen af en netarena for filminteresserede unge, bl.a. i samarbejde med styringsgruppen for Nordisk Kultur- og Mediesamarbejde. På informationssiden blev web-sitet Valhalla relanceret. Valhalla er Nordisk Ministerråds portal for børne- og ungdomskultur i Norden, Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland.

FILM OG MEDIER

1-2220-2 STYRINGSGRUPPEN FOR NORDISK KULTUR- OG MEDIESAMARBEJDE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.544.000	6.117.000	5.985.000	90%	STYREGRUPPEN

FORMÅL Styringsgruppen for Nordisk Kultur- og Mediesamarbejde (KM-gruppen) er rådgivende organ for Ministerrådet i kultur- og mediepolitiske spørgsmål. Det er KM-gruppens opgave at følge udviklingen på medieområdet i Norden og internationalt samt støtte og udvikle nordisk samarbejde indenfor film- og medieområdet, herunder; støtte til samarbejdsorganer og samarbejdsprojekter; tage initiativ til udredninger, seminarier, konferencer, projekt- og forsøgsvirksomhed rettet imod film, radio, TV, presse, multi-/interaktive samt nye medier; informationsvirksomhed om medieudvikling og nordisk film; distribution af nordiske film- og TV-produktioner; videreuddannelse på området for film og TV; filmkulturelle formål samt initiativ indenfor områderne børn og unge.

PRIORITERINGER I 2004 På området for media og film vil følgende områder og indsatser prioriteres: public service virksomhed i de nordiske lande, spørgsmålet om nabo-TV, digitalisering og medie konvergens, multi/interaktive og nye medier, digital indholdsproduktion – herunder evt. etablering af en nordisk fond for nye medier, ophavsretslige spørgsmål vedr. nye medier, evt. etablering af en nordisk filmpris, samt børn og unge som målgruppe. Flere af prioriteringerne er begrundet i NMR's Ny Nordisk Dagsorden, det svenske formandskab samt overordnede prioriteringsområder.

Ændringen af bevillingen skyldes især, at den mangeårige støtte til den samnordiske informationstjeneste om medieudviklingen i Norden indarbejdes i Nordicom's budget (1-2228-3) fra 2004.

Sekretariatsfunktionen varetages af Ministerrådets sekretariat.

RESULTATER I 2004 I 2004 har KM-gruppen haft drøftelser vedrørende:

- Indgåelse af en ny aftale mellem Nordisk Ministerråd og de øvrige 14 aftaleparter i Nordisk Film og TV-fond
- Udarbejdelse af Vedtægter for Nordisk Råds filmpris
- Etablering af fællesnordisk medieprogram med fokus på computerspil for børn og unge
- Ansøgninger til kulturministrenes pulje til strategiske satsninger på digitalt indholdsproduktion

1-2222-1 NORDISK FILM OG TV FOND (NFTF)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	21.061.000	20.770.000	20.323.000	100%	FONDSSTYRET

FORMÅL Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Fonden kan deltage i finansieringen af audiovisuelle produktioner af høj kvalitet, omfattende alle former for fiktion (spillefilm, TV-

fiktion, TV-serier) samt kreative dokumentarfilm, som er egnede for biografvisning, videodistribution, TV-visning og/eller andre distributionsformer, og som anses for at have et tilfredsstillende markeds- /publikumspotentiale i Norden. Særligt hensyn tages til produktioner rettet imod børn og unge.

PRIORITETER I 2004

Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2000-31.12.2004. Aftalen er rettet imod at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet. NFTF ser det fremover som en vigtig opgave at inspirere og styrke det kreative samarbejde, således at man henover de nationale grænser udnytter det samlede talent, som findes i de nordiske lande. NFTF er især opmærksom på, at en sådan fokusering skal styrke nordisk børnefilm, og vil derfor også fortsat forsøge at øge tilgangen af gode nordiske børnefilm på tværs af grænserne, dette via en fortsat satsning på distribution og versionering af børnefilm.

RESULTATER I 2004

Fondets 5-årige aftaleperiode udløb 31.12.2004. Fra 01.01.2005 er en ny 5-årig periode indledt efter at aftalen i løbet af 2004 blev genforhandlet med Fondets partnere.

2004 har igen vist at nordiske filmer gør det godt på hjemmemarkedet. Der er høj publikumstilslutning i alle landene til egne film: Danmark 25%, Finland 17%, Sverige 23% og Norge 15%.

- ”Så som i himmelen” (SE) er set af 1.200.000 og ”Hip hip hora!” (SE) er set af 320.000 svensker i 2004.
- ”Uno” (NO) har haft stor national succes i Norge og er set af 290.000, og ”Hawaii.oslo” (NO) er set af 175.000 nordmænd.
- De mest sete film i Danmark er ”Kongekabale” (DK) med 520.000 besøgende, ”Brødre” (DK) 430.000 og ”Terkel i knibe” (DK) 374.000.
- I Finland er ”Vares” (FI) set af over 200.000 og ”Dog nail klipper” (FI) af 195.000.
- På Island er Cold light” (IS) set af næsten 20.000 besøgende.

Projektstøtte:

Det totale antal ansøgninger til Fondet i 2004 har været 264.

Produktionsstøtte – fiktion:

- Fondet har i 2004 givet tilsagn til 32 langfilm, 9 tv-produktioner/serier, og 10 kortfilm.

Produktionsstøtte – dokumentarfilm:

- Fondet har i 2004 givet tilsagn til 34 dokumentarfilm.

Projektudvikling:

- 15 projekter har modtaget udviklingsstøtte.

Distribution/versionering:

Fondet har i 2004 givet støtte til markedsføringstiltag eller distribution af i alt 12 titler. Disse film har modtaget støtte til distribution i et eller flere nordiske lande. Støtten er i første hånd givet til film som gennem national distribution har vist et stort publikumspotentiale. I tillæg har Fondet givet versioneringsstøtte til 2 børnefilmsprojekter for versionering til fem nordiske sprog.

Filmkulturelle tiltag/øremærkede midler fra Nordisk Ministerråd:

Fondet har i 2003 forvaltet midler fra Nordisk Ministerråd til filmkulturelle tiltag for NOK

2.134.000,-. I tillæg har Fondet disponeret NOK 2.004.225,- af egne midler til dette formål. Fondet har støttet 3 europæiske filmfestivaler med eget nordisk program, 16 nordiske filmfestivalprogram og finansieringsforum. Fondet har selv arrangeret 1 mindre brancheseminar.

Børne- og ungdomsprojekter:

Der har i 2004 været givet produktionsstøtte til 10 langfilm, 5 tv-serier og 5 kortfilm for denne målgruppe. Omregnet betyder dette at 39% af fiktionsprojekterne som har modtaget støtte fra Fondet i 2004 er rettet mod børn og unge.

Fondet har støttet den internationale børnefilmfestival i København, Buster, og New Nordic Childrens Films som er den nordiske del af Buster. New Nordic Childrens Films præsenterer nordiske børnefilm for et nordisk og et internationalt publikum. Fondet er repræsenteret i den arbejdsgruppe som årlig evaluerer New Nordic Childrens Films. Fondet har også støttet Junior Doc, et nordisk seminar om børnedokumentarfilm, som blev arrangeret af EDN 1. – 3. november.

1-2228-3 NODRISK INFORMATIONSCENTER FOR MEDIE OG KOMMUNIKATIONSFORSKNING (NORDICOM), DANMARK						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	2.200.000	1.609.000	1.577.000	43%	Institutionen	2003-2005

FORMÅL Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Formålet er at bidrage til en frugtbar medieforskning, en konstruktiv mediepolitik og udvikling af mediebranchen i de nordiske lande, samt at styrke udvekslingen med europæiske og internationale mediemiljøer. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Indenfor rammerne af indeværende kontraktperiode, tilsigter Nordicom at opfylde tre krav i arbejdet med at udvikle en nordisk nytteverdi qua: aktualitet og fleksibilitet; synlighed og kvalitet; samt relevans for brugerne.

Den samnordiske informationstjeneste for medieudvikling i Norden, der hidtil har været finansieret af konto 1-2220-1, påregnes indarbejdet i Nordicoms kontrakt fra 2004.

Planlagte udgifter til ledelse og administration: 270.000 DKK.

RESULTATER I 2004 I virksomhedsåret 2004 har især 4 aktiviteter præget virksomheden:

- Videnformidling på de 3 prioriterede områder: børn, unge og medier; køn; og 'vi og dem' (Østersølandene)
- Deltagelse i multinationale projekter med henblik på at styrke vidensudveksling med internationale miljøer
- Udarbejdelse af nye videnressourcer dels omkring medielovgivningen i den nordiske

- lande, dels omkring samarbejdet på medieområdet indenfor EU og Europarådet
- Øvrige aktiviteter med sigte på at øge kontakterne mellem forskere og forskningens brugere

Disse 4 resultatområder har medvirket til at styrke udviklingen af det nordiske samarbejde inden for Nordicoms målsætning om høj kvalitet på Nordicoms aktiviteter, synliggørelse af Nordicoms resultater og tilspidsning af forskningsformidlingens relevans for brugerne.

1-2229-3 NORDISK JOURNALISTCENTER (NJC), DANMARK						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	3.349.000	3.287.000	3.223.000	81%	Institutionen	2003-2005

FORMÅL NJCs overordnede opgave er at tilbyde efteruddannelse for journalister i de nordiske lande, de baltiske lande og Nordvest-Rusland. Institutionen arrangerer det årlige hovedkursus på otte uger, forskellige seminarer, korte kurser og konferencer for journalister ved dagspressen, radio, TV og andre medier. Målet er at opretholde en kerne af mediefolk med særlige forudsætninger for at se Norden som en kulturel og politisk enhed og som i dette perspektiv kan se Nordens plads i Europa.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN I NJCs indeværende kontrakt er det fortsat en prioritering at øge samarbejdet med andre nordiske institutioner, øge antallet af fællesnordiske arrangementer samt øge fleksibiliteten med henblik på hvilke temakurser som skal udbydes. Endvidere påtænker NJC i højere grad at udnytte netværket af de mest kvalificerede journalister, forskere och eksperter i de nordiske lande; at formidle deres viden i undervisningen ved institutionen. NJC vil tillige fortsætte og videreudvikle kursusvirksomheden i Baltikum og Nordvest-Rusland. I den sammenhæng prioriteres det at bistå landene med etablering af bæredygtige institutioner for efteruddannelse af journalister.

For 2003 planlægges således sammenlagt 14 kurser i Estland, Letland, Litauen og NV Rusland. Målgruppen er journalister fra de ovennævnte lande. Det er fortsat en målsætning at forbedre kvalifikationerne blandt journalister med det formål at bidrage til den demokratiske udviklingsproces, og arbejdet skal således fortsat bidrage til opbyggelsen af bæredygtige institutioner i de baltiske lande, dog med den forskel at fokus ændres fra Litauen til Estland. I takt med at kursusvirksomheden reduceres i de baltiske lande, må den øges tilsvarende i NV Rusland.

NJC vil forsøge at fastholde sin position som referenceinstitution på områder som rekruttering af etniske minoriteter til redaktionerne og redaktionel kvalitetssikring.

Planlagte administrative udgifter: 1.700.000 DKK

RESULTATER I 2004 NJC har igennem 2004 været i stand til at fastholde sin position i det samlede nordiske tilbud af efteruddannelse til journalister. Såvel Hovedkurset som 'Verden set ovenfra IV' og det årlige Kulturtreff var faglige succeser, og NJC har generelt oplevet en god søgning til de fleste kursustilbud.

I løbet af 2004 er afholdt 14 kurser, seminarer og aktiviteter i regi af NJC. Af disse var 4 rettet mod nordiske journalister og 10 mod journalister i nabolandene. Det totale deltagerantal var 272. Af disse var 57 nordiske journalister og 215 journalister fra nabolandene. Antallet af elev dage var 1031 for nordiske journalister og 541 for journalister i nabolandene – totalt 1572.

I 2004 arrangerede NJC følgende kurser:

- Hovedkurset 2004: 8 uger i henholdsvis Århus, København, Arkhangelsk, St. Petersborg, Bruxelles, Strasbourg og Berlin
- Kulturtreff 2004 i Rovaniemi med fokus på kulturlivet på Nordkalotten
- Verden sett ovenfra IV på Island og Færøerne med fokus på ressourcer og miljø i Vestnorden

Derudover har været gennemført kurser i Nordvest-Rusland med temaerne:

- Internet og journaler som kilder
- Master Class for unge journalister
- Sammenligning, kunstnerlandsbyer
- Rusland set udefra
- Journalistik i krisesituationer
- Økonomisk journalistik

I Estland har NJC gennemført kurser i:

- Ophavsret
- Fotoredigering

KUNSTOMRÅDET

1-2230-1 NORDISKA LITTERATUR- OCH BIBLIOTEKSKOMMITTÉN NORDBOK					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	7.684.000	7.578.000	7.415.000	100%	MR-K/EK-K

FORMÅL

NORDBOK är en av Nordiska ministerrådets konstkommittéer och har litteratur och folkbibliotek som sitt sakområde. NORDBOK skall utveckla kunskapen om och utbredningen av nordisk litteratur både för barn och vuxna, utveckla och stödja utbredningen av litteratur på minoritetsspråken i Norden samt samarbetet mellan folkbiblioteken i Norden, närområdet och Europa. Åtgärder för att stärka nordisk språkgemenskap och språkförståelse är prioriterade. Ett mål är att det skall finnas ett betydande utbud av kvalitetslitteratur från alla nordiska länder på flera nordiska språk. NORDBOK är rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

PRIORITETER I 2004

Kommittén har arbetat fram ett handlingsprogram för sitt arbete under åren 2001 – 2004. Handlingsprogrammet har godkänts av Nordiska ministerrådet (kulturministrarna). I programmet anges bl.a. att man avser fortsätta att stärka samarbetet mellan litteratur- och biblioteksområdet, dra nytta av den profileringspotential som finns i Nordiska Rådets Litteraturpris, uppmärksamma bibliotekens förändrade roll i nätverks- och informations-samhället, stärka ömsesidiga kontakter och kunskaper mellan folk av olika etnisk bakgrund i Norden samt främja barns- och ungas möjligheter att få tillgång till litteratur av hög kvalitet samt deras eget skapande. DKK 929.000 av budgetposten används till Nordiska

Rådets Litteraturpris.

Det är avsatt 800 TDKK till genomförandet av den Nordiska Biblioteksveckan.

**RESULTATER I
2004**

Komiteen har i 2004 mottatt og behandlet 257 søknader til en samlet sum av NOK 10.186.000 til oversettelser av nabolandslitteratur. Det ble bevilget totalt NOK 2.988.000 til 160 oversettelser derav 68 skrevet av kvinner og 92 av menn. NORDBOK har bevilget 490.600 NOK til 26 oversettelser av litteratur mellom de nordiske språk og de baltiske landenes språk og russisk. Av disse var 9 skrevet av kvinner og 17 av menn. Det har vist seg at det kommer mange flere søknader om oversettelser fra de nordiske til de baltiske språk enn fra baltiske til nordiske. For å stimulere til oversettelser fra baltisk til nordisk, utlyste derfor Nordbok stipendmidler for oversettere i 2004.

- Folkebiblioteksamarbeid og prosjekter: Det kom inn 42 søknader om prosjektstøtte med en samlet sum på NOK 6.491.000. Det ble bevilget 1.550.000 NOK fordelt på 23 prosjekter/ arrangementer.
- Støtte til nordiske forfatterbesøk i folkebibliotek: NORDBOK fikk 8 søknader og bevilget NOK 157.300.
- Arrangementer: I 2004 har NORDBOK arrangert et seminar for forlagsbransjen i samarbeid med Nordens institutt på Åland, har vært medarrangør på 2 seminarer under bokmessen i Göteborg og medarrangør på konferansen "De små sprogs vilkår" i Nuuk.
- I 2004 ble prosjektet "Kompetanseutvikling for medarbeidere i kulturinstitusjoner" fullført.
- 2004-utgaven av Årboken Nordisk litteratur/ Nordic literature var på 184 sider med et opplag på 25.000. I tillegg har komiteens sekretariat produsert en elektronisk utgave av årgang 2004 og tidligere årganger.
- Nordisk bibliotekuke "Skumringstime" ble arrangert i regi av Foreningene Nordens Forbund med finansiering fra Nordbok, og 1883 biblioteker deltok i 2004.
- Nordens Biskops-Arnö arrangerte 3 forfatterkurs med til sammen 73 deltakere.

**1-2238-2 SLEIPNIR – RESESTIPENDIEORDNINGEN FÖR UNGA KONSTNÄRER I
NORDEN**

VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.706.000	2.669.000	2.612.000	97%	STYR.GR
DÄRAV ADM. UTGIFTER	500.000	FÖRVALTNINGSKONTRAKT MED NORDISKA INSTITUTET FÖR SAMTIDSKONST, NIFCA			

FORMÅL

Programmets målsättning är att öka rörligheten inom Norden bland unga professionella nordiska konstnärer inom alla konstarter, att uppmuntra dem att vistas i hela Norden och dess närområden samt att stimulera till kunskap om och nytänkande kring nordisk kultur, att främja nordisk identitet och språkförståelse och etablera nya samarbetsformer mellan konstarterna. Stipendierna beviljas av Sleipnir-kommittén, som består av representanter för Nordiska ministerrådets fyra konstkommittéer samt Nordiska Film- och TV-fonden.

**PRIORI-
TERINGER I
2004**

Arbetet med att effektivisera behandlingen av ansökningarna och samtidigt öka brukarvänligheten fortsätter. Sleipnir har tillföljt av det ökade antalet ansökningar valt att klarare definiera vilka prioriteringar man har i bedömningarna: 1) kontaktskapande resor, deltagande i evenemang med relevans för egen konstnärlig verksamhet. 2) fortbildning och forskning och 3) övriga resor.

**RESULTATER
I 2004**

Sleipnir programmets egna websidor (www.sleipnirgrants.org) öppnades och den nya grafiska profilen presenterades. Efter att ett web-baserat ansökningssystem och beslutsprocess öppnades under 2004, behandlade man alla ansökningar på internet. Resestipendier kunde sökas löpande och de behandlades av kommittén var fjärde vecka. Det inkom sammanlagt 743 ansökningar, varav 443 st fick resestipendium. Den utdelade summan totalt var EUR 336.335. Behandlingstiden för stipendier var i genomsnitt ungefär en månad.

Fördelningen mellan konstarter av beviljade stipendier var:

Teater: 30 st, EUR 19 962 (6 %); Dans: 63 st, EUR 69 861 (21%); Bildkonst: 132 st, EUR 88 198 (26 %); Design: 19 st, EUR 17 487 (5%); Arkitektur: 2 st, EUR 4 050 (1 %); Musik: 48 st, EUR 31 102 (9 %); Film: 40 st, EUR 33 759 (10 %); Litteratur: 27 st, EUR 18 893 (6 %); Övriga: 82 st, EUR 53 023 (16 %).

Fördelningen mellan länderna av beviljade stipendierna var:

Danmark: 63 st, EUR 40 227 (12 %); Finland: 110 st, EUR 77 837 (23 %), Island: 23 st, EUR 21 772 (6 %); Norge: 104 st, EUR 93 122 (28 %), Sverige: 134 st, EUR 96 350 (29 %); Färöarna: 6 st, EUR 4 156 (1%); övriga: 3 st, EUR 2 871 (1 %)

Utöver resorna mellan de nordiska länderna beviljades stipendier från Norden till närområdena. Totalt 53 st av de beviljade stipendierna var för resa till närområdena, beviljade summan EUR 36 952 (11 %).

Totalt sökte 163 män (28,4 %) och 410 kvinnor (71,5 %) Sleipnir-stipendier år 2002. Stipendier beviljades till 83 män (28 %) och 214 kvinnor (72 %).

Behandlingstiden för stipendier var i genomsnitt en månad. De administrativa kostnaderna har sjunkit något jämfört med tidigare år.

1-2239-1 NORDISKA MUSEIKOMMITTÈN					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.203.000	1.186.000	1.160.000	89%	KOMMITTÈN

FORMÅL

Museikommittén är en expertgrupp under Nordiska ministerrådet. Dess uppgift är att främja, och synliggöra det nordiska samarbetet inom hela sitt fackområde. I alla aktiviteter eftersträvas en tydlig nordisk profil, hög kvalitet och nordiskt mervärde. Kommittén fokuserar på att främja nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte för att förbättra det nordiska samarbetet inom museiområdet. Museikommittén fungerar som ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska Kulturfonden.

**PRIORI-
TERINGER I
2004**

Museikommitténs huvuduppgift är etablera nya samarbeten och synliggöra museerna i det nordiska kultursamarbetet, genom information, seminarier och nätverksbyggande samt projektstöd. Inom ramen för detta uppdrag har kommittén under sin innevarande mandatperiod valt att uppmärksamma frågor som tillgänglighet till kulturarvet, det mångkulturella samhället samt digitalisering och IT och ökad tillgänglighet till museerna. Kommittén har inlett ett samarbete med Nordiska kulturfonden om satsningen på Årets nordiska utställning. (Se även under budgetposten 1-2205-01 Nordisk kulturfond)

Av anslaget beräknas ca 150 TDKK avsättas till projektstyrning och administration. Sekretariatsfunktionen tillvaratas av Nordiska ministerrådets sekretariat.

Projekt som givits stöd under år 2004:

**RESULTATER I
2004**

- Kommittén stödde sammanlagt 15 projekt varav 5 seminarier/konferenser inom olika aktuella temaområden, 2 till till utgivning av dokumentation och förmedling och 8 andra typer av projektstöd. Viktiga större satsningar var stödet till den Nordiska museiledarutbildningens tredje kursomgång, stöd till NODEM 04 (Nordiskt forum för digital förmedling) på Kiasma i Helsingfors. Kommittén stödde projektet "Nordisk mer enn skandinavisk som produceras av NORDBOK. Det består av en bok om urbefolkningarnas och invandrargruppernas litteratur och en utställning.
- Kommittén stödde Isländska ordförandeskapets temakonferens år 2004 "Rødder - Rendez-vous med nordisk kultur" och en nordisk konferens om utställnings- och museikritik "Kulturarvets lust och last".
- Kommittén beslöt att bevilja stöd till Network for Scandinavian Modernist Architecture. Förvaltningsorgan är Finlands arkitekturmuseum.
- En annan viktig satsning i 2004 var stöd till projektet "Nordic Handscape - kulturarv i nya former" som produceras av Statens historiska museum i Sverige. Nordic Handscape er en mobil plattform avsedd för guidning och information vid nordiska museer och kulturella besöks mål.

Museikommittén har under år 2004 fördelat ungefär 1,5 miljoner DKK till projekt. Kostnader för resor och övrig administration har uppgått till DKK 200.000, vilket är ungefär lika mycket som år 2003.

1-2246-4 SKANDINAVISKA FÖRENINGENS KONSTNÄRSKOLLEGIUM I ROM					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	839.000	827.000	809.000	100 %	STYRET

FORMÅL

Kollegiets målsättning är att ställa uppehållslokaler till rådighet för nordiska konstutövare samt att tillvarata egendom och bibliotek som har tillhört "Skandinaviska föreningen i Rom för konstnärer och vetenskapsutövare". Kollegiet erbjuder lokaler från 1 till 2 månader

**PRIORI-
TERINGER I
2004**

Kollegiet har i mitten av februari 2003 flyttat till nya lokaler då det gamla hyreskontraktet gått ut. De nya lokalerna ligger även de i centrala Rom och har plats för fem konstnärer samt bibliotek m.m. Man söker dock efter en mer permanent lösning på sina lokalproblem.

**RESULTATER
I 2004**

Skandinavisk förenings Konstnärskollegium i Rom har nylige avslutat ett omfattande arbete med innsanning av historiska manuskript och dokument. Materialet finns tillgängligt på

CD och omfattar ca 6000 innskannade sidor tex. manuskript av H.C. Andersen.

Totalt har 49 konstnärer utnyttjat kollegiets lokaler i perioden Februari 2004-Januari 2005. 26 av disse var bildkonstnärer och 10 författare, 5 musiker, 2 tonsättare, 2 fotografer, 1 filminstruktör, 1 dramatiker, 1 designer och 1 iredningsarkitekt.

Av stipendiaterna var 13 svenskar, 12 norrmän, 12 finländare, 8 danskar, 3 islänningar og 1 från stipendiat från Färöarna.

1-2256-1 NORDISKA MUSIKKOMMITTÉN, NOMUS					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.422.000	6.333.000	6.197.000	100%	Kommittén

FORMÅL NOMUS är Nordiska ministerrådets konstkommitté med musik som sitt verksamhetsområde. Kommittén skall främja, vidareförmedla och utveckla kunskapen om det nordiska musiklivet och musiksamarbetet i Norden. Verksamheten omfattar musiklivets alla delar. Kommittén driver egna musikprojekt, deltar i samlarbetsprojekt samt fördelar projektstöd. NOMUS informerar om nordiskt musikliv inom och utanför Norden samt är priskommitté och administrerar Nordiska rådets musikpris. NOMUS är ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

PRIORITETER I 2004 Kommittén skall intensifiera samarbetet med samnordiska musikinstitutioner och musiknätverk samt fördjupa kontakten med nationella institutioner och organisationer både inom och utanför musikområdet. Det eftersträvas en större öppenhet mot Baltikum och Ryssland, inte minst inom projektverksamheten. Ökade insatser skall göras för att samarbetet mellan amatör/barn/ungdom och det professionella musiklivet skall stärkas. Tidskriften Nordic Sounds skall ges ökad spridning inom Norden. Under perioden görs även en särskild fokusering, huvudsakligen inom utbildningssektorn, på multikulturella uttryck i Norden. Av beviljningen är DKK 1 500 000 avsatt till finansiering av Orkester Norden.

Av beviljningen beräknas ca DKK 1.150.000 användas till aktivitetsstyrning/administration.

Svenska Rikskonserter i Stockholm sköter sekretariatsfunktionen för NOMUS, enligt villkor som bestäms i ett avtal mellan Nordiska ministerrådets sekretariat och Rikskonserter.

RESULTATER I 2004 Under år 2004 behandlades 167 ansökningar på totalt motsvarande ca 10,3 MSEK. Av dessa beviljades stöd till 58 projekt, motsvarande en total summa på motsvarande 2,1 MSEK. Av de beviljade ansökningarna gällde 22 stycken beställningsverk (motsvarande 28 % av stödbeloppet) - varav ett beställdes till Orkester Norden - 10 samnordiska turnéer (18 %), 14 festivaler/musikframträdanden (39 %), 5 konferenser och kurser (6 %) och 7 projektbidrag (9 %).

NOMUS har med delfinansiering från puljen för strategiska kultursatsningar igångsatt projektet Nomad, som riktar in sig på förmedling och promotion av världsmusik inom och utanför Norden. Projektet Musaik (Verdensmusikken i Norden), vars tema var "kulturellt mångfald i musikundervisningen i Norden" avslutades under året men kommer att vidareföras inom det nätverk som byggs upp. Ett nordiskt miniseminarium har arrangerats, med representanter för nordisk partiturmusik. En ny web-portal har byggs upp, med

planerad lansering i början på 2005. Nordiska rådets musikpris tilldelades den isländske komponisten Haukur Tómasson. Orkester Nordens verksamhet gavs stöd. Tidskriften Nordic Sounds utgavs med fyra nummer och en upplaga på 6 000 ex., och Nomuskatalogen 2004 har getts ut i en upplaga av 1500 ex.

1-2255-3 NORDISKT CENTER FÖR SCENKONST – NORDSCEN, DANMARK						
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	7.085.000	6.953.000	6.817.000	94%	Komitèen	2002-04

FORMÅL NordScen (tidigare Teater & Dans i Norden) är ministerrådets samarbetsorgan inom området professionell teater, musikteater och dans. En hög nordisk profil eftersträvas och ambitionen är att skapa ett nordiskt mervärde inom hela sitt verksamhetsområde. NordScen driver seminarieverksamhet främst på vidare- och efterutbildningsområdet, administrerar en stödordning för gästspel, gästanställningar och projekt mellan de nordiska länderna och bedriver informations- och rådgivningsverksamhet. NordScen är ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

PRIORITETER I KONTRAKTET I mål- och resultatstyrningskontraktet för åren 2002 – 2004 finns fyra verksamhetsområden: *Förmedling av scenkonst; Kompetensutveckling, vidareutbildning m.m.; Projektutveckling* samt *Service och administrativ verksamhet*. Målet är att årligen ge stöd till 50 – 70 gästspel eller gästanställningar i första hand inom Norden, men även i viss utsträckning i närområdena och övriga länder. Vid fördelningen av stöd läggs bl.a. vikt på konstnärlig kvalitet och nordisk nytta. Vidare är målet att varje år stödja/ arrangera 6 – 10 seminarier, kurser eller konferenser som främjar kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte på ett nordiskt plan för yrkesfolk inom scenkonstområdet. Målet är också att årligen stödja 10 – 12 scenkonstprojekt, samt även andra typer av samarbetsprojekt och forsknings-/utvecklingsprojekt. Syftet är att stärka den nordiska dimensionen i scenkonstsamarbetet och främja hög kvalitet och konstnärligt utvecklingsarbete.

Generella målsättningar är att effektivisera administrationen av stödordningarna och behandlingen av ansökningar och att förbättra kontakterna med kommitténs målgrupper.

DKK 800.000 av budgetposten är avsatt till särskilt projektstöd till Nordiska Amatörteaterrådet

RESULTATER I 2004 Totalt har ca 650 konstnärer, akademiker och kulturproducenter deltagit i arrangemang under året. Flera av projekten har erhållit extra stöd genom ministrarnas strategiska kultursatsningsmedel. Dessa är con:FUSIONS, ett konstnärligt integrationsprojekt, där NordScen i samarbete med nationalteatrarna i Sverige, Norge och Danmark vidareutvecklar projektet under 2005, scenerum.org som har utvecklat en digital mötesplats för scenkonstnärer på Internet samt HWE dance Norden Balkan region som är ett samarbete kring samtida dans mellan Sverige, Norge, Finland, Serbien, Kroatien och Makedonien.

NordScen har behandlat 114 ansökningar och beviljat bidrag till 58 av dem. Ca 24% av beviljade ansökningar gick till barn och ungdom vilket är en stark ökning sedan tidigare år.

1-2257-3 NORDISKA KONSTNÄRSCENTRET DALSÅSEN, NORGE					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
NOK	1.705.000	1.685.000	1.649.000	100%	CENTRET
MOTSVARAR I DKK	1.603.000	1.652.000	1.517.000		

FORMÅL Nordiska konstnärscentret Dalsåsen är en nordisk institution som har formen av en stiftelse, vars stadgar bygger på ett avtal mellan Nordiska ministerrådet och den norska staten. Huvudsyftet med verksamheten är att främja och utveckla det nordiska samarbetet inom konst-, konsthantverks-, och arkitekturområdet genom att driva gästateljéer och annan verksamhet med konstnärsanknytning. Centret omfattar fem ateljéer samt därtill hörande fem lägenheter, två gästrum, en träverkstad samt en administrationsbyggnad med lägenhet.

PRIORITETER I 2004 Institutionen erbjuder sammanlagt 60 stipendiemånader för sina gästateljéer. Det organiseras mindre seminarier och föreläsningar.

RESULTATER I 2004 Ny kontorassistent/koordinator ble ansatt.

17 gjestekunstnere og designere/arkitekter fra Norden, nærområdet, USA, Belgia og Skottland hadde opphold ved senteret i 2004. 8 kvinner og 9 menn.

Det ble lagt vekt på å utvikle virksomheten og synliggjøre institusjonen nasjonalt og internasjonalt. Ny hjemmeside ble laget og nye prosjekt ble utført gjennom samarbeide om formidling av gjestekunstnernes arbeid og organisering/deltakelse i workshops og seminarer.

1-2258-3 NORDISKA INSTITUTET FÖR SAMTIDSKONST NIFCA–NORDIC INSTITUTE OF CONTEMPORARY ART, FINLAND						
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	1.046.200	1.041.000	1.121.200	83%	Institutionen	2001-03
MOTSVARAR I DKK	7.773.000	7.735.000	8.364.000			

FORMÅL NIFCAs mål är att synliggöra resultaten av konstnärligt skapande i Norden, i synnerhet samtida nordisk bildkonst. Institutionen främjar i detta syfte produktion, visning och kritik av samtida visuell kultur i Norden och utomlands. Uppgifterna indelas i:
Förmedling: NIFCA initierar, finansierar, koordinerar och producerar projekt och utställningar.
Information och kritik: NIFCA informerar om den egna verksamheten och om nordisk samtidskonst, samt bidrar till en kritisk debatt kring den samtida konsten.
Mobilitet: NIFCA administrerar och fördelar gästateljéer och resestipendier för konstnärer

NIFCA är rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden. Institutionen fungerar som sekretariat för Sleipnir, resestipendieordningen för unga konstnärer i Norden (under 36 år).

PRIORITERINGAR I KONTRAKTEN För perioden 2004 – 2006 skall ett nytt mål- och resultatstyrningskontrakt utarbetas för NIFCA. I det kontrakt som gällt för perioden 2001 – 2003 har institutionen tre huvudområden: *Förmedling, Information och Kritik samt Mobilitet*. Inom området *Förmedling* har projekt prioriterats som är gränsöverskridande och inbegriper flera typer av konstnärligt skapande med fokus på nordisk identitet och det mångkulturella samhället. *Information och kritik* är ett område som bl.a. inbegripit en avancerad hemsida, publikationer och en informationstidskrift. *Mobilitet:* Inom detta område har prioriteringen varit att anpassa programmet efter de deltagande konstnärernas behov.

RESULTATER I 2004 Under våren 2004 tillsattes en ny direktör för NIFCA, och ett nytt Mål- och resultatstyrningskontrakt utarbetades som gäller för 2005. De uppsatta målen för 2004 har uppnåtts.

Inom verksamhetsområdena:

Förmedling: 2004 inriktades mot forskningsorienterade aktiviteter internt såväl som externt. Här kan nämnas rapporten: *Utopian Model: NIFCA as a Copracting institution?*, *Spaces of Conflict* (Helsingfors och Berlin hösten 2004, Oslo, Malmö, Vilnius våren 2005) och *Opacity* (Oslo april/maj 2005). Filmprogrammet *Criss-Cross*, turnerar sedan augusti 2004 i världen (Frankfurt, Trondheim, Oslo hösten 2004).

nonTVTVstation har undersökt tv-sändningar i realtid, projektet externt finansierat med medel från Ministerrådets Digital innehållsproduktion. Under 2004 har ett bilateralt utbyte mellan aktörer i konstvärlden i Norden och på Väst Balkan skapats – dels via gästateljéer, dels via workshops och utställningar, projektet externt finansierat av Ministerrådet.

Förmedling: 10 utställningar har gjorts, 1 större och 9 mindre (bland dessa en rad projekt som turnerar/visas flera gånger), 2 seminarier ordnades. Mer än 43.000 aktörer har tagit del

av Nifca aktiviteter.

Kommunikation: Mer än 68.000 besökare på hemsidan (2003: 61.000), i tillägg kan nämnas 165.000 besökare på nonTVTVstation:s hemsida för att följa tv i realtid. Drygt 13.000 NIFCAinfo spridda över året (två nummer, varav det ena ett dubbelnummer), nyhetsbrev via e-post drygt 3.000 (ett sänt i december). Tre publikationer, 821 exemplar spridda, 9 trycksaker spridda i 25.000 exemplar.

Mobilitet: Under 2004 sökte 549 konstnärer (2003: 623) gästateljéer via NIFCA. 148 månader (2003: 146) har fördelats på 85 konstnärer (2003: 75).

NORDISKE KULTURHUSE

1-2270-3 NORDENS HUS I REYKJAVÍK						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
ISK	74.960.000	70.912.000	69.318.000	90%	Institutionen	2002-04
MODSVARER DKK	6.746.000	6.382.000	6.239.000			

FORMÅL Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. I husets virksomhed bliver der lagt særlig vægt på formidling inden for kultur-, undervisnings- og forskningsområderne, samtidigt med at huset står for omfattende informationsvirksomhed om nordisk samfunds- og næringsliv.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden er kulturprojekter for børn og unge, litteratur, sprog og information, hvor biblioteket spiller en vigtig rolle, samt husets vedligehold og renovering. Andre virksomhedsområder er international virksomhed og cafeteriet. Et beløb på DKK 150.000 er reserveret i basisbevillingen til vedligeholdelse og investeringer.

Planlagte udgifter til administration og ledelse: 3.127 TDKK

RESULTATER I 2004 Biblioteket havde også i 2004 et meget stort udlån, der dog blev en smule lavere end 2003, idet en reduktion i medarbejderstaben nødvendiggjorde lukning i juli måned. Sprogkonsulentens virksomhed blev væsentligt reduceret i 2004 p.g.a. usikkerhed omkring bevillingen og en 2 måneder lang skolestrejke. Huset havde stor succes med den internationale børne- og ungdomslitteraturfestival "Magi i Myra" og præsenterede desuden 14 udstillinger i årets løb

1-2272-3 NORDENS HUS PÅ FÆRØYENE

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	10.135.000	9.946.000	9.751.000	65%	Institutionen	2002-2004

FORMÅL Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Færøernes Landstyre finansierer dele af husets drift. Bidraget udgør 8% af Ministerrådets basisfinansiering.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN Institutionens prioriterede virksomhedsområder er: Kulturprojekter for børn og unge, kulturprojekter for voksne, IT, PR og Media, Caféen og vedligehold af bygningen og det tekniske udstyr.

Et specielt beløb på DKK 500.000 er reserveret i basisbevillingen til husets vedligeholdelse og investeringer.

Planlagte udgifter til administration og ledelse: 3.034 TDKK

RESULTATER I 2004 Huset har lagt vægt på programmer for børn og unge med bl.a. projektet "Ung i Føroyum" og deltagelse i "Ung i Norden". I programmerne for voksne har huset haft store arrangementer som Listastevna Føroya (Færøernes kulturfestival) og udstillingen "Fangstkultur i Norden".

Igennem hele året har der været et tæt samarbejde med kulturlivet på Færøerne og de andre nordiske huse og institutioner, og huset har desuden været med til at fremme præsentationen af færøsk kultur i udlandet.

Huset har haft 41.775 gæster, fordelt på 280 arrangementer og 69 arrangementer uden for huset.

1-2274-3 NORDENS INSTITUT PÅ ÅLAND, (NIPÅ)

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	249.500	235.900	231.300	85%	Institutionen	2003-05
MODSVARER DKK	1.854.000	1.753.000	1.725.000			

FORMÅL Nordens Institut på Åland blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv, fremme Ålands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Åland og de øvrige nordiske lande på det almenkulturelle område, med særlig vægt på kunstrådet, undervisning og forskning. Ministerrådets bevilling dækker instituttets projektvirksomhed og direktørens løn. Øvrige udgifter, ca. 85.000 EUR, dækkes af Ålands landskabsstyrelse og indgår ikke i instituttets regnskab.

**PRIORITER-
INGER I
KONTRAKTEN** Instituttet har en ny kontrakt fra 2003. Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden er: 1) Børne- og ungdomskultur med særlig vægt på kulturaktiviteter i yderdistrikterne på Åland, 2) En særlig satsning på udbredelse af information om Norden og formidling af kendskab om nordisk litteratur til den ålandske offentlighed og 3) Samarbejdsprojekter med lokale kulturarbejdere og professionel kulturudveksling mellem Åland og det øvrige Norden og nærområderne.

Planlagte udgifter til ledelse og administration: 163.200 EUR

**RESULTATER I
2004** NIPÅ har i 2004 lagt vægt på børne- og ungdomskultur, samarbejdsprojekter, kulturudveksling og litteratur. Instituttet har i årets gennemført 12 større samarbejdsprojekter. På litteraturområdet fortsatte det tætte og frugtbare samarbejde med NORDBOK. I samarbejde med NAPA præsenteredes den multikulturelle teaterkoncert "Crossroads". I alt 13.170 personer har deltaget i NIPÅ's arrangementer og projekter, fordelt næsten ligeligt på kvinder og mænd.

1-2277-3 NORDENS INSTITUT I GRØNLAND, (NAPA)

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	4.481.000	4.397.000	4.311.000	86%	Institutionen	2003-05

FORMÅL Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne. Grønlands hjemmestyre finansierer en del af instituttets drift. I 2002 regnskabet udgjorde dette bidrag DKK 626.000.

**PRIORITER-
INGER I
KONTRAKTEN** Instituttet har fået ny kontrakt fra 2003. Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden er: Børne- og ungdomsprojekter, nordiske kulturarrangementer i Grønland og grønlandske kulturarrangementer i Norden.
NAPA vil i kontraktperioden også koncentrere sig om at få et godt og tæt samarbejde med nogle få kommuner, som kan kopieres og anvendes i samarbejde med andre kommuner.

Planlagte udgifter til ledelse og administration: 2.052 TDKK

**RESULTATER I
2004** I 2004 har NAPA koncentreret sig om større arrangementer og har til gengæld reduceret antallet af projekter, som instituttet har involveret sig direkte i. Der har været fokus på det arktiske samarbejde, bl.a. igennem teaterkoncerten "Crossroads", som også er blevet opført uden for Grønland i samarbejde med huset på Færøerne, instituttet på Åland og i forbindelse med Nordisk Råds session i Stockholm. NAPA har opnået stor mediedækning i 2004 og har profileret sig som kulturproducent af høj kvalitet. Samarbejdet med Katuaq, Grønlands Kulturhus, har fungeret meget tilfredsstillende. Instituttet har også været involveret i gennemførelsen af en kulturpolitisk konference i Nuuk og en arktisk parlamentarisk konference. NAPA har desuden bevilget støtte til 29 ansøgninger om samarbejdsprojekter m.v. NAPA mere end fordoblede antallet af besøgere til sine arrangementer. I alt 37.426 personer, fordelt med ca. 45% mænd og 55% kvinder.

1-2279-1 VEDLIKEHOLD AV KULTURHUSENE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.026.000	1.112.000	1.088.000	100%	MR/EK-K

FORMÅL Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdelsesopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavík og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer.

PRIORITERINGER I 2004 I 2003 gik den største del (800.000 DKK) af budgetposten til Nordens hus i Reykjavík til reparation af husets flisebelagte ydervægge. Det skaber rum for, at der i 2004 kan gøres en større indsats i huset på Færøerne, primært til fornyelse af inventaret i den store sal. I det ordinære budget for husene er der i tillæg reserveret DKK 150.000 til Nordens Hus i Reykjavík og DKK 500.000 til Nordens hus på Færøerne.

RESULTATER I 2004 Budgetposten blev delt efter ansøgninger fra kulturhusene. Nordens Hus i Reykjavík afsluttede i 2004 reparationen af klinketaget, som i 2003 havde lagt beslag på størstedelen af budgetposten (800.000 DKK). Desuden anvendtes i 2004 penge til udendørs maling og slibning af parket i udstillingssalen. Størstedelen af bevillingen for 2004 (606.000 DKK) gik til Nordens hus på Færøerne til ny hoveddør.

1-2548-3 NORDENS INSTITUT I FINLAND (NIFIN)						
Valuta	BUDSJETT 04 1)	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	706.000	702.100	688.300	88%	Institusjonen	2003
MODSVARER DKK	5.246.000	5.216.000	5.135.000			

1) Budgetposten er fra og med 1.1.2004 flyttet fra Uddannelses- og Forskningssektoren til Kultursektoren.

FORMÅL NIFINs syfte är att i Finland sprida kännedom om övriga nordiska länders språk och kultur och att till övriga Norden förmedla kunskap om det finska språket och Finlands kultur. Huvuduppgiften är att synliggöra det finska språket och kulturen i de nordiska länderna och samtidigt förmedla kunskap om och engagemang för nordiska språk och kulturer till den finskatalande befolkningen i Finland.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN Nytt kontrakt kommer att upprättas från och med 2004. Kontraktet kommer att ta utgångspunkt i de förhandlingar som kommer att genomföras under 2003. Under 2003 skall möjligheterna för ökad nationell medfinansiering och profilering av verksamheten värderas.

Planlagte administrative udgifter: Nytt kontrakt utarbetas.

RESULTATER I 2004 Flytningen till gatuplan har øket synligheden og tilgængeligheden vilket resulterat i mærkbart høgre antal besøkare i allmänhet och utlåning i biblioteket isynnerhet. Nifin är idag bokstavligt talat ett nordiskt fönster i centrum av Helsingfors.

Under 2004 ordnade Nifin sammanlagt sex kurser i danska och tre kurser i finska för nordbor. Broschyren Tanska on paljon enemmän – Danmark er meget mer publicerades med tanke på ungdomar och sändes ut till skolorna.

Genom biblioteket och Norden i Fokus-projektet presenterades följande författare för finländsk publik: Per Nilsson, Kristina Lugn och Fateme Behros (Sverige), Åsne Seierstad (Norge), Einar Már Gudmundsson, Vigdis Grimsdóttir och Sjórn (Island), Kari Hotakainen och Lars Sund (Finland), Kristian Olsen aaju (Grönland).

I samarbete med NJC ordnade Nifin journalistseminariet Kultur på Nordkalotten och i samarbete med övriga Norden i Fokus-kontor ordnades seminariet Femkamp – feminism i Norden.

Den procentala könsfördelningen bland deltagare, publik eller södmottagare var fördelat på olika verksamhetsgrenar följande: Språk 25% män - 75% kvinnor, Kultur 35% män - 65% kvinnor, Info 40% män - 60% kvinnor.

ANDRE KULTURSATSNINGER

1-2234-4 SAMISK SAMARBEJDE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	4.128.000	4.071.000	3.983.000	100%	MR/EK-K

FORMÅL Formålet med bevillingen er 1) at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og 2) at støtte Samerådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Sverige Norge og Rusland. Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk og politisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings økonomiske, sociale og kulturelle stilling. Medlemmerne af rådet har NGO-status. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK 691.000

Budgetposten dækker såvel samisk kulturvirksomhed som nordisk same-samarbejde i øvrigt.

PRIORITERINGER I 2004 Der vil fortsat blive lagt vægt på projekter, som fremmer og udvikler det samiske samarbejde på kulturområdet. Ministerrådets samarbejde i forhold til samiske sager vil for fremtiden blive vurderet i lyset af blandt andet Samisk Kulturpolitisk Plan, som endnu ikke er principielt behandlet eller vedtaget - den har dog fået tilslutning til hovedidéerne fra såvel samiske kunstnerorganisationer som Sametingene i både Sverige, Finland og Norge. Endvidere vil ministerrådets samarbejde i samiske sager blive vurderet i lyset af det nyetablerede Samisk Parlamentarisk Råds virksomhed. Endelig inddrages det uformelle sameministersamarbejde i vurderingen.

Samerådets arbejde knyttet til Arktisk Råd fortsætter med status som permanent deltager.

Samisk Kunstnerråd har påbegyndt et arbejde som har til formål at undersøge om der ligger muligheder og behov for at organisere Samisk Kunstnerråd på en anden måde således at driften forbedres og nyttiggørelsen i forhold til kunstnerorganisationerne optimeres. Samisk Kunstnerråd vil fortsat arbejde på at forbedre kontakten med de samiske kunstnere i Rusland.

Samisk Kunstnerråd videreför arbetet med att finde mulige samarbejdspartnere for etablering af en fremtidig kunst og kulturfond for samere, andre urbefolkninger og minoriteter i Europa, m.h.p. såvel individuelle som fælles projekter.

**RESULTATER I
2004**

Samenes 18. konferanse ble arrangert i Honningsvåg 7.-9. oktober 2004, med hovedtema "Sameland for samene – naturrikdommer og landrettigheter". På sakslisten for Konferansen sto Samerådets virksomhetsberetning 2001-2004, regnskapsberetning 2000-2003, rådets retningslinjer, samiske nasjonssymboler, Honningsvågdeklarasjonen og valg.

Samekonferansen vedtok 11 uttalelser om aktuelle tema:

- Et varmere Arktis – tid for handling
- Resolution antagen av den 18:e Samekonferansen beträffande förenta nationernas deklaration om urfolkens rättigheter
- Resolusjon om internasjonalt urfolksarbeid
- Resolution om framtida samisk representation i Permanent Forum för Urfolksaker
- Resolusjon om Finnmarksloven
- Resolusjon om marine ressurser
- Resolusjon om reinbeiteområder
- Resolusjon om olje- og gassledninger på Kolahalvøya
- Resolusjon om samisk språk og samisk kultur
- Resolusjon om Samisk Høgskole
- Resolusjon om finansiering av SameNet

1-2296-1 KULTURPROJEKT UTANFÖR NORDEN					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.740.000	6.947.000	6.797.000	100 %	STYR.GR.

FORMÅL

Budgetposten utgör basen för samnordiska målinriktade kulturprojekt i syfte att öka kunskapen om nordisk kultur internationellt och att befrämja det nordiska kultursamarbetet med länder och regioner utanför Norden.

**PRIORI-
TERINGER I
2004**

Enligt projektplanen för år 2001 – 2004 kommer huvudsatsningen år 2003 att utgöra en nordisk designutställning. En nordisk expertgrupp tillsattes under hösten 2001 och den har arbetat fram ett koncept för en omfattande utställning. Utställningen planeras främst för europeisk publik. Konceptet har presenterats för ledande europeiska designmuseer och andra lämpliga utställningslokaler och har väckt bra stort intresse. Utställningen startar sin turné på hösten 2003 i Berlin och kommer att turnera åren 2004-2006.

Följande städer/ utställningsarrangörer/museer har redan bekräftat att de vill ta emot utställningen : Berlin, Riga, Budapest, Prag, Milano, Gent, Glasgow, Köpenhamn, Göteborg, Oslo, New York, Ottawa.

För år 2004 planeras ett kulturprojekt med Balkan, som i detta fall omfattar Ex-Jugoslavien minus Slovenien och plus Albanien. Projektet handlar om kulturutbyte och att bygga nätverk. Projektet inleds år 2003 med att konsthögskolorna i Norden och i Balkan

gör samarbetsprojekt, utbyter lärare och studenter och kartlägger projekt för år 2004.

RESULTATER I 2004 År 2005 har designutställningen turnerat i Prag, Budapest, Riga, Köpenhamn och Göteborg. I alla städer har utställningen fått mycket gott mottagande av såväl media som publik och kring den har arrangerats kulturprogram, seminarier och andra aktiviteter som riktar intresset mot Norden som en innovativ region.

År 2005 genomfördes en stor del av projekten i Norden – Balkan –Culture –Switch, ett program för multilateralt kulturutbyte mellan Norden och västra Balkan. Projektet har omfattat ca 35 olika underprojekt och väckt intresse för regionalt samarbete i länderna i västra Balkan. Som ett resultat härav har kulturministerier i västra Balkan samt i Bulgarien, Grekland, Rumänien och Turkiet beslutat att bilda en plattform för regionalt kultursamarbete i Balkan- regionen.

1-2545-2 NORDEN-UNDERVISNING I UDLANDET					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.024.000	1.010.000	988.000	85%	SAMARBEIDS- NÆVNET

FORMÅL Samarbejdsnævnet for nordenundervisning i udlandet er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af sprogundervisning ved udenlandske universiteter. Nævnet er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets hovedformål er at styrke og koordinere undervisningen i nordiske sprog og nordisk litteratur ved de udenlandske universiteter. Undervisning i nordiske sprog og nordisk kultur foregår ved over 200 universiteter forskellige steder i verden.

PRIORITERINGER I 2004 Nævnet vil dele sin virksomhed på tre hovedopgaver med omtrent en tredjedel af budgettet på hver opgave: 1) At bevilge støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer, som underviser i nordiske sprog ved udenlandske universiteter. 2) At holde faglige, regionale konferencer for lektorerne. 3) At foretage større, regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem norden-undervisere/ institutioner.

RESULTATER I 2004 Samarbejdsnævnet har bevilget støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer, som underviser i Nordens sprog m.v. ved udenlandske universiteter. På baggrund af 14 ansøgninger blev der bevilget midler til 11 projekter til et sammenlagt beløb på 330.000 DKK.

I 2004 foregik følgende aktiviteter:

- Konference i Krakow, Polen.
- Bevillinger til lektorinitiativer fortsatte.
- Nævnet fortsatte med at udvide sit virkeområde i forhold til Asien. Der satsedes desuden på nye tiltag i form af seminarturnéer i Kina, da nye lektorater er under etablering.

Af større regionale satsninger er projektet Modern Vikings - på Nordamerikas vestkyst fortsat. Projektet skal blandt andet resultere i udgivelsen af en bog om de nordiske lande, som fremover kan anvendes som generel information og ved undervisningen i gymnasier og på universiteter. Udarbejdelse af tekstbidrag til bogen blev igangsat i 2004.

**RESULTATER
I 2004** Nordiska skolsamarbetet har i 2004 fokuserats på följande huvudteman:

Värdegrunder: Som ett led i det isländska ordförandeskapet avhölls en tvärgående konferens i Reykjavik med temat "Uddannelse og menneskelige ressourcer – et levende skolesamfund. Konferensen hade som målsättningen att bl.a. dryfta hur man arbetar med demokratiska arbetsmetoder i de nordiska skolorna.

Livslångt lärande: Det nordiska gymnasieavtalet utvärderades i 2003. Ett nytt gymnasieavtal undertecknades i 2004. I det nya avtalet ingår den så kallade Köpenhamnsprocessen som en av målsättningar i avtalet. Kartläggningen kring erkännandet av yrkesutbildning, som igångsattes år 2003 avslutades 2004. Kartläggningens förslag till framtida åtgärder gällande erfarenhetsutbyte godkändes av utbildnings- och forskningsministrarna i juni 2004 och följs upp i MR-U strategin för perioden 2005-2007. Det nya gymnasieavtalet och arbetet med erkännande av yrkesutbildning ingår i Nordiska ministerrådet arbete med att riva ner gränshinder.

Kvalitet: Arbetet kring en kartläggning om nationellt deltagande i indikatorsamarbete bl.a. inom EU, OECD, som igångsattes i 2003 blev färdigt i 2004. Kartläggningen skall ge grundlag till framtida nordiskt samarbete i internationellt indikatorarbete.

En kartläggning om kön, jämställdhet och skola igångsattes hösten 2004. Kartläggningen förväntas ligga färdig våren 2005. Ett seminarium med temat "Olika elever – gemensam skola" avhölls 13-14.12.2004.

Som en uppföljning av det isländska ordförandeskapets initiativ om att stärka samarbetet mellan föräldrar och skola avhölls en konferens med temat "Föräldrarna som resurs i skolans vardag" 22-23.11.2004.

Synlighet: Det nordiska skolnätet Nordskol.org har bidragit till att sprida information om det nordiska skolsamarbetet samt fungerat som en plattform för samarbetet mellan lärare och elever inom ramen för mobilitets- och nätverksprogrammet Nordplus Junior.

Mobilitets- och nätverkprogram: Vidareutvecklingen av mobilitets- och nätverksprogrammen med fokus på livslångt lärande, synergi, brukarvänlighet och synlighet har pågått i 2004. Från och med den 1 januari 2004 sammanslogs tre tidigare ordningar inom skolsektorn till ett nytt program Nordplus Junior – mobilitets- och nätverksprogrammet för grundskole- och ungdomsutbildningen i Norden.

Närområdet: Projektet "A school for all", som har haft som målsättning att främja kvaliteten av specialundervisningen på grundskole- och ungdomsutbildningsnivån i de baltiska länderna, avslutades i juli 2004. Projektets resultat presenterades vid en slutkonferens i april 2004, i Vilnius, Litauen.

2-2520-1 STYRINGSGR. FOR NORDISK FOLKEOPLYSNING OG VOKSENOPPLÆRING (FOVU)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.234.000	2.203.000	2.156.000	100 %	STYRET FOVU

FORMÅL FOVU er rådgivende organ for Nordisk ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Det nordiske samarbeidet om voksens læring skal bidra til å fremme voksnes kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og samfunnets behov for fornyet kunnskap. Samarbeidet skal styrke det nordiske fellesskapet om voksnes læring og kunnskapen om voksnes læring i og utenfor Norden. Livslang læring er grunnlag og utgangspunkt i Handlingsplanen (2000-2004) og perspektivet er å sikre en fleksibel, brukertilpasset og kvalitativ kompetanseutvikling for voksne. FOVU legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer innen området. Forslag til nytt navn og ny vedtekter for FOVU legges fram for EK-U i desember 2003.

PRIORITERINGER I 2004 Prioriteringene vil ha utgangspunkt i FOVUs 5-årige handlingsplan (2000-2004) og det islandske formannskapets prioriteringer. FOVU vil i 2004 følge opp arbeidet med å øke fokuset på utfordringer knyttet til det nordiske samarbeidet om voksens læring. Dette ut fra både den enkelte voksnes behov og samfunnets behov for fornyet kunnskap. Voksnes læring engasjerer mange og ulike miljøer i Norden, dette gjelder både spesiell spisskompetanse i ulike ekspertmiljøer og bred erfaringskompetanse i de tradisjonelle voksenopplæringsmiljøene. FOVU vil i 2004 følge opp prosessen med en helhetlig organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Dette innebærer bl.a. hvordan dokumentasjon og oppnådde resultater fra ulike aktiviteter og prosjekter kompletterer hverandre og kan nyttiggjøres i et helhetlig perspektiv. Aktiviteter knyttes til voksnes lærings- og kompetansemuligheter – herunder dokumentasjon og verdsetting av kompetanse ervervet på ulike læringsarenaer, f.eks. arbeidsplassen som læringsmiljø. Kompetanseutvikling for innvandrere og andrespråksopplæring følges opp og vektlegges. Fleksibel læring og IKT som pedagogisk verktøy for voksnes læring målrettes og intensiveres.

RESULTATER I 2004 Nye vedtekter for nordiske samarbeid om voksens læring er iverksatt fra 2004. Mobilitets og nettverksprogrammet Nordplus Voksen trådte i kraft fra 2004. Nordens Folkliga Akademi (NFA) ble lagt ned høsten 2004 på bakgrunn av MR-U/MR-SAM beslutning. MR-U besluttet i juni 2004 at et nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) opprettes fra 2005. To møter med representanter fra de nordiske interesse miljøene for voksnes læring er avholdt. I samsvar med det islandske sektorprogrammet har SVL initiert og fulgt opp flere prosjekter: Fleksibel læring: SVL arrangerte i samarbeid med HØGUT og IT-policygruppen konferansen Globalt utdanningsmarked – nordisk utfordring om problemstillinger knyttet til fleksibel læring og globalisering. Konferansen er senere fulgt opp med forslag fra en referansegruppe om utvikling av Nordiske Masterprogrammer basert på fleksibel læring. Undervisning av voksne innvandrere i det gitte lands morsmål: En arbeidsgruppe har innsamlet opplysninger om vellykkede metoder (best practice) ved undervisning av voksne innvandrere i det gitt lands morsmål, både knyttet til ordinære læringsmiljøer og arbeidssituasjoner. Arbeidsplassen som læringsmiljø: Prosjektet vil iverksettes fra 2005. Rapporten "Å lære bak murene" ble fulgt opp med en konferanse i Norge høsten 2004. Et 3-årig NGO-ledertreningsprogram i Nordvest Russland, "Adult Learning Local Action", (ALLA-prosjektet) er fulgt opp.

2-2530-1 STYRINGSGRUPPEN FOR NORDISK SAMARBEIDE INNEN HØGRE UTDANNING (HØGUT)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	Disp02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.646.000	2.609.000	2.553.000	94 %	HØGUT

FORMÅL HØGUT har som oppgave å fremme nordisk samarbeid innen høgre utdanning, samt utvikle og styrke det nordiske utdanningsfellesskap. Dette gjelder samtlige postgymnasiale utdanningsnivå ved universitet og høyskoler.

PRIORITERINGER I 2004 HØGUTs handlingsplan gjelder for perioden 2002-2004. Styringsgruppen har en bred tilnærming til utdanningsfeltet, men vil i planperioden spesielt legge fire perspektiver til grunn for sitt arbeid. For det første vil HØGUT fremme Norden som foregangsregion for økt kompetanse og livslang læring. For det andre vil styringsgruppen arbeide for styrket kvalitet i høgre utdanning. For det tredje vil man legge vekt på økte muligheter gjennom informasjons- og kommunikasjonsteknologi. For det fjerde skal HØGUT fortsatt legge vekt på internasjonalisering og mobilitetsfremmende tiltak.

Styringsgruppen vil fortsatt fokusere økt kvalitet på utdanningen og synliggjøring av Ministerrådets arbeide. NORDPLUS-programmet er evaluert og vil fortsatt være et sentralt virkemiddel for å nå de overordnede utdanningspolitiske mål. HØGUT legger vekt på best mulige nasjonale forankring av sine prosjekter, og styringsgruppens brukermiljøer spiller en sentral rolle i arbeidet i tillegg til utdanningsministrenes og ordførerlandets prioriteringer. HØGUT vil fortsatt gi aktuelle innspill til den nordiske utdanningspolitiske debatt, og problemstillinger knyttet til internasjonalisering og virtuelle læringsmiljøer vil fortsatt ha stor oppmerksomhet.

RESULTATER I 2004 HØGUT hadde et aktivt arbeidsår i 2004. I tillegg til at styringsgruppen fungerer som et godt nordisk forum for erfaringsutveksling, har HØGUT også bidratt til og/eller gjennomført en rekke prosjekter. Spesielt kan nevnes: etableringen av en nordisk matematikkkonkurranse som bærer navnet Nordisk KappAbel, gjennomgang av forslagene i hvitboka om forskning og innovasjon, initiert et prosjekt mellom de tekniske høyskolene og universitetene i Norden om eliminering av grensehindre, framlagt en rapport om fjernundervisning i Norden, vært medarrangør sammen med IT-policygruppen og Styringsgruppen for voksnes læring for en konferanse om fleksibel læring i Reykjavik, bidratt til en nordisk deklarasjon om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høgre utdanning (Reykjavikdeklarasjonen), bedt en egen arbeidsgruppe lage en utredning til om studiestøtte og EU/EØS-regler i Norden (den første kom i 2003), gitt fortsatt støtte til ENIC/NARIC-kontorene for et treårig grensehindringsprosjektet om gjensidig godkjenning av høgre utdanning i de nordiske landene, satt i gang et prosjekt om oppdatering av den nordiske hjemmesiden om høgre utdanning, kjent under web-adressen www.abo.fi/norden, samt fullført andre del av internasjonaliseringsprosjektet med rapporten ” Internationalization of higher education institutions in Northern Europe in the light of Bologna – Rethinking Nordic cooperation in higher education”. I tillegg er det trykket en rapport med casestudier som inneholder en gjennomgang av de fem nordiske lands høgre utdanningssystemer samt en nærmere studie av hvordan ni utvalgte universiteter og høyskoler i Norden arbeider med internasjonalisering i sine respektive institusjoner.

HØGUT har ellers oppnevnt en rekke arbeidsgrupper og gitt mange oppdrag til kompetente utdannings- og forskningsmiljøer for å utarbeide forslag til oppfølging av styringsgruppens arbeid. Styringsgruppens medlemmer har også deltatt i flere internasjonale konferanser og har gitt flere høringsuttalelser.

2-2544-1 NORDENS SPRÅKRÅD					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
Dkk	2.028.000	-	-	-	LEDNINGSGR.

FORMÅL	Den språklige gemenskapen är en fundamental förutsättning för det folkliga, kulturella, ekonomiska och politiska samarbetet i Norden. Det språkpolitiska arbetet vid Nordiska ministerrådet koordineras och styrs av en ledningsgrupp, som har följande huvudoppgifter: 1) fungera som sakkunnet organ åt Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet när det gäller nordiska språkfrågor och nordisk språkpolitik. 2) fungerar som samarbetsorgan för de nordiska språknämnderna och utlandslektorerna. 3) fungera som ledningsgrupp för tvärgående stödprogrammet Nordplus språk och därmed inneha det överordnade ansvaret för programmet. Ledningsgruppen ersätter den språkpolitska referensgruppen och det Nordiska språkrådet från och med budgetåret 2004.
PRIORITERINGER I 2004	Ledningsgruppen för Nordiska ministerrådets språksamarbetet skall arbeta utgående från följande målsättningar: - främja internordisk språkförståelse - stärka kunskapen om språken i Norden - främja en demokratisk språkpolitik och språksyn i Norden - stärka de nordiska språkens ställning i och utanför Norden
RESULTATER I 2004	Nordens sprogråd, som fra og med budgetåret 2004 erstattede den sprogpoltiske referencegruppe og Nordisk sprogråd, havde følgende resultater i 2004: <i>Ny nordisk sprogpolitik</i> Arbejdet med udformningen af en ny nordisk sprogpolitik tog sin begyndelse i 2004. Resultatet skal være en ny overordnet sprogpolitik for det nordiske sprogsamarbejde i form af en deklaration der skal fremlægges som et ministerrådsforslag til Nordisk Råds session, formentlig i 2006. <i>Den nordiske sprogkonvention</i> Referencegruppen for den nordiske sprogkonvention arbejdede videre med udgangspunkt i en juridisk udredning om den nordiske sprogkonvention fra 2003. Arbejdet med sprogkonventionen skal afsluttes i 2005, og er et led i arbejdet med at fjerne grænsehindringer.

Samarbejdet mellem de nordiske sprognævn

Nordens sprogråd har ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn. Tema for det nordiske sprog møde var i 2004 sprognormering og sprogforandringer.

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet

En evaluering af virksomheden Nordenundervisning i udlandet i relation til Samarbejdsnævnet blev færdig i 2004. Nordens sprogråd var rådgivere for MR-K i opfølgningen af evalueringen. En arbejdsgruppe fik til opgave at fremlægge et forslag til hvordan arbejdet indenfor Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet kunne ses i forhold til det sprogpoltiske arbejde indenfor MR-U fra og med den 1. januar 2004. Et forslag til fremtidig organisering af Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet blev fremlagt af samarbejdsministrene. (Se 2-2545-2 Nordenundervisning i udlandet.)

Gymnasiebogen "Nordens sprog med rødder og fødder"

Projektet at udarbejde et manuskript om nordisk sproghistorie fortsatte i 2004. Målet med udgivelsen er at styrke interessen både for det fællesnordiske perspektiv og for den sproglige side af modersmålsundervisningen. Undervisningsbogen skal efter planen udkomme i 2005 både i en trykt udgave og i en udvidet netversion.

Domænetab

Arbejdet med domænetab, som blev igangsat af den tidligere sprogpoltiske referencegruppe, mundede ud i en konference om parallelsprogethed. Et led i arbejdet med domænetab er videreførelsen af forskningsprojektet om moderne importord.

Nordmålforum

Nordens sprogråd arrangerede det årlige Nordmålforum 2004 i samarbejde med ledningsgruppen for børn og ungdomskultur (BUK) og en række nordiske forlag. Hovedtemaet var sproget i børne- og ungdomslitteraturen.

Nordplus sprog

Nordens sprogråd er ledningsgruppe for Nordplus sprog programmet. I 2004 var prioriteringerne i programmet:

- Webbaseret undervisningsmateriale for undervisning i nordiske sprog som fremmedsprog.
- Kompetenceudvikling for lærere i nordiske sprog med behov for at videreudvikle færdigheder i IKT.
- Udarbejdelse af terminologilister og databaser for små sprog.

40 projekter fik støtte gennem Nordplus sprog programmet i 2004. (Se 2-2543-1 Nordplus sprog)

2-2550-1 MINISTERRÅDETS (MR-U) IT-POLICYGRUPPE					
Valuta	Budsjett 04	Budsjett 03	Budsjett 02	Disp02/Bud.02	Bud.disp.av
DKK	552.000	544.000	532.000	98%	POLICY-GR.

FORMÅL

Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) oprettede i 1996 IT-policygruppen. IT-policygruppen følger og fremmer udviklingen af spidskompetence inden for grænsefladen mellem moderne informations- og kommunikationsteknologi på den ene side og forskning og uddannelse på den anden. IT-policygruppen er et rådgivende policyorgan for MR-U og driver således ikke egen projektvirksomhed udover mindre udredningsopgaver.

IT-policygruppen søger at sikre den meste tidssvarende og fremadrettede rådgivning om videnssamfundets udvikling ved at følge og analysere udviklingen samt formidle viden til MR-U og sektorens andre rådgivende organer. IT-policygruppen udarbejder endvidere forslag til initiativer og analyser på anmodning.

PRIORIT- TERINGER I 2004

I lyset af sektorens arbejde med udvikling af rådgivningsstrukturen, fik IT-policygruppen år 2002 forlænget sit mandat til udgangen af år 2003.

IT-policygruppens prioriteringer for år 2004 afhænger således af udviklingen i denne proces, samt indholdet i et eventuelt nyt mandat, som i givet fald udarbejdes ultimo 2003.

RESULTATER I 2004

Der er blevet afholdt fem møder i løbet af året, hvert med eget fagligt tema. Hovedvægten i sagsporteføljen har været på såvel løbende som på nye sagsområder. IT-policygruppen har i år 2004:

- Færdigforhandlet forskningsprogrammet "Nordunet3 - A new Nordic Internet Research and Development Program", om internet og internetapplikationsforskning og udvikling, i samarbejde med de nationale forskningsråd via Nordiska samarbetsnämnden för naturvetenskaplig forskning (NOS-N).
- Tilrettelagt samarbejde med Østersørådet under "The Northern eDimension Action Plan (2005-2006)", aktionslinie 1: Internet and Internet-Application Research and Development.
- Deltaget i udarbejdelsen af MR-U strategi "Norden som foregangsregion for udvikling af menneskelige ressourcer strategi for nordisk uddannings- og forskningssamarbejde 2005-2007".
- Kommenteret en rekommandation fra Nordisk Råd om åbne standarder og Open Source i nationale IT-strategier (A 1341/næring), med forslag til mulig opfølgning,
- Kommenteret forslag til opfølgning på nedlæggelsen af Nordisk Ministerråds institution NORDINFO, i form af et programforslag indenfor nordisk samarbejde om videnskabelig information - Nordbib.
- Initieret politikdiskussioner og afholdt en konference om "Globalt uddannelsesmarked – nordisk udfordring" sammen med Ledningsgruppen for nordisk samarbejde inom högre utbildning (HÖGUT) og Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL).
- Afholdt fire temaseminarer, hvor man blandt andet drøftede: Videoconferencing; IT-Sikkerhed, Cyber-crime, Industrispionage; Innovative skoler; Arktisk forskning; Telemedicin og endvidere The Strategic Significance of Information Technology Policies, i samarbejde med EU kommissionen.

2-3110-1 NORDISK FORSKNINGSPOLITISK RÅD (FPR)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.892.000	1.866.000	2.326.000	92%	FPR

FORMÅL Nordiska forskningspolitiska rådet (FPR) är Ministerrådets rådgivande organ för långsiktiga forskningspolitiska frågor. FPR skall befrämja nordiskt samarbete inom forskning och forskarutbildning. FPR skall utifrån analyser om den forskningspolitiska utvecklingen både i Norden och i Europa rådge om forskningspolitiska problemställningar som är relevanta för Norden.

PRIORITETER I 2004 Vitboken "Norden som en ledande region för forskning och innovation" skall föreligga i slutet av 2003 och uppföljningen av de rekommendationer som där framläggs är av största betydelse. Med utgångspunkt i dagens läge skall Vitboken lägga fram konkreta förslag till framtida aktiviteter som leder till att det nordiska forskningsrummet (NFR) utbyggs och förstärks.

I sin inställning till MR-U/MR-SAM om nordiskt forskningssamarbete 2004 och framåt rekommenderar FPR speciellt två aktiviteter:
att NMR i samarbete med nationella forskningsråd etablerar ett program för Nordiska spetsforskningsenheter (Centres of Excellence) med tillhörande forskarskolor
att NMR etablerar ett program för nordiska forskarskolor i samarbete med forskningsråd och universitet

Sekretariatsfunktionen ivaratas av Nordiska ministerrådet.

RESULTATER I 2004 FPR har under året deltagit mycket aktivt i uppföljningen av NORIA Vitboken om nordisk forskning och innovation. FPR fick i slutet av 2003 av undervisnings- och forskningsministrarna i uppdrag att förbereda övergången till det nordiska forsknings- och innovationsrum som skisseras i Vitboken. Specifikt har FPR arbetat intensivt med etableringen av ett nytt nordiskt samordningsorgan inom forskningsområdet. FPR har deltagit i framtagandet och konkretiserande av konceptet och har tagit fram utkast till stadgar och arbetsordning för det nya organet, NordForsk.

Som en del av arbetet med etableringen av ett nytt samordningsorgan arrangerade FPR i november ett lyckat seminarium med titeln NordForsk – Nordisk Styrka. I seminariet deltog ca 45 speciellt inbjudna personer som representerade nationell expertis på området. Vid seminariet diskuterades centrala frågor angående det framtida NordForsk. Detta inkluderade NordForsks uppgifter, organisation, arbetsformer och samarbete med nationella forskningsfinansiärer.

Ett annat initiativ som FPR tog för att bereda vägen för det framtida NordForsk var att sända ett brev med förfrågan om förslag till framtida nordiska aktiviteter till de nationella forskningsråden och till NOS-organen. De svar som inkom ger en intressant bild av vilka aktiviteter man nationellt önskar ta upp på en nordisk arena. NordForsks styrelse har möjlighet att använda sig av den information som samlats in.

FPR anordnade tillsammans med NorFA en konferens om forskarutbildningssamarbete. Konferensen hölls i Riga i maj och ca 120 personer från Norden, de baltiska länderna och Ryssland deltog

FPR har liksom under tidligere år avgivet yttranden till ministrarna och ämbetsmannakommittén om viktiga rapporter som tagits fram under året.

FPR har under året haft det överordnande ansvaret för MR-Us forskningsprogram. FPR har också deltagit i arbetet med Nordiska Centers of Excellence inom globala förändringar och molekylär medicin.

FPR har givit NIFU STEP i uppdrag att ta fram en rapport om ”Offentliga bevilningar till forskning och utveckling (FoU)”. Den förväntas föreligga våren 2005. FPR låter också sammanställa sin historik.

MOBILITETS- OG NETVÆRKSPROGRAMMER

2-2512-2 NORDPLUS JUNIOR					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	19.911.000	10.220.000	9.783.000	98%	STYRET NSS
DERAV ADM. UTGIFTER		ADMINISTRATIONEN AF PROGRAMMERNE VARETAGES AF ET NORDISK NETVÆRK AF ADMINISTRATORER.			

FORMÅL Målet med det nye mobilitets- og netværksprogram for grundskole og ungdomsuddannelser i Norden er gennem nordisk skolesamarbejde at stimulere interessen for, kundskab om og forståelsen af andre nordiske kulturer, sprog og livsvilkår og dermed styrke den nordiske dimension i grundskolen og ungdomsuddannelserne i de nordiske lande og selvstyrende områder samt fremme den nordiske samhørighed med udgangspunkt i vores fælles nordiske værdier, der hviler på samme menneske- og demokratisyn.

Midlet er at give økonomisk bidrag til elevers og læreres mobilitet. Aktiviteterne skal have et pædagogisk indhold samt være forankret i læreplanen og i skolens plan samt i videst muligt omfang foregå på det nordiske skolenet.

For klasser/grupper er der et tilbud om temaarbejde efter eget valg eller med emner prioriteret af ministerrådet. Samarbejdet skal også ske via det nordiske skolenet.

For lærere er der et tilbud om udveksling (jobbytte) af lærere mellem to skoler samt rejselærerordning, hvor en lærer fra hvert land rejser i en periode rundt til forskellige skoler i et andet land for at undervise i sine fag.

For elever er der et tilbud om individuel deltagelse i arbejdsforlagt undervisning/praktik eller deltagelse i undervisning enten inden for de små håndværksfag eller i gymnasiet.

PRIORITERINGER I 2004 I 2004 er der tre store prioriteringer, som alle udspringer af udviklingsplanen for Nordisk Ministerråds mobilitets- og netværksprogrammer inden for uddannelsesområdet. Dels er der skabt et nyt program for hele grundskolen og ungdomsuddannelserne, som skal administreres efter den nye ramme for målsætning, midler, samarbejdsformer med videre (se oven for). Dels vil der være den praktiske opfølgning af udviklingsarbejdet, hvor de deltagende elever og lærere skal have pædagogiske IKT projekter på det nordiske skolenet i forbindelse med den fysiske mobilitet.

Dels er der fra 1. januar 2004 skabt en ny nordisk organisering af administrationen af Nordplus Junior samt af de øvrige mobilitets- og netværksprogrammer. Fremover skal såvel administration som information koordineres på tværs af de nordiske lande og selvstyrelser områder samt i lang højere grad end i dag skal være baseret på elektronisk administration.

RESULTATER I 2004 Den nye program for Nordplus Junior erstatter flere tidligere ordninger: det tidligere Nordplus Junior (gymnasier/erhvervsskoler), Nordplus Mini, Elevudveksling Vestnorden samt Nordskol (som var en del af Nordmål).

I 2003 var der følgende resultater i Nordplus Junior: Omkring 7.620 elever og 445 lærere modtog støtte i 2004. Antallet af bevilligede ansøgnings var 457 svarende til en bevillingsprocent på lidt over 77%. Der var 591 ansøgnings i 2004.

2-2522-2 NORDPLUS VOKSEN					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	8.891.000	8.768.000	8.589.000	100 %	STYRET FOVU
DERAV ADM. UTGIFTER		ADMINISTRATIONEN AF PROGRAMMERNE VARETAGES AF ET NORDISK NETVÆRK AF ADMINISTRATORER.			

FORMÅL Det nye mobilitets- og nettverksprogrammet Nordplus Voksen er et viktig redskap for å iverksette handlingsplanen (2000 -2004) og FOVUs overordnede prioriteringer for voksnes læring. Programmet skal stimulere videreutvikling og fornyelse gjennom støtte til fellesnordiske prosjekter om voksnes læring gjennom aktiviteter som

- fremmer sammenheng mellom politiske prioriteringer og prosjekter
- fremmer ulike aktørers/målgruppers målrettede samarbeid om å utvikle gode læringsarenaer for voksnes læring
- bidrar til realisering av Norden som en foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser

Programmet trer i kraft fra 1. januar 2004.

PRIORITERINGER I 2004 I oppbygging av Nordplus Voksen er det lagt vekt på å se de begrensede midlene som tidligere var delt opp i mindre program i en helhet. Dette for å sikre større åpenhet og gi mulighet for samarbeid mellom ulike miljøer som jobber med voksens læring. Sammenheng mellom prioriteringer i handlingsplanen (2000 – 2004) og prosjektenes kvalitet er styrende for hvilke prosjekter som skal tildeles nordiske støtte.

RESULTATER I 2004 Nordplus Voksen er ett av de fem Nordplus programmene og ble iverksatt fra 1.januar 2004 med Cirius, Danmark som hovedkoordinator. Ut over dette har en faggruppe oppnevnt av SVL gjennomgått søknadene og gitt faglige råd om tildeling av midler. Fordelt over to søknadsrunder innkom til sammen 113 søknader. 90 søknader ble innvilget midler fordelt med 18 tildelinger til tematiske nettverk, utviklings- og kartleggingsprosjekter og 72 tildelinger til mobilitet (forberedende møter, etterutdanning, studie- og undervisningsopphold og utveksling av deltakere). Den nye utvekslingsordningen for elever og kursister viser at det ble gitt tilskudd til 390 personers opphold i et annet nordisk land og hadde et gjennomsnittsomfang på ca 2 måneder. Utveksling mellom folkehøgskoler dominerte aktiviteten i 2004. Ut over utveksling av elever/kursister kommer mobilitet knyttet til etterutdanning, studie- og undervisningsopphold med 139 deltakere, det vil si en samlet mobilitet på 529 personer. Mer enn 350 ulike organisasjoner har inngått i de to søknadsrundene i 2004.

2-2532-2 NORDPLUS (HÖGRE UTBILDNING)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	32.126.000	31.682.000	31.972.000	100%	HØGUT
DERAV ADM. UTGIFTER		ADMINISTRATIONEN AF PROGRAMMERNE VARETAGES AF ET NORDISK NETVÆRK AF ADMINISTRATORER.			

FORMÅL NORDPLUS är ett program för nätverkssamarbete och mobilitet för studenter och lärare inom högre utbildning i Norden. Syftet med programmet är att genom ekonomiskt stöd, närmare knyta samman de nordiska utbildningsinstitutionerna för högre utbildning genom nätverk och skapa underlag för en helhetlig nordisk utbildningsgemenskap där institutioner, lärare och studenter kan utnyttja varandras speciella kompetens.

NORDPLUS ger bidrag till bildande och utveckling av nätverk, student- och lärarmobilitet och till intensivkurser.

PRIORITERINGAR I 2004 De prioriteringar som görs inom NORDPLUS-programmet relateras till ministerrådets och HØGUT:s (Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning) prioriteringsområden samt till respektive ordförandelands särskilda prioriteringar.

Generella riktlinjer för programmet är: Arbetsdelning och samarbete, balans, nätverk som representerar små och smala ämnesområden, ökat antal utresande från Danmark – fler inresande till Finland, deltagande av institutioner från Väst-Norden (Grönland, Färöarna och Island) samt studenter med funktionshinder.

Under 2004 tillkommer prioriteringar som: Informations- och kommunikationsteknologi (IKT) som pedagogiskt verktyg gärna i kombination med mobilitet, lärarmobilitet, samarbete mellan universitet/högskola och näringsliv/offentlig sektor, Joint degrees/joint programmes, intensivkurser – gärna med tvärvetenskapligt innehåll.

RESULTATER I 2004 Nordplus-programmet administreras av en extern myndighet och sedan 2004 administreras det av CIMO (Centret för internationellt personutbyte) i Helsingfors. HØGUT är huvudansvarig för programmets genomförande samt för dess innehållsmässiga och politiska profil.

År 2004 utdelades 38.672.413 DKK till nätverkens aktiviteter, därav utdelades returmedel på 8.451.327 DKK. Antalet ansökningar för 2004 var 330, vilket var 43 fler än år 2003. HØGUT avslog 20 ansökningar. År 2004 steg den ansökta summan till 10 674.870 DKK, vilket är mer än 26 miljoner DKK högre än år 2003. De tillgängliga medlen uppgick till 36 % av den ansökta summan i jämförelse med 42 % år 2003.

Nätverken ansökte om stipendier för 5.375 studerande och för 2.566 lärare. Ökningen från år 2003 var för studerandenas del 706 och lärarnas 700. HØGUT utdelade 37 % av den ansökta summan, motsvarande förhållande var 48 % år 2003. Flertalet studenter är på studieuppehåll i ett annat nordiskt land i 2,5 månader, medan de flesta lärarna utnyttjar sig av möjligheten att vara vid ett annat lärosäte i Norden under en veckas tid. Till detta kan läggas all mobilitet av administrativ personal i samband med nätverksaktiviteter av olika slag samt studenters

och lärares mobilitet i samband med intensivkurser. Totalt beviljades 2003 medel till 57 intensivkurser. Det beviljades även medel till 10 gemensamma studieprogram.

Utifrån rapporteringarna 2003 kan det konstateras att Sverige var det nordiska land som tog emot flest studenter, medan Finland tog emot flest lärare. Därefter följer Danmark och Norge vad gäller studenter samt Sverige och Danmark vad gäller lärare. Flest utresande studenter i Norden kom från Finland och flest lärare från Norge.

2-2543-2 NORDPLUS SPRÅK					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP00/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	8.802.000	6.559.000	-	-	NORDENS SPRÅKRÅD
DERAV ADM. UTGIFTER		ADMINISTRATIONEN AF PROGRAMMERNE VARETAGES AF ET NORDISK NETVÆRK AF ADMINISTRATORER.			

FORMÅL Nordiska ministerrådets språkpolitiska åtgärder har samordnats till ett tvärgående program Nordplus språk. Det övergripande målet för programmet är att den nordiska språkgemenskapen skall bestå och stärkas och att det nordiska samarbetet också i framtiden i huvudsak skall kunna föregå på nordiska språk. En förutsättning för detta är att de nordiska språken också nationellt bevarar sin ställning som kompletta och samhällsbarande språk.

Nordplus språk har därmed följande övergripande målsättningar:

- att främja internordisk språkförståelse
- att stärka kunskapen om språken i Norden
- att främja en demokratisk språkpolitik och språksyn i Norden
- att stärka de nordiska språkens ställning i och utanför Norden

Som ett tvärgående program har Nordplus språk en mycket bred målgrupp. Stöd kan beviljas till i huvudsak tre olika grupper av sökande, som har anknytning till undervisnings-, forsknings- och upplysningssektorn:

1. *Institutioner och organisationer*
2. *Nätverk*
3. *Enskilda personer*

I gruppen enskilda personer ingår inte elever. Eleverna är i främsta hand en indirekt målgrupp i programmet via den kursverksamhet som ordnas för modersmålslärare, lärare i nordiska språk som främmande språk och andraspråk och studerande vid högskolor och universitet.

PRIORITERING I 2004 Med hänsyn till de överordnade målsättningarna prioriteras verksamhet inom följande aktiviteter: kurser, konferenser, forskningsprojekt, utredningsarbete, publikationer, ordboks- och terminologiarbete, utveckling och publicering av läromedel och undervisningsmaterial, språkteknologiska projekt, etablering av nätverk mellan aktörer på språkområdet, och upplysningsarbete riktat till allmänheten.

RESULTATER I 2004 Det nye tværgående program Nordplus sprog erstatter Nordisk sprogråd, Nordmålprogrammet og Nordkurs, hvilke havde følgende resultater i 2004: 40 projekter fik

støtte gjennom Nordplus språk programmet. Prosjektstøtte blev hovedsaklig bevilget til kursvirksomhet (48%), ordbogs- og terminologiarbejde (20%), sprøkteknologiske projekter (15%), forskningsprojekter 7%), konferencer (4%) og publikationer (3%) samt udvikling af læremidler og undervisningsmateriale 3%).

2-2534-4 BIDRAG TIL NORDISK SOMMERUNIVERSITET (NSU)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.128.000	1.112.000	1.088.000	100 %	NSU

FORMÅL	NSUs hovedoppgave er å fremme det nordiske forskningssamarbeidet gjennom å styrke vitenskapelig idé- og nettverksutvikling innen tverrfaglige problemområder som ikke har gitt grunnlag for felles nordiske forskningsprosjekter. Virksomheten bygger på at deltakere på tvers av fag, karriere, generasjoner, institusjoner og språk samles om felles studier knyttet til tverrvitenskapelige problemstillinger. NSU er en idéell organisasjon som støttes med et virksomhetsbidrag fra NMR gjennom en årlig prosjektkontrakt.
PRIORITERINGER I 2004	Ministerrådets bidrag forutsettes benyttet til aktiviteter i form av nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet. Administrative kostnader dekkes av egenfinansiering.
RESULTATER I 2004	NSU har oppfylt kontrakten med Nordisk Ministerråd for 2004 ved å gjennomføre en nordisk sommerkonferanse med 99 deltakere, 8 vintersymposier med 156 deltakere, kretsarbeid i de 8 studiekretsene, samt publikasjons- og informasjonsvirksomhet. NSU har besluttet at informasjonskanalen i hovedsak skal være internettbasert og har opprettet en egen hjemmeside som skal være funksjonell både til internt og eksternt bruk. Hjemmesiden bidrar også til nettverksbygging ved at de enkelte studiekretsene har egne sider under hovedsiden. I 2004 deltok til sammen 257 personer i sommerkonferanse/vintersymposier, herav 143 kvinner og 112 menn.

2-3115-3 NORDISK FORSKERUDDANELSESAKADEMI (NORFA), NORGE						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	39.311.000	38.131.000	39.153.000	67%	Institusjonen	2003
MODSVARER DKK	36.952.000	37.368.000	36.021.000			

FORMÅL	NorFA har två huvudfunktioner, som stödorgan och som akademi. Som stödorgan skall NorFA stimulera till samverkan mellan forskarutbildningsmiljöer i Norden. Som akademi skall NorFA stärka nordisk forskarutbildning och forskning genom att skapa mötesplatser, stimulera till förnyelse och verka för utbyte av idéer och erfarenheter.
PRIORITERINGER I KONTRAKTEN	NorFA har under 2002 arbetat inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Ett nytt kontrakt kommer att upprättas från och med 2004. Kontraktet kommer att ta utgångspunkt i de förhandlingar som kommer att genomföras under 2003.

**RESULTATER
I 2004** NorFA:s strategi för 2002-2005 och NorFA:s stadgar från år 2000 har varit vägledande för verksamheten. Målen för verksamheten preciserades i NorFA:s verksamhetsplan för 2004.

NorFA har under 2004 beviljat stöd till nätverk, forskarutbildningskurser, gästprofessorer och två typer av personliga stipendier, kursstipendier och mobilitetsstipendier. Vidare har NorFA stött pilotprojekt och planläggningsmöten.

Stödverksamheten har utvecklats vidare med ökad tyngd på nätverkssamarbetet och ytterligare integrering av forskarmiljöer i närområdet. NorFA har under 2004 beviljat stöd till 68 nätverk, varav 7 tillhörande Nabo-programmet. Detta innebär en ökning på 7 nätverk jämfört med 2003. Antalet deltagande forskargrupper i NorFA:s nätverk närmar sig 800 och inkluderar nästan 4500 forskare och studerande. NorFA beviljade under 2004 medel till 27 forskarutbildningskurser av vilka 4 inom Nabo-programmet. Det blev beviljat stöd till 16 gästprofessorer enligt den gamla ordningen, varav 4 tillhörande Nabo-programmet. Inom en nystartade gästprofessorsordning som berör redan etablerade nätverk beviljades ytterligare 4 gästprofessorer.

NorFA har varit starkt engagerat i satsning på nordiska forskarskolor som ett instrument för att stärka forskarutbildningen i Norden, och har under 2004 beviljat stöd till 7 forskarskolor.

NorFA Nabo, ett program för samarbete med de baltiska länderna och nordvästra Ryssland, startade våren 2003 med ekonomiskt bidrag från ministerrådets närområdesprogram. Under 2004 har samtliga stödordningar beviljat stöd till aktiviteter inom dessa geografiska områden.

Under 2004 var könsfördelningen bland personer som mottog en beviljning 159 (61%) män och 100 (39%) kvinnor.

NorFA:s verksamhet som akademi, med en rådgivande och policyskapande funktion, har också utvecklats under året. Under 2004 anordnades en stor konferens kring forskarutbildningssamarbete i närområdena i Riga. NorFA stod som arrangör för en kurs i vetenskapsteori och –administration (Today's Research Training, Tomorrow's Scientific Quality) och en kurs i medieträning för forskarstuderande. Dessutom hölls ett årligt återkommande seminarium för nätverkskoordinatorer.

NorFA har under 2004 förvaltat Nordiska ministerrådets fyra tematiska forskningsprogram, Kön och våld, Språkteknologi, Västnordiskt oceanklimatforskning och Longitudinell epidemiologi.

Mera information om aktiviteterna finns på adressen www.nordforsk.org.

FORSKNING: PROJEKTER OG PROGRAMMER

2-3111-2 NORDISKE SPIDSFORSKNINGSENHEDER (NCoE), PILOTPROJEKT					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP00/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.174.000	3.130.000	3.063.000	99.9 %	PROGR.STYRE

FORMÅL De nordiska forskningsråden inom naturvetenskap, miljövetenskap och teknik (NOS-N) har i samarbete med Nordiska ministerrådet år 2001 initierat ett nordiskt pilotprogram för nordiska spetsforskningsenheter (nordiska Centres of Excellence, NCoE) på området globala förändringar inom följande sektorer: ekosystem processer inom klimatförändringen, atmosfäriska och oceaniska processer. Programmet genomförs åren 2002-2007, och dess årliga finansiering uppgår till minst 10 MDKK.

Målet för det samnordiska programmet för spetsforskningsenheter är

- att göra den nordiska forskningen synligare och attraktivare i Europa och världen
- att garantera att de nordiska resurserna, i synnerhet kostsam infrastruktur, används så effektivt och smidigt som möjligt
- att stödja kreativa och effektiva forsknings- och forskarutbildningsmiljöer
- att skapa nordisk kritisk massa
- att öka rörligheten framför allt bland unga forskare
- att åstadkomma tvärvetenskapligt samarbete
- att åstadkomma en ändamålsenlig specialisering bland de nordiska länderna inom forskning och kompetens
- att integrera de nordiska spetsforskningsenheterna i de nationella forskningssystemen

**PRIORITER-
INGER I 2004** En liten expertgrupp (scientific advisory board, SAB) som utnämnts av programmets styrelse skall följa med och rådge de nordiska spetsforskningsenheterna i deras arbete. Expertgruppen och programmets styrelse skall planlägga en halvvägs utvärdering av programmet i början av 2005.

**RESULTATER
I 2004** Det andet SAB-møde blev afholdt i januar 2005. Ledere, forskere og forskerstuderende fra de fire NCoE'er deltog. Repræsentanter fra NordForsks og Ministerrådets sekretariat var også tilstede. På SAB-mødet fik ledere/forskere lejlighed til at redegøre for, hvorledes de har opnået, eller søger at fremme formålet med pilotprojektet. Ligeledes fik SAB lejlighed til at stille spørgsmål, med sigte på at forberede deres årlige rapport til programbestyrelse.

SAB's seneste rapport redegør for de meget varierende resultater, som er opnået. Det påpeges blandt andet, at "Nordic Graduate School of Ecological Dynamics (EcoGrad)" fortsat ikke er etableret.

Programmet og de fire projekter findes beskrevet på hjemmesiden www.aka.fi/ncoe.

2-3131-2 NORDISKT FORSKNINGSPROGRAM OM KÖN OCH VÅLD

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP00/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.861.000	3.808.000	3.726.000	100%	PROGR.STYRE

FORMÅL Avsikten med programmet (2000-2004) är först och främst att knyta samman små och spridda forskningsmiljöer i Norden och att styrka kompetensuppbyggningen och forskarutbildningen i de nordiska länderna. Programmet skall bl.a. bidra till att öka synlighet, höja status och bidra till bättre institutionalisering för forskningsområdet i Norden.

PRIORITERINGAR I 2004 Programmet prioriterade forskningsområdena är:

- Makt, våld, sexualitet och offerskapande (victimization) som könsspecifik process
- Föräldraskap, kön och våld: föräldraskapet som könsbaserad samhällsinstitution
- Maskulinitet och våld som ömsesidigt konstituerande samt kulturella definitioner av sexualitet som överordnar mäns och underordnar kvinnors sexualitet
- "Kulturens" och "kulturernas" betydelse för sambandet mellan kön och våld

RESULTATER I 2004 Programmet samtliga medel har tidigare fördelats genom tre utlysningar som arrangerats 2000-2002 och ledde till igångsättandet av omkring 30 projekt.

Under 2004 anordnades ett forskningsseminarium i Oslo om forskning om sexuella övergrepp mot barn. Programmet har också under året medverkat i andra externa arrangemang med relevans för forskning om kön och våld.

Aktiviteterna under år 2004 har utöver detta främst bestått av uppföljning av oavslutade projekt. Programkommittén har under 2004 också planerat programmet avslutning. Detta skall ske i fem steg 1) Programrapport 2) Forskningskonferens 3) Nationella seminarier 4) Information till Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet 5) Utvärdering av programaktiviteterna.

Nätverken och de enskilda projekten har involverat ca 300 deltagare, varav drygt hälften är forskarstuderande. Majoriteten av deltagarna kommer från de nordiska länderna, men i projekten ingår också forskare/forskarstuderande från Estland, Lettland, Litauen, nordvästra Ryssland, samt flera andra europeiska länder. Ett antal av projekten har dessutom kontakter med andra europeiska och/eller internationella forskarnätverk. 15% av programmet aktiviteter involverar närområdena. Av deltagarna i programmet under år 2004 var knappt 20 % män och drygt 80 % kvinnor.

Programmet har en hemsida med adressen <http://www.nordforsk.org> (kön och våld).

2-3132-2 NORDISKT FORSKNINGSPROGRAM OM SPRÅKTEKNOLOGI					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP00/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.157.000	5.086.000	4.977.000	100%	PROGR.STYRE

FORMÅL Avsikten med det femåriga programmet (2000-2004) är att profilera den nordiska språkliga gemenskapen och säkra/öka användningen av de nordiska språken inom språkteknologin. Samtidigt stöds de nordiska samfundet som en del av det större omgivande lingvistiska samfundet. Avsikten är också att säkra en god nordisk språkteknologi för användare.

Programmet skall bidra till att:

- förbättra kommunikationen mellan nordiska språkteknologiforskare
- förbättra samarbetet inom Ph.D. utbildningen
- etablera faciliteter/dokumentationscentra för att säkra att forskningsresultat, textsamlingar, verktyg etc. finns lätt tillgängliga och kan brukas.

PRIORITERING I 2004 Programmet prioriterar följande forskningsområden:

- Datorstödd inlärning av nordiska språk
- Tvärspråklig informationsbehandling på de nordiska språken
- Interaktion på ett naturligt språk mellan människa och datamaskin

RESULTATER I 2004 Programkomitén, som har det överordnade ansvar för programmets genomförelse, har holdt to møder i 2004. Komitén udgav en årbog med resultater fra forskningsprogrammets virksomhed 2003. Sprogteknologiprogrammets fjerde generelle seminar blev afholdt i Vilvorde, Danmark og det andet i Helsingfors.

Der blev foretaget en delegationsrejse til relevante institutter ved universiteterne i Vilnius, Kaunas, Riga, Tartu og Tallinn samt til Nordisk Ministerråds derværende informationskontorer for at sikre en ajourført viden om disse forskningsmiljøer og for at styrke igangværende og forberede kommende samarbejde.

Programmet har indtil videre ydet støtte til 5 nationale dokumentationscentre, 4 Ph.D stipendiat, 14 netværk og 7 samarbejdsprojekter.

Programmet har en hjemmeside med adressen: <http://www.nordforsk.org/sprogteknologi>

2-3133-2 NORDISKA FORSKNINGSPROGRAMMET LONGITUDINELL EPIDEMIOLOGI					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.109.000	3.066.000	-	-	PROGR.STYR

FORMÅL De nordiska länderna står i en särställning när det gäller välutvecklade befolkningsregister och andra databaser. Detta ger nordiska forskare internationellt sett en unik möjlighet att följa en väldefinierad befolkningsgrupp (kohort) under en längre tid. Programmet kommer att stödja framtagandet av helt nya data genom samkörning av olika databaser i de nordiska länderna. Resultaten förväntas leda till en större förståelse för olika riskfaktorers betydelse och utgöra ett viktigt bidrag till internationell forskning.

**PRIORITER-
INGER I 2004** Programmet skall leda till ett ökat samarbete mellan forskningsmiljöerna i Norden och en nätverksbildning. Nordiska forskare skall få tillgång till nya databaser i det egna landet och i andra nordiska länder. Nya komparativa studier bliver möjliga genom samkörningar av nordiska databaser.

**RESULTATER
I 2004** Projektkommittén beslutade vid ett möte i februari 2004 att bevilja fortsatta medel åt tre projekt:

- Nordic Biological Specimen Banks working group on Cancer Causes and Control
- Attention Deficit and Hyperkinetic Disorders (ADH) in a Lifelong Perspective. The Role of Prenatal Environment
- Pre- and Childhood Growth in Relation to Risk of Cardiovascular Disease

I september 2004 genomfördes en mid-term evaluering av projekten. De tre tidigare projekten beviljades fortsatt stöd under 2005, samtidigt som två nya projekt beviljades stöd:

- Prenatal Dietary Determinants of Development and Disease
- Socioeconomic Inequalities in Health in Early Life

Av deltagarna i projekten är ca 60 % män och 40 % kvinnor. Forskare i närområdena är inte involverade i projekten. Programkommittén beslutade att ett programseminarium skall anordnas hösten 2005.

Programmet har en hemsida med adressen www.nordforsk.org (epidemiologi). Epidemiologiprogrammet och projekten presenteras på hemsidan.

2-3138-1 NORDISK FORSKERSKOLEPROGRAM					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.484.000		-	-	FPR

FORMÅL Programmet skal støtte nordisk samarbejde om forskerskoler og forskerkurser ved at udbygge netværkssamarbejdet mellem nationale institutioner af en mere formel og forpligtigende karakter. En forskerskole skal udgøre en ramme for forskeruddannelsen og må give mulighed for såvel dybe som bredde i uddannelsen. Forskerskolen skal være af en vis størrelse og have en klar identitet. En forskerskole kan være tematisk indrettet og gerne inden for flere discipliner. Det er vigtigt at en forskerskole har en ledelse med en klar ansvarsfordeling med en forskerskoleleder ansat ved institutionen.

Programmet skal kunne søges i fri konkurrence af alle forskningsinstitutioner med ret til at tildele doktorgrader. Programmet kobles tæt til de igangsatte programmet for Nordiske Centres of Excellence, men der kan også oprettes som selvstændige initiativer afhængigt af de nationale prioriteringer. Programmet bør basere sig på de praktiske erfaringer, der er opnået i regi af Nordisk Forskeruddannelsesakademi (NorFA) og andet nordisk samarbejde på dette område. Programmet skal virke i perioden 2004-2008.

**RESULTATER
I 2004** Programmet mottog 57 ansökningar av vilka tio gick vidare till en andra rond med en mera utförlig ansökan. Fem nya nordiska forskarskolor inom humaniora och samhällsvetenskap utsågs av en referensgrupp i 2003. De nordiska forskarskolorna inkluderar alla nordiska länder och också deltagare i närområdena. Alla forskarskolor får en rambevillning på ca 1

MNOK per år under fem år. Följande forskarskolor startade sin verksamhet i januari 2004.

- Dialogues with the Past. Graduate School in Archaeology
- Nordic Research School in Library and Information Science
- Nordic Graduate School of Language Technology
- Nordic Graduate School of mathematics education
- Nordic Research School in Interdisciplinary Gender Research

Information om programmet finns på www.nordforsk.org (HUM/SAMF Forskerskoler)

2-3139-1 NORDISK SPIDSFORSKNING INDEN FOR MOLEKYLÆR MEDICIN (NCoE MOLEKYLÆR MEDICIN)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.991.000		-	-	FPR

FORMÅL De nordiske forskningsråd inden for medicin (NoS-M) har i samarbejde med Nordisk Ministerråd i 2003 initieret et nordisk program for spidsforskningsenheder inden for området molekylær medicin. Programmet skal gennemføres i perioden 2004-2008.

Forslaget fra NoS-M baserer sig på de erfaringer, retningslinier og kvalitetskrav, der er formuleret i det NCoE projektet på området globale forandringer (global change), som gennemføres i perioden 2003 – 2007.

Nærmere oplysninger om, hvad målet med det fælles nordiske program for spidsforskningsenheder er, henvises til 2-3111-2 Nordiske spidsforskningsenheder (NCoE), pilotprojekt.

PRIORITERING I 2004 Der etableres 2-4 nordiske spidsforskningsenheder efter ansøgning.

RESULTATER I 2004 Programmet utlystes i november 2003. Ansökningsförfarandet skedde som planerat i två steg. Totalt 25 ansökningar inkom i det första urvalssteget i januari 2004. En internationell panel bestående av framstående europeiska forskare inom området granskade ansökningarna. Panelen enades om sju toppkandidater och dessa ombads inkomma med en fullständig ansökan. Bland dessa utvaldes nedanstående tre spetsforskningsenheter:

- Nordic Centre of Excellence for Research in Water Imbalance Related Disorders (WIRED). Koordinator är professor Ole Petter Ottersen, Institute of basic medical sciences vid Oslo universitet. Fyra forskargrupper från Danmark, Norge och Sverige ingår.
- Nordic Centre of Excellence in Neurodegeneration. Koordinator är professor Patrik Brundin, Wallenberg Neuroscience Centre vid Lund universitet. Sammanlagt tolv forskargrupper från Danmark, Finland, Norge och Sverige ingår.
- Nordic Network of Excellence in Disease Genetics (NoNEDG). Koordinator är professor Leena Peltonen vid Biomedicum, Helsingfors universitet. Sex forskargrupper från Danmark, Finland och Sverige ingår.

I samband med Nordiska rådets session i Stockholm i november 2004 anordnades ett seminarium där professor Ole Petter Ottersen höll ett framförande. De tre spetsforskningsenheterna påbörjade sin formella verksamhet den 1 januari 2005. Information om programmet finns på adressen www.vr.se/medicin.

2-3140-1 NORDISK KOMMITTÉ FÖR BIOETIK					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP00/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	901.000	889.000	1.170.000	99,9%	KOMMITTÉN

FORMÅL Nordisk kommitté för bioetik upprättades 1989, som en nordisk referensgrupp på bioetikområdet i syfte att verka i nära samarbete med nationella rådgivande kommittéer. Den nordiska kommittén har som uppgift att identifiera etiska problem med genteknologisk eller annan bioteknologisk forskning och modifiering av mikroorganismer, växter, djur och människor. Kommittén har dessutom som uppgift att följa lagstiftning och reglering inom det bioteknologiska området samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

PRIORITERINGAR I 2004 Kommittén prioriterar bioetiska frågor i anslutning till biobanker, genresurser och stamcellsforskning, genetisk testning av foster och embryourval samt forskningsetik och kultur. Lagstiftningen i Norden har vissa gemensamma drag men skiljer sig också på många punkter. Därför är det viktigt att diskutera skillnaderna i lagstiftning och vad de betyder för nordiskt samarbete.

Kommittén strävar efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om politiskt aktuella etiska aspekter av bioteknologisk forskning, utveckling och tillämpning. Dessutom skall information till offentligheten styrkas.

Det aktuella mandatet gäller för perioden 2002-2004.

RESULTATER I 2004 Kommittén har under 2004 hållit fyra möten, tre seminarier (Seminarium om bioetik med Nordiska rådet, PGD och embryourval samt Bioprophecy), publicerat en rapport (How to best teach bioethics), initierat ett projekt (Reglering av assisterad befruktning i Norden) och deltagit i ett flertal internationella konferenser. Sekretariat, förvaltning och kommitténs internetsidor administreras från Finland.

2-2554-1 AVANCEREDE IT- APPLIKATIONER OG TJENESTER -NORDUNET2					
Valuta	Budsjett 04	Budsjett 03	Budsjett 02	Disp02/Bud.02	Bud.disp.av
DKK	507.000	500.000	489.000	100%	MR-U/EK-U

FORMÅL Universiteter, forskningsinstitutioner og de nordiske centraladministrationer bliver stadig mere afhængige af avanceret kommunikation- og informationshåndtering såvel kvalitativt som kvantitativt. Hvor det oprindelige NORDUnet-projekt (nu et aktieselskab) varetager Internet-infrastrukturen, har Nordunet2 haft til opgave at udvikle avancerede Internetapplikationer og netjenester, og derved sikre landenes tætte samarbejde om netværksanvendelse og -udvikling, og Nordens medindflydelse over den globale Internetudvikling.

Nordunet2 har rådet over godt DKK 30 mio. i perioden 1999-2001, hvor kun finansieringen af projektlederen er gået over det nordiske budget.

PRIORITETER I 2004 Nordunet2-projektet har avsluttet alle sine aktiviteter primo 2003, men budgetposten er bevaret som følge af, at EK-U har besluttet (møde 2/02), at IT-policygruppen skal administrerer beløbet med henblik på at undersøge grundlaget for og eventuelt udarbejde forslag til profil og indhold for et fortsat og styrket nordisk samarbejde om "Internet- og applikationsforskning og -udvikling".

Budgetposten for 2004 må bero på EK-U's behandlingen af forslaget medio 2003.

RESULTATER I 2004 Budgetposten har i år 2004 været administreret af IT-policygruppen med henblik på, i væsentligt omfang, at blive brugt på ekspertudredninger, analyser og møder med sigte på at frembringe et forslag om profil og indhold for et fortsat og styrket nordisk samarbejde om "Internet- og applikationsforskning og -udvikling"(se Nordunet3)

INSTITUTIONER

2-2524-3 NORDENS FOLKLIGA AKADEMI (NFA), SVERIGE						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	7.791.000	7.691.000	7.549.000	70%	Institusjonen	2002
MOTSVARER DKK	6.311.000	6.230.000	6.190.000			

FORMÅL NFA skal fremme utvikling, fornyelse og samarbeid innen området folkeopplysning og voksenopplæring. Dette skjer gjennom å være et faglig kompetansesentrum og forum for idé- og erfaringsutveksling for et bredt spekter av folkeopplysnings- og voksenopplæringsinstitusjoner i Norden

PRIORITETER I 2004 MR-SAM besluttet 29.oktober å legge ned NFA fra 01.08.04 og har gitt generalsekretæren i oppdrag å overta styrets rolle fra og med 01.01.04. Beslutningen har bakgrunn i to evalueringer (Olesen Larsen, 2002 og Löwkrantz, 2003). FOVU vil i 2004 i samarbeid med aktuelle interesse miljøer, arbeide videre med å utvikle en ny struktur for det nordiske samarbeidet om voksnes læring basert på nasjonale nettverk og en samordnende funksjon. I dette arbeidet vil det bli tatt spesielt hensyn til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer. Administrative spørsmål knyttet til avvikling av NFA, f.eks. leiekontrakt og oppsigelse av personell tas hånd om av NMRs sekretariat. Eventuelle økonomiske forpliktelser knyttet til oppsigelse av leieavtale håndteres av NMRs sekretariat og vil ikke belaste FOVUs budsjett.

RESULTATER I 2004 NFA har frem til sommeren 2004 arbeidet med konferanse/seminarvirksomhet, dokumentasjon/formidlingsarbeid samt nordisk/internasjonalt nettverksbygging. Aktiviteten har vært preget av NFA ble lagt ned fra august 2004. Biblioteket er overført til Linköpings Universitet hvor det bl.a. er lagt opp til mulighet for fjernlån av litteratur.

2-3180-3 NORDISK INSTITUT FOR TEORETISK FYSIK (NORDITA), DANMARK						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	19.113.000	18.757.000	18.463.000	80%	Institusjonen	2003

FORMÅL Norditas oppgave er å utføre avansert grunnforskning innen teoretisk fysikk, samt å fremme forsknings- og utdanningsvirksomhet i Norden, blant annet gjennom mobilitetsprogram. Instituttet skal drive et stipendiatprogram for unge nordiske forskere og utbilda doktorander samt drive forskarhåndtering. Nordita skal støtte utviklingen av nye forskningsområder i Norden og fremme tillegningen av den teoretiske fysikkens metoder på øvrige områder av samfunnsleg betydning.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Nordita har under 2002 arbeidet innen eit forlengt mål- og resultatkontrakt med ministerrådet. Eit nytt kontrakt kommer å opprettast frå og med 2004. Kontraktet kommer å ta utgangspunkt i de forhandlingar som kommer å gjennomførast under 2003. Under 2003 skal muligheterna for overføring av kontraktsansvaret for instituttet til nasjonal myndighet vurderast.

RESULTATER I 2004 Nordita ordnar varje år kursar, workshops og symposier. Dessa utgjer ein sentral del av Norditas virksomhet og bidrar til instituttets synlighet og nordiske nytta. År 2004 anordnades totalt tretton møter av ulike slag, delvis med eksternt støtte. Fysikstudenter ved baltiske universitet og i Russland har også deltatt i desse aktivitetar. Forskingen ved Nordita var under 2004 i høg grad preglad av internasjonalt samarbeid. Ein postdoc og ein doktorand ved Nordita deltok i prosjekt innen ramen for EU:s femte rammeprogram og via "Marie Curie Training Site"-programmet.

Nordita har ein stab på seks seniora internasjonale professorar varav fem med fast ansettelse, fire bitrædande professorar (3+3 år) samt 12-14 for nordiske fysikarar som kan tilsetjast som doktorandtenester, postdocs eller nordiske bitrædande professorar. Norditas stab har som under tidlegare år haft eit betydnande antal førtroendeoppdrag frå nasjonale forskningsråd, private fondar og vitenskaplege foreningar. Professorerna har fungert som opponenter ved doktorsexamina, redaktører for vitenskaplege tidsskrifter og i organisasjonskommittéer for internasjonale konferensar.

2-3181-3 NORDISK INSTITUTT FOR SJØRETT (NIFS), NORGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	3.061.000	3.025.000	2.960.000	23%		
MOTSVARER DKK	2.877.000	2.965.000	2.723.000		Institusjonen	2004-2006

FORMÅL Nordisk Institutt for Sjørett (NIFS) har til oppgave å fremme forskning og utdanning i de nordiske landene innen sjørett, allmen transportrett, olje- og gassrett samt tilgrensende områder. NIFS skal vere et internasjonalt kompetansesenter innen sine fagfelt.

**PRIORITER-
INGER I
KONTRAKTEN**

I løpet av 2003 skal det forhandles fram ny kontrakt mellom Nordisk Institutt for Sjørett og Nordisk Ministerråd gjeldende fra 2004, etter at foregående kontrakt er prolongert ut 2003. Det forventes at kontrakten i hovedsak følger opp den virksomheten NIFS har hatt i kontraktsperioden 1999-2001.

Instituttet forventes å opprettholde sin nåværende fagprofil og ytterligere befeste sin stilling som kompetansesenter. NIFS skal generelt styrke sitt internasjonale engasjement, men utviklings- og forskningssamarbeid overfor Baltikum og nordvest-Russland vil få økt oppmerksomhet. I tillegg til ansvar for undervisning og veiledning av studenter, har instituttet som årlig målsetting å bidra til at avlegges doktoravhandlinger, publikasjoner i serie og bøker samt at man aktivt deltar i nordiske og internasjonale forskningsprogram. NIFS bør selv fortsatt arrangere seminarer og være aktiv i internasjonale nettverk, organisasjoner og arbeidsgrupper.

**RESULTATER I
2004**

Virksomheten ved NIFS har i 2004 vært svært tilfredsstillende med et svært høyt aktivitetsnivå. Rekruttering har stått sentralt og det er ansatt en førsteamanuensis og tre stipendiater. Av disse er en fra Brasil, en fra Åland og to fra Norge. En person har fått opprykk til professor. Professorene driver utstrakt undervisning og veiledning også utenfor instituttets særområder. NIFS har i 2004 hatt 10 stipendiater som arbeider med sikte på doktoravhandlinger, og dette er det største volumet noen gang. Videre har instituttet hatt 19 vitenskapelige assistenter. Forskingen innenfor sjø- og transportrett har i 2004 vært preget av at flere doktorgradsprosjekter er i en start- eller mellomfase. Innenfor petroleums- og energirett er mye av forskningen fortsatt knyttet til prosjektet Omorganisering av kraftmarkedet. I 2004 har en professor, fire stipendiater, en forsker og tre vitenskapelige assistenter vært knyttet til prosjektet. Videre er arbeidet med å publisere forskningsresultater på engelsk videreført, og antallet publikasjoner på engelsk er fordoblet i forhold til 2003. I forbindelse med det engelskspråklige masterstudiet i sjørett arbeides det videre med å forbedre det engelsk-språklige undervisningsmaterialet. Den sentrale læreboken i sjørett har kommet i ny utgave både på norsk og på engelsk.

2-3182-3 NORDISK INSTITUT FOR ASIASTUDIER (NIAS), DANMARK						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	7.151.000	7.018.000	6.908.000	62%	Institusjonen	2003

FORMÅL

Nordiskt institut för asienstudier (NIAS) har som huvuduppgift att främja och utveckla det nordiska samarbetet inom forskning och studier i och om Asien. Syftet med NIAS är att genom en samlad nordisk insats optimera användningen av forskningsfaciliteter och kompetens om Asien samt fungera som ett resurscentrum för aktiviteter som annars inte skulle existera i de nordiska länderna. NIAS skall genom en samlad nordisk insats skapa ett nordiskt mervärde och ett bättre utnyttjande av resurser. Institutet skall också göra nordisk forskning och forskarutbildning om Asien mer konkurrenskraftig i internationella sammanhang samt bidra till att förbättra nordiskt beslutsfattande vad gäller de nordiska ländernas relationer till Asien på olika områden.

**PRIORI-
TERINGER I
KONTRAKTEN**

Nytt kontrakt kommer att upprättas från och med 2004. Kontraktet kommer att ta utgångspunkt i de förhandlingar som kommer att genomföras under 2003. Under 2003 skall

möjligheterna för överförande av kontraktsansvaret för institutet till nationell myndighet värderas.

RESULTATER I 2004 År 2004 koncentrerades NIAS' verksamhet på processen om överförande av institutet till nationellt ansvar samt etableringen av Nordic NIAS Council, ett organ med representanter från nordiska universitet, forskningsinstitut och nätverk. Vidare har institutet arbetat med fortsatt utveckling av egen forskning med fokus på publicering av resultat, forskningsstödsaktiviteter för nordiska institutioner och forskare, ett omfattande konferens- och seminarieprogram samt på internationellt samarbete. En nätverksbaserad nordisk forskarskola (Asian Century Research School) har utvecklats. NIAS har bevarat en hög aktivitetsnivå med gott produktionsresultat. Forskare har varit aktiva inom ett antal centrala forskningsteman samt på konferenser, föreläsningar och i media. Biblioteket (NIAS LINC) har haft en hög aktivitetsnivå med fokus på nya former för service, speciellt inom det elektroniska området. Det har även utvecklats en verksamhetsplan för publikationsverksamheten (NIAS Press) innebärande en ökning av antalet publicerade titlar. Antalet stipendiater, gästforskare, konferenser, seminarier och workshops har varit tillfredsställande. NIAS ekonomiska resultat har varit tillfredsställande och bättre än budgeterat. Sammanfattningsvis är NIAS ett internationellt erkänt forskningsinstitut med fast förankring i de nordiska asienforskningsmiljöerna.

2-3183-3 NORDISK SAMARBEIDSORGAN FOR VITENSKAPELIG INFORMASJON (NORDINFO), FINLAND						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	738.700	735.100	720.700	83%	Institusjonen	2003
DKK	5.489.000	5.462.000	5.377.000			

FORMÅL NORDINFO, det nordiske samarbejdsorgan for videnskabelig information, har som hovedopgave at fremme og videreføre nordisk samarbejde om videnskabelig information og dokumentation indenfor fag- og forskningsbibliotekssektoren. NORDINFO skal også formidle nordiske interesser i internationale fora. Samtlige NORDINFO's aktiviteter skal vise en høj nordisk profil og bidrage til nordisk nytte således at projekter i NORDINFO's regi skaber nordisk merværdi også ud over de rent faglige samarbejdsresultater.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning (MR-U) har igangsat et arbejde med at revurdere Nordisk Ministerråds institutioners rolle for nordisk samarbejde på området uddannelse, forskning og IKT. Som led i denne proces fik NORDINFO ultimo 2002 forlænget sin kontrakt med et år frem til udgangen af 2003. NORDINFO's fremtidige prioriteringer og aktivitet skal ses på baggrund af processens konklusion ultimo år 2003.

I indeværende kontraktperiode har NORDINFO prioriteret arbejdet mod **et nordisk elektronisk forskningsbibliotek** gennem igangsættelsen af en række projekter som blandt andet gennemfører digitalisering af videnskabeligt materiale, udvikler digitaliserings teknologien, evaluerer fagportalernes informationsressurser på Internet samt udvikler det nordiske virtuelle samkatalog.

RESULTATER I 2004 NORDINFO blev nedlagt per 1. juli 2004 uden komplikationer. Det videre samarbejde på området drøftes af NordForsk i samarbejde med cheferne for de nordiske nationalbiblioteker og statslige biblioteksstyrelser (NORON).

2-3184-3 NORDISK VULKANOLOGISK INSTITUT (NORDVULK), ISLAND						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
ISK	86.881.000	84.762.000	83.188.000	84%	Institusjonen	2003
MODSVARER DKK	7.819.000	7.629.000	7.487.000			

FORMÅL Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder. Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Nordvulk har under 2002 arbetat inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Ett nytt kontrakt kommer att upprättas från och med 2004. Kontraktet kommer att ta utgångspunkt i de förhandlingar som kommer att genomföras under 2003. Under 2003 skall möjligheterna för överförande av kontraktsansvaret för institutet till nationell myndighet värderas. Nordvulk skall i slutet av 2003 flytta till Islands universitets lokalteter och samlokaliseras med andra naturvetenskapliga ämnesområden.

RESULTATER I 2004 Nordisk Vulkanologisk Institut blev nedlagt som ett självständigt institut den 30 juni 2004. Nordvulks aktiviteter överfördes därefter till Islands universitet och integrerades med universitetets övriga geovetenskapliga aktiviteter. Nordvulk ingår nu i det nya Institutet för Geovetenskap vid Islands universitet. Institutet har en stab på ca 60 personer. Institutet befinner sig i den nya Naturvetenskapliga byggnaden tillsammans med Institutet för biologi.

Alla ansatta på Nordvulk underskrev nya arbetskontrakt med Islands universitet i samband med överföringen av Nordvulk till Islands universitet.

Nordvulks forskningsgrupp bestod under 2004 av 19 personer. Två av dessa hade egna externa medel. Av dessa 19 personer är 8 män och 11 kvinnor. 11 kommer från Island, 6 från de andra nordiska länderna och 1 från respektive USA och Italien.

Trots omorganisering och flyttning under året präglades verksamheten av hög forskningsaktivitet samt ett stort antal publikationer och presentationer vid internationella konferenser. Nordvulks forskare publicerade under året 13 artiklar i internationella tidskrifter och 8 populärvetenskapliga artiklar. Sammanlagt 34 presentationer hölls av Nordvulks medarbetare.

Under 2004 deltog Nordvulk i två stora samarbetsprojekt i geofysik, RETINA och PREPARED. Nordvulk deltog också i ett nytt europeiskt projekt, FORESIGHT, (Coupling of

earthquakes, volcanoes, landslides and tsunamis). Nordvulk bidrar med måtningar av jordskorpan i sødra Island i förbindelse med jordskalv och vulkaniska aktiviteter.

Nordvulks direktör deltog i februari i UNDACs (United Nations Disaster Assessment and Coordination) mission till Marocko för att inspektera jordskalvskatastrofen.

Nordvulks hemsida www.norvol.hi.is har varit populär, speciellt i november under Grímsvötn vulkanens utbrott. Under november månad noterades över 60.000 besök.

2-3185-3 NORDISK SAMISK INSTITUTT (NSI), NORGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	7.277.000	7.191.000	7.036.000	62%		
MOTSVARER DKK	6.840.000	7.047.000	6.473.000		Institusjonen	2004-2006

FORMÅL Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål gjennom forskning å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

**PRIORITER-
INGER I
KONTRAKTEN** I løpet av 2003 skal det forhandles fram ny kontrakt mellom Nordisk Samisk Institutt og Nordisk Ministerråd gjeldende fra 2004, etter at gjeldende avtale er prolongert ut 2003.. Det forventes at kontrakten i hovedsak følger opp den virksomheten NSI har hatt i kontraktsperioden 1999-2001. I denne kontrakten er det fastsatt at NSI skal skape en egen samisk ekspertise, fast plassert i og med direkte tilknytning til nordlig, subarktiske og arktiske forhold. Videre skal NSI bidra til vitenskapelig basert rådgiving på nordisk og internasjonalt nivå og være tilgjengelig med ekspertise inn mot utformingen av en moderne urfolkspolitikk. Instituttet skal prioritere prosjekter innenfor virksomhetsområdene samfunnsforskning, samisk språk og rettsforskning.

**RESULTATER I
2004** Virksomheten ved Nordisk Samisk Institutt kan i 2004 vise til tilfredsstillende resultater. Aktiviteten i sin helhet, og samarbeidet med andre institusjoner, er relativt omfattende, sett i lys av institusjonens størrelse og budsjett. Nordisk Samisk Institutt opplever å få økende oppmerksomhet i det samiske samfunn og i forskningsmiljøene for øvrig. Instituttet greier å opprettholde høyt nivå på ekstern finansiering av prosjekter. Prosjektbevilgninger i 2004 er økt i forhold til foregående år. Detaljer i ny organisering og styring av virksomheten vil være på plass i løpet av 1. halvår 2005, sammen med et nytt styre for NSI. Dette vil bidra til å skape stabile og langsiktige vilkår for instituttets fremtidige virksomhet.

IT-SAMARBETE

SEKTORENS BUDSJETTPOSTER

1-3410-2 DET NORDISKE IT-SAMARBEJDE UNDER MR-IT					
Valuta	Budsjett 04	Budsjett 03	Budsjett 02	Disp02/Bud.02	Bud.disp.av
DKK	1.072.000	707.000	338.000	90 %	MR/EK-IT

FORMÅL At initiere aktiviteter som direkte forbereder og giver grundlag for ministrenes diskussion om aktuelle spørgsmål af betydning for videnssamfundets udvikling. Aktiviteterne skal gennem det nordiske samarbejde give tydelig synergieffekt og skabe merværdi i internationalt perspektiv.

IT-spørgsmål behandles også under andre sektorer. Det er derfor vigtigt at samarbejdet tydeligt profilerer området politisk ved at satse på et tværsektorielt og overordnet IT-samarbejde samt på helhed ved opbygningen af samarbejdsrelationer til de andre nordiske ministerråd, der beskæftiger sig med IT.

PRIORITETER I 2004 Fokus vil være rettet mod at øge den nationale forankring af MR-IT's handlingsplan og mod at styrke kontakten til interessenterne inden for MR-IT's fokusområder:

- Den digitale todeling - et videnssamfund for alle
- Indikatorer for og benchmarking af videnssamfundet
- Digital forvaltning
- Bredbånd og digitalt indhold
- IT-sikkerhed og tillid

Der vil blive taget kontakt til andre fagministerråd hvis fagområde handlingsplanen berører med henblik på at undersøge grundlaget for at etablere samarbejde.

RESULTATER I 2004 Ministerrådet har i år 2004:

- Afholdt ét ministermøde i MR-IT, med et tilknyttet temaseminar om "Demokratiets fremtid i informationssamfundet". På seminaret drøftede MR-IT, hvilken betydning den stigende udbredelse af informationsteknologi har for demokratiudviklingen, og hvorledes teknologien kan styrke demokratiet
- Udarbejdet et nyt samarbejdsgrundlag, samt en ny strategi og handlingsplan for MR-IT fra 2005 til 2007
- Afsluttet projektet "Nordisk digital signatur netværk", som opfølgning på Nordisk Råds rekommandation 11/2000 (A 1226). Nordisk Råd har fået oversendt "Elektronisk kommunikation mellan myndigheter i Norden - Förslag till modell"
- I regi af det nordiske samarbejde på området IT-indikatorer og statistik:
- initieret projektet "Nordic Information Society Statistics 2005", en publikation med nordiske IT indikatorer egnet til benchmarking; afsluttet projektet "ICT investments in enterprises", som sigter på statistisk metodeudvikling
- Indledt samarbejde mellem Nordisk Ministerråd, Østersørådet og EU kommissionen i regi af Den Nordlige Dimension: The Northern eDimension Action Plan 2005 – 2006 (NeDAP); Partnership Agreement. To samarbejdsprojekter er startet under partnerskabet; E-indicators publication as part of NeDAP 2005-2006 programme

(NeDAP aktionslinje 6); Internet and Internet Applications Research and Development (NeDAP aktionslinje 1)

- Kommenteret Næringsministrenes (MR-N) eHandelsstrategi "Strategi för främjandet av elektronisk handel i Norden"
- Udviklet et samarbejdsprojekt med Nordens Sprogråd om Sprogteknologi som opfølgning på Nordisk Råds rekommandation 13/2000 (A 1228)
- Initieret og fulgt op på dialog mellem Ministerrådets fagministerråd om fremstilling fra Nordisk Råd om åbne standarder og Open Source i nationale IT-strategier (A 1341/næring)

NÆROMRÅDENE OG ARKTIS

SEKTORENS BUDSJETTPOSTER

3-0810-3 INFORMASJONS- OG KONTAKTVIRKSOMHET						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD02.	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	13.902.000	14.000.000	12.725.000	96%	MR-SAM/NSK	2004

- FORMÅL**
- Förmedling av nærområdenas behov og forankring av Ministerrådets aktiviteter i nærområdena.
 - Samarbeite, informationsutbyte og lokal koordinering av Ministerrådets aktiviteter i forholdende till andra aktörers verksamheter i nærområdena

- PRIORITETER I 2004**
- Etablering av Ministerrådets informasjonspunkt i Kaliningrad
 - Implementere Nærområdestrategien, spesielt mht. økt mottagerstyring
 - Økt informasjon om Ministerrådets virksomhet i Nærområdet
 - Deltagelse i grenseregionale samarbeidsstrukturer spesielt i det baltisk-russiske grenseområdet etter baltisk medlemskap i EU
 - Fortsette utvekslingsordningen for intern kompetanseheving mellom Nærområdets informasjonskontor og Nordisk Ministerråds sekretariat
 - Etablere prosjektkatalog med oversettelser til finsk og engelsk
 - Gjennomføre en ekstern evaluering av NMRs nærområdevirksomhet de siste 12 år

RESULTATER I 2004

Ministerrådets kontor i Estland, Lettland och Litauen har mellom dessa block haft sine aktiviteter kopplade till nærområdesprogrammets prosjekt og stipendieprogram, till kontorens egne prosjekt (främst Nordenfrämjande) samt till kontorens informations- og kontaktverksamhet. Arbetsfördelningen har i stort sett varit jämt fördelad. En tyngdförskjutning har dock skett till förmån för informations- og kontaktverksamheten. Sett i ett längre perspektiv bakåt har förskjutningen varit markant från interna prosjekt mot informations- og främst mot kontaktverksamhet, med en tillväxt för det sistnämnda som är större än minskningen av interna prosjekt. Arbetet med nærområdesprogrammets prosjekt og stipendieprogram har varit oförändrad. Detta betyder att kontorens arbeidsoppgifter stadig økt i omfatning.

De tre handlingsplanerna inom socialområdet (jämställdhet, barn og unga, narkotika) har dominerat kontorens arbeid under nærområdesprogrammet. Vid sidan av arbeidet med handlingsplanerna har kontoret også gett stød og hjelp, i några fall omfattande, till andra prosjekt som fått stød ur nærområdesprogrammet år 2004.

Vad gäller stipendieprogrammen har kontoren år 2004 mer aktivt styrt användandet av de fem mobilitetsprogram som kontoren själv förvaltar i syfte att stärka den allmänna inriktningen av Ministerrådets samarbeite med de baltiske länderna.

Informations- og kontaktverksamheten har koncentrerats dels till att fördjupa kontaktene med media, dels till en økad dialog om nordisk-baltisk samarbeite og fördjupade diskussioner om nærområdesverksamheten med ministre og høgre tjenstemän på främst utrikes-, social-, inrikes-, finans-, miljø-, utbildnings- og kulturdepartementen.

Nordenfrämjande arbete dominerar kontorens interna projektverksamhet. Alla tre kontor har kulturverksamhet som författarkvällar, fotoutställningar, kulturarbetarseminarier, filmfestivaler och musikevenemang. Som exempel på större evenemang har kontoret i Estland arrangerat en stor poesifestival och två Nordic Forum i samarbete med ministerier och myndigheter. I Lettland har kontoret organiserat konferenser om utbildning, forskning och innovation (Co-operation on Research Training in the Baltic Sea Area och Nordic Research and Innovation Co-operation with Latvia) och gränsöverskridande miljösamarbete mellan Lettland och Litauen. Kontoret i Litauen har arrangerat en stor västnordisk kulturfestival, "Ultima Thule", och startat en nordisk filmklubb i Vilnius med lokala samarbetspartners.

3-5280-3 NORDISKA PROJEKTEXPORTFONDEN (NOPEF), FINLAND

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	2.586.700	2.375.700	2.121.000	58 %	Institutionen	2001-2004
MOTSVARER DKK	19.219.000	17.651.000	15.822.000			

FORMÅL Nopefs syfte är att stärka små och medelstora företags internationella konkurrenskraft genom att ge förmånliga villkorslån till projektstudier och förberedande affärsaktiviteter som bidrar till att främja företagets internationalisering och deltagande i projekt internationellt. För ändamålet samarbetar Nopef bl.a. med NIB, NEFCO och NDF. Nopefs resurser används i verksamheten bl.a. till förmånliga villkorslån för delfinansiering av förstudier, till projektidentifiering i egen regi, projektexport och till informationsverksamhet bland nordiska företag.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Efterfrågan på Nopefs verksamhet väntas fortsätta att öka liksom Nopefs betydelse och relevans för utvecklingen av småföretagssektorn fr.a. i Norden och närområdet. Nopef fyller vid sidan av projektverksamheten en viktig funktion också som kontakts- och informationskälla för småföretag både i Norden och i närområdet. Det nya resultatkontraktet med NMR sammanfaller med en ny finansieringslösning för Nopef som innebär att Nopef under åren 2001-2004 finansieras dels med medel från NMRs budget och dels med bilaterala medel enligt den nordiska fördelningsnyckeln. Nopefs totala budgetvolym uppgår enligt finansieringsmodellen till ca. 30 miljoner DKK per år under perioden.

Liksom tidigare gäller för avtalsperioden 2001-2004 ett fortsatt fokus på mikro, små och medelstora företag. Nopefs samlade verksamhet koncentreras till östersjöområdet och ska uppgå till minst den andelen av Nopefs samlade resurser som under föregående avtalsperiod. Den delen av Nopefs resurser som härrör från bilaterala medel ska användas för projekt i östersjöområdet, främst de baltiska länderna och nordvästra Ryssland. Nya länder i OSS samt i centrala och östra Europa inklusive Balkan får ökad betydelse. Det nordiska näringslivet och det officiella nordiska samarbetet gör stora insatser för att skapa en fungerande marknads-ekonomi samt att öppna för en ökad handel med området. Nopef har en aktiv roll i detta tillsammans med NIB och NEFCO. I Nopefs verksamhet utanför närområdet bör projekt som har ett stort nordiskt intresse prioriteras. Miljöprojekt har hög prioritet. En fortsatt aktiv verksamhet inom Norden är viktig i syfte att nå fler företag med potential att satsa i närområdet.

Institutionens aktiviteter ska anpassas för deltagande av både män och kvinnor. Institutionen

ska i planlægningen og i sine beslut ta hensyn til hur verksamheten påverkar båda könen och ev. konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

**RESULTATER
I 2004** Resultatet under året blev bättre än budgeterat i kontraktet med Ministerrådet.

Under året beviljades 132 lån till ett belopp av 4,4 mn EUR. 193 lån har avslutats under året och medfört att 1,7 mn EUR återförts till Nopef:s disponibla medel för nya beviljningar och 4,2 mn EUR har efterskänkts. Av de 193 avslutade lånen har 81 realiserats. Antalet realiserade projekt i förhållande till antal avslutade lån uppgår till 42 %. Kvaliteten i projekt och ansökningar ökar och ger ett bättre utfall genom att många projekt realiserar.

Under 2004 har antalet beviljade lån jämfört med föregående år minskat från 184 till 132. Nedgången beror på att Nopef tillfälligt inte längre kunde bevilja lån till de länder som anslöts till EU den 1.5.2004. Bland dessa finns de tre baltiska länderna som år 2003 svarade för ca 40 % av alla beviljade lån. Den starka ekonomiska tillväxten och de nordiska mindre och medelstora företagens behov att söka nya marknader växer. Särskilt de mindre företagen har behov av kunskap, nätverk och möjlighet till finansiering av förstudier.

Möjligheten att bevilja lån i EU-stater återinfördes från 1 januari 2005.

Tjänster, handel, IT och telekommunikation utgjorde 21 % av beviljningarna, metall och verkstadsindustri 27 %, bygg och entreprenad 9 %, träförädling 7 %, plast och kemi 9 %, livsmedel 11 %, textil och konfektion 7 %, energi 5 % samt elektromekanik 4%.

3-0820-2 STIPENDIEORDNINGER					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	19.266.000	18.356.000	15.561.000	96 %	MR-SAM/NSK

FORMÅL Å bidra til mobilitet, langsiktig kompetanseheving og nettverksoppbygging mellom Norden og Nærområdene.

**PRIORITER-
INGER I 2004** Stipend og utvekslingsordningene er følgende:

Nordplus Nabo skal bidra til langsiktig samarbeid mellom Norden og nærområdene innen høyere utdanning og forskning samt innenfor frivilligsektoren. Ordningen skal styrke samarbeidet ved nettverksbygging og omfatter støtte til utveksling av forskere, lærere og studenter, ca. 85 %.

En del av stipendieordningen berører frivilligsektoren, ca. 15 %. Programmet har pågått siden 1991 og fortsetter også i 2004, med følgende prioriteringer:

- nordiske språk, kultur og samfunn, samt miljøteknologi for nettverk innen utdanning og forskning
- helse og sosial velferd, barn og unge samt kvinner og demokrati for den ideelle sektorens nettverk

Tjenestemannsutvekslingen administreres av Ministerrådets informasjonskontor for bedre å kunne imøtekomme behovene i hvert enkelt land. For Russlands vedkommende søker man å

støtte en demokratisk, stabil og forutsigbar utvikling ved å bidra til utviklingen av styringssystem og administrative strukturer i den offentlige forvaltningen. I programmet prioriteres:

- kompetanseheving innen demokratiutvikling og medborgerpolitikk

I 2001 ble Stipendieordningen for Baltikum og Nordvest-Russland, samt tjenestemanns-utvekslingen evaluert. Det ble besluttet å legge økt vekt på Nordvest Russland som målområde. Omprioriteringen er påbegynt i overensstemmelse med det nye rammeprogrammet for 2003-2005.

Stipendieprogrammet for parlamentarikere administreres også i fremtiden av Nordisk Råd hvor målet er å formidle erfaringer fra nordisk parlamentarisk arbeid og representativ demokrati. De deler av programmet som er forbeholdt baltiske parlamentarikere vil bli evaluert under 2003. Den demokratiske utviklingen i de baltiske landene har vært meget rask, hvilket åpner for nye former for erfaringsutveksling mellom baltiske og nordiske parlamentarikere. Bland annet nordisk-baltiske workshops overveies i stedet for tidligere studiereiser og studieprogram.

NORDPROLINK

Programmet, som er en videreførelse av det tidligere Nordpraktik-program, har til formål å tilby unge fra nærområdene studieopphold i nordiske bedrifter, for derved å tilføre dem viten og erfaring i hvordan man driver moderne næringsvirksomhet under frie markedsforhold. Samtidig tjener programmet til å styrke kontaktene mellom nærområdet og nordiske bedrifter. Ved omleggingen av administrasjonen har man fått en mer smidig og effektiv administrasjon av programmet.

SLEIPNIR-NÆROMRÅDET

Sleipnir er et Reisestipendprogram som har til formål å øke mobiliteten blant unge kunstnere og oppmuntre til virksomhet innenfor Norden. Mobilitetsprogram har vist seg å være en vellykket måte å bygge opp kontakter mellom Norden og nærområdene og kommer derfor fortsatt å være en viktig del av kulturformidlingen.

Nordisk Energidialog med Baltikum og Nordvest Russland

Dette er to utvekslingsordninger som har sprunget ut av prosjektvirksomheten og samarbeidet mellom Norden og Nærområdene innen Energi-sektoren. Formålet er å utvikle og opprettholde et forum for informasjon, presentasjoner og diskusjon om aktuelle energipolitiske spørsmål, og fungere som ramme for gjennomføringen av konkrete samarbeidsprosjekt.

RESULTATER I 2004

- Antall stipend- og utvekslingsordninger har øket.
- Budsjettmidlene utnyttes maksimalt og er sterkt etterspurt.
- Samtlige ordninger har oppfylt målsetningene mht antall stipendiater pr. år.

3-0830-2 DEMOKRATI OG MEDBORGERPOLITIKK					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	17.745.000	18.495.000	16.327.000	96 %	MR-SAM/NSK

FORMÅL Samarbeid om en stabil utvikling i Norden og nærområdene ved formidling av relevante aspekter ved og erfaringer fra den nordiske velferdsmodellen, og ved å styrke demokratiske strukturer i nærområdene.

**PRIORITER-
INGER I 2004**

Velferd

- Samarbeidet skal støtte demokratiutviklingen og formidling av erfaringer fra den nordiske velferdsmodellen
- Fortsatt implementering og oppfølging av handlingsplanen for barn og unge i nærområdene
- Oppfølging av strategien for narkotikasamarbeidet med nærområdet fortsetter
- Fortsatt samarbeid med landenes forvaltninger om arbeidsmarkedspolitiske emner
- Utvikling av den offentlige sektor med spesiell vekt på lokal forvaltning og demokratiske strukturer i lokalsamfunnet
- Samarbeide om utvikling av den ideelle sektor og nødvendige nettverk mellom de frivillige organisasjonene, spesielt i Russland
- Utvikling av rettsvesenet og bekjempelse av vold og organisert kriminalitet, samt støtte til utvikling av rettssikkerheten og utvikling av en gjensidig forståelse for landenes rettssystem..
- Videreutdanning av journalister i Baltikum og Russland
- Af budgetpostens midler skal 1,5 TDKK øremærkes til områderne narkotika, menneskehandel og seksuell helse.

Likestilling

- Utdannelse av myndigheter på alle forvaltningsnivåer i likestillingsspørsmål
- Samarbeide med kvinne-organisasjonenes paraplyorganisasjoner i nærområdene
- Innsatser mot handel med kvinner i Nordvest-Russland
- Integrering av likestillingsperspektivet i nærområdeaktivitetene

Forbrukervern

- Medvirke til en forbrukerpolitikk som er nødvendig og adekvat ved oppbyggingen av en fungerende markedsøkonomi i nærområdene.
- Utvikling av samarbeid om forbrukervern, bl.a. forbrukerinformasjon og forbruker utdanning

3-0840-2 KULTURFORMIDLING					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.600.000	2.830.000	4.081.000	96 %	MR-SAM/NSK

FORMÅL Formidling av nordisk kultur og verdifelleskap til nærområdene samt presentasjon av nærområdenes kulturtradisjon og kulturtilbud i Norden.

PRIORITERINGER I 2004

- Utvikling av kulturens infrastruktur og den kulturpolitiske ekspertisen i forvaltningen i Baltikum i dialog med de baltiske landene
- Spredning av nordisk kultur på samtlige kunstområder i nærområdet, samt tiltak for å øke kunnskapen og interessen for nærområdenes kultur i Norden
- Kultur for og med barn og unge
- Folkelig samarbeid
- Virksomheten skal ha et likestillingsperspektiv

3-0860-2 BÆREKRAFTIG RESSURS UTNYTTELSE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	10.140.000	11.042.000	10.454.000	100 %	MR-SAM/NSK

FORMÅL Å fremme bærekraftig ressurs utnyttelse i nærområdene ved hhv. politisk innsats i Norden og internasjonalt ved kompetanseheving, erfaringsutveksling og metodeutvikling

PRIORITERINGER I 2004

- Styrke NEFCOs rolle som koordinator av små og middelstore miljøprosjekt i nærområdene innom rammen for EUs Nordlige dimensjon
- Gjennomføring av miljø- og energiforbedringer gjennom Nordisk Miljøutviklingsfond
- Det avholdes et nordisk - baltisk – russisk ministermøte med tema ”trygg mat”
- Samarbeidet i NordBalt om matkontroll
- Gjennomføring av det virtuelle forskningssamarbeidet innom jordbrukssektoren
- Samarbeidet om genetiske ressurser fortsetter med mange konkrete samarbeidsaktiviteter, blant annet ved å arrangere felles arbeidsgruppemøter om ulike vekstslag med deltagere fra Norden, de baltiske landene og Russland, Vavilovinstituttet
- Støtte til reduksjon av miljøbelastning med spesiell vekt på minskning av grenseoverskridende miljøforurensning
- Forebyggelse av anvendelse av og kontroll med kjemikalier
- Energipolitisk samarbeid i Østersjøregionen. Kompetanseheving innen energieffektivisering, energiøkonomi og planlegging
- Målsettingen er å høyne kompetansen hos energiexperte i nærområdet gjennom utveksling
- Samarbeide om regional utvikling, spesielt grenseregionalt samarbeid i det baltisk-russiske grenseområdet

3-0870-2 ARKTISK SAMARBEID					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP.02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.070.000	3.577.000	3.081.000	98 %	MR-SAM/NSK

- FORMÅL**
- Å sikre mulighetene for økonomisk og samfunnsmessig utvikling på naturens vilkår i de arktiske områdene
 - Å bidra til at urbefolkningene kan videreføre sin kulturelle arv, utvikle sine tradisjonelle næringsveier i tråd med markedsvilkårene, samt å forbedre sine livsvilkår
- PRIORITERINGER I 2004**
- Opprettelsen av en sakkyndigkomité bestående av de nordiske Senior Arctic Officials har medført en bedre koordinering i forhold til Arktisk Råd virksomhet og vil bli fulgt opp
 - Implementeringen av det nye Arktiske samarbeidsprogrammet som grunnlag for Ministerrådets aktiviteter i Arktis
 - Fortsatt utvikling av nettverk mellom universitet og høyskoler i Arktis inklusive utvikling av virtuelle undervisningsformer, herunder bl.a. muliggøre støtte til de forskningsnettverk, som blev utviklet under Arktisk forskningsprogram, som blev avsluttet i 2003
 - Den fortsatte implementeringen av den nordiske handlingsplanen for natur- og miljøvern i Arktis
 - Utvikling av mobilitetsprogram for det Arktiske området
 - Urbefolkningenes levevilkår og generell velferd samt kompetanseoppbygging
 - Likestillingsperspektivet skal med i satsingene
- RESULTATER I 2004**
- I løbet af året er bl.a.følgende blevet gennemført:
- ACIA internationale videnskabelige symposium om klimaændringer i Arktis blev gennemført.
 - Publicering af Arctic Human Development Report som er en videnskabelig oversigt og vurdering af bæredygtig menneskelig udvikling i Arktis.
 - Publiceringen af et forskningsprojekt om rensdyrhold.

Den Nordiske Handlingsplan for natur- og miljøbeskyttelse i Arktis – Grønland, Island og Svalbard er blevet avsluttet, og en arbejdsgruppe er blevet nedsat med henblik på at formulere en ny arktisk strategi med sigte på primært miljøgifte og klimaforandringer i Arktis.

ENERGI

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-3210-1 PROSJEKTMIDLER – ENERGI					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.156.000	5.071.000	5.105.000	100%	MR/EK-ENERGI

FORMÅL Ministerrådets projektmedel används i enlighet med Ministerrådsförslaget "Det framtida energipolitiska samarbetet", ordförandelandets program, Nordiska rådets rekommendationer samt övriga beslut och planer relevanta för de nordiska länderna energipolitiskt samarbete, för energisamarbetet inom Norden och de glest bebyggda områdena samt för Nordens närområden och Arktis.

PRIORITERINGAR 2004 Budgetprioriteringarna utgår från de tre kärnområdena

- Den öppna elmarknaden, där återstående gränshinder för marknadens aktörer, handel med gröna certifikat och gemensamma insatser för hantering av effektproblem är prioriterade frågor.
- Klimatpolitiska frågor med målet att utveckla Östersjöregionen till en "Testing Ground" för Kyotoprotokollets flexibla mekanismer.
- Samarbete i Östersjöregionen och med Nordens närområde där en välfungerande integrerat energimarknad runt Östersjön med tillräcklig miljöhänsyn utgör en viktig grundförutsättning för en hållbar utveckling i regionen och ett konkret inslag i EU's Nordliga Dimension.

För varje kärnområde har utsetts projektledare, som utför ett substantiellt arbete på kärnområdet.

RESULTAT 2002 Under 2004 har försörjningstryggheten för el och utvecklingen av den nordiska elmarknaden stått i fokus. Vid sitt årliga möte på Island enades ministrarna om en gemensam deklaration som syftar till att förverkliga visionen om en gränslös nordisk elmarknad med en effektiv handel med omvärlden. Behovet av harmonisering och en gemensam modell för nätinvesteringar har också diskuterats vid ett särskilt möte mellan Miljö- och Naturresursutskottet och energiministrarna vid Nordiskt Rådets session i Stockholm.

En prioriterad uppgift i det nordiska energisamarbetet är att fullfölja satsningen på att utveckla Östersjöregionen till en "Testing Ground" för Kyoto-protokollets flexibla mekanismer och arbeta med den konkreta operationaliseringen av testområdet. Under 2004 har ramavtalet för samarbetet om Testing Ground, Testing Ground Agreement som undertecknats av 10 av 11 Östersjöländer trätt i kraft. Under året har Tyskland anslutit sig till den investeringsfond, Testing Ground Facility, som etablerats för klimatprojekt. Rysslands ratificering av Kyotoprotokollet hösten 2004 innebär att möjligheten för gemensamt genomförande av projekt (Joint Implementation) inom ramen för Testing Ground ökat högst väsentligt. Ett aktivt internationellt samarbete har också bedrivits med inriktning på åtagandeperioden efter 2012. Resultaten av ett utrednings och analysprojekt inom detta område diskuterades vid en internationell konferens som genomfördes i Köpenhamn med deltagare från ett flertal utvecklingsländer, USA, EU-länder och Ryssland. Därutöver har två

side-events med dette tema gjennomført ved COP 10 i Buenos Aires i desember 2004.

Når det gjelder det regionale samarbeidet er de nordiske engagemanget i BASREC ett vesentlig innslag, där aktive insatser gjennomført i samband med två internationella BASREC konferanser i St Petersburg respektive Tallin. Stipendieprogrammet i Ryssland och de baltiska länderna har utvecklats och konsoliderats med 23 stipendiater och med en förnyad struktur inför 2005.

3-3220-3 NORDISK ENERGIFORSKNING (NEFP), NORGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	1.124.000	1.111.000	1.120.000	9 %	Institusjonen	2003-2005
MOTSVARER DKK	1.057.000	1.089.000	1.030.000			

FORMÅL NEFP er en institusjon som skal virke for energiforskning og utvikling av kvalitet på energiområdet. En skal søke å få frem ny viten for utvikling og anvendelse av nye energiløsninger. Herunder:
Bidra til en effektiv og miljøvennlig energiproduksjon, -distribusjon og anvendelse i Norden gjennom forskning og teknologiutvikling
Styrke nordisk næringsutvikling på energifeltet
Fremme kunnskapsflyt innenfor energifeltet mellom Østersjøregionen og de nordiske land
NEFP skal langsiktig bidra til kunnskapsbaserte forutsetninger for en kostnadseffektiv reduksjon av energiforbruket og utvikling av nye fornybare energikilder og miljøvennlig energiteknikk gjennom å styrke grunnkompetansen ved universitet og høyskoler og andre forskningsinstitusjoner, samt å skape velfungerende forskernettverk mellom de nordiske landene, mellom forskning og næringsliv og med regionale aktører. Samarbeidet med landene i nærområdet skal videreutvikles. Virksomheten skal utføres slik at aktørene ved behov kan bistå nordiske embetsmenn og politikere med sakkunnskap i energispørsmål.

Energiforskningsprogrammet finansieres direkte fra landene. Det er utarbeidet en ny handlingsplan 2003-06 som ble godkjent av Energiministrene i Helsingfors, 10. Sept 2001, samt en ny budsjettkontrakt mellom NEFP og NMR for perioden 2003-2005.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN På basis av de overordnede prioriteringene i det nordiske energisamarbeidet med satsning på tre kjerneområder er det identifisert 5 innsatsområder der problemorientert forskning står sentralt; Integrasjon av energimarkedet, Fornybare energikilder, Energieffektivitet, Hydrogensamfunnet og Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet. De ulike aktivitetene vil støtte opp under de 5 utvalgte *innsatsområdene* og vil også hver for seg i ulik grad reflektere en eller flere av de 3 *kjerneområdene* for nordisk energisamarbeid.
Institusjonens virksomheter vil med basis i ovennevnte være:
Forskning, nettverk, utvikling og strategisk virksomhet
Rådgivning, informasjon og forvaltning
Interaksjon med Nordens nærområder
Administrasjon og organisering av virksomheten

**RESULTATER
I 2004** Nordisk Energiforskning er på god vei til å realisere de mål som er nedfelt i strategiplanen for 2003-2006. Eksempelvis kan det vises til følgende resultater:

- Nettverkene er videreutviklet – innen Norden – Norden og Europa
- Kompetanse av høy kvalitet bygges
- Samarbeid med industri er økt
- Prosjektene er gjort mer målrettet og resultatene synliggjøres
- Betydelig deltagelse og samarbeid med nærområdene
- Nordisk Energiforskning har posisjonert seg som et naturlig nordisk knutepunkt og koordinator for prosjekter i regi av EU (ERA-net).
- Iverksatt en rekke informasjonsaktiviteter som ledd i synliggjøring av virksomheten.
- Administrasjonen er styrket med faglig kompetanse, som har en "hands on" oppfølging av prosjekter og aktiviteter
- Det er inngått en tettere dialog og samarbeid med de nasjonale nordiske FoU- virksomheter (også myndighetene)

Avsluttede prosjekter i 2004 er "Vest-Norden" (belyse muligheter for økt bruk av miljøvennlig energi, "BioEnergy2003" og "Sammenligning av skandinaviske reguleringsmodeller". Sluttrapporter fra disse prosjektene er/blir lagt ut på web-side (www.nordicenergy.net). Videre er prosjektet Nordic Hydrogen Foresight i sluttfasen. Resultater og anbefalinger fra dette arbeidet vil bli presentert for nordiske myndigheter i 2005. De prosjekter som ble startet i 2003, og som går over en 4-års periode, gjennomgår en midtveisevaluering. Resultatet av dette vil foreligge i løpet av 1. kvartal 2005.

MILJØSAMARBEJDET

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-3310-1 PROJEKTMIDLER – MILJØ					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	32.240.000	33.795.000	32.853.000	99 %	MR/EK-M-MILJØ

FORMÅL Det nordiske miljøhandlingsprogram 2001-2004 er styringsinstrumentet for det nordiske miljøsamarbejde. Miljøhandlingsprogrammet definerer såvel overordnede som specifikke målsætninger, samt aktiviteter og forventede resultater for det nordiske miljøsamarbejde. Det nordiske miljøsamarbejde stræber efter at skabe øget indflydelse og gehør for nordisk miljøpolitik i et større internationalt perspektiv, samt at styrke integration af miljøhensyn indenfor øvrige sektorer. Arbejdet koncentrerer omkring områder, hvor de nordiske lande har fælles interesser og hvor man opnår nordisk nytte og lægges til grund for en policyorienteret virksomhed.

- PRIORITETER I 2004**
- Implementering af det nordiske miljøhandlingsprogram; handlingsprogrammet indeholder en række indsatsområder såvel på miljøområdet som i forhold til samarbejde på tværs af sektorerne.
 - Afslutning af projekter under det nordiske miljøhandlingsprogram 2001-2004.
 - Forhandlinger omkring et nyt miljøhandlingsprogram 2005-2008.
 - Opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling for Norden og dets nærområder; miljøsektoren er ansvarlig for miljødelen i strategien.
 - Indsatser omkring EU's nordlige dimension.
 - Øget samarbejde med nærområderne med fokus på konkrete miljøforbedrende projekter.
 - Havets miljøproblemer bl.a. i forhold til forurening fra landbaserede kilder og olietransport.

Af bevillingen planlægges 3 MDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. En stor del af miljøsektorens projektvirksomhed udføres indenfor arbejdsgrupper, som serviceres af egne sekretariater placeret i de nordiske landes administrationer.

RESULTATER I 2004 En evaluering af miljøhandlingsprogrammet for perioden 2001 – 2004 har vist, at de nordiske lande er i stand til at påvirke miljøpolitikken ikke alene i de nordiske lande, men også i naboområderne, EU og globalt. Følgende miljøfaglige og miljøpolitiske resultater kan nævnes som eksempler på MR-Ms virksomhed.

På hav- og luftområdet har man i nordisk regi i 2004 bl.a. arbejdet med udvikling af mere pålidelige data til fastsættelse af reduktionsmål for udledning af bl.a. luftbårne partikler i relation til NEC-direktivet (National Emission Ceiling). Herudover er der bl.a. arbejdet med udvikling af værktøjer til understøttelse af EU's vandrammedirektiv, samt kortlægning af kviksløvniveauer og miljøgifte (POPs) i Norden. Arbejdet i kemikaliegruppen har været fokuseret på EU's kommende kemikalielovgivning, REACH. Der er udarbejdet adskillige tekniske indspil og guidelines som forberedelse til implementeringen af denne forordning. I

arbejdsgruppen vedr. produkter og affald har der været fokus på småsamfund. Der er bl.a. etableret en webportal med ideer til implementering af bæredygtig udvikling i små samfund. Herudover arbejdes der med indspil til EU's affaldsstrategi og til batteridirektivet. I forbindelse med arbejdet med integreret produktspolitik er et projekt vedr. institutionel kapacitets opbygning i de baltiske lande blevet afsluttet. Der har været stor interesse for dette projekt og resultaterne er blevet vidt spredt. Årets projektvirksomhed i arbejdsgruppen vedr. miljøovervågning og -data har affødt en række indspil til i internationale fora, f.eks. GISP (the Global Invasive Species Programme), UN-ECE's Convention on Long-range Transboundary Air Pollution og EMEP's Assessment rapport. Endelig er der afholdt en række seminarer og workshop knyttet til internationale konventioner på natur, - kultur og friluftslivsområdet. Det gælder bl.a. Verdensarvskonventionen, Ramsarkonventionen og programmet "Man and biosphere" under UNESCO.

I samarbejdet på tværs har MR-M bl.a. i samarbejde med ministerrådet for fiskeri lagt grundstenen for et større INTERREG projekt om kortlægning og forvaltning af marine beskyttede områder. I samarbejdet med Jord- og Skovbrugssamarbejdet har kulturlandskabet været i fokus i 2004. En ministerdeklaration, udformet af arbejdsgruppen for miljø-, jord- og skovbrug, resulterede i etableringen af en nordisk gruppe på departementsniveau, som skal se nærmere på det nordiske landbrugs fremtidige rolle og kulturlandskabet som resurse. Nordisk Genressourceråd har arbejdet aktivt med opfølgning af en ministerbeslutning om adgang og rettigheder til genetiske resurser. I samarbejdet med ministerrådet for finans er der bl.a. udarbejdet en rapport om virkemidler for forvaltning af biologisk mangfoldighed i skove og vådområder. Dette skal lede til en analyse af hvilke offentlige styringsmidler, der kan anvendes for at bidrage til en omkostningseffektiv bevaring af den biologiske mangfoldighed i de nordiske lande. Klimagruppens primære opgaver i 2004, har været at understøtte implementeringen af Østersøregionen som en Testing Ground for udvikling og implementering af Kyoto-mekanismerne (CO2-kvoter). Gruppens aktiviteter har været fokuseret på kapacitetsopbygning og kompetenceudvikling i de baltiske lande og Rusland samt udvikling af rammeværktøjer for klimainvesteringer.

Nordisk Råds natur- og miljøpris blev tildelt organisationen Coalition Clean Baltic. Prisen blev motiveret med organisationens forbilledlige indsats for at skabe netværk blandt nordiske, baltiske og andre miljøorganisationer og derigennem vække opmærksomhed og skabe opinion omkring det truede havmiljø i Østersøen.

3-3320-2 NEFCOS MILJØUDVIKLINGSFOND					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.753.000	5.674.000	5.552.000	100%	MR/EK-M-MILJØ

FORMÅL Virksomheden er målrettet mod at muliggøre finansiering af miljøforberende foranstaltninger i nærområdet på vilkår, som er mere fordelagtige end sædvanlige bankvilkår. NEFCO forvalter efter opgave fra de nordiske lande miljøudviklingsfonden. NEFCO bidrager med sin virksomhed til reduktion af forureningen i Østersøen og Barentshavet samt reduktion af grænseoverskridende luftforureninger. Tyngdepunktet ligger på beskyttelse af vand og luft.

**PRIORI-
TERINGER I
2004**

Virksomheden vil fortsat blive rette mod at etablere finansieringspakker og –løsninger for miljøindsatser i nærområderne. De nordiske lande vil således bidrage konkret til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i miljøvenlig teknik, energieffektivisering, forebyggelse af vand- og luftforurening, til infrastruktur samt til at opbygge og styrke landenes administrationer. En forstærkning af den katalytiske effekt medfører at færre men større projekter gennemføres i samarbejde med de store finansieringsinstitutioner i nærområdet. Virksomhedens samlede ramme forventes at blive på 40 MDKK, hvoraf sammenlagt 11,5 MDKK finansieres over Ministerrådets budget (det beløb som ikke dækkes af 3-3320-2 kommer fra nærområdeprogrammet og budgetpost 3-3310-1), mens de resterende 28,5 MDKK kommer direkte fra de nordiske lande.

Udgifter til aktivitetsstyring/administration 0 DKK

**RESULTATER
I 2004**

Fokus har været på renere produktions programmet hvor Ukraine er kommet med som nyt virksomhedsland. Et af de mest betydningsfulde igangværende projekter er indkapslingen af en radioaktiv affaldsdam i Estland. Herudover har der været fokus på energibesparelser med stor aktivitet i forhold til kommunale energibesparelsesindsatser i kommunerne i Nord-vest Rusland og Ukraine.

REGIONALSAMARBEID

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-6110-1 PROJEKTMIDLER – REGIONALSAMARBEID					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	19.309.000	19.292.000	19.300.000	96%	MR-REG/NÄRP

- FORMÅL** Regionalsektorns projektmedel anvendes främst i enlighet med samarbetsprogrammet och ordförandelandets program. En större del, cirka 75 procent, går till det gränsregionala samarbetet. Övriga medel används för forskning, analyser och utredningar som underlag för att utveckla nationell regionalpolitik och hållbar planläggning.
- PRIORITERING I 2004** Regionalsektorn avser att vidareutveckla det gränsregionala samarbetet genom att intensifiera arbetet med integration och fortsätta arbetet med att motverka gränsbarriärer. Regionalsektorn kommer också att utveckla analys och forskning, främst genom att stötta Nordregio, i syfte att ge ett bättre beslutsunderlag för ministrar och andra beslutsfattare. Sektorn kommer även att fokusera på kunskapsutbyte mellan länderna kring EU:s framtida regionalpolitik. Högt prioriterat är också det fortsatta arbetet med uppbyggnaden av det gränsregionala nätverket i närområdet. Regionalsektorn har även för avsikt att utvidga det tvärssektoriella arbetet bl.a. genom samarbete med transportsektorn.
- RESULTATER I 2004** Regionalministerrådet har fått utarbetat ett nytt samarbetsprogram med fokus på samarbete över gränser samt erfarenhetsutveksling och kundskapsutveckling.
- Golin-projektet (Gränsregional Optimala Lösningar i Norden) arrangerade i 2004 workshop nr. 2 og 3 med fokus på gränsehindringar på henholdsvis arbejdsmarked- og uddannelsesområdet. Formålet med projektet er at sammenligne konkrete eksempler på, hvordan grænseoverskridende samarbejde og fælles ressourceudnyttelse er håndteret i de respektive regioner.
- Et unikt statistikprojekt ”Nordisk pendlingskort”, hvis formål det er for første gang at udarbejde og sammenligne data om grænsependling mellem de nordiske lande har i 2004 fremlagt 3 af 4 delrapporter. Afslutningsrapporten udgives i begyndelsen af 2005.
- En analyse/evaluering af grænseregionen NORA er blevet gennemført. Den pegede på, at NORA’s resultater hidtil har været gode, at virksomheden bør fokusere på færre indsatsområder og at NORA kan spille en vigtig rolle i et udvidet samarbejde med de vestnordiske nabolande
- Gennem deltagelse i det grænsepolitiske sekretariat har regionalministerrådet været med til at etablere et nyt Grænsepolitisk forum. Det nye netværk samler Hallo Nordens informationstjenester, de bilaterale informationstjenester samt de otte nordiske grænseregionale samarbejdsorganisationer i et forum, hvor alle arbejder med grænseregionale barrierer og udvikling.

Regionalministerrådets sendte i 2003 en fælles nordisk repræsentant til ESPON (European Spatial Planning Observation Network) for perioden 2003-2005. Repræsentanten fremlagde i 2004 to delrapporter om dette arbejde i en nordisk kontekst.

Regionalministerrådet har oprettet to arbejdsgrupper der har udviklet et frugtbart samarbejde og udveksling af erfaringer vedrørende statsstøtte og Interreg- programmerne.

3-6180-3 NORDREGIO, SVERIGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	12.405.000	12.246.000	11.971.000	52%	Institutionen	2004-2006
MODSVARER DKK	10.048.000	9.920.000	9.816.000			

FORMÅL Nordregios arbejdsområde er regionalpolitik, regional næringspolitik og fysisk funktionsell planlægning – dvs. *romlig udvikling* (på engelsk: *Spatial Development*). Instituttet tar fram underlag for en politikk som støtter de felles nordiske interessene når det gjelder regional utvikling og planlegging.

**PRIORITER-
INGER I
KONTRAKTEN** Den økonomiske globaliseringen og den forestående EU-utvidelsen innebærer utfordringer for Nordens land og regioner. Nordregio utfører forskning, dokumentasjon, utredning, rådgivning og undervisning om romlig utvikling på et nordisk og europeisk nivå, som et komplement til nasjonale institusjoner. Nordregios fire arbejdsområder er:

- *komparative indikatorer for romlig utviklingen*
- *planlegging og bypolitikk*
- *regionalpolitik og regional næringspolitik*
- *bærekraftig utvikling og miljøspørsmålenes plass i planlegging og regionalpolitik*

**RESULTATER
I 2004** I løbet af 2004 er en række store europæiske projekter blevet videreført og afrapporteret for eksempel indenfor det paneuropæiske ESPONprogram og projektet Mountain Areas in Europe. Der er i gangsat og delvist gennemført en lang række større og mindre nordiske projekter. For det baltiske område er ligeledes gennemført en stribe projekter for eksempel projektet EUROBALTIC-Programme for Civil Protection. De kvantitative mål er således indfriet:

- FoU-resultaterne er rapportert gennem 65 rapporter, bøger og artikler.
- Resultaterne er også formidlet gennem knapt 200 foredrag i forskellige sammenhænge i alle de nordiske lande.
- Nordregio arrangerede 33 kurser, konferencer og seminarer med til sammen knapt 800 deltagere.
- Tidsskriftet Journal of Nordregio utkommer hvert kvartal i et oplag på små 2000 eksemplarer og distribueres gratis til abonnenter i 34 lande, hvoraf 80% har adresse i Norden.
- Internettet er den vigtigste kanal for resultatformidling. På Nordregios hjemmeside finnes rapporter og kart. Hjemmesiden havde 200.000 besøg i 2004.

Nordregio er ansvarlig for regionalministerrådets forskningsprogram 2005-2008.

TRANSPORT

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-6210-1 PROJEKTMIDLER – TRANSPORT					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.058.000	1.043.000	1.021.000	99%	MR/NET

FORMÅL Transportsektorns projektmedel skall användas för att intensiviera samarbetet inom transport-, trafik- och kommunikationsområdet i enlighet med Nordiska rådets rekommendation. Projektmedlen används av de under NÄT verksamma arbetsgrupperna för utredningar och framtagande av övrigt underlag för det politiska samarbetet och diskussionen i Ministerrådet.

PRIORITETER I 2004 Följande områden prioriteras speciellt i sektorns verksamhet:

- Uppföljning av sektorns handlingsplan för åren 2004-2006;
- Hållbar mobilitet med fokus på uppföljning av strategin om ett hållbart Norden.
- Transportavgifter och andra ekonomiska styrmedel som bidrar till ökad miljöanpassning och effektivisering;
- Samarbete om trafiksäkerhetsarbetet i Norden och dess närområden;
- Transporttelematik;
- Samarbete inom trafik-, transport- och kommunikationsforskning;
- EU/EES-frågor och internationellt samarbete.

RESULTATER I 2004 En samlet analyse af fly- og skibstrafik mellem de vestnordiske lande indbyrdes, såvel som mellem dem og andre lande er blevet udført. Den viste at særligt flytrafikken mellem landene er ekstraordinær dyr og ufuldkommen. Analysen blev behandlet af Nordisk Råd på sessionen i november 2004.

På transportministtermøde i august i Egilsstadir, blev spørgsmålet om konfidentialitet i forbindelse med inspektioner, indberetninger mv. ved flysikkerhed drøftet. En ad hoc arbejdsgruppe er blevet oprettet med det formål at få problemstillingen på dagsorden i EU-systemet.

Et seminar med titlen Maritime Safety Research Seminar blev afholdt med det formål at skabe bedre betingelser for resultaterne af forskning og udviklingsprojekter i den maritime sektor i Østersøområdet. Seminariet er ét i en række forskningsseminar der er afholdt i relation til Østersøen.

En rapport om forestående EU-spørgsmål med relation til samarbejdet omkring Østersøen er blevet udarbejdet med henblik på et tættere samarbejde i regionen.

En analyse om mulighederne for et bedre fungerende nordisk marked indenfor anlægsbranchen er blevet udarbejdet. Projektparterne har videreført samarbejdet i en række prioriterede udviklingsprojekter identificeret i analysen.

En trafiksikkerhedskonference med repræsentation på højt niveau fra Norden og Rusland er

blevet gennemført i Skt. Petersborg.

Et projekt om ”Buller från vägtrafik” er blevet sat i gang. Formålet er en analyse af potentialet og handlingsmulighederne for at reducere støjen ved støjilden.

FISKERI, JORD- OG SKOVBRUG OG LEVNEDSMIDLER

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-6410-1 PROJEKTMIDLER –JORD- OCH SKOGSBRUK, FISKERI OCH LIVSMEDEL					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.340.000	-	-	-	NEF, NEJS & EK-LIVS

FORMÅL De tre embedsmandskomiteer under ministerrådet har i de senere år som strategi valgt at afsætte midler i en pulje til fælles prioriterede aktiviteter. Embedsmandskomiteerne træffer i enighed beslutning om anvendelse af midler fra denne pulje, og foruden aktiviteter indenfor ministerrådets egne virkefelter anvendes midlerne til tværsektorielle satsninger.

PRIORITETERINGER I 2004 De tre embedsmandskomiteer under ministerrådet har i de senere år som strategi valgt at afsætte midler i en pulje til fælles prioriterede aktiviteter. Embedsmandskomiteerne træffer i enighed beslutning om anvendelse af midler fra denne pulje, og foruden aktiviteter indenfor ministerrådets egne virkefelter anvendes midlerne til tværsektorielle satsninger. Flere nye strategier, særligt indenfor levnedsmiddelsikkerhed, og ønsker om at styrke det tværsektorielle arbejde, har betydet at embedsmandskomiteerne for 2004 har fundet det formålstjenligt at øge fælles-puljen. I 2004 forventes puljen at udgøre 5.266.000 DKK, svarende til godt 14 % af ministerrådets budget. Af midlerne planlægges knap 4 mil. DKK anvendt til tværsektorielle aktiviteter med sektorer udenfor ministerrådets regi, f.eks. miljø-, energi-, konsument-, forsknings- og undervisningssektorerne. Særligt inden for jord- og skovbrugsektoren og fiskerisektoren er der etableret samarbejde med miljøsektoren, som i 2004 vil blive fortsat med udgangspunkt i samarbejdets handlingsprogrammer 2000-2004. Ligeledes vil et samarbejde mellem livsmiddelsektoren og konsumentsektoren fortsættes. De resterende midler forventes anvendt til politisk prioriterede satsningsområder indenfor eget ministerråds virkefelt. I 2004 prioriteres således projekter vedr. fødevarer og fødevarer, bl.a. problemkomplekset med dioxin i miljøet og i vore fødevarer samt andre aktiviteter, der med fordel kan løses i fællesskab mellem sektorerne under ministerrådet. En nordisk-baltisk udredning, gennemført primo 2003, har peget på en række opgaver, som med fordel kan løses samnordisk og i samarbejde med de kommende EU-medlemslande rundt Østersøen. En fælles pulje giver ligeledes nogen fleksibilitet til at imødekomme initiativer der måtte være enighed om blandt de tre sektorer. Således har jord- og skovbrugssektoren forelagt initiativ om at se på muligheden for at løse fælles forskning- og uddannelsesopgaver under ministerrådet.

Foruden ovennævnte fælles-pulje disponerer ministerrådet ”budgetpost 3-6530-1 Nordisk handlingsplan för livsmedelssäkerhet”. Endelig gennemføres sektorvis, men koordinerede aktiviteter, inden for de enkelte sektors budgetter.

RESULTATER I 2004

- Videreført og udviklet det tværgående samarbejde og aktiviteter med andre fagministerråd, f.eks. miljø-, energi-, konsument-, og Ministerrådet for forskning- og uddannelse.
- Gennemført følgende aktiviteter, som er fælles for ministerrådets fire fagområder:
- Vedtagelse af nyt handlingsprogram og genressourcestrategi for ministerrådet for 2005 –

2008.

- En arbejdsgruppe formulerede et forslag til fælles FoU-rammeprogram for ministerrådet, som imidlertid har valgt at satse på at udvikle FoU-samarbejdet op mod NordForsk og NICE.
- Bidrag til gennemførelse af international conference om Safe and Wholesome Food, der var arrangeret af det islandske formandskab.
- Opfølgning på nordisk-baltisk ministerdeklaration om økologi ved igangsættelse af projekt om udvikling af markedet for økologiske fødevarer.
- Bidrag til Nordisk køkkensymposium om revitalisering af det nye nordiske køkken.

3-6530-1 NORDISK HANDLINGSPLAN FOR FØDEVARESikkerhed					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.102.000	1.087.000	1.064.000	100 %	EK-LIVS, NEF & NEJS

FORMÅL Målsætningen er gennem regionalt samarbejde at opnå en merværdi i tråd med beslutninger taget på FN's topmøde om fødevaresikkerhed og i henhold til Nordisk Råds rekommandationer. Fødevaresikkerhed fra jord/fjord til bord, bæredygtighed i hele fødevarekæden, genetiske ressourcer, nærområderne og internationalt samarbejde er prioriterede områder. Vedtagelsen af Ministerrådsforslaget *"økt mattrygghet i Norden – styrket gjennomslag i internasjonale fora og styrket forbrukerinnflytelse"* vil være styrende for virksomheden i 2004.

- PRIORITERINGER I 2004**
- Implementering af ministerrådets politik for øget fødevaresikkerhed med fokus på fortsat udvikling af den nordiske platform i internationale fora samt styrket forbrugerindflydelse på fødevaresikkerhed og -kvalitet. I 2004 prioriteres bl.a. forbrugerinformation og fødevarebårne sygdomme (zoonoser).
 - Ministerdeklarationerne om sikker mad, sporbarhed og mærkning samt målsætningerne i strategien for bæredygtig udvikling i Norden skal fortsat følges op.
 - Videreførelse af en række flerårige projekter vil fortsætte, herunder udvikling af webfaciliteter til folkeskoleelever for at øge unges kundskab og holdning til mad.

Af bevillingen planlægges 0 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen varetages af respektive projektledere.

- RESULTATER I 2004**
- Ministerrådets politik for øget fødevaresikkerhed er fulgt op med fokus på fortsat udvikling af den nordiske platform i internationale fora samt styrket forbrugerindflydelse på fødevare-sikkerhed og -kvalitet.
 - Gennemførelse af en række flerårige projekter om hhv. fremtidsrettet gennemførelse af EU's regler for en reel risikobaseret kontrol på slagterier samt om kommende EU-regler for dioxiner i fødevarer.
 - Til opfølgning af ministerdeklaration om etisk mærkning har været afholdt et vellykket dialog-seminar mellem forbrugere, handel, producenter og myndigheder for at prioritere og udvikle forslag til initiativer, der kan tilgodese kravet på konsumentinformation om etiske forhold i fødevareproduktionen. Efterfølgende er publiceret rapporten "Seminar – Etikinformation om fødevarer" (TemaNord 2004:532).
 - Der er udviklet en hjemmeside til folkeskoleelever for at øge unges kundskab og

holdning til alle aspekter af maden (produktion, miljø, sundhed m.m.). Hjemmesiden - www.nordicplate.org – blev fremvist i forbindelse med Nordisk Råds session i 2004 og videreudvikles i 2005 med flere madretter fra de nordiske lande.

FISKERI

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-6610-1 PROJEKTMIDLER – FISKERI					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.008.000	7.439.000	7.272.000	97%	NEF

FORMÅL Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er, at arbejde for en bæredygtig udvikling af de nordiske landes fiskerisektorer, som sektorer med væsentligt samfundsøkonomisk betydning, en bæredygtig udnyttelse af de levende marine ressourcer og et godt havmiljø. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for fiskeriet og havmiljøet. Samarbejdet skal bidrage til og fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav. Sektorsamarbejdet styres efter en strategi der udløber med 2004.

- PRIORITETER I 2004**
- Når det islandske formandskab fremhæver 'Nordens Ressourcer' er havet naturligt i fokus, for Island er om nogen nordisk nation afhængig af havet.
 - At koble havets klima sammen med forvaltning og prognoser er et prioriteret forsknings og udviklingsområde.
 - At øge forståelsen blandt alle involverede for begreber der bruges i den politiske debat – og fastlægge konsekvenserne af deres indførelse er ønskelig. Dialog er derfor nødvendig. Der planlægges flere dialogmøder mellem 'fiskere, forskere og forvaltere' i Norden, i vore naboområder og andre nationer, der høster på den samme fælles ressource. Også vigtigt at inddrage øvrige "stakeholders" i debatten om fremtidens menneskelige aktiviteter på og i havet.
 - At øge det nordiske samarbejde i overvågningen af indhold af kontaminanter i fisk og skaldyr og de ernæringsmæssige sunde aspekter og at opbygge tidsserier for disse til et 'early warning' system.
 - Fortsat støtte udviklingen og brug af selektive redskaber og redskaber der er skånsomme overfor havmiljøet og overfor bifangst af uønskede arter således at disses overlevelschancer forbedres væsentligt.
 - At arbejde for at fiskeriøkonomi og fiskeriøkonomiske prognoser kan blive et vigtigt element i fiskeriforvaltningen i balance med den biologiske rådgivning.
 - At arbejde for at sociale støttemidler – og ikke fiskerisubsidier – anvendes til den nødvendige omstilling i fiskeriafhængige regioner når fiskerimuligheder reduceres.
 - At arbejde for at sikre økonomiske midler som muliggør at fiskere kan købes ud af aktivt erhvervsfiskeri – herunder ikke mindst ældre fiskere.
 - Samtidigt at arbejde for at ungdommen finder det attraktivt at lade sig rekruttere til fiskerierhvervet, gennem bl.a. at sikre at fiskeriet bliver lønsomt for de erhvervsaktive.
 - At øge viden om arternes samspil i det marine økosystem, herunder udvikle og anvende ny IKT-teknologi.
 - At øge viden om havet og det marine økosystem, herunder fiskeriet, i samfundet, gennem brug af nyhedsbreve, hjemmeside og andre tidssvarende medier.
 - At støtte internationale processer og bidrage med nordiske viden til disse mhp. at opnå politiske ændringer af betydning for fremtidens forvaltning af de menneskelige aktiviteter

på havet.

- At styrke den nordiske viden om havet, ikke mindst ved at styrke tilgangen af unge veluddannede til sektoren, gennem oprettelse af en nordisk forskerskole – 'Nordic Marine Academy' i samarbejde med NorFA.

RESULTATER I 2004

- NEF støttede i afholdelse af en FAO- Technical Consultation on Ecolabelling i oktober 2004.
- Det nordiske mærkningsinitiativ nærmer sig slutningen og forventes forlagt FAO's Commission on Fisheries i marts 2005 til godkendelse. NEF's mærkegruppe følger aktivt denne proces.
- Industriens mærkningsgruppe har fortsat drøftelse om mulighederne for at etablere et miljømærke i konkurrence til mærket Marine Stewardship Council lancerer internationalt.
- Fiskerisamarbejdet har introduceret formelt samarbejde med kollegaer fra de tre baltiske lande i en fælles embedsmandskomité NB8-CSO-Fisheries. Man har haft møder og er enig om en emneramme for det videre samarbejde.
- Fiskerisamarbejdet har støttet et netværksprojekt, som skal koordinere nordiske dataer om fisk som sund mad og kommunikere disse til almenheden.
- Fiskerisamarbejdet har sat i gang flere projekter incl forskningsprojekter som dækker en bred vifte af indsatsområder relevante for de nordiske fiskerier. Inkluderet i disse er netværksdannelse inden for fiskeriøkonomi, dialogfora mellem fisker, forvalter og forsker, nye uudnyttede fiskearter, nye forvaltningsstrategier, rekruttering til fiskerierne mm.
- Under det islandske formandskab ledelse støtte NEF to konferencer på Island. Den ene var "Ocean Strategies" hvor man så på de mere holistiske former for forvaltning af det marine område. Den anden konference var om sikker mat i et nordisk perspektiv.
- Nordic Marine Academy har været under forberedelse i 2004. Forskerskolen som er den største i Norden og resultat af et tværgående samarbejde mellem ministerrådet for forskning og Fiskerisamarbejdet.

JORD- OG SKOVBRUG

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-6510-1 PROJEKTMIDLER JORD- OG SKOVBRUG					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.663.000	4.308.000	4.363.000	100%	MR-FISK, LIVS, JORD&SKOV, NEJS

FORMÅL Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i sektorens handlingsprogram. Formandskabet har store muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførelse af aktiviteter i formandskabets program for jord- og skovbrugssektoren.

PRIORITETERINGER I 2004 Der er følgende tre hovedprioriteringer:

- Formandskabets temaprojekt/er. Med dette forstås at det seneste, nuværende og kommende formandskaber har muligheder for at foreslå projekter indenfor en vis budgetmæssig ramme.
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter der ligger inden for jord- og skovbrugssektorens handlingsprogram, herunder FoU, land- og skovbrugets fremtidige roller, økologisk jordbrug, internationale skovspørgsmål, genetiske ressourcer, GMO i foder og frø, fusioner i agroindustrien, foderstofkontrol samt øvrige tværsektorielle aktiviteter.
- Samarbejde med miljøsektoren. Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling særligt arbejdet med handlingsplan for reduceret anvendelse af pesticider. og udvikling af det økologiske jordbrug.

Af bevillingen planlægges 285 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen for samarbejdet mellem miljø-, jord og skovbrugssektoren og Nordisk Genressource Råd varetages af Miljøministeriet i Finland.

RESULTATER I 2004

- Der blev opnået stor international opmærksomhed om rapporten og ministerdeklarationen om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer.
- Der blev afholdt en særdeles succesfuld markering af FAO's World Food Day som en æbledag i Nordisk Ministerråd.
- På ministrenes sommermøde vedtog man en deklaration om skov. Deklarationen pegede på vigtigheden af det nordiske samarbejde om skovbrugsemner, og man besluttede at satse yderligere på nordisk samarbejde inden for skovpolitikken.
- Endvidere besluttede ministrene at styrke det meget succesfulde nordiske samarbejde om skovbrugsforskning.
- Ministrene vedtog en deklaration om jordbrugets fremtidige roller og kulturlandskabet med ønske om en stærk satsning og styrkelse af det nordiske samarbejde om det fremtidige jordbrug og kulturlandskab. Der blev nedsat en arbejdsgruppe på høje embedsmandsniveau til at arbejde videre med sagen.
- Ministerrådet bidrog til nordisk køkkensymposium om revitalisering af det nye nordiske køkken.
- Projektgruppen om Fusioner i Agro-og Fødevaresektoren blev afsluttet, og har bidraget til processen om nedbrydelse af grænsehindringer.
- En række projekter blev afsluttet som f.eks. en Handlingsplan for reduktion af

- pesticider, evalueringer, FoU rammeprogram og GMO i frø og foder.
- Man fik i 2004 konkretiseret samarbejdet mellem de nordiske lande, Estland, Letland og Litauen, og oprettet fælles embedsmandskomiteer for henholdsvis skovbrug og jordbrug.

3-6520-1 NORDISK KONTRAKTORGAN FOR JORDBRUGSFORSKNING (NKJ)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	710.000	1.089.000	1.088.000	100%	NKJ

FORMÅL Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) fremmer og støtter forskning til gavn for jordbrugssektoren i Norden. NKJ er rådgivende over for Nordisk Ministerråd i forskningspolitiske spørgsmål vedrørende jordbrugsforskningen. NKJ fungerer også som kontaktorgan mellem de nationale forskningsråd og koordinerer en omfattende forskningsvirksomhed som finansieres nationalt. Indeværende strategi gælder perioden 2001-2004.

PRIORITERINGER I 2004 NKJ har følgende prioriteringer:

- Støtte forskning og netværksopbygning inden for fødevarer sikkerhed, økologisk produktion, dyresundhed og dyrevelfærd, landsbyudvikling, cirkumpolare områder, genteknik, genetiske ressourcer og biologisk mangfoldighed
- Støtte 10-15 forskningsprojekter af gangen, hvoraf der igangsættes 2-3 nye projekter om året. Den nationale medfinansiering forventes at være på mellem 15-20 millioner DKK per år.
- Udarbejde styrelsens forslag til udarbejdelse af en ny kontrakt.

Af bevillingen planlægges 0 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen varetages af Norges forskningsråd, Norge, og finansieres ligesom tidligere fuldt ud nationalt. Baggrunden for en nedsættelse af bevillingen i 2004 i forhold til tidligere begrundes i at NKJ har opsparet en reserve, som bør anvendes i 2004.

RESULTATER I 2004

- NKJ gennemførte 10 fælles nordiske forskningsprojekter, 2 netværk og ett seminar; Nordisk landbruk i en post-genom tid – Genteknikkens betydning for landbrukets utvikling i Akureyri, august 2004, i samarbeid med NGH, NGB, SNS, mfl.
- Den totale finansiering, inkludert ministerrådsmidler, var ca 20,1 MNOK. Av dette utgjorde nasjonal finansiering 18,8 MNOK.
- Arbeidsgruppe for FoU-behov tilknyttet Ministerrådsdeklarasjonen om Jordbrukets framtidige roller og kulturlandsskapet som ressurs ble vedtatt nedsatt.
- Det blev igangsatt 2 nye projekter i 2004: Functional genomics of starch and grain quality: A Nordic multidisciplinary program, og Rye bran for health. Altså ett prosjekter innen genteknikk, og ett innen næringsmiddel/helse. Ett nettverk innen fôr vurderingssystem for gris kom igang. Videre ble det, for 2005, vedtatt å sette igang 2 nye forskningsprosjekter og to nye nettverk: Innen plantehelse, næringsmiddelforskning/fisk, beiting og biodiversitet, og harmonisering av metodikk for virusdeteksjon mellom de nordiske veterinærinstitutt.

3-6540-1 NORDISK GENBANK HUSDYR (NGH)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.178.000	3.134.000	3.130.000	96%	NGH

FORMÅL Nordisk Genbank Husdyr (NGH) har som formål at være et kompetencecenter for værdiskabning med udgangspunkt i de husdyrgenetiske ressourcer i Norden. Virksomheden skal fremme værdiskabning, hensigtsmæssig bevaring og bæredygtig udvikling af de genetiske ressourcer hos husdyr gennem fremme af netværksorganisering og samarbejde med deltagerne i genressourcearbejdet i Norden. Informationsarbejdet har en særlig stor vægt i arbejdet med at skabe forståelse i Norden for bæredygtig bevarelse og anvendelse af de husdyrgenetiske ressourcer og de fælles nordiske værdier, teknologier og kompetencer disse ressourcer bidrager med. Indeværende strategi gælder for 2001-2003.

PRIORITETERINGER I 2004 Kundskabsformidling og information, netværksarbejde, forskning og teknologiudvikling samt IT-værktøjer for bevaringsarbejdet prioriteres fortsat. I 2004 vægtes følgende aktiviteter højt:

- Videreudvikling af informationsstrategien for genetiske ressourcer.
- Øge antallet af forsknings- og udviklingsprojekter, specielt inden for avlsmæssige og genetiske indvirkninger på fødevarerens sikkerhed og optimal forvaltningspolitik af truede racer
- Formidle resultater fra forskningsprojekter til praktisk anvendelse og udvikling af nye forskningsprojekter.
- Aktiv dialog med avlsorganisationer, raceforeninger, husdyrbrugere og myndigheder for at sikre bæredygtig forvaltning af de husdyrgenetiske ressourcer.
- Netværksskabende aktiviteter mellem avlere og organisationer.

Af bevillingen planlægges 600 TNOK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen varetages af Norges Landbrugshøjskole.

RESULTATER I 2004

- Nordisk Genbank Husdyr har gennemført sine arbeidsoppgaver i henhold til resultatavtale med Nordisk Ministerråd. På enkelte områder er det gennemført flere aktiviteter/tiltak enn planlagt
- Nordisk Genbank Husdyr har økt informasjonsspredningen gjennom egen hjemmeside, der man har hatt over 73 000 besøkende. Videre har man gitt ut tre nummer av ngh-nytt, tre nummer av NGH-genviten, 6 nummer av Mangfold og et nummer av Nordiske GENressurser samt laget en ny brosjyre om bærekraftig avl og seks ulike faktaark
- Fem av de prosjekter som ble igangsatt i 2002 er avsluttet og tre av dem har levert og publisert sine rapporter i 2004, og disse er: "Forretningsideer for nisjeprodukter (merkevarer) basert på gamle raser", "Nordiske fjørferaser" og "Samordne og optimalisere bevarings-arbeidet av raser i Norden". Prosjektet "Bærekraftig avl" er avsluttet og her lages det en bok som trykkes i begynnelsen av 2005. Videre er prosjektet "Utvikling av innavlsprogram til bruk i ordinære "Husdyrkontroller" avsluttet og implementeringen er i gang. Det vil i dette prosjektet ikke bli levert en endelig rapport, men gjennom manualer og informasjon i tilknytning til innavlsprogrammet EVA vil man gjøre rede for innholdet og konklusjonene i prosjektet. Prosjektet "Baltiske og nordiske storferaser i en global sammenheng: molekylær genetisk tilnærmelse" startet i 2003 og har fremdrift som etter planen og vil bli avsluttet i begynnelsen av 2005. Det siste prosjektet "Bærekraftig utnyttelse av den røde nordiske mjølkepopulasjonen som genetisk ressurs" avsluttes i 2005 med rapport og seminar

for berørte aktører.

- Det er gitt ut en regionalrapport om husdyrgenetiske ressurser, samt en rapport om NGH sine prosjekter i perioden 1994-2004
- Det ble gjennomført et kurs i praktisk bruk av EVA med deltakere fra nordiske storfeavlsorganisasjoner. Nordisk Genbank Husdyr har ikke igangsatt nye prosjekter i 2004, men delt ut et nytt stipend
- Nordisk Genbank Husdyr har videreutviklet Baltisk&Nordisk husdyrraseregisteret og utviklet et eget avlsplanleggingsprogram i forbindelse med avslutning av et av våre prosjekter
- Nordisk Genbank Husdyr har konkretisert sitt nettverk i Norden særlig gjennom dyreartsgroppene, samt internasjonalt gjennom samarbeid, faglig utveksling og rådgivning innen forvaltning av husdyrgenetiske ressurser. Det er gjennomført i overkant av 40 møter, samt 2 seminarer
- Nordisk Genbank Husdyr har vært med å anskueliggjøre samarbeidet til de andre sektorene (kulturplanter og skog) gjennom felles informasjonsmateriell, personelle ressurser og felles møter. Endvidere deltaget aktivt i international informationsspredning.

3-6581-1 SAMNORDISK SKOVFORSKNING (SNS), NORGE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.658.000	5.580.000	5.571.000	100%	SNS

FORMÅL SamNordisk Skovforsknings (SNS) overordnede mål er at fremme forskning om skovens mangesidige funksjoner i et bæredygtig skovbruk, samt at bistå med rådgivning til Nordisk Ministerråd i spørsmål vedrørende skovbruk og skovbruksforskning. Gennem fremadrettede aktiviteter inden for forsknings-samarbejdet, kundskabsformidling, netværksaktiviteter mv bidrager SNS til at udvikle fremtidens sociale, økologiske og økonomiske skovbruk og udnyttelse af skovens værdier. Indeværende strategi gælder for 2001 – 2003.

PRIORITERINGER I 2004

- Virke som strategisk, igangsættende inden for nordisk skovbruksforskning og inden for EU-projekter tilknyttet skovbruk, i en forsterkende rådgivende rolle til Nordisk Ministerråd.
- Støtte samnordiske forskningsprosjekter og netværksaktiviteter indenfor de prioriterte strategiområder: Genetiske ressurser, bæredygtig skovbruksdriftsformer, skov og klima, skovens sociale funksjoner, produktutvikling i skovbruget, bioenergi samt familieskovbrugets økonomi.
- Arbejde med at utvikle samarbeidsformer i de 15 faste netværksgrupper som finnes under SNS.
- Implementere den i 2002 utarbejdede informationsstrategi i SNS virksomhed.
- Yderligere involvere de baltiske lande og nordvestlige Rusland i skovforskningsarbejdet.
- Støtte udgivelsen af Scandinavian Journal of Forestry Research og arbejde for en yderligere synliggørelse, og øge antallet af ønsker om publicering i dette internationalt anerkendte tidsskrift.
- Præsentere bestyrelsens forslag til ny strategi for 2004-2006 som baggrund for udarbejdelse af en ny kontrakt for samme periode.

Af bevillingen planlægges 700 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Sekretariatsfunktionen varetages af Norges Forskningsråd.

- RESULTATER I 2004** Av de resultater som SNS har opnået i 2004, kan nævnes:
- Støttet 13 samnordiske forskningsprojekter og 11 netværksaktiviteter. Den nasjonale medfinansiering var 71 % i prosjektene og ca 50 % i netværksaktivitetene.
 - I 2004 deltog forskere fra nærområdene i 84 % av de netværksaktiviteter som ble støttet av SNS.
 - Etter en utredningsfase utlyste SNS midler på 2005-budsjettet til avanserte nordiske forskningsnettverk (CAR). SNS vedtok å støtte 4 CAR-søknader for en 5-årsperiode fra og med 2005. SNS-støtten er 400-500 TNOK per år og CAR; støtten utgjør 4-8 % av driftsbudsjettet til den enkelte CAR. Det er etablert CAR innen følgende fagområder: bynært skogbruk, miljøgoder fra skog, skoglig genetikk og planteforedling, skogbrukets driftsteknikk.
 - Bidratt med faglig og økonomisk støtte til utarbeiding av en omfattende revidert prosjektsøknad (EFORWOOD2) til EUs 6. rammeprogram.
 - Deltatt i EUs ERA- nettprosjekt WoodWisdom-Net <http://www.woodwisdom.net/> som startet i 2004. Netværksaktiviteten ledes fra Finland og SNS er en av 12 partnere. Målet er planlegge og gjennomføre en felles utlysning av FoU-midler i 2007 innenfor temaet Wood Material Science.
 - Deltatt i arbeidsgruppen om implementering av et nordisk forsknings- og utdannelsesrom.

3-6580-3 NORDISK GENBANK (NGB), SVERIGE						
Valuta	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	10.877.000	10.737.000	10.067.000	89%	NGB	2004-2007
MODSVARER DKK	8.810.000	8.697.000	8.255.000			

FORMÅL Nordisk Genbank (NGB) er en fælles nordisk institution der skal bevare plantegentiske ressourcer af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB's virksomhed har været fremgangsrig, og har udviklet sig til en international kendt organisation med en meget stor samarbejdsflade med mange organisationer og lande.

NGB skal bevare og dokumentere nordisk materiale af arter af værdi for jord- og havebruget som en sikring af den fremtidig bevarelse og udnyttelse af den genetiske variation. NGB skal desuden initiere og koordinere aktiviteter som bidrager til at forbedre viden om plantegentiske ressourcer, bidrage til et langsigtet bæredygtigt udnyttelse af disse ressourcer samt stille sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver. Indeværende strategi gælder 2001-2009 med en delstrategi for 2004-2006.

- PRIORITETER I KONTRAKTEN** I kontrakten for 2004-2007 forventes det, at man prioriterer fire virksomhedsområder:
- Bevarelse: Den nordiske samling af frø og vegetativt materiale skal komplementeres og bevares på en bæredygtig måde, således at materialet fortsat er levedygtigt. Mandatet skal udvides til også at omfatte nordiske krydderi-, medicinal-, landskabs- og visse prydeplanter.
 - Udnyttelse: Kendskab om og praktisk anvendelse af det bevarede materiale skal øges.

Stor vægt lægges på brugere og almenheden.

- Kompetenceudvikling: Genbanken skal bidrage til øget kompetence og viden om plantegenetiske ressourcer både inden for Norden og internationalt. Stor vægt lægges på det igangværende samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland.
- Ekspertbistand: Genbankens eksperter skal bidrage med deres viden og kompetencer i det nationale arbejde i Norden samt i det europæiske samarbejde.

Planlagte udgifter til ledelse og administrasjon 1.750 TSEK.

RESULTATER I 2004

- Samarbejde mellem NGB, NGH og NSFP, der er medansvarlige for arbejdet med genetiske ressourcer i Norden blev begyndt og er nu blevet en del af planlægningen.
- Informationsarbejdet er blevet mere integreret med de øvrige organisationer, der arbejder med genetiske resurser.
- Det langsigtede arbejde med at komplementere og beskrive samlingerne har fortsat.
- Et stort arbejde er gjort for at kvalitetssikre frølager, frøforyngelse og opformering af materiale.
- Et større kvalitetssikringsarbejde af Genbankens aktiviteter er blevet gennemført. Der har været en indsamling af nye græsser i Norden samt en indsamling af peberrod.
- Tre karakteriseringsprojekter på gik under 2004. I Danmark med stikkelsbær, blomster og pærer; i Norge og Finland karakteriseres æbler.
- Genbankens laboratorium startede i 2003 arbejdet med in vitro bevaring og molekylære markører. Peberrods kloner blev karakteriseret i 2004 og yderligere blev samlingen af chalcotteløg øget.
- NGB har arbejdet med beskrivelse af en stor del af materialet i genbanken og nyt materiale samt kortlagt en række frugttræer og deres egenskaber.
- Det intensive og perspektivrige samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland blev fortsat i 2004. Der bliver nødvendigt at udarbejde et nyt Memorandum of Understanding mellem NGB, de baltiske lande og Vavilov Institutet i Sankt. Petersborg.
- NGB har deltaget i en række EU-projekter og EU-samarbejde.
- NGB afholdt en række symposier og markeringer i forbindelse med sit 25 års jubilæum.

LEVNESDMIDLER

SEKTORENS BUDGETPOSTER

3-6810-1 PROJEKTMIDLER - LEVNESDMIDDEL					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	5.231.000	5.825.000	5.437.000	100 %	EK-LIVS

FORMÅL	Projektmidlerne skal anvendes til opfølgning af målsætningerne i levnedsmiddelsektorens handlingsprogram samt øvrige prioriteringer for sektoren, herunder specielt ministerråds-beslutninger og BU-strategien.
PRIORITETERINGER I 2004	• Nordisk platform i internationale fora: Nordisk samarbejde og koordinering generelt i aktuelle spørgsmål. • Sygdomsfremkaldende bakterier: Koordineret overvågning, risikovurderinger samt tiltag til bekæmpelse af zoonoser med fokus på Campylobacter og Salmonella. • Levnedsmiddelkontrol: Sporbarhed fra jord/fjord til bord (dokumentationskrav m.v). Forbedret krisehåndtering (beredskabsplaner, risikohåndtering m.v.). Modernisering af kontrollen. Udvikling af kompetence og uddannelse i tilsynet samt sikring af ligeværdigt tilsyn. • Kost og sundhed: Publicering af ny udgave af de nordiske næringsrekommandationer. Øget viden og samarbejde om berigelsesproblematikken. Undersøgelse af fedme/overvægt hos børn med et forebyggende sigte. • Mærkning og forbrugerinformation: Opfølgning af den fælles nordiske politik for mærkning med fokus på næringsdeklarationer og mærkning af etiske forhold i fødevareproduktionen. • Forskning og uddannelse vedrørende fødevaresikkerhed: Fortsat udvikling af principper for risikoanalyse og – vurdering samt risikovurdering af konkrete emner (f.eks. proces- eller miljøinducerede emner og ”functional foods”). Udvikling af analysemetoder. • Tiltag til implementering af det islandske formandskabs særlige prioriteringer.
RESULTATER I 2004	• Resultatrigt ministermøde i Akureyri i august 2004, der også inkluderede workshops med interesseorganisationer. Ministerrådet vedtog Akureyrideklarationen om fødevarer, hvor der lægges vægt på en bæredygtig udvikling af fødevarer og udvikling af det nordiske samarbejde om kost, helse og fysisk aktivitet. • Nordisk platform i internationale fora: Embedsmandskomiteén for levnedsmidler har over en bred front videreudviklet det nordiske samarbejde og koordinering i relation til regeldannelsen på fødevareområdet i EU og internationalt. Desuden samarbejdet om implementering af EU/EØS-lovgivning og afholdt workshop for jurister i levnedsmiddelforvaltningen. • Sygdomsfremkaldende bakterier: Afholdt flere kurser/workshops om fødevarebårne sygdomme, bl.a. et velbesøgt seminar om Possibilities for Campylobacter Risk Management med deltagelse af repræsentanter for EU og FAO/WHO foruden de nordiske og baltiske lande. • Levnedsmiddelkontrol: Afholdt 2. nordiske tilsynskonference, hvor EU’s Hygiejne- og kontrolforordninger var hovedtemaerne. Der deltog ca. 160 personer i konferencen, som

var af stor nytte såvel fagligt som netværkskabende. Desuden arrangeret fire seminarer, der alle har bidraget til kompetenceudvikling og en mere ensartet og effektiv fødevarekontrol i de nordiske lande.

- Kost og sundhed: Publiceret 4. udgave af de nordiske næringsrekommandationer (NNR), som giver videnskabeligt begrundede retningslinier for kostsammensætning og næringsstoffer og nu også integrerer anbefalinger om fysisk aktivitet. NNR er et internationalt anerkendt og et vigtigt underlag for bl.a. fødevare- og ernæringspolitik i Norden. Som opfølgning på Akureyrideklarationen om fødevarer er startet et arbejde med sigte på at udvikle en nordisk handlingsplan for bedre livskvalitet gennem kost og motion. Desuden holdt møder på arbejdsgruppeniveau om emnet samt om berigelse af fødevarer.
- Mærkning og forbrugerinformation: Ministerrådet har vedtaget fælles nordiske anbefalinger for næringsdeklarationer, som kan lede til mere forståelig og brugbar information til forbrugerne. Anbefalingerne er publiceret i den engelsksprogede rapport: Nutrition Labelling: Nordic Recommendations Based on Consumer Opinions (TemaNord 2004:508), der er fremsendt til EU-Kommissionen som et nordisk indspil til brug for revision af EU-direktivet om næringsdeklarationer.
- Forskning og uddannelse vedrørende fødevaresikkerhed: Sammen med Nordic Innovation Center har man bidraget til etablering af, og er partner i, et stort ERA-net (18 lande og 3 regionale organisationer) for forskningsprogram-administratører inden for forskning om fødevaresikkerhed.
- Publiceret rapport om risikoanalysemodel på konsekvenser af olieforurening for fisk som fødevarer samt to rapporter om risikovurdering af konkrete stoffer i fødevarer.
- Statusrapport om Nordisk syn på EU-evalueringen af aromastoffer er blevet fulgt op med et konkret forslag til EU (DGSANCO), som har udtrykt så stor tilfredshed med forslaget, at det vil blive en del af grundlaget for den kommende EU-positivliste på aromastofområdet.
- Som en del af det islandske formandskab blev afholdt en stort anlagt international konference om Safe and Wholesome Food, der så på sikker mad i et nordisk perspektiv.
- Publiceret rapporten Sustainable development of food safety – new bearings in the Nordic countries, der indeholder målsætninger for en bæredygtig udvikling for fødevarer kombineret med forslag til et første indikatorsæt. Indikatorsættet er nyskabende, da der ikke tidligere er udviklet BU-indikatorer for fødevarer, og Norden kan her præge dagsordenen i EU og internationalt.
- Udvidet det nordisk-baltiske samarbejde på fødevareområdet med et formelt samarbejde mellem EK-Livs og tilsvarende fødevareansvarlige embedsmænd i Baltikum. Har besluttet at holde møde min. en gang årligt og iværksat konkret netværkssamarbejde om dioxiner.

ARBEJDSMARKED OG ARBEJDSMILJØ

SEKTORENS BUDGETPOSTER

4-4110-1 PROJEKTMIDLER – ARBEJDSMARKED OG –ARBEJDSMILJØ					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.506.000	7.022.000	6.327.000	96%	MR/EK-A

FORMÅL Projektmidlerne anvendes til at gennemføre sektorens samarbejdsprogram samt til at følge op på det islandske formandskab. Hensigten er at foretage udredninger og projekter som kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker samt til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

PRIORITETERINGER I 2004 Hovedudfordringen for de nordiske lande på arbejdsmarkedsområdet er at sikre at arbejdsstyrken bliver vedligeholdt uanset konjunkturudsving. Dette vil have en stor betydning i forhold til at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud i det kommende årti, hvor tilgangen til arbejdsmarkedet forventes at falde. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan grupper med en lav erhvervsfrekvens kan inddrages i arbejdsstyrken, og hvordan man kan mindske nedslidningen af den aktive arbejdsstyrke. Sektoren vil derudover undersøge tiltag som kan forbedre mobiliteten på det nordiske arbejdsmarked og bidrage til at udvikle et fælles arbejdsmarked rundt om Østersøen. Prioriterede projekter forventes at blive:

- Tiltag imod udstødning og nedslidning på arbejdsmarkedet
- Hvordan fungerer arbejdsmarkedet i tyndt befolkede områder?
- Nedbrydelse af grænsehindre i Norden
- En nordisk profil i et europæisk arbejdsmarked

Der afsættes midler til nærområdeaktiviteter i det omfang der er økonomisk mulighed for det.

Af bevillingen planlægges 700 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administration. Der er 5 organer under Arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøsektoren, som har egne sekretariater. Sekretariaterne er placeret i de nordiske landes administrationer.

RESULTATER I 2001 Under det islandske formandskab blev der gennemført et omfattende arbejde omkring problemstillinger vedr. betydningen af EU's udvidelse på arbejdsmarkedsområdet. Der blev i denne forbindelse afholdt en Nordisk-baltisk konference med deltagelse fra arbejdsmarkedets parter, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Resultaterne fra konferencen er indgået i landenes videre arbejde.

Under det islandske formandskab blev arbejdet med grænsehindre fortsat. Dette arbejde følges op af Danmark som forventes at fremlægge de konkrete resultater, der kan forbedre Nordboernes muligheder for mobilitet gennem bedre nordiske søgemuligheder på internettet.

Af andre resultater bør nævnes konkrete analyser af organisering og brug af virkemidler inden for arbejdsmiljøregulering i de nordiske lande samt nordisk markedskontrol af personligt sikkerhedsudstyr, som er indgået i det nationale arbejde på områderne.

4-4120-2 NORDJOBB					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.231.000	1.840.000	2.529.000	100%	FNF
DERAV ADM. UTGIFTER	1.800.000	SEKRETARIATET IVARETAS AV FORENINGEN NORDENS FORBUND			

FORMÅL Formålet med Nordjobb-programmet er at give den nordiske ungdom mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land samt at deltage i kulturelle aktiviteter under opholdet.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 26 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram.

PRIORITERINGER I 2004 Ministerrådssekretariatet vil indgå kontrakt med FNF for 2004. Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Stockholm, som indgår aftaler med de nationale Foreninger Norden samt andre operatører.

I 2004 har Foreningen Nordens Forbund oplyst, at man vil udveksle 1200 nordjobbere ud af de forventede 8000 ansøgere. For at kunne matche de 1200 personer med jobs angiver FNF at der skal fremskaffes 1300 arbejdspladser. Til gennemførelse af fritidsaktiviteter ansættes der 13 fritidsledere.

FNF skal aflevere et fuldstændigt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet.

RESULTATER I 2004 I 2004 foretog organisationen 510 udvekslinger, hvilket er mindre end de forventede 1000 udvekslinger i kontrakten. Heraf deltog fra Danmark 26, fra Finland 210, fra Færøerne 4, fra Grønland 5, fra Island 81, fra Norge 23, fra Sverige 158 og fra Åland 3. Kønsfordelingen var 139 mænd og 371 kvinder.

I 2004 blev der fremskaffet 647 arbejdspladser mod forventet 1100.

4-4130-1 INFORMATIONSPROJEKTET

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.369.000	1.354.000	1.252.000	100%	PROJEKTET

FORMÅL Projektets formål er at sprede information om aktuelle spørgsmål på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden samt at sprede viden om det nordiske samarbejde i Europa. Projektet skal endvidere skabe debat om arbejdslivsområdet i Norden og formidle resultater fra sektorens arbejde.

PRIORITETER I 2004 Tidsskriftet *Arbejdsliv i Norden* vil støtte sektoren og det islandske formandskab i at fremlægge resultater og skabe debat om de aktuelle temaer. Der vil blive udsendt tre tidsskrifter på skandinavisk (*Arbejdsliv i Norden*) og et på engelsk (*Nordic Labour Journal*) samt foregå en udvikling af sektorens domæne på www.norden.org.

RESULTATER I 2004 Projektet har udgivet 3 numre af tidsskriftet *Arbejdsliv i Norden*, som er rettet mod myndighederne og andre professionelle inden for Norden. Oplaget er på 4000. Projektet har endvidere udgivet 1 nummer af tidsskriftet *Nordic Labour Journal*, med et oplag på 3.600, som er rettet mod professionelle inden for EU/EØS landene. Der er spredt information ved konferencer.

Tidsskrifternes layout og indhold er videreudviklet og profilerer i større grad de politiske diskussioner, som foregår inden for arbejdsmarkedsområdet i Norden. Tidsskriftets nyheder bruges også af andre medier.

4-4180-3 VIDAREUTBILDNING INOM ARBETSMILJÖOMRÅDET (NIVA), FINLAND

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	372.000	370.100	362.800	76%	Institutionen	2003-2005
MOTSVARER I DKK	2.764.000	2.750.000	2.706.000			

FORMÅL NIVAs hovedopgave er at sprede kundskab på basis af nordisk viden til fremme af et godt arbejdsmiljø og det gode arbejde. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Uddannelsen kan foregå via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

PRIORITETER I KONTRAKTEN I NIVAs kontrakt for 2003-2005 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø/arbejdslivsområdet. Der skal samtidig ske en IT-pædagogisk udvikling i kursusvirksomheden. Samarbejdet med nærområderne vil blive opprioriteret i det omfang, der bevilges projektmidler.

RESULTATER I 2004 I 2004 blev der gennemført 11 kurser, hvoraf 1 var i Baltikum. Der var samlet 262 deltagere på i alt 1240 elev dage.

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRD

SEKTORENS BUDSJETTPOSTER

4-4310-1 PROSJEKTMIDLER – SOSIAL- OG HELSEPOLITIKK					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	4.466.000	4.505.000	4.253.000	89%	MR/EK-S

FORMÅL Å implementere sektorens politiske målsettinger slik de kommer til uttrykk i samarbeidsprogrammet gjennom aktiviteter med høy nordisk nytte på områder som ikke ivaretas av sektorens samnordiske institusjoner samt å igangsette nye initiativer/idéskapende prosjektvirksomhet, herunder forstudier til evt. senere nordiske prosjekter

PRIORITERINGER I 2004

- Fjerning av grensehindre i Norden (Norrback- og NSH-rapportene, Design for alle)
- Bæredyktig utvikling
- Barn og unges levekår
- Deltagelse i EU Northern Dimension Partnership for Public Health and Social Wellbeing
- Formannskapsinitiativer
- Sektorfinansiering av aktiviteter i Nordens nærområder
- Støtte til nettverksbygging og erfaringsutveksling

RESULTATER I 2004 EK-S videreførte støtte til bl.a. demensomsorg i Norden, familierådslag i barneperspektiv og nordisk samarbeide om små og sjeldne diagnosegrupper. I tillegg ble arbeide rundt landenes bruk av IT i helse-, omsorgs- og sosialsektorene igangsatt i form av en kartleggingsrapport som ble presentert for ministrene. Et underlag for sosial- og helseministrenes drøftelse om alkoholspørsmål ble også produsert. EK-S bevilget midler til ministerrådets arbeide med handlingsplan for utsatte barn og unge i Nordens nærområder, og bevilget også midler til videreføring av utvikling av de sosial aspakter ved den nordiske strategi for bæredyktig utvikling.

4-4320-1 NORDISK HANDIKAPPOLITISK RÅD					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.014.000	1.226.000	958.000	100%	NHR

FORMÅL Nordiska Handikappolitiska Rådet är ett tvärssektoriellt rådgivande och policyskapande organ för Nordiska ministerrådet och dess olika samarbetsorgan och institutioner. Det har sitt mandat från och tillsätts av samarbetsministrarna. Bland Rådets 19 medlemmar finns såväl parlamentariker som representanter för handikapporganisationer och olika fackdepartement. Rådet etablerades 1997.

Rådet skall främja nordiskt samarbete i handikappfrågor på alla relevanta samhällsområden och bidra till förverkligandet av gemensamma handikappolitiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder.

**PRIORI-
TERINGER I
KONTRAKTEN**

Rådet verksamhet skall relateras till frågor som ligger inom Nordiska Ministerrådets ansvarsområde och bedrivs i samverkan med Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH). Rådet vill främja principen ”design för alla” som underlag för politiskt nytänkande inom olika samhällssektorer. Rådet vill också arbeta utåtriktat och bland annat använda pristävlingar för att stimulera det nationella arbetet för ett samhälle som är tillgängligt och fungerar för alla.

Med användande av ministerrådsstrukturen som plattform skall Rådet bidra till att handikappolitiska aspekter inom alla relevanta samhällsområden synliggöra och beaktas i hela Ministerrådets verksamhet. Rådet skall också ta initiativ till handikappolitiska satsningar både inom enskilda sektorer och tvärssektoriellt.

**RESULTATER
I 2004**

NHR:s verksamhet under 2004 hade sina tyngdpunkter inom politikområdena byggnads- och samhällsplanering och kultur. I anslutning till Rådets kampanj för "Stadsplanering för alla" publicerades inspirationsboken "Staden för alla" baserad på tio goda exempel i Norden. Med utgångspunkt i boken genomfördes en serie med nationella seminarier i samarbete med nationella kommunförbund och myndigheter. Under året följdes kampanjen "Museer för alla" upp med boken "Det demokratiska rummet - Om museernas nya uppdrag", som tillsammans med publikationen "Aktuellt i Norden - Från projektpolitik till en inkluderande kulturpolitik?" var utgångspunkt för miniseminarier på Bok&Biblioteksmässan i Göteborg i samarbete med Nordiska ministerrådet. Två europeiska konferenser "Design for All in Public Transport" respektive "Design for All Education" genomfördes i samarbete med European Institute for Design and Disability (EIDD). Publikationen "Aktuellt i Norden - Handikapperspektivets synlighet inom fem politikområden", med medverkan av de tjugofem medlemmarna i Rådets sektorsnätverk för respektive byggnads- och samhällsplanering, kollektivtrafik, kultur, utbildning och arbetsmarknad, fick stor spridning.

4-4340-1 NOMESKO OG NOSOSKO

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.679.000	1.686.000	*1.605.000	100%	EK-S

*I 2002 og 2001 var bevilgningen en del av budsjettpost 4-4310-1 Prosjektmidler – Helse og sosialpolitikk.

FORMÅL

Det nordiske samarbeid om medisinal- og sosialstatistikk skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellom de nordiske land, drive internasjonalt og koordinerende arbeid, påta seg utviklingsoppgaver og drive publikasjons- og informasjonsvirksomhet.

**PRIORI-
TERINGER I
2004**

Komitéene har tre-årig budsjettkontrakt (2002 – 2004) med Nordisk Ministerråd. Hovedprioritering er nye utgivelser av hovedpublikasjonene *Helsestatistik i de nordiske lande* og *Social tryghed i de nordiske lande*. Som ledd i dette arbeides det også med temaseksjoner i begge publikasjonene. Som en særlig aktivitet er komitéene engasjert i et felles prosjekt rundt sosiale indikatorer for bæredyktig utvikling. Dette er en sektoroppfølging av den nordiske strategi på området.

Av bevilgningen planlegges 225 TDKK anvendt til aktivitetsstyring/administrasjon. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av forvaltningsorgan, Sundhedsstyrelsen, Danmark.

RESULTATER I 2004 Komiteenes hovedpublikasjoner ble utgitt som planlagt. NOMESKO's temaseksjon omhandlet "Vård på like villkor", og det ble i tillegg utgitt en egen publikasjon om medisinförbruk i de nordiske land 1999 - 2003. Tredje utgave av Nordic-Baltic Health Statistics ble også utgitt. NOSOSKO's temaseksjon omhandlet personale innenfor sosialektoren i de nordiske land. Det ble også gjennomført et seminar om sosiale tilbud til barn. Sammen gjennomførte komiteene en evalueringskonferanse om arbeidet med sosiale og helsemessige indikatorer for bæredyktig utvikling.

4-4620-1 VELFÆRDSFORSKNING – DE NORDISKE VELFÆRDSSAMFUND SET I EUROPÆISK PERSPEKTIV					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.274.000	5.314.000	4.301.000	96 %	MR/EK-S

FORMÅL Syftet med det femåriga forskningsprogrammet, med en samlad ram på DKK 35 millioner, är att analysera den nordiska välfärdsmodellen ur ett europeiskt perspektiv. Det innebär dels att klarlägga om man kan identifiera en specifik nordisk modell och inom vilka områden, dels att analysera den relativa framgången för denna. Ett viktigt syfte är att specificera på vilka områden den nordiska modellen varit framgångsrik i jämförelse med andra utvecklade nationer, främst västeuropeiska länder. Ett huvudsyfte är även att söka precisera inom vilka områden som modellen måste moderniseras och anpassas till samhällen med andra ekonomiska och sociala villkor än de som gällde för 20-30 år sedan. Speciellt gäller detta hur modellen kan moderniseras för att bibehålla och förbättra de samhällsmål som stärker den nordiskt kulturella identiteten och utvecklar den nordiska samhällsstrukturen.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN Den övergripande målsättningen är att öka kunskapen om de nordiska välfärdssamhällena i ett tvärsektorielt forskningsprogram och att ur denna utgångspunkt lägga olika aspekter på den nordiska välfärdsmodellen. En del kan direkt relateras till den särprägel som kännetecknar varje enskilt nordiskt land och andra kan studeras utifrån grupptillhörighet t ex kön, civilstånd, ålder, etnicitet, sexuell läggning och regional tillhörighet. Programmet kommer att innehålla forskning inom arbetsmarknad, social-hälsa, marginalisering, jämställdhet och konsumentområdet samtidigt som det kommer att försöka besvara följande frågeställningar:

Finns det en distinkt nordisk välfärdsmodell - och utgör den i så fall ett alternativ i ett europeiskt perspektiv?

Vilka utmaningar innebär utvecklingen i Norden inom demografi och ekonomi för välfärdssamhällets utveckling?

Programmet administreras och koordineras av Norges Forskningsråd. Forskningen skall täcka åtminstone tre av de nordiska länderna och helst också inkludera en europeisk dimension.

RESULTATER I 2004 Två projekt avslutades under år 2004:

- "The Nordic Social Citizenship" - En dr.gradsavhandling "Social Assistance for Solo Mothers in Sweden, Finland, Norway and Denmark. A comparative legal study"
- Innvandringens velferdspolitiske utfordringer - kunnskapsstatus for nordisk velferdsforskning

En midtveiskonferens arrangerades i Köpenhamn i mars 2004 då alla igångsatta projekt blev presenterade tillsammans med nya kunskapsstatusprojekt. Deltagare var representanter från flera ämbetsmannakommittér, Nordiska Rådet och särskilt inbjudna ryska deltagare.

Kommittén har lagt vikt vid att förmedla forskning och kommande initiativ då resultatförmedling är centralt för att nå ut med avslutade och kommande studier. Mottagare av sådan information har bland annat varit välfärdsutskottet inom Nordiska Rådet, ÄK-S, NSH, NHV, samt förmedling via tidskriften Social- och Hälsovårdsnytt. Kontakt har även etablerats under år 2004, liksom tidigare, med relevant nationell välfärdsforskning och dess företrädare.

En förmedlingsstrategi har utvecklats under året i syfte att nå nyckelpersoner och övriga mottagare med programmets resultat.

4-4380-3 NORDISKA LÄKEMEDELSNÄMNDEN (NLN), SVERIGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	0	0	2.480.000	100 %	Institutionen	1999-2001
MODSVARER DKK	0	0	2.034.000			

FORMÅL Institutionen ble lagt ned i 2002. Midlene er overført sektorens prosjektbudsjett.

4-4381-3 NORDISKA HÄLSOVÅRDSHÖGSKOLAN (NHV), SVERIGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	40.444.000	40.364.000	39.456.000	82 %	Institusjonen	2004 – 2006 under utarbetning
DKK	32.760.000	32.694.000	32.354.000			

** NHV's virksomhed finansieres direkte fra landende. Ialt 82 % af finansieringen stammer fra det ordinære budget samt projektbidrag fra NMR.*

FORMÅL NHV skall med Norden som bas och med en unik nordisk förankring skapa och sprida kunskap som främjar en god och jämlik hälsa. Detta förverkligas genom att

- Bedriva flervetenskaplig och mångprofessionell utbildning och forskning av hög kvalitet, baserad på nordisk social- och hälsopolitik
- Erbjuder en inlärningsmiljö som inspirerar dem som på olika sätt er verksamma inom Nordens hälso-, sjuk- och socialtjänst till kreativt folkhälsovetenskapligt tänkande och handlande
- Stimulera till aktivt nordiskt samarbete mellan nordiska utbildnings- och forskningsinstitutioner inom folkhälsovetenskap genom konkreta samarbetsavtal och nätverksbyggande

PRIORITETER I KONTRAKTEN NHV's verksamhetsområden är utbildning och forskning och inom utbildningsområdet erbjuds MPH-program, diplom, examina, handledning för MPH samt uppdragsutbildning. Forskningsområdet omfattar forskarutbildning, handledning för MScPH och DrPH, examina,

forskningsprosjekt, samarbeide med andre forskningsinstitusjoner, forskarseminarier og konferenser. Studenterna stimuleras att bygga nordiska nätverk att användas professionellt.

NHV's verksamhetsidé er att med Norden som bas skapa og sprida kunnskap som främjar en god og jämlik hälsa. Tvärvetenskap og tvärfacklighet råder i utbildning og forskning med tre pelare i det nordiska samarbeidet dvs. Norden, Nordens närområde, EU og övriga Europa. Samarbeide sker med ulike institusjoner og där samarbeide med internasjonell folkehälsovetenskaplig utbildning og forskning särskilt kan framhävas med tanke på NHV's fokus på folkehälsovetenskap.

RESULTATER I 2004 Det nordiska perspektivet er en styrke for NHV som er stilbildende inom folkehälsoområdet för övriga Europa men med betydligt fler aktörer idag på samma marknad. NHV har samarbeidsavtal med 7 andre universitet inom Norden og med en fördjupning i dette samarbeide. NHV er proaktiv beträffande insatser inom NV Ryssland där en etablering har inlett under år 2004 i linje med de nye retlinjene fra Ministerrådet.

NHV har ett MPH-program av god volym og kvalitet. Även doktorandutbildningen har en omfatning og kvalitet på en hög nivå. NHV har arbeidet for att utöka sin lærarstab.

För att motverka lokal konkurrens inom folkehälsoområdet har NHV inlett en prosess i syfte att hitta samverkanspartner. NHV kan där erbjude en god kompetens på en marknad där konkurensen hårdnar. Samverkan kan skapa gynnsamma synergieffekter

NHV har under år 2004 fortsatt sitt arbeide i syfte att kunne erbjude god og välrenommerad utbildning og forskning i folkehälsovetenskap. Ett mera medvetet samarbeide med andre nordiska institusjoner inom välfärdsområdet har inlett under år 2004.

4-4382-3 NORDISK INSTITUTT FOR ODONTOLOGISK MATERIALPRØVNING (NIOM), NORGE

Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	10.149.000	10.213.000	9.993.000	76%	Institusjonen	2002 – 2004
DKK	9.540.000	10.009.000	9.194.000			

FORMÅL NIOM skal arbeide for at materialer og metoder som anvendes i tannpleien i Norden er sikre og hensiktsmessige. NIOMs forsknings- og informasjonsvirksomhet er vitenskapelig basert og skal være praktisk anvendbar. NIOM skal være et kompetanse- og rådgivningssenter innen området dentale biomaterialer for de nordiske helsemyndigheter, tannhelsepersonell og publikum. Med basis i spesialkunnskap om dentale biomaterialer samarbeider NIOM med de nordiske fagmiljøene i utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter på området. NIOM's har en omfattande kontakt med internasjonella forskningsmiljøer eksempelvis EU-kommissionen, sertifiserings- og standardiseringsorgan og fabrikanter.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN Oppbyggingen av et formalisert nordisk nettverk prioriteres i løpet av 3-års perioden. Informasjonsvirksomheten omfatter kurs, seminarer, oversiktsartikler, foruten forskningsrapporter og vitenskapelige publikasjoner.

Virksomhetsområder:

- Forskning og utredninger (basisfinansiering fra NMR)
- Forskningsbasert kunnskapsoverføring / informasjonsvirksomhet (basisfinansiering fra NMR)
- Standardiseringsvirksomhet (nasjonal finansiering)
- Eksterne oppdrag og materialprøving (ekstern finansiering)

Forskningen prioriterer kliniskt-biologiske problemstillinger relaterte til biomaterial. Forskningsverksamheten er grunnleggende for at rådgivning, utredninger og informasjon skall kunne være basert på vitenskapelige data. En økning i informationsaktivitet etterstråves og er høyt prioritert med tanke på brukernes behov av aktuell informasjon. Målgrupper er myndigheter, politikere, tannhelsepersonell og andre interessegrupper. Å bidra til kunnskapsoverføring gjennom videreutdanning av tannhelsepersonell er enda en viktig del for NIOM som også prioriterer vurdering av biverkninger av dentale biomaterial. Standardiseringsarbeid innen dentalområdet er enda et viktig felt for NIOM.

RESULTATER I 2004 NIOM har gjennomført den investeringsplan, som er avtalt med EK-S. Formålet har vært å forny analyse og testutstyret på institusjonen og modernisere laboratorieutrustningen. NIOM har konsolidert institusjonens økonomi og tilpasset organisasjonen i overensstemmelse hermed.

4-4383-3 NORDISKA NÄMNDEN FÖR ALKOHOL- OCH DROGFORSKNING (NAD), FINLAND						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	355.300	360.000	352.900	97%	Institusjonen	2001 – 2003*
DKK	2.640.000	2.674.000	2.633.000			

*Nytt kontrakt under utarbeiding

FORMÅL NAD:s syfte er å fremme, stimulere og understøtte nordisk samfunnsvitenskaplig innrettet forskningssamarbeid om samfunnspolitisk viktige alkohol- og drogefråge. NAD skal fremme kontakt og dialog mellom forskere, beslutningsgjørere og praktiserende, samt virke for et mangsidig og effektivt tilbud av nordisk forskningsinformasjon. NAD skal styrke det nordiske samarbeidet på sitt spesialområde innen Norden, utvikle samarbeidet mellom Norden og Europa og med Nordens naboer samt i viss utstrækning virke som nordisk plattform i det videre internasjonale samarbeidet.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN NAD's virksomhetsområder er forskning og utredning, og forskningsbasert kunnskapsutveksling og informasjon. I kontraktperioden skal aktiviteten konsentreres om

- Kunnskaper om alkohol- og narkotikamisbruk og deres konsekvenser
- Behandling, forebygging og kontroll med rusmiddelproblem – nordiske og internasjonale perspektiv på praksisformer
- Alkohol og narkotika i det lokale miljø

RESULTATER I 2004 Under år 2004 har efterfrågan på kunskaper, bedömningar och insatser om alkohol- och narkotikaproblemen i Norden varit stor. Alkohol- och alkoholpolitik har stått i fokus under året för två forskningsprojekt. NAD har även bidragit med kunskapsunderlag för social- och hälsoministrarnas diskussioner om alkoholfrågor. Narkotikasituationen i Norden, Baltikum och nordvästra Ryssland har varit i blickpunkten för en större utredning. Pågående projekt har handlat om brukarinflytande i narkotikapolitiken samt om könsperspektiv i drogforskningen. En större satsning har gällt en forskarkurs om behandlingssystem. Planering har inletts under året för aktiviteter gällande spelberoende samt inför utökat alkoholsamarbete med de baltiska länderna.

Forskarmöten och forskarkurser är viktiga delar i NADs verksamhet. NAD arbetar mycket genom de forskarnätverk som utvecklats genom åren. NADs verksamhet har varit nordisk, europeisk och internationell men merparten av NADs aktiviteter handlar dock om Norden. NADs styrka bygger på en dialog mellan forskar- och användarintressen inom social- och hälsovårdsområdet.

4-4384-3 NORDISKA SAMARBETSORGANET FÖR HANDIKAPFRÅGOR (NSH), SVERIGE						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	8.920.000	8.968.000	8.766.000	96%	Institusjonen	2002-2004
DKK	7.225.000	7.264.000	7.188.000			

FORMÅL NSH er Nordisk Ministerråds institusjon for nordisk samarbeid om handikapspørsmål, særlig innen sosial- og helsedepartementenes ansvarsområder. NSH driver Nordisk Utveklingscentral for handikaphjelpmedel (NUH) og administrerer støtteordningen for bidrag til handikaporganisasjonenes nordiske samarbeide. NSH er sekretariat for Nordisk Handikappolitisk Råd.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN NSH's arbeidsområder er 1) Handikappolitiske strategier, 2) Hjelpemidler og ny teknikk, 3) Samfunnets utformning og 4) Brukermidvirkning. Ved siden av disse legges det i kontrakten vekt på at det nordiske samarbeid skal underlette landenes realisering av nasjonale handikappolitiske mål, samt bidra til å skape felles platform for de nordiske lands deltagelse i det europeiske samarbeid på handikapområdet.

I de nordiska länderna är handikappolitiken både en del av den sociala välfärdspolitiken och en del av politiken inom olika samhällsområden. En gemensam strävan är att i största möjliga utsträckning integrera handikappaspekter i den generella samhällspolitiken. Det nordiska samarbetet skall stödja sådana processer. Bland NSH:s övergripande mål finns nämnt kvalificerad kunskapsförmedling med sikte på effektivare handikappolitiska strategier i samhället.

RESULTATER I 2004 Styrelsen följde utarbetandet av "Nordisk handlingsplan 2005-2007 Design för Alla" – ett förslag till strategi för hela Ministerrådet – med inriktning på att både stärka sektorsansvarsprincipen inom ministerrådet för frågor som berör funktionshindrade och främja principerna för design för alla, samt uppföljningen av NSH:s utredning från 2002 om gränshinder för funktionshindrade.

Arbetet inom de båda NSH-organen Nordiskt utvecklingscenter för handikaphjelpmedel

(NUH) och Nordiskt Forum för Telekommunikation och Handikapp (NFTH) resulterade i nya FoU-projekt och guidelinesdokument som bland annat bidrog till förstärkt nationell fokus på funktionshindrades behov av tillgänglighet och användbarhet inom mainstreamutvecklingen på IT- och telekommunikationsområdet. Från NSH:s stödordning för handikapporganisa-tionernas nordiska samarbete fördelades cirka 1,5 miljoner SEK för ett 70-tal nordiska samarbetsmöten och konferenser.

Under 2004 distribuerades två nummer av NSH:s nyhetsbrev/tidskrift för alla, som också publiceras i nätversion på både svenska och engelska (www.nsh.se), och två nummer av det tvåspråkiga (skandinaviskt språk och engelska) Design för Alla-magasinet Form&Funktion, som getts ut av NSH under 2002-2004. I serien Aktuellt i Norden utgavs Provision of Assistive Technology in the Nordic Countries och ytterligare sex publikationer producerades för Nordiska Handikappolitiska Rådets räkning. I september arrangerades 5:e Nordiska handikapphistoriska konferensen.

4-4385-3 NORDISK UDDANNELSESCENTER FOR DØVBLINDEPERSONALE (NUD), DANMARK						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
DKK	7.132.000	7.127.000	6.987.000	88%	Institusjonen	2002-2004

FORMÅL NUDs oppgave er å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innenfor døvblindeområdet. NUD skal bidra til profesjonell utvikling av døvblindemedarbeidere og de institusjoner/ organisasjoner de er tilknyttet.
NUD skal

- sørge for en nordisk utdanning som støtter og kompletterer nasjonal utdanning.
- fungere som formidler av informasjon og kunnskaper på døvblindeområdet og ha et fagbibliotek for kursdeltagere og andre brukere
- samle inn informasjon om døvblindhet og opprettholde et kontaktnett innenfor døvblindefeltet både i og utenfor Norden for å innhente den nyeste kunnskapen samt bidra til internasjonalt samarbeid
- initiere og koordinere utviklings- og dokumentasjonsarbeid med sikte på forbedring av døvblindearbeidets teori og praksis i Norden

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN NUD vil bidra til at den høye standarden i nordisk døvblindearbeid opprettholdes samt at den synliggjøres i og utenfor Norden.

NUD organiserer sin virksomhet på fem forskjellige aktivitetsområder; utdanningsaktiviteter, ressurservice, utviklingsarbeid, europeisk og annet internasjonalt samarbeid og arbeid i Nordens Nærområder. De ulike aktivitetsområdene har følgende karakteristika:

- Utdanningsaktivitetene er åpne for alle som arbeider med døvblinde. Tverrfaglighet og kunnskapsformidling prioriteres.
- Ressurservice er et utadrettet servicetiltak som også er tilgjengelig for alle. Aktivitetene er kunnskapsbevarende og kunnskapsformidlende og har til hensikt å reflektere status.
- Aktivitetene i utviklingsarbeidet er ikke tilgjengelig for alle. De foregår over lange tidsperspektiver og er ikke nødvendigvis tverrfaglige. Aktivitetene er kunnskapsutviklende.
- NUD har et uforpliktende, men viktig samarbeid med ulike organisasjoner og

institusjoner innenfor døvblindeområdet utenfor Norden. Det ytes ikke rent finansiell støtte til europeiske og andre internasjonale prosjekter.

- Arbeidet i Nordens Nærområder er et prosjekt og av koordinerende karakter. NUD bidrar med ressurser og formidler kontakt mellom de ulike aktørene i samarbeidsprosjektene som etableres.

NUD vil bli vurdert i forhold til oppfølging av institusjonsdelen av "Budsjettanalyse 2000" i løpet av 2003.

RESULTATER I 2004 NUD er drevet i samsvar med kontrakt i 2004. Undervisningsprogram er gjennomført med god deltagelse. Nordisk Konferanse om Døvblindhet ble gjennomført i Island i august, med 168 deltagere.

4-4386-3 NORDISKA UTBILDNINGSPROGRAMMET FÖR UTVECKLING AV SOCIAL SERVICE (NOPUS), SVERIGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
SEK	1.985.000	1.996.000	1.598.000	48%	Institusjonen	2002-2004
DKK	1.608.000	1.617.000	1.310.000			

FORMÅL NOPUS skal drive etter- og videreutdanning av personale i de nordiske lands sosialektor, fortrinnsvis personale som er i, eller kan få, ledende stillinger. Institusjonen skal være et nordisk senter for erfaringsutveksling, idéutvikling og utdanning på det sosiale område på bakgrunn av målgruppens ønsker og behov. Med vekt på en nordisk profil skal NOPUS initiere studier av utviklingsbehov, løsningsmuligheter og forskning i de nordiske lands sosialektor, og sørge for å gjøre ny kunnskap tilgjengelig for målgruppen. NOPUS skal også være aktiv i forhold til kompetanseutvikling og samarbeid med sosialektoren i Nordens nærområder. Institusjonens virksomhet skal ha hovedvekt på lederskap og organisasjon.

PRIORITERINGER I KONTRAKTEN Kontrakt gjelder for perioden 1.7.2002 – 31.12.2004. Hovedmål er:

- Etablering av NOPUS' organisasjon og struktur
- Konkretisering av målsetning, herunder den nordiske betydning i et strategisk perspektiv, etablering av nettverk og markedsføring av institusjonen
- Planlegging og gjennomføring av undervisningstilbud.

NOPUS vil bli vurdert i forhold til oppfølging av institusjonsdelen av "Budsjettanalyse 2000" i løpet av 2003.

RESULTATER I 2004 NOPUS er fremdeles i en oppbygningsfase, men har i 2004 også tilbudt og gjennomført undervisningstilbud. Nettverksfunksjonen er under oppbygning, og er godt mottatt i landene. Driften har vært i samsvar med kontrakt.

JÄMSTÄLLDHET

SEKTORENS BUDGETPOSTER

4-4410-1 PROSJEKTMIDLER-JÄMSTÄLLDHET					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	4.009.000	2.954.000	2.956.000	99 %	MR/EK-JÄM

FORMÅL Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform inför ett vidare europeiskt och internationellt perspektiv och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

De olika projekten syftar till att stärka de nordiska jämställdhetsmodellerna, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena föräldraskap och förvärvsarbete.

PRIORITERINGAR I 2004 Prioriteringarna och projekten för år 2004 fastställs i handlingsplanen som utarbetas i enlighet med samarbetsprogrammet för åren 2001-2005. I enlighet med MR-SAM beslut från år 2000 om att integrera jämställdhet i ministerrådets all verksamhet kommer jämställdhetssektorn att prioritera aktiviteter på nya områden. I jämställdhetsarbetet är det viktigt att inkludera och inte exkludera dagens mångfald inom minoritetsgrupper och kulturer. Det är viktigt att utvecklingen i de nordiska länderna reflekterar de nya utmaningarna i våra pluralistiska samhällen, och att de förändringar som är nödvändiga både socieekonomiskt, politiskt och juridiskt genomförs.

Det nordiska samarbetet om *integrering av könsperspektivet i nordiska statsbudgetar*, om *mansperspektiv på jämställdhet* och hur *förebygga mäns våld mot kvinnor* fortsätter. Samarbetet kring projektet *På sporet av likelønn* och kvinnors och mäns situation på arbetsmarknaden är en gemensam satsning med arbetsmarknadssektorn, med speciell fokus på att utveckla nordisk harmoniserad lönestatistik och indikatorer för likalön.. *Närområdessamarbetet* genomförs i olika samarbetsprojekt kring teman som är prioriterade i sektorns samarbetsprogram. Speciellt fokuseras på samarbetet med myndigheter, som arbetar med jämställdhet i hela närområdet.

RESULTATER I 2004 Island arrangerade under sitt ordförandeskap ett 30-årsjubileumsseminarium om det nordiska jämställdhetssamarbetet i Reykjavik 24.9.2004. De nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna deltog i seminariet, och Vigdis Finnbogadóttir, fd president i Island och Finlands president Tarja Halonen höll föredrag. Gender, Environment and Social Development in the West Nordic Countries and Arctic Areas konferensen arrangerades i Akureyri för att diskutera det västnordiska samarbetet ur ett könsperspektiv. 10th Anniversary Seminarium Nordic Forum arrangerades i Åbo i samarbete med Åbo stad. Seminariet samlade deltagare från de nordiska och baltiska länderna som NV Ryssland och Polen.

MR-JÄM diskuterade teman Likalön och Föräldraledigheter under sitt möte i Reykjavik, och ministrarna beslöt att utarbeta ett nytt samarbetsprogram som startar år 2006. Ett ministerrådsförslag om Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet presenterades på Nordiska Rådets session av Minister Laila Dávøy, minister Arni Magnusson och minister Hans Pauli Strøm.

Projektverksamheten fortsatte under år 2004 med arbetsmarknadsområdet inom det gemensamma likalönsprojektet. Projektet innehåller tre delar: Statistik, indikatorer og kunnskapsanalyser. Projektet Integrering av ett könsperspektiv på nordiska statsbudgetar är ett samarbete mellan ministerråden finans och jämställdhet, och har under året utarbetat en plan för koordinering av ländernas projekt.

Inom ramen för handlingsplanen för män och jämställdhet 2004-2005 har under år 2004 olika aktiviteter arrangerats. Våld var temat för konferensen Mäns våld mot kvinnor och barn – vems ansvar? som arrangerades på Åland. Seminariet Kvinnor och män på den nordiska arbetsmarknaden diskuterade temat män i kvinnodominerade yrken och den könsuppdelade arbetsmarknaden. På den nordiska mansforskningskonferensen Den Gode, den Onde, den Normale i Stockholm diskuterade den nordiska mansforskningens tillämpningar, begränsningar och möjligheter.

NB 8 ministermötet antog ett nytt nordiskt/baltiskt jämställdhetssamarbetsprogram för åren 2004-2006. Ministrarna beslöt att föreslå en koordinering av myndigheters, organisationers och de olika task forcernas insatser i kampen mot människohandel. Detta diskuterades på ett side-event i samband med den årliga Partnership of Public Health and Wellbeing ministerkonferensen i Tallinn i december 2004.

Ett samarbete inleddes med ministerrådet för narkotika och ministerrådet för social- och hälso med speciell fokus på NV Ryssland och utarbetades en Actionplan on Social Wellbeing som presenterades på ett "kick-off" seminarium i St Petersburg i september 2004. Under året har ett nordiskt ryskt projekt om handel med kvinnor i Murmanskregionen fortsatt.

4-4480-3 NORDISKT INSTITUT FÖR KVINNO- OCH KÖNSFORSKNING (NIKK), NORGE						
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	4.619.000	5.584.000	5.464.000	83%	Institusjonen	2002-2004
Motsvarer i Dkk	4.342.000	5.473.000	5.027.000			

FORMÅL NIKK skall befrämja, initiera, koordinera och informera om nordisk kvinno- och könsforskning och om undervisning på området både i Norden och internationellt, och skall bedriva egen forskning.

RESULTATER I 2004 Under 2004 har NIKK samarbetat med kvinno-, mans- och könsforskare i Norden, i närområdena och internationellt, med Ministerrådet för jämställdhet i Ministerrådet och i länderna samt med medborgarorganisationer. NIKK:s verksamhet har fokuserat flera aktuella teman i de nordiska länderna, såsom jämställdhetsdiskurser och –paradoxer, pornoficeringen av det offentliga rummet, män och jämställdhet samt konstruktion av kön inom utbildningen. Paraplyprojektet "Jämställdheterna i Norden mellan retorik och praktik" och projektet "Kön

och IT” avslutades.

Det nordiska forskningsprojektet om ”hur pornografins utbredning inverkar på pojkars och flickors uppfattning om kön” inleddes. Ett annat projekt, också med finansiering från Ministerrådet, avsett att befrämja nordisk mansforskning inleddes. Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning, finansierad av NorFA/Nordforsk (2004-09), ordnade en kick-off konferens, tre forskarkurser och två styrelsemöten. Nordiska nätverk förvaltades, organiserades och initierades av NIKK (bl.a. om könsdiskurser i det jämställda Norden; män och hälsa; kön och forskning i förändring i Norden). Konferensen ”Kvinnorörelser: inspiration, irritation, intervention” hölls i Island sommaren 2004 som ett samarrangemang mellan NIKK, isländska lokalarrangörer och Ministerrådet.

Som ett led i en starkare satsning på forskningspolitik arrangerade NIKK med Undervisningsministeriet i Finland och Finlands Akademi en nordisk konferens om ”Gender and Visions in Research Policy”. Tre nummer av NIKK magasin och tre nummer av NORA utgavs. Arbetet med en ny version av webbplatsen slutfördes.

Narkotikasamarbejde

SEKTORENS BUDGETPOSTER

4-4510-1 PROJEKTMIDLER – NARKOTIKASAMARBEJDE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.521.000	1.431.000	1.185.000	60%	MR/EK-Narko

FORMÅL Att med udgangspunkt i den årlige handlingsplanen og sektorns samarbejtsprogram at sikre gennemførelsen af de aktiviteter og prioriteringer som antagits af narkotikasektorns ministerar. Projektverksamhetens innehåll och resultat ska ligga till grund för en kunskapsstyrd politisk debatt, praktisk verksamhet och erfarenhetsutbyte mellan länderna om narkotikasituationen, insatser mot missbruk mm.

- PRIORITETER I 2004**
- Förebyggande och bekämpande inom Norden og nærområderne av narkotikamisbruk, handel med narkotika samt hvidvaskning
 - Förebyggande insatser, særligt rettet mod børn og unge, herunder nye misbrugsmonstra blandt ungdommen
 - Fremskaffe grundlag for landenes udveksling af viden og erfaringer på narkotikaområdet.
 - Integrere nærområderne i narkotika-samarbejdet
 - Samordne, så langt som muligt, nordiske synspunkter på narkotikapolitik i internationale samarbejdsfora och att samarbejde om retslige spørgsmål.
 - Stræve efter att ytterligere udvikle arbejdsformer og erfarenhetsutbyte mellem de nordiske länderna.
 - Ta initiativ till ett erfarenhetsutbyte när det gäller utbildning av behandlere inom missbrukarvården.
 - Fullfölja arbetet med att utveckla en handlingsplan för narkotikafrågorna i nordens nærområde.
 - Det islandske ordførandskaps prioriteringer
 - Udarbejde en informationsstrategi for narkotikasektorn

RESULTATER I 2004 Under året har Ministerrådet inden for rammerne av det overordnede samarbejdsprogrammet:

- Fulgt opp det islandske ordførerskapsprogram 2004
- Taget initiativ til erfaringsudveksling og samarbeid om helsetjenester til de tyngst problembelastede misbrukerne
- Ta sit initiativ till ett erfarenhetsutbyte när det gäller utbildning av behandlere inom missbrukarvården.
- Opfølgende arbejde i forbindelse med handlingsplanen for narkotikafrågorna i nordens nærområde – Lund-deklarationen.
- Arbejdet for at nærområdene i større grad kommer med i samarbejdet om narkotikaproblemene, herunder opfølgning af ”Informationsstrategi for Ministerrådet for narkotika samarbejde i nærområderne”
- Samarbejde med Pompidou Gruppen (Europarådet) om narkotikaprojekt.
- Arbejdet for at fjerne grænsehindre, herunder udarbejdelsen af en fælles liste over stoffer (åmnen), som det er relevant at kræve dokumentation for rejsendes retmæssige besiddelse af, når de indføres som en bestanddel af et lægemiddel.

En övergripande strategi om koordinering av arbetet inom Ministerrådet har antagits av de tre berörda ministerråd, narkotika, social & hälsa, jämställdhet, inom ramen för den Nordliga Dimensionens partnerskap för hälsa och livskvalitet.

NÆRING

SEKTORENS BUDGETPOST

4-5110-1 PROJEKTMIDLER – ERHVERV (NÆRING)					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.101.000	1.134.000	1.370.000	95%	MR/EK ERHVERV

FORMÅL At fremme Norden som et internt grænseløs og dermed bedre fungerende og mere konkurrencedygtigt miljø for virksomhedsudvikling i overensstemmelse med sektorens overordnede samarbejdsprogram samt opfølgning på ansvarsområdet *"Det indre marked og fjernelse af grænsehindre"*, som er blevet pålagt MR-Næring. I budgetåret iværksættes tiltag med henblik på at styrke de nordiske virksomheders internationale konkurrenceevne inden for særligt udvalgte virksomhedsområder og adgang til særligt vigtige strategiske udviklingsressourcer.

PRIORITETER I 2004 Hovedindsatsen vil blive lagt på igangsætning og gennemførelse af aktiviteter til opfølgning på sektorens *samarbejdsprogram* samt opfølgning på Ny Nordisk Dagsordens tema vedrørende *"Det indre marked og fjernelse af grænsehindre"*.

Der vil i denne forbindelse bl.a. blive lagt vægt på følgende:

- fremme af entreprenørskab og etablering af nye virksomheder, herunder opfølgning på *"Nordisk Charter for små innovative virksomheder, iværksættere og selvstændige opfindere"*, som MR-Næring vedtog i oktober 2002,
- innovationssystemet og virksomhedsklynger (kluster) med fokus på processen fra entreprenør over innovation og frem til et produkt,
- regelforenkling for virksomhederne, specielt for så vidt angår oplysninger til myndigheder og forenkling af administrative regler, specielt med henblik på samarbejde over de nordiske landegrænser,
- benchmarking af nordiske virksomheder for så vidt angår faktorer, som er afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne,
- grænseoverskridende logistik og vareudvekslingssystemer med hovedvægt på små- og mellemstore virksomheders behov,
- videreudvikling af bæredygtig turisme,
- videreudvikling af elektronisk handel og elektroniske betalingsmidler i og på tværs af de nordiske landegrænser, med fokus på konsumenters og næringslivets forventninger, erfaringer og tillid til elektronisk handel.

Under EK-Næring er der etableret en arbejdsgruppe for turisme, en for IT og elektronisk handel og en tværsektoriel arbejdsgruppe med miljø- og konsumentsektorerne om Integrated Product Policy, IPP.

RESULTATER I 2004 "Nordiskt Näringspolitiskt samarbetsprogram 2002 – 2005", som MR Næring vedtog i 2001 var grundlaget for det nordiske samarbejde på det næringspolitiske område i 2004. De områder som der blev arbejdet med var følgende:

- opfølgning på temaet "Indre marked, afvikling af grænsehindre" i rapporten "Ny

Nordisk Dagsorden”.

- større åbenhed og fjernelse af grænsehindre inden for Norden, herunder gennemførelse af en kortlægning af erhvervslivets grænsehindringsproblemer.
- samarbejde om innovation med udgangspunkt i den Innovationsbog, som blev færdiggjort i løbet 2004 – og som efterfølgende fulgte til ministrenes beslutning om det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010.
- igangsætning af et samarbejde i den nordlige dimensions område om innovation og næringsudvikling i små og mellemstore virksomheder, som både omfatter de nordiske lande og andre lande inden for EU's nordlige dimensions område
- igangsætning af et regionalt samarbejde om implementering af relevante dele af det indre marked, som både omfatter de nordiske lande og andre lande inden for EU's nordlige dimensions område..

4-5180-3 NORDISK INDUSTRIFOND, NORGE						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
NOK	59.355.000	61.236.000	61.456.000	91%	Institutionen	2001 - 2003
MODSVARER I DKK	55.794.000	60.011.000	56.539.000			

*) Foruden den årlige bevilling gives en tilsagnsfuldmagt på 70 MNOK. Tilsagnene vil komme til udbetaling med maksimalt 50 MNOK i 2005 og 20 MNOK i 2006.

FORMÅL Nordisk Industrifond arbejder for at Norden skal blive til ét sammenhængende kundskabsmarked for at gøre det nordiske erhvervsliv konkurrencekraftigt på det europæiske og internationale marked.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Virksomhedsåret vil være første år i en treårskontrakt mellem Industrifonden og Ministerrådet. Fonden vil fokusere på innovationssystemrelaterede policylignende projekter efter ”synergimodellen”. Dette indebærer, at Fonden skal fungere som et samarbejdsskabende organ mellem de miljøer, som danner det nordiske innovationssystem, bl.a.: erhvervsliv, forskningsinstitutioner, universiteter og nationale myndigheder. I denne forbindelse vil der blive lagt vægt på projektinitiering, informations- og resultatformidling og projektfinansiering.

Som opfølgning på institutionsdelen fra ”*Budgetanalyse 2000 – Det nordiske budget*” forventes i 2004 etableret et meget tæt samarbejde mellem Industrifonden og Nordtest for derved at opnå størst mulige synergieffekter.

Planlagte udgifter til ledelse og administration: 10.400.000,- NOK

RESULTATER I 2004 ”Nordiskt Näringspolitiskt samarbetsprogram 2002 – 2005”, som MR-Næring vedtog i 2001 var grundlaget for det nordiske samarbejde på det næringspolitiske område i 2004. De områder som der blev arbejdet med var følgende:

- Etablering og oppstart av Nordisk InnovationsCenter etter sammenslåingen Nordisk Industrifond og Nordtest
- Gjennomføring av arbeidet med Innovasjonsboken – Forslag til innovasjonspolitisk samarbeidsprogram
- Oppstart av arbeidet med gjennomføringen av Innovasjonspolitisk samarbeidsprogram 2005 -2010, godkjent av MR Næring
- Oppstart av ERA-Net prosjektet innen matvaresikkerhet, SafeFoodEra, med 4 MEUR i EU-finansiering
- Gjennomføring av kartlegging – og igangsetting med fjerning – av grensehindre innen områdene venture kapital, metrologi, byggsektoren, sertifisering
- Gjennomføring av 7 prosjekter innen området innovasjonspolitikk
- Igangssettelse og afrapportering af anden projektvirksomhed indenfor NICE's strategi.

4-5181-3 NORDTEST, FINLAND						
Valuta	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	NMR FIN. 02	BUD.DISP AV	KONTRAKT
EUR	1.499.900	1.558.300	1.566.900	96%	Institutionen	2001 – 2003
MODSVARER I DKK	11.144.000	11.578.000	11.689.000			

FORMÅL Nordtest har til formål at arbeide for nordiske interesser som en effektiv markedsorienteret organisation indenfor overensstemmelsesbedømmelse (*"conformity assessment"*). Hermed bidrager Nordtest til at styrke de nordiske landes konkurrenceevne. Nordtest har til formål at styrke små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne gennem nedbrydning af tekniske handelshindringer.

PRIORITETER I KONTRAKTEN Virksomhedsåret vil være første år i en treårskontrakt mellem Nordtest og Ministerrådet. I overensstemmelse med institutionens strategi for perioden 2000 – 2005 vil Nordtest arbeide for at blive anerkendt som en effektiv, markedsorienteret organisation for nordisk samarbejde indenfor conformity assessment. I denne forbindelse vil man fremme nordiske interesser på internationalt plan og arbeide for tilpasning og harmonisering til internationale standarder og gensidig anerkendelse i det Nordiske regionale område. Introduktion af *conformity assessment* i alle Nordtests faglige områder bliver en dominerende opgave. Udviklingen på disse områder vil fortsætte i det kommende år. Hertil vil også blive tilføjet en dimension af samarbejdet med Nordisk Industrifond om de nordiske programmer for erhvervsudvikling og bæredygtig udvikling.

Som opfølgning på institutionsdelen fra *"Budgetanalyse 2000 – Det nordiske budget"* forventes i 2004 etableret et meget tæt samarbejde mellem Industrifonden og Nordtest for derved at opnå størst mulige synergieffekter.

RESULTATER I 2004 Planlagte udgifter til ledelse og administration: 386.800,- EUR
Da Nordtest og Nordisk Industrifond er blevet sammenlagt til Nordisk InnovationsCenter se budgetpost 4-5180-3 for Nordisk Insustrifond ovenfor.

EKONOMI OCH FINANSPOLITIK

SEKTORENS BUDGETPOSTER

4-5210-1 PROJEKTMIDLER - EKONOMI OCH FINANSSEKTORN					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP.02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.658.000	1.635.000	1.536.000	91 %	MR/EK-FINANS

FORMÅL Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor.

PRIORITETER I 2004 Under år 2004 planeras sektorns verksamhet fokusera på följande områden/frågor:

- En fortsatt aktiv dialog mellan de nordiska länderna om ekonomisk politik;
- Uppföljning av projekten om (i) den framtida finansieringen av de nordiska välfärdsstaterna, (ii) effektivisering av den offentliga sektorn samt (iii) den nya ekonomin och de nordiska länderna;
- Nordisk samråd och samordning, informationsbyte och initiativ vad gäller frågor av nordiskt intresse i EU/EES – den kommande regeringskonferensen - och andra internationella fora;
- Frågor relaterade till EU:s Nordliga dimension inom det ekonomiska och finansiella området;
- Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna;
- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad;
- Att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i (den nordiska strategin om) hållbar utveckling;
- Frågor relaterade till de nordiska finansieringsinstitutionerna i Helsingfors bl.a. vad gäller finansieringen av miljöprojekt inom ramen för EU:s nordliga dimension liksom samarbetet mellan miljö- och finanssektorn (miljö- och ekonomigruppen) utgör också viktiga frågor som kommer att bevakas eller behandlas under verksamhetsåret.
- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna.

RESULTATER I 2004

- Under det isländska ordförandeskapet under år 2004 gavs dialogen mellan de nordiska ekonomi- och finansministrarna om den ekonomisk-politiska situationen i Norden mycket hög prioritet. I den årligen utgivna rapporten "Ekonomiska utsikter i Norden" redogörs för den nordiska konjunkturgruppens bedömning av utvecklingen.
- Beträffande gränshinder på skatteområdet beslöts vid det nordiska finans- och ekonomiministermötet i maj 2004 att ett nordiskt virtuellt skattekontor och en nordisk skatteportal skulle utvecklas. Vidare beslöts vid ministermötet i november 2004 att ett arbete skulle inledas i syfte att se över det nordiska skatteavtalet utifrån ett gränshindersperspektiv.
- Vid ministermötet i maj 2004 ingick ministrarna en politisk överenskommelse med innebörden att man borde ha som mål att 2+1 dagar är den maximala tidsåtgången för gränsöverskridande betalningar inom Norden.
- Det nordiska samarbetet kring EU-frågor har blivit alltmer betydelsefullt. En ordning för

systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området har fortsatt genomförts under 2004. EU-frågor har varit en stående dagordningspunkt på såväl ÅK som MR möten. Vid finansministrarnas möte i maj 2004 enades länderna kring en gemensam EU-position i fråga om alkoholbeskattning. Vid deras möte i november gjordes ett gemensamt uttalande om vikten av en sund finanspolitik med anledning av EU:s diskussioner om stabilitets- och tillväxtpakten.

- Flera frågor relaterade till Nordiska investeringsbanken (NIB) behandlades av finansministrarna. Ett historiskt beslut togs onsdagen den 11 februari 2004 i Helsingfors. Då undertecknade finansministrarna i de nordiska och baltiska länderna en överenskommelse som medförde medlemskap i banken för Estland, Lettland och Litauen.
- Ett större utredningsarbete om samspelet mellan finans- och penningpolitik initierades på isländskt initiativ under 2004. Resultaten väntas föreligga våren 2005.
- Mot bakgrund av den ökande integrationen av värdepappersmarknaderna har ett nordiskt och nordiskt-baltiskt myndighetssamarbete avseende värdepappersmarknadsfrågor inletts. Arbetet har avkastat en rad värdefulla resultat under 2004.
- Ett projekt rörande integrering av ett jämställdhetsperspektiv i de nordiska budgetarna har bedrivits med deltagande från de nordiska finansdepartementen.
- Den tvärgående arbetsgruppen för miljö och ekonomi arbetade med en rad relevanta projekt under året. Bl.a. beslutades att inleda ett projekt på temat: "Den tänkta rollen för handeln med utsläppsrätter för växthusgaser i relation till övriga instrument."

BYG- OG BOLIG

SEKTORENS BUDGETPOSTER

4-5310-1 POJEKTMIDLER – BYG OG BOLIG					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	885.000	873.000	768.000	100 %	MR/EK-BYGG

FORMÅL Samarbejdet har til formål at udveksle erfaringer og udvikle fællesnordiske metoder og løsningsmuligheder, som det ville være irrationelt at lade hvert enkelt land gøre hver for sig, med særlig fokus på det boligsociale område, en bæredygtig udvikling i byggeri og bolig og – som noget nyt – byudvikling og bypolitik.

PRIORITERINGER I 2004 Hovedindsatsen vil blive lagt på:

- det boligsociale område
- en bæredygtig udvikling i byggeri og bolig for at modvirke udstødelse af svage samfundsgrupper
- byudvikling og boligpolitik med hovedvægt på projekter på det boligsociale område.

Der blive gennemført aktiviteter omkring følgende problemstillinger: Almennyttige og sociale boligers fremtid, tilvækst i storbyer og affolkning fra yderkantsdistrikter, imødegåelse af segregation i boligområder, statistik på bygge og boligområdet, holdbar udvikling af boligsektoren i Norden. Der planlægges en række seminarer herunder et om sammenhængen mellem bypolitik og boligpolitik, med fokus på, hvilke foranstaltninger der kræves gennemført for at sikre en bæredygtig bypolitik som er forenelig med en bæredygtig boligpolitik.

RESULTATER I 2004 I løpet av 2004 ble det avholdt et nordisk boligministtermøte, et ministtermøte med de baltiske land + Polen, samt et nordisk-baltisk-polsk møte på statssekretærnivå. Det ble videre avholdt fire embetsmannskomitémøter samt et antall fagseminarer og konferanser.

På møtene ble bl.a. følgende emner drøftet: By- og boligpolitikk, herunder sosial boligpolitikk, bygningslovgiving, problemer omkring center og periferi, nedbrytning av grensehindre på byggeområdet mellom de nordiske landene samt mellom de nordiske land og de baltiske land og Polen.

Det ble i løpet av året igangsatt og gjennomført en rekke seminarer, konferanser og utredninger, herunder bl.a. ”Centerperiferi polariseringens problematik och följder – Om samspelet mellan regional utveckling och bostadspolitik i Norden”. Prosjektet gjennomføres med medfinansiering fra NÄRP og den strategiske pulje. På det nordisk-baltisk-polske boligministtermøtet vedtok ministerne ”An action plan for increased exchange in the building sector between countries in the Northern Dimension region”. Med denne handlingsplanen vil det bli satt i gang et omfattende arbeid innenfor fem prosjektområder, som skal føre til et øket utbytte på byggeområdet mellom de nordiske land og mellom de nordiske land og de baltiske land og Polen. Et forprosjekt, som utmunnet i Rapporten “Building Sector Regulations – a background to increased exchange between countries in the Baltic Sea region” dannet underlagsmateriale for arbeidet med handlingsplanen. De fem delprosjekter under

handlingsplanen forventes igangsatt i 2005.

Det ble dessuten utgitt følgende rapporter i løpet av 2004:

- "Housing and Housing Policy in the Nordic Countries" Rapporten inneholder en grundig gjennomgang og sammenligning av boligforholdene og boligpolitikken i de fem nordiske landene, og er en oppdatert, engelskspråklig versjon av rapporten fra 2001 – "Boende och bostadspolitik i Norden".
- "Sammenligning af Nordisk bygningslovgivning". Rapporten vektlegger de områder hvor det er vesentlige forskjeller mellom landene, og de områder som er aktuelle i forhold til endringer i lovverket.

KONSUMENT

SEKTORNS BUDGETPOSTER

4-6710-1 PROJEKTMEDEL – KONSUMENT					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	6.124.000	6.739.000	6.240.000	75 %	MR/ÄK-KONSUM

FORMÅL Det överordnade målet är att förbättra konsumenternas rättsliga och ekonomiska ställning, att främja konsumentinformation och konsumentutbildning, att säkra konsumenternas möjlighet att organisera sig samt att tillvarata konsumenternas möjlighet till hälsa och säkerhet inom en ekonomisk ram som bygger på en bärkraftig utveckling.

PRIORITETER I 2004 Sektorns handlingsprogram innehåller prioriteringar, både för den egna sektorn och i form av tvärsektoriell verksamhet. Bland den planerade verksamheten kan följande nämnas:

- Ny konsumentpolitisk strategi gäller från 2005; process och antagande under 2004.
- Uppföljning av utvärdering och seminarium om förnyelse av sektorn.
- Implementering av den nordiska e-handelsstrategin som presenteras vid årsskiftet 2003 / 2004.
- Arbete mot gränshinder; rättigheter vid gränsöverskridande handel.
- Fortsatt fokusering på och utveckling av konsumentinformation, -rättigheter –ekonomi och – undervisning.
- Strategiutveckling av konsumentinflytandet i standardiseringsarbetet; samarbete med Nordtest.
- Märkningsordningar, bl.a. etisk märkning och miljömärkningen Svanen.
- Konsumentforskning med preferenser, beteendemönster, konsumtionsmönster m.m.
- Främja nordiskt konsumentinflytande på EG-rättens utformning.
- Konsumentsamarbete i Väsnorden.
- Närområdesarbete och politiskt partnerskap.
- Säkra livsmedel; tvärsektoriellt samarbete.
- Dialog med frivilligorganisationer.
- Barn och unga; projekt kring livsmedelsäkerhet m.m.; initiativ kring kommersiell press.

RESULTATER I 2004

- Vedtagelse af nyt samarbejdsprogram i dialog med næringslivet, frivilligeorganisationer og riksdagsledamöter
- Omorganisering af ministerrådet som følge af det nye samarbejdsprogram for 2005-2010
- Den nordiske-baltiske dialog om gennemførsel af produktsikkerhedsdirektivet i national lovgivning fortsatte i 2004 med en workshop i Tallinn
- Konkurrence om bedste undervisningsmateriale
- Den nordisk e-handelsstrategi blev vedtaget i samarbejde med nærings- og IT-ministerrådene
- Gennemførsel af strategien for øget forbrugerindflydelse i standardisering i overensstemmelse med ministerrådets 10-punkts program fortsatte
- Det første fælles Nordisk Baltisk konsumentministermøde fandt sted i september 2004, hvor samarbejdsdeklarationen ”Akureyri deklARATIONEN” for bedre forbrugerbeskyttelse i

Norden og Baltikum blev vedtaget

- Øget samarbejde om EU spørgsmål, bl.a. en analyse af konsekvensen af et direktivforslag om otilbørlige affærsmetoders betydelse for nordisk markedsrett
- Intensiveret samarbejde om børn og unge som forbrugere, herunder reklamens påvirkning
- Konsumentarbejde i Vestnorden
- Konsumentseminar i Skt. Petersborg, april 2004
- NMRIPP's Greencom-konference "A Nordic Conference on Environmental Communication and how to make it work"
- En vurdering af togpassagerers rettigheder er gennemført
- Et projekt om forbedring af forbrugernes muligheder for håndtering af egne forbrugerklager er gennemført
- Grænsehindre, bl.a. er en kortlægning af forbrugernes adgang til basale banktjenester i de nordiske lande gennemført
- En kortlægning af forbrugernes adgang til basale banktjenester i de nordiske lande er gennemført
- En kortlægning af forbrugerundervisningsmateriale er gennemført i projektet "Ungdom, identitet og forbrug"
- Udvikling af læreplaner i konsumentundervisning for grundskolen i de baltiske lande
- Igangsættelse af et projekt om udarbejdelse af en håndbog om god markedsføringstilsyn og den nordiske bedste praksis
- Indledning af arbejde med en fælles nordisk markedskontrol

4-6720-4 NORDISKA MILJÖMÄRKNINGSNÄMNDEN					
VALUTA	BUDGET 04	BUDGET 03	BUDGET 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.206.000	2.176.000	2.222.000	100%	Nämnden

FORMÅL Den nordiska miljömärkningen är en frivillig, positiv märkning av varor och tjänster som genom marknadskrafterna skall bidra till att konsumtionen belastar miljön mindre. Miljömärkningens uppgift är att vägleda konsumenter och inköpare i deras önskan att göra miljövänliga inköp samt att stimulera till en utveckling av varor och tjänster som belastar miljön mindre än vad andra, i övrigt likvärdiga, produkter gör. NMR:s andel av Svanens budget används till sekretariat och till en förstärkning av den nordiska profilen externt och i det interna arbetet. Svanen är till stor del självfinansierad via licensavgifter.

PRIORITETERING I 2004 Med förbehåll för ändringar prioriteras följande:

- Organisationens nordiska profil stärks genom att flera gemensamma funktioner samlas vid ett av sekretariaten.
- Det nya konceptet för miljömärkning av s.k. miljöprodukter vidareutvecklas.
- Inriktningen för verksamheten på längre sikt diskuteras brett vid revidering av Svanens strategi för perioden 2005 – 2007.
- Konsumenternas uppfattning av Svanen mäts samnordiskt för fjärde gången.
- Den nordiska profilen stärks med produktion av gemensamt informationsmaterial.

RESULTATER I 2004 Antalet produktgrupper med kriterier ökade till 59 efter att kosmetika resp. hållbart trävirke fick sina kriterier. I tillägg har båtvårdsmedel resp. fläckborttagare tagits med i etablerade

produktgrupper. (EU-Blomman har kriterier i 23 produktgrupper, varav 6 inte finns i Svanen.)

Antalet licenser är totalt i Norden 1.067, som är en nettoökning på 51 under året. Största ökningen kom för hoteller, medan tryckerier med 436 licenser är den största produktgruppen(EU-Blomman hade totalt drygt 200 licenser)

NMN antog efter en omfattande intern process en strategi för perioden 2005-2007 med nya målsättningar för verksamheten

Svanens kriteriedokument har omdesignats och den nya layouten fräschar nu upp de flesta kriterierna

- Konsumenternas kännedom och tro på Svanen mättes nordiskt för fjärde gången. Utvecklingen över sex år visar hur märket uppskattas allt mer i Island och Danmark. Snart kan konsumenterna i dessa länder komma upp på nivå med svenskar och norrmän där nästan alla känner igen Svanen och har stor tillit till märket. Finnarna förvirras en del av svanmärket för inhemsk matproduktion.

LOVGIVNING PÅ JUSTITS-SEKTORENS OMRÅDE

SEKTORENS BUDGETPOSTER

4-7110-1 PROJEKTMIDLER – LOVGIVNING PÅ JUSTITSSEKTORENS OMRÅDE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.315.000	1.247.000	1.020.000	100%	MR/EK-LOV

FORMÅL Att med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen säkra genomförandet av de prioriteringar som antagits av justitieministrarna. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

PRIORITERINGAR I 2004

- Förebyggande och bekämpande inom Norden av kriminalitet, framför allt organiserad brottslighet, handel med människor, terrorism, vittnesskydd samt IT-brottslighet.
- Civilrättsligt samarbete, särskilt inom familje- och arvsrätten.
- Rättsliga aspekter av demokrati och mänskliga rättigheter, såsom förhållandet mellan yttrandefrihet och förtal.
- Lagstiftningspolitik.
- Frågor relaterade till rättssamhällets kamp mot terrorism.
- Fortsatt samarbete vid utarbetandet och genomförandet av EG/EES-rättsakter.
- Samarbete kring frågor med relevans för sektorn som kan aktualiseras inom ramen för den kommande regeringskonferensen i EU.
- Uppföljning av nordisk-baltiska ministermöten 2003 med ett konkretiserat samarbete, såväl vad gäller former som inriktning inom redan fastslagna områden.
- Utökad samverkan med Nordiska rådet och andra internationella organisationer vad gäller seminarier och andra initiativ.
- Alternativ till straff som reaktion på lagöverträdelser, bl.a. på den offentliga rättens område.

RESULTATER I 2004 Bland de viktigare resultaten under 2004 märks:

Vid årets ministermöte i juni i Höfn i Island gavs ämbetsmannakommittén i uppdrag att närmare studera förutsättningen för att tillämpa principen om ömsesidigt erkännande i det nordiska rättsliga samarbetet i högre grad än tidigare. Det rättsliga samarbetet skulle intensifieras. Vidare togs initiativ till nordiska seminarier om korruption respektive arvsrätt. Det beslutades att de praktiska möjligheterna till harmonisering inom familjerätten skulle bevakas löpande. Ministrarna diskuterade även gränsöverskridande kriminalitet och EU:s författningstraktat.

I maj hölls det tredje nordisk-baltiska justitieministermötet, denna gång i Ystad i Sverige. Mötet lade grunden för ett fortsatt samarbete mellan ländernas rättsväsenden och vid mötet togs även initiativ till EU-förmöten. En nordisk-baltisk kontaktgrupp fick i uppdrag att lämna förslag till ett vidareutvecklat samarbete.

Under 2004 följdes samarbetsministrarnas riktlinjer för jämställdhet mellan könen med en representation av minst 40 % av bägge könen i utskott, kommittéer och arbetsgrupper. Jämställdhetshänsyn beaktades vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ där så bedömdes vara relevant.

Publicering av "Forældres pligter. Børns rettigheder" (Nord 2004:002), "Ytringsfrihet og konstitusjonelt vern" (TemaNord 2004:509), "Nordisk seminar om offerets straffeprosessuelle stilling" (TemaNord 2004:559) samt "Rapport från nordiskt familjerättsseminarium" (ANP 2004:740).

SEKRETARIAT OG ANDRE FELLESAKTIVITETER

BUDGETPOSTER

5-0180-3 MINISTERRÅDETS SEKRETARIAT					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	64.344.000	61.544.000	62.257.000	100 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Nordisk Ministerråds sekretariat er et politisk sekretariat for multilateralt samarbeid i Norden og dets nærområder, og vil gjennom høy kompetanse og effektivitet være en ettertraktet samarbeidspartner. NMRS bidrar på oppdrag fra de nordiske lands regjeringer, de selvstyrte områdenes landstyre og på eget initiativ til å videreføre, forsterke og utvikle det nordiske samarbeidet, samt fremme felles nordiske interesser i en verden under stadig forandring

PRIORITERINGER I 2004 Øgningen i budgett skyldes udelukkende teknisk overførsel af to stillinger fra henholdsvis Hallo Norden og Holdbart Norden til sekretariatet.

Sekretariatet skal vektlegge tverrsektorielle arbeidsmetoder og nettverksorganisering innen og utenfor det nordiske samarbeids rammer, samt fungere som en koordinator innenfor nettverkene. Dette bygger på at nordisk nytte utvikles ved :

- Identifisering og forberedelser av tema med felles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embetsmannskomiteer i et nært samarbeid med de ansvarlige nasjonale myndigheter.
- Gjennom utredninger, seminarer og konferanser for å gi medlemslandene opplysninger om relevante nordiske tema.
- Implementere politiske vedtak, og bidra til at evalueringer og resultater blir rapportert til de politiske beslutningsorganene.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i utførelsen av sekretariatets arbeidsoppgaver.
- Gi kunnskap og bidra til økt interesse for det nordiske samarbeidet både i og utenfor Norden gjennom effektiv og målrettet informasjonsformidling. I denne sammenhengen er det viktig å informere for å tydeliggjøre resultatene og konsekvensene av det nordiske samarbeidet spesielt overfor den enkelte nordbo, samt å synliggjøre hvordan de nordiske erfaringene kan være bidrag til samfunnsutviklingen i verden utenfor Norden.
- Ministerrådets ressurser utnyttes best ved å fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brukere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbeid med Nordisk Råd samt nasjonale, nordiske og internasjonale organisasjoner.

Sekretariatet skal oppfattes som en profesjonell, attraktiv arbeidsplass, med et arbeidsmiljø preget av medarbeidere som tar ansvar, viser engasjement og integritet, har vilje og evne til nytenkning og samarbeid. Utvikling av kompetanse, fysisk og psykososialt arbeidsmiljø skal inngå som en integrert del av sekretariatets virksomhet.

RESULTATER I 2004 I kraft af sin funktion er sekretariatet involveret i en række politiske initiativer. Disse er beskrevet under budgettets øvrige budgetposter. Af administrative initiativer internt i sekretariatet kan nævnes eManagement-projektet.

eManagement initiativet fastholder ved indgangen til sit tredje år sin kurs mod at nå målsætningen i visionen: At digitalisere alle dokumenter og alle arbejdsgange inden udgangen af 2005, samt at indføre en række nye eServices. En række projekter er allerede gennemført og et enkelt større projekt udestår. I visse tilfælde har det vist sig, at de oprindelige tidsfrister har været for optimistiske, ligesom det i arbejdet har været nødvendigt at omdanne projektgrupper og reformulere opgaver. eManagement initiativet planlægger da at have gennemført alle større anskaffelsesprojekter omkring årsskiftet 2005/06. Herefter vil der sandsynligvis være behov for en række implementerings- og optimeringsprojekter, samt arbejde med den organisatoriske forandring, som eManagement initiativet har givet anledning til.

5-0410-4 FORENINGENE NORDENS FORBUND					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.238.000	2.943.000	2.880.000	100%	GENERALSEKR.

FORMÅL Bevillingen til Foreningen Nordens Forbund er et alment virksomheds bidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

En del af bevillingen, DKK 1.833.000, reserveres til driften af de regionale informationskontorer i de nordiske lande, informationspunktet i Syd-Slesvig og nordisk informationsvirksomhed i Danmark (Foreningen Nordens tidsskrift). Udbetalingen af bevillingen sker direkte til informationskontorerne, infopunktet og de ansvarlige for tidsskriftet i Danmark.

PRIORITERINGER I 2004 Forbundet vil lægge særlig vægt på aktiviteter, som kan øge kundskaberne om og interessen for Norden blandt befolkningen, herunder særligt børn og unge, men også indvandrere i de nordiske lande, og tilbyde disse muligheder for oplevelser og udvekslinger for at knytte kontakter, bl.a. gennem venskabssamarbejdet. En vigtig opgave er at videreføre "Skumringstimen" og "Nordisk Gæstebud", som nordiske mødespladser lokalt. Forbundet medvirker i opfølgningen af udredningen om "Nordboers Rettigheder", tager initiativer for at styrke samarbejdet mellem organisationer, bedrifter og myndigheder i Norden. Der foretages en ny evaluering af de regionale informationskontorer.

RESULTATER I 2004 En vigtig del af de nordiske foreningernes virksomhed er folkelig udveksling mellem de nordiske lande. Projekter såsom Nordjobb, som FNF administrere på Ministerrådets vegne, og venskabsbysamarbejdet har bidraget til, at nordboere har fået øget kendskab til nabolandene og til hinanden. Projektvirksomheden har i 2004 været præget af videreførsel af allerede igangsatte projekter; det gælder Nordjobb, det nordiske biblioteksprojekt "skumringstimen" samt "Nordisk Gæstebud". Biblioteksprojektet "Skumringstid" og "Morgengry", fik i 2004 rekordstor tilslutning. Det er anslået, at skumringstimen blev holdt ca. 1900 steder i Norden og i de baltiske lande og samlede ca. 200.000 nordboere omkring fælles interesse for nordisk litteratur og kultur. Forbundet og Norden-foreningerne har endvidere gjort en indsats for at præge den nordiske diskussion, bl.a. vedrørende grænsehindre, sprogligt domænetab ved de højere læreranstalter og om det nordiske samarbejde og programvirksomheden.

Nordisk skolesamarbejde er fortsat et af kerneområderne i Norden Foreningernes virksomhed og i 2004 blev Nordkontakt etableret. Der er tale om et udvekslingsprojekt for elever og lærere mellem Sverige, Finland og Norge sponsoreret af Telia Sonera. I 2005 bliver ordningen udvidet til også at omfatte de øvrige nordiske lande og Litauen.

5-0425-4 BIDRAG FÖR VÄSTNORDEN					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.707.000	2.670.000	2.613.000	100%	GENERALSEKR.

FORMÅL Bidraget används primært till resestöd för att underlätta för västnordiska tjänstemän att delta i det nordiska samarbetet. Bidraget utgår till Färöarna, Grönland och Island efter en fördelning från 1992.

PRIORITETER I 2004 Fördelningen för år 2004 blir 43 % till Island, 35 % till Grönland och 22 % till Färöarna, vilket är samma fördelning som för tidigare år.

RESULTATER I 2004 Antallet af rejser ligger stort set på samme niveau som tidligere år.

5-0430-1 NORDISKT STATISTISKT SAMARBETE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.776.000	1.721.000	1.654.000	100%	GENERALSEKR.

FORMÅL Det nordiske samarbejde på statistikområdet varetages helt og holdent af de nordiske statistikbureauer. Nordisk Ministerråd finansierer udarbejdelsen af Nordisk statistisk årsbok og miniårbøgerne Norden i tal, som udgives på tre sprog, nemlig engelsk, svensk og finsk. Nordisk Ministerråd kommer også med forslag og ønsker til hvordan produkterne skal udvikles fremover. I 2001 blev der indgået en femårig aftale med Danmarks Statistik om produktion af Nordisk statistisk årsbok og miniårbøgerne og den nordiske database hvor tallene trækkes fra for årene 2002-2006. Danmarks Statistik har til opgave at koordinere indsamlingen af data fra de nordiske statistikbureauer til databasen og redigere årbogen og miniårbøgerne.

PRIORITETER I 2004 At fortsætte udviklingsarbejdet med årbogen sådan at indholdet tilpasses samfundsdebatten og at der inddrages nye statistikker i den udstrækning, det er fagligt muligt. Bogen skal fortsat udvikles til at være mere brugervenlig og bogens omfang skal holdes på det nuværende niveau.

RESULTATER I 2004 I 2004-udgaven er en lang række tabeller og figurer suppleret med tal for EU-15 eller Euro-12, sådan at det nu belyses, hvordan de nordiske lande er placeret i forhold til et vesteuropæisk gennemsnit. Desuden er de tre selvstyrende områder, Færøerne, Grönland og Åland, medtaget i flere af tabellerne og graferne end tidligere. En række nye tabeller og figurer er kommet til, f.eks. en oversigtstabel, der sammenligner nøgletal for Norden med Euro-12, USA og Japan.

5-0435-1 GENERALSEKRETÆRENS DISPOSISJONSRESERVE

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	585.000	577.000	565.000	22 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme eksterne ansøgninger om f.eks projekter, seminarer etc. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

PRIORITERINGER I 2004 I første række prioriteres projekter, som ikke naturligt kan henføres til en særskilt sektor. Fra og med år 2000 har bl.a. Nordisk Administrativt Forbund, herunder Nordisk Administrativt Tidsskrift (NAF/NAT) kunnet søge midler fra denne reserve. Det forudsættes i denne forbindelse, at forbundet arbejder videre med en konkret udmøntning af, hvorledes forbundet kan dokumentere resultater og tilgodese kravet om at bidrage til nordisk nytte bl.a. gennem større, bredere medlemskreds og bedre fordeling af denne på landene.

I konsekvens af formålet med reserven angives i øvrigt ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

RESULTATER I 2004 Eksempler på projekter/aktiviteter, som er (med-) finansieret i 2004:

- Nordisk Administrativt Forbund
- Udstillingsvirksomhed i Nordisk Ministerråds Sekretariat
- Rapportering om samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd og EU
- Jubilæumsgaver til visse samnordiske institutioner.

5-0445-1 MINISTERÅDETS STRATEGISKE INITIATIVER

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	13.182.000	10.325.000	9.700.000	96%	MR-SAM/NSK

FORMÅL Bidrage til at skabe større overordnet fleksibilitet i det nordiske samarbejde gennem finansiering af nye strategiske politiske initiativer (f.eks. Nordisk Ministerråds deltagelse i "EU – Nordlige Dimension, Handlingsplan 2004 – 2006"; "Ny Nordisk Dagsorden" – Del: Nya Strategiska Satsningar) og aktiviteter fra formandskabsprogrammerne og andre overgribende indsatser. Der skal specielt lægges vægt på nye initiativer med tværsektorielle dimensioner.

Tildeling af midler forudsætter som udgangspunkt medfinansiering fra berørte fagsektorer. Flerårige aktiviteter skal fortrinsvis kun finansieres, når der også samtidig beslutes om mere permanente finansieringsløsninger. På denne måde skabes ikke uløste fremtidige budgetbindinger og budgetpostens fleksibilitet videreføres.

For anvendelse af midler gælder en samrådsordning med Nordisk Råd. Når der skal vedtages en bevilling fra budgetposten, sendes samarbejdskomitéens beslutningsforslag til Rådets sekretariat til orientering inden MR-SAM/NSK tager sin beslutning.

- PRIORITERINGER I 2004**
- Tværsektorielle indsatser til opfølgning af Nordisk Ministerråds indspil til "EU-Nordlige Dimension, Handlingsplan 2004-2006"
 - Indsatser til fortsat bekæmpelse af grænsehindre i Norden, herunder eventuel aktivitet vedrørende servicetjenesten "Hallo Norden"
 - Prioriterede tværsektorielle indsatser til opfølgning af "Ny Nordisk Dagsorden" – Del: Nya Strategiska Satsningar.
 - Nye initiativer og projekter fra formandskabsprogrammerne samt hovedprioriteringer i det islandske formandskabsprogram for 2004.
 - Nordisk råds rekommandationer.
 - Strategiske aktiviteter fra sektorovergribende handlingsplaner
 - Nordisk samarbejde om konfliktforebyggende tiltag og civil krisehåndtering
 - Overvejelse af samarbejdsprojekter med Nordens vestlige nabolandes kystområder indenfor fælles nordiske prioriteringer.
 - Af budgetpostens midler øremærkes 500 TDKK til artistiske samarbejdsaktiviteter.

Midlerne er i første række beregnet på aktiviteter og projekter initieret af Nordisk Ministerråd.

RESULTATER I 2004 I 2004 blev der bevilget midler til en lang række projekter inden for bl.a. følgende temaer:

- Demokratiudvikling i Norden
- Bekæmpelse af grænsehindre
- Øget fødevarerikkerhed
- Uddannelse og kultur
- Innovation og samarbejde i næringsliv
- Informationsseminarer for nationale myndigheder.

5-0450-2 STØTTE TIL FRIVILLIG-SEKTORN

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.216.000	1.199.000	973.000	81%	GENERALSEKR.

- FORMÅL**
- Øge kundskaberne om frivillig-sektorens rolle i de nordiske samfund
 - Styrke organisationernes og netværkernes muligheder for nordisk samarbejde
 - Styrke frivillig-sektorens muligheder for samarbejde med den officielle del af det nordiske samarbejde, forbedre kontakten, udbyttet og den videnskabelige vekselvirken mellem Nordisk Ministerråd og frivillig-sektoren
 - Styrke samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd og frivillig-sektoren i hele Norden for at skabe forudsætninger for at et større antal nye aktører kan tage del i det nordiske samarbejde

- PRIORITERINGER I 2004**
- *Rejsestøtteordningen*, som retter sig til vestnordiske deltagere i nordiske samarbejdsfora. Ordningen administreres af Nordens Hus i Reykjavik, Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut på Grønland.
 - *Tolkningsstøtteordningen* giver støtte til tolkning for frivilligsektor-deltagere fra områder, hvor de nordiske hovedprog ikke er dækkende.

Som en indsats under temaet ”projektsamarbejde og dannelse af netværk” blev der i løbet af 2001 iværksat en redegørelse, som forholder sig til relationen mellem de ideelle organisationer i Norden og personer med indvandrerbaggrund samt mere specifikt frivillige invandrersorganisationer. Publikation udgives i 2003. Det meget vel tænkes, at undersøgelsen vil blive fulgt op som en del af projektindsatsen under frivilligsektoren i 2004.

- RESULTATER I 2004**
- Der har været afholdt et koordinationsmøde mellem nordiske paraplyorganisationer indenfor området kultur.
 - Der er opstartet et projekt for udvikling af initiativer rettet mod barn og unge på NGO niveau med fokus på hjem og skole på Balkan
 - I samarbejde med ministerrådet for ligestilling er opstartet et integrationsprojekt rettet mod indvandrerkvinder i Norden.
 - IV NGO konference i Parnu, Estland har modtaget støtte
 - I et samarbejde med European Cultural Foundation er opstartet et projekt i Kaliningrad med det sigte at formulere en kulturpolitik, hvor såvel centrale kulturinstitutioner som NGO indenfor MR-K inddrages.
 - Nordens Hus i Reykjavik bevilgede 53 rejsestipendier, Nordens Hus på Færøerne gav 17 rejsestipendier og Nordens Institut på Grønland bevilgede 6 rejsestipendier. Der blev således uddelt i alt 76 rejsestipendier, hvoraf 44 gik til kvinder og 32 til mænd.
 - Der blev givet tolkningsstøtte til 4 møder.

5-0460-1 HOLDBART NORDEN

VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.950.000	4.445.000	4.174.000	100%	MR-SAM/NSK

FORMÅL Implementere den tværsektorielt forankrede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden". Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger for perioden 2001-2004. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagsektorer. Samarbejdsministrenes kriterier for at søge midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i den/de ansvarlige sektor/er, samfinansieres af en eller flere sektorer med mindst 50% og udgør merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværsektorielt, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

PRIORITETERINGER I 2004 Strategien skal fungere som det overordnede tværsektorielle styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Nordisk Ministerråd, og arbejdet med opfølgningen og implementeringen af strategien i de berørte sektorer skal fortsætte i 2004. Endvidere prioriteres information og påvirkning af det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af den nordiske strategi og at Norden ses som en rollemodel. En sådan indsats kræver øgede informationsmidler som forudsat i informationsplanen

Bæredygtig udvikling er en højt prioriteret strategisk satsning i "Ny nordisk dagsorden-opfølgning af vismandsrapporten". Bæredygtig udvikling vil være et overordnet tværgående tema og ramme for samarbejdet om den Nordlige Dimension og om Vest-Norden. Det islandske formandskab forventes bl.a. at prioritere bæredygtighedsaspekterne ved udnyttelse og beskyttelse af havet og dets ressourcer samt ved kystkulturen. Det prioriteres, at projekterne vedrørende bæredygtig udvikling kan bruges som strategiske spydspidsindsatser.

I 2004 skal arbejdet med at revidere strategien afsluttes, og strategien skal godkendes af Nordisk Råd. Den nordisk forhandlingsgruppe under samarbejdsministrene har ansvaret for arbejdet med, at opfølgningen og afrapportering m.v. forankres nationalt samt at en revideret strategi færdigforhandles. Den sociale og økonomiske dimension skal styrkes, hvilket vil medføre, at efterspørgslen efter midler til samfinansiering øges.

RESULTATER I 2004 Den nordiske forhandlingsgruppe, der var nedsat af samarbejdsministre, forhandlede og forankrede revisionen af strategien med mål og indsatser 2005 – 08. Den sociale og økonomiske dimension er styrket. Den reviderede strategi har egne kapitler om den sociale dimension, herunder uddannelse samt om bæredygtig produktion og forbrugsmønstre. Strategien blev forelagt statsministrene i anslutning till Nordisk Råds session og drøftet af parlamentarikerne på sessionen. Samarbejdsministrene godkendte strategien i december. Landene og de forskellige ministerråd i Ministerrådet er godt i gang med at implementere strategien. Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 19 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Ministerrådet holdt et

2 dages seminar i København med relevante aktører, 100 deltagere, om revisionen samt opfølgning og implementering af bæredygtig udvikling i de nordiske lande, EU og de baltiske lande. Under Nordisk Råds session afholdte Ministerrådet specialarrangementer for parlamentarikerne, journalister og andre deltagere om bæredygtig udvikling. Strategien og indikatorerne blev præsenteret og udleveret på internationale konferencer og møder, bl.a. på UNECE konferencen i Geneve om regionens indsats om bæredygtig udvikling, konferencen Jordens Agenda, Nordens Agenda i Göteborg, i OECDs indikatorgruppe og på fiskerikonferencen i Aalesund.

5-0462-1 FORSKNINGSPROGRAMMET VÄSTNORDISKT OCEANKLIMAT					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP00/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	2.703.000	2.666.000	2.609.000	100%	PROGR.STYRE

FORMÅL Avsikten med programmet (2000-2005) är att med hjälp av observationer och modellering ta fram en kvantitativ beskrivning av områdets tre viktigaste havsströmmar, förändringar i dessa och påföljande inverkan på plant- och djurliv. Ändringar i dessa havsströmmar, dvs den varma Golfströmmen och de kalla Östgrönländska och Östisländska havsströmmarna, påverkar starkt livsvillkoren och fiskeriet i de västnordiska länderna. En modell som belyser de observerade ändringarna skall utvecklas. Programmet skall också bidra till att kompetensen på små västnordiska institut utbyggs och förstärks genom ett formaliserat samarbete.

**PRIORITER-
INGER I 2004** Fortsatt insamlande och behandling av data. Ett aktivt samarbete omkring det hydrografiska dataprogrammet MICON. Anordnandet av en årlig forskarutbildningskurs.

5-1010-1 INFORMATIONSVIRKSOMHED					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	3.806.000	3.753.000	3.672.000	100 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Informationsafdelingen er en fælles afdeling for Nordisk Ministerråd og Nordisk råd. Informationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling. I denne sammenhæng er det vigtigt at informere for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde specielt ovenfor den enkelt nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden. Informationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferencer at synliggøre temaer med fælles nordisk betydning i ministerråd og NMR og præsidiets og NR, i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder. Informationsafdelingen arbejder mod følgende målgrupper: nordboere i almindelighed og mere specifikt de nordiske samarbejdsorganer, politikere og journalister.

**PRIORITER-
INGER I 2004** Større synlighed i pressen af nordiske temaer. Så ofte som muligt skal nyheder/artikler have en særlig fokus på NR præsidiets prioriterede temaer og NMR formandskabsprogrammet.

Kontakter med delegationer og parlamenter udvikles indenfor rammen af et informationsnetværk. Politik i Norden skal udkomme mindst 4 gange og målet er, at PIN er et efterspurgt produkt blandt dem som interesserer sig for nordiske temaer. Fortsat satsning på udvikling af hjemmesiden, www.norden.org. Brugervenlighed, sprog og aktualitet er de prioriterede områder samt med en større antal anvendere. Øget satsning på markedsføring af de daglige nyheder og Norden i Veckan.

**RESULTATER
I 2004** Informationsafdelingen havde i 2004 et overskud på ca. 2,2 MDKK. Informationsafdelingen havde indtægter på 15,8 MDKK, hvoraf 40 % kommer fra Nordisk Råd og 60 % fra Nordisk Ministerråd. Af udgifterne på ca. 13, 6 MDKK er ca. 49 % løn til personalet og ca. 22 % overhead til Ministerrådssekretariatet for IT, telefoni og andre administrative ydelser. De øvrige udgifter svarende til i alt ca. 9,7 MDKK er informationsaktiviteter, hvoraf den elektroniske informationsformidling udgør ca. 16 %.

Årsberetningen blev omlagt til en mindre publikation, som udkom i årets første kvartal på skandinavisk, finsk og engelsk.

Nyhedsbrevet "Norden – the Top of Europe" blev ændret til et elektronisk nyhedsbrev på engelsk og russisk. Det udkom 11 gange i 2004.

Ugebrevet "Norden i Veckan" udkom hver uge som elektronisk nyhedsbrev på skandinavisk, finsk og engelsk.

Analys Norden med politiske analyser fra de 5 nordiske lande udkom 9 gange som elektronisk nyhedsbrev på skandinavisk, finsk og islandsk.

Årbogen "Hur mår den nordiska velfärden?" udkom og blev fulgt op med en vel besøgt seminarække, der fortsætter i 2005.

www.norden.org blev udviklet yderligere med fokus på brugervenlighed, sprog og aktualitet og stadig flere brugere. Nye, dynamiske startsider for Nordisk Ministerråds samarbejdsområdet og for Nordisk råds session blev udviklet i samarbejde med afdelingerne. Forskellige forbedringer på webbsiten og af abonneringssystemet resulterede på kort tid i stor øgning i antallet abonnenter på Informationsafdelingens elektroniske nyhedsbrev.

Informationsafdelingen har modtaget gruppebesøg af studerende og gymnasieskoler.

5-1020-1 INFORMATIONSVERSAMHET UTANFÖR NORDEN					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	974.000	961.000	940.000	92 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Informationsaktiviteterna utanför Norden skall framhäva ämnesområden där Norden har ett väletablerat samarbete och svara på en efterfrågan. Ministerrådet arrangerar seminarier, workshops, konferenser i tätt samarbete med sektorerna, med nordiska beskickningar i länder där seminarier arrangeras och med mottagarländernas/regionernas egna myndigheter/organisationer. En del av satsningarna görs också i samarbete med Nordiska rådet. Budgetmedlen är ministerrådets nettotillskott till verksamheten.

**PRIORITER-
INGER I 2004**

Ämnesorienterade seminarier där det nordiska samarbetet och de nordiska prioriteringarna kan synliggöras och ge grund för ökad förståelse för det nordiska och skapa nya kontakter i det internationella samarbetet.

Utöver närområdena strävar programmet till att marknadsföra och promovera Norden och de nordiska värdena runt om i världen. Det sker dels via briefings för diplomater stationerade i de nordiska länderna och dels via aktiviteter i olika delar av världen.

Under året betonas ämnen som den nordiska modellen för regionalt samarbete, Nordens plats i Europa, ett hållbart Norden, synliggörande av nordisk spetsforskning, IT som demokratiskt redskap, civil krishantering, och kampen mot narkotika. I programmet strävar man också efter att synliggöra det ordförandeprogram inklusive prioriteringar som gäller för året.

**RESULTATER
I 2002**

- Seminarium i Malta om regionalt samarbejde – Norden som eksempel på konstruktivt samarbejde på trods af forskellige holdninger til udenrigs- og sikkerhedspolitik.
- I forbindelse med Designudstillingen ”Scandinavian Design – Beyond the Myth” i Prag blev afholdt et seminar om Norden som regional spiller i et kommende Europa. Seminaret blev åbnet af den tjekkiske udenrigsminister og det skabte gode kontakter for videre samarbejde med visegrad landene.
- I løbet af året blev afholdt flere møder med Polen, der havde formandskabet for visegradlandene og CBSS. Konkret er det aftalt, at der fremover skal afholdes et årligt møde mellem Polen og Ministerrådet.
- Foredragsserie på de nordiske ambassader i Berlin blev gennemført med foredrag af Martti Ahtisaari. Dette følges op med yderligere et seminar i foråret 2005 med foredrag af Vigdis Finnbogadóttir, Carl Bildt, Thorbjørn Jagland og Uffe Ellemann Jensen. Også møder med repræsentanter fra UK og Irland har været afholdt. Et seminar i Glasgow i 2005 om regionalt samarbejde forventes afholdt i anledning af den nordiske designudstilling. Forøget kontakt med relevante aktører i EU-regi er gennemført, herunder til relevante aktører i Kommissionen og i Europa-parlamentet.
- Der blev i samarbejde med Nordiska genbanken arrangeret et miniseminar om nordiske indsatser omkring biodiversitet og genressourcer i forbindelse med FN’s biodiversitetskonference i Malaysia.
- I forbindelse med Nordisk Råds temamøde i Helsingfors om den Nordlige Dimension, blev afholdt briefing om det nordiske samarbejde for udenlandske diplomater i Helsinki. En gruppe journalister fra nærområderne, Tyskland og Polen fulgte temamødet.
- I tilknytning til NorFa’s konference i Riga om forskeruddannelse i Norden og Estland, Letland og Litauen blev der arrangeret en journalistrejse. Der blev tillige arrangeret en journalistrejse til uddannelseskonferencen ”A scholl for all” i Vilnius. I forbindelse med Artisk konference i Nuuk blev arrangeret et seminar i København og seminar og studietur til Grønland for journalister fra Rusland, Canada samt de nordiske lande og selvstyrende områder. Endelig har journalister fra nærområderne deltaget i Trilateral Parliamentarian Conference on Energy i Oslo, og nordiske journalister i konference om havmiljø i Reykjavik (primo juni 2004).
- Der blev afholdt briefing om det nordiske samarbejde for udenlandske diplomater i Reykjavik og i Stockholm i forbindelse med Nordisk Råds session.

5-1025-1 NORDEN I FOKUS, NiF					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	4.867.000	4.800.000	4.697.000	100 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Informationskonceptet Norden i Fokus er udformet for at øge tilstedeværelsen og synligheden af det officielle nordiske samarbejde i de nordiske hovedstæder. Konceptet har været et prøveprojekt i perioden 2000-2002. NIF skal informere generelt (informationstjeneste) og det nordiske samarbejde og udtrykke dette gennem kulturaktiviteter og arrangementer (programaktiviteter) som blandt andet giver bidrag til samfunnsdebatten. NIF er etableret i København, Oslo og Stockholm, hvor NIF drives af Foreningen Norden på vegne af NMR. Når det gælder Helsingfors og Reykjavik har etablering fundet sted i 2001 og opgaven varetages dér af eksisterende fællesnordiske institutioner – Nordens Hus på Island og Nordens Institut i Finland (NIFIN) – som allerede har lignende opgaver.

PRIORITERINGER I 2004 Fortsat koordinere og anvende de muligheder NIF repræsenterer indenfor NMRs totale informationsindsatser. Fortsat integrere NIF i netværk, som omfatter de nordiske kulturinstitutioner og informationskontorerne i Baltikum og NV-Rusland. På baggrund af den i 2002 gennemførte eksterne evaluering, som var positiv over for indsatsen, er det besluttet, at videreføre NIF. Med virkning fra 2004 indgås flerårige ”resultatkontrakter” med NIF-afdelingerne – og 2003 bruges til at gennemføre drøftelser med disse afdelinger om indholdet af kontrakterne.

RESULTATER I 2004

- Det er ambitionen i formidlingsopgaven for Norden i Fokus at sprede kundskab om Norden og det nordiske samarbejde også i nye miljøer.
- Om virksomheden kan bl.a. nævnes, at NiF i Stockholm også i 2004 har drevet omfattende programvirksomhed. Indsatsen i forhold til børn og unge og lærere har fortsat høj prioritet og der har blandt andet været afholdt vidreuddannelsesseminarer og vist film. Under samfundsprogrammer har der været fokus på blandt andet indvandrer kulturer og man har afholdt et seminar fælles for alle Norden i Fokus om feminismen i Norden. Nordiske forfattere har været præsenteret for et større publikum. Næringslivet indgår fortsat som en vigtig fokusgruppe.
- NiF i København har afholdt en samisk kulturfestival. Der har været særlig fokus på børn og mljø. Kunst- og kulturpræsentation udgør fortsat en vigtig del af virksomheden med en bred vifte af udstillinger, musik, oplæsning og teater/dans.
- NiF i Oslo har bl.a. fokuseret på etablering af nordiske netværk med samarbejde med centrale institutioner på kunst- og kulturområdet og har desuden lagt vægt på udvikling af programvirksomheden. Endvidere har man søgt at styrke indsatsen i forhold til børn og unge
- NiF i Helsingfors har blandt andet afholdt to børneteaterforestillinger og man har afholdt et seminar om litteraturkritik. NIF har et specialbibliotek som fokuserer på at sprede kundskab om Norden gennem evenemang omkring nordisk litteratur og kultur.
- NiF i Island har haft blandede kulturelle og debatrelaterede arrangementer..

5-1030-1 HALLÅ NORDEN					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	4.447.000	3.641.000	3.063.000	99%	Generalsekr.

FORMÅL Hallå Norden är en informationstjänst som i de nordiska länderna informerar privatpersoner om nordiska teman. Syftet är framför allt att ge klarhet kring frågor som rör förhållanden i samband med flyttningar över gränserna. Verksamheten är uppbyggd kring servicetelefoner i samtliga nordiska länder och en koordinator på sekretariatet i Köpenhamn.

Ett komplement till servicetelefonerna är den hemsida som finns placerad på www.hallonorden.org och den databas där de enskilda operatörerna kan besvara förfrågningar från nordbor direkt på Internet.

Verksamheten går framför allt ut på att lotsa privatpersoner till rätt instans och få kontakt med rätt tjänsteman för att få sitt problem löst. En annan viktig uppgift är att analysera de problem som uppstår när en privatperson hamnar mellan två stolar och lyfta fram dessa problem till ansvarig myndighet.

Målet med verksamheten är att minska gränshinder i Norden.

PRIORITERING I 2004 Hallå Norden var under utvärdering under 2002 och resultatet är under behandling av NSK. Inga beslut är fattade ännu angående hur Hallå Norden verksamheten kommer att utvecklas under 2004.

Fokus under 2004 kommer fortsatt vara att nå ut till fler privatpersoner och myndigheter med information om nordiska teman. Det är nödvändigt med en ökad synlighet av tjänsten och ett förbättrat samarbete mellan Hallå Norden och andra informationstjänster i Norden. Ökad fokus på uppföljning av problemfrågor samt en ständigt uppdaterad webbplats är andra prioriteringsområden under 2004. Det finns många planer för verksamheten, som samtliga beror på huruvida tjänsten får utökade projektmedel eller inte.

RESULTATER I 2004 2004 var det första hela året med heltidstjänster i samtliga länder. Året inkluderade också utformningen av Hallå Nordens nya grafiska profil med nytt informationsmaterial, ny logotyp och ny layout på hemsidan.

Den nya marknadsföringen har lett till många fler besökare på Hallå Nordens webbplats, framförallt under den senare delen av året. Totalt hade internetportalen 86.956 besökare under 2004. Antalet frågeställare var i stort sett oförändrat med 1976 besvarade förfrågningar under året. Frågorna har dock ändrat karaktär i takt med att webbplatsen blivit mer känd. Många användare läser först den information som finns på hemsidan och ställer därefter kompletterande frågor om något fortfarande är oklart.

Under året arbetades det mycket med uppföljning av problemfrågor, informationsspridning om de nordiska avtalen samt nätverksbyggande. Ett Gränspolitiskt forum startades under året. Detta forum skall skapa ett formaliserat nätverk mellan specialister på olika områden för att lättare kunna erbjuda privatpersoner kvalificerad

rådgivning samt for at samverka i arbeidet med ulike gränsbarriärer. Hallå Nordens webbportal skall fungera som nätverkets paraply med bl.a. information om övriga informationstjänster och gränskommittéer.

Ministerrådet och Hallå Norden har även arbetat för att knyta de nordiska ländernas ambassader tätare in på gränshindersarbetet. Syftet har varit att diskutera koordinering, insamling och uppföljning av problemfrågor samt att informera om det arbete som görs på gränshindersområdet.

5-1040-1 ÖVERSÄTTNING OCH TOLKNING					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.081.000	1.066.000	1.043.000	100%	GENERALSEKR.

FORMÅL Midlene er beregnet for oversætning av Ministerrådets dokumenter, hjemmesider, trykksaker ol. til finsk og islandsk samt for dekking av spesielle behov for tolking først og fremst i finsk. Midlene skal ikke brukes til lønnskostnader for de ordinære stillingene ved sekretariatet.

PRIORITERING I 2004 Midlene skal brukes til prioriterte finske og islandske tolke- og oversettelsesoppgaver som overskrider kapasiteten på sekretariatet. Midlene kan også brukes til tolking på formannskapets ministerkonferanser. Av budsjettposten kan også dekkes utgifter til frilansoversettelse og -tolking i forbindelse med ministerrådsmøter og møter i embetsmannskomiteer, samt frilansoversettelse av sentrale dokumenter som f.eks. årsberetning, ministerrådsforslag ol.

Fokus på hjemmesider er stadig økende, og dermed øker også behovet for satsning på overettelse av hjemmesider til finsk og islandsk. Samtidig økes fokus på kvalitetssikring av oversettelser.

5-1050-2 TJÄNSTEMANNSUTBYTE					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	1.909.000	1.883.000	2.042.000	100 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside

PRIORITERING I 2004 Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges fortsat optimeret.

Frivilligsektorudveksling har på trods af en særlig informationsindsats stort set ikke været anvendt i den periode på tre år, hvor ordningen har eksisteret. På den baggrund er

frivilligsektorudvekslingen udgået af denne ordning. Der henvises i stedet til blandt andet budgetpost 4-0450-2 Støtte til frivilligsektoren og Stipendieordningen for Baltikum og Rusland (budgetpost 2-0820-2) hvor der er øremærket en ramme til netværk inden frivilligsektoren. Endvidere er der indenfor voksenopplæringsområdet (budgetpost 1-2522-1 Støtteordningen for nordisk folkeopplysning og voksenopplæring) midler for frivilligsektoren.

RESULTATER I 2004 Stipendierne fordeler sig således på lande: Danmark 15 stipendier, Finland 117, Färöarna 6 stipendier, Grønland 3 stipendium, Island 10 stipendier, Norge 27 stipendier och Sverige 5 stipendier.

5-8030-1 PUBLIKATIONSVERKSAMHET					
VALUTA	BUDSJETT 04	BUDSJETT 03	BUDSJETT 02	DISP02/BUD.02	BUD.DISP.AV
DKK	502.000	495.000	484.000	100 %	GENERALSEKR.

FORMÅL Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

PRIORITERINGER I 2004 At publicere størstedelen af vores udgivelser parallelt i elektronisk form og gøre dem gratis tilgængelige på vores hjemmeside.
 At intensivere markedsføringsindsatsen af publikationer – både i trykt og elektronisk form gennem en mere aktiv brug af hjemmesiden, annoncering i egne medier, opsøgende indsats og inddragelse af markedsføringsaspekter tidligt i planlægningsprocessen for udgivelser.
 At reducere vores boglager ved en grundig gennemgang af indholdet på lageret og ved at forbedre vores oplagsstyring.
 At øge brugervenligheden af de publiceringsrelevante informationer på hjemmesiden bl.a. ved at give mulighed for at modtage skræddersyede informationer om udgivelser; forbedre strukturen på siderne generelt og forbedre bestillingsmulighederne.

RESULTATER I 2004

- I løbet af 2004 udgav PUB 181 rapporter fordelt på 13 i Nord-serien, 68 i serien TemaNord og 100 i serien ANP.
- Af politisk signifikante publikationer og/eller publikationer der er udkommet i større oplag kan nævnes to udgivelser i serien af jura-bøger; Nordisk statistisk årsbok 2004; undervisningsmateriale til gymnasierne: "Norden har noe å bidra med" og; "Historisk kystkultur"
- Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og blev gjort gratis tilgængelige på hjemmesiden
- Publikationsdatabasen med oplysninger om Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds publikationer fra 1987 og frem blev gjort tilgængelig på nettet og gjort søgbar.
- Publikationsenheden deltog med en udstilling på bogmessen i Goteborg og var involveret i flere seminarer bl.a. et om Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds årbog "Hur mår den nordiska velfärden?" det anslås at Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds fælles stand havde mellem 2 500-3 000 besøgende.
- Implementering af den nye grafiske profil.

Publikationsvirksomheden havde i 2004 et underskud på 620 TDKK.
Publikationsvirksomheden havde indtægter på ca. 5,2 MDKK, hvoraf 8 % er tilskud fra Ministerrådet. Af de resterende indtægter på ca. 4,7 MDKK stammer ca. 3,8 fra intern fakturering og 0,9 fra salg af publikationer. Udgifterne på ca. 5,8 MDKK fordeler sig således: publikationsudgifter 60 %, personaleudgifter 31 % og øvrige udgifter ca. 9 %.

Nordisk Ministerråd

Oversigt over udvalgte rapporter

Før 2004

- Budgetanalyse 2000. Det nordiske Budget. Generalsekretær Søren Christensen, 15. maj 2000
- Närmere Norden – Förslag til reviderad nordisk närområdesstrategi, august 2000. Rapport afgivet af en fællesnordisk arbejdsgruppe nedsat af samarbejdsministrene
- Norden 2000 – Öppet för världens vindar. Rapport fra det af Nordisk Ministerråd nedsatte ”Vismandspanel”, oktober 2000
- Ny Nordisk Dagsorden – opfølgning af vismandsrapporten, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, september 2001
- Nordisk Åresdovisning 2001. Nordiska Rådet – Nordisk Ministerrådet, ANP 2002:741
- Nordisk Ministerråds Europa-aktiviteter 2001, Slutrapport 2001, TemaNord 2002:539
- Norbornas rättigheter – Slutrapport, april 2002. Rapport av utredningsmannen ambassadör Ole Norrback, utarbetad på uppdrag av Nordiska Ministerrådet (Samarbetsministrarna)
- Nordiska Samarbetsorgan 2002, Nordisk Ministerråd maj 2002
- Rammeprogram 2003 – 2005 for samarbeid med Nærområderne, oktober 2002
- Nordisk samarbejde – beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed 2002, oktober 2002
- Norden – en samarbejdende region, december 2002
- Submission of the Nordic Council of Ministers in preparation for the new Northern Dimension Action Plan 2004-2006, marts 2003. Bidrag fra Nordisk Ministerråd til EU-kommissionens udformning af forslag til EU's Nordlige Dimension
- Vest-Norden i det nordiske samarbejde, maj 2003. Redegørelse afgivet af en fællesnordisk arbejdsgruppe nedsat af samarbejdsministrene.
- West Norden And Its Neighbours, NORDREGIO by Tomas Hanell & Sara Ringö; commissioned by the Nordic Council of Ministers' working group concerning West Norden within the framework of Nordic cooperation. May 2003
- Fjernelse af grænsehindre i Norden – en redegørelse fra den særlige repræsentant Poul Schlüter, november 2003
- Planer og budget 2004 for Nordisk Ministerråd, december 2003

2004-2005

- Nordiska ministerrådets genomförande av den andra handlingsplanen för Nordliga Dimensionen 2004-2006, april 2004
- Small but smart? Assessment of the Nordic Council of Ministers' policies for the Adjacent Areas, by Dr. Hanna Ojanen, Finnish Institute of International Affairs, 8 May 2004
- Ung i Utkant – aktuel forskning om glesbygdsungdomar i Norden, juni 2004
- Nord Forsk - organ for nordisk forskningssamordning, tiltrådt af Samarbejdsministrene 16. august 2004 om oprettelse af et centralt organ med ansvar for nordisk samarbejde indenfor forskning og innovation.
- Det grænseløse Norden – en redegørelse fra samarbejdsministrenes særlige repræsentant Poul Schlüter, oktober 2004
- Nordisk samarbejde 2003 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, oktober 2004
- Planer og budget 2005 for Nordisk Ministerråd, december 2004
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Nordvest Rusland 2006-2008, december 2004
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbejde med Estland, Latvia og Litauen 2006-2008, december 2004
- Demokrati og engagement, januar 2005
- Norden – en dynamisk region. Årets som gik i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, januar 2005
- Hållbar utveckling – En ny kurs för Norden, februar 2005
- Design for alle, et nordisk handlingsprogram, juni 2005
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2006, juni 2005
- Ny struktur for Nordisk Ministerråd, tiltrådt af samarbejdsministrene 15. juni 2005 om moderniseringsarbejdet i Ministerrådet for at styrke det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet

- Norden som global vinderregion – på sporet af den nordiske konkurrencemodel: Udgivet af Huset mandag Morgen A/S, oktober 2005
- Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme 2005
- Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org